

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΥΣΙΟΣ

Θα απογοητευτούν όσοι βλέπουν σκιές σε Αθήνα-Λευκωσία

Δεν θα υπάρξει θερμό επεισόδιο με την Τουρκία λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο κυβερνητικός εκπρόσωπος

Κυριάκος Κούσιος, εκφράζοντας ωστόσο ανησυχία για τις εξελίξεις. Λέει πως θα απογοητευτούν όσοι βλέπουν σκιές στις σχέσεις Αθήνας - Λευκωσίας και μιλά για αγαστή και συνεχή συνεργασία. Απαντά για τον οικογενειακό περίγυρο του Προέδρου, του οποίου οι δραστηριότητες προκαλούν δυσφορία αλλά και για τις επικρίσεις που δέχεται η κυβέρνηση για διαπλοκή και διαφθορά. **Σελ. 7**

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΟΡΥΦΗΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Από την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου

Λεπτομέρειες στη σελίδα 17

Πώς ο Ερντογάν δοκιμάζει τις αντοχές της Ελλάδας

Πιθανή αποστολή του «Μπαρμπαρός» στα νότια της Κρήτης θα «δοκιμάσει τα νερά»

Με τη διπλωματία των κανονιοφόρων, αλλά και με σειρά εξαγγελιών, όπως την εξαγορά και άλλου γεωτρήπανου και την αποκάλυψη επεκτατικών σχεδιασμών στην Αν. Μεσόγειο, ο Ερντογάν και το επιτελείο του επιχειρούν να δοκιμάσουν τις αντοχές της Ελλάδας και

τα νεύρα του νέου πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη. Στην Αθήνα υπάρχει εγρήγορση και για την περίοδο από τις 21 Δεκεμβρίου και μετά, όταν το ερευνητικό πλοίο «Μπαρμπαρός» θα ολοκληρώσει τις σεισμικές έρευνες που διεξάγει στα νότια της Κύπρου, οπότε

και η Άγκυρα ίσως να δοκιμάσει τα ελληνικά αντανακλαστικά εντός της εορταστικής περιόδου. Οποιασδήποτε μορφής κλιμάκωση και αν επιλέξει η Τουρκία, εγείρονται ερωτήματα σχετικά με το είδος αντίδρασης που θα επιλέξει η Αθήνα. **Σελ. 4, 5**

Μονόδρομος το Brexit μετά τη νίκη Μπόρις Τζόνσον

Με το σύνθημα των τριών λέξεων «Get Brexit Done» ο Μπόρις Τζόνσον εξασφάλισε άνετη πλειοψηφία 364 εδρών σε σύνολο 650, επιτυγχάνοντας την καλύτερη επίδοση για τους Συντηρητικούς από την εποχή της Μάργκαρετ Θάτσερ. Αυτή η νίκη έθεσε τέλος στην πολιτική παράλυση της Βρετανίας, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ενωσης, που κράτησε τριάνμιση χρόνια. Το Brexit είναι πλέον δρόμος χωρίς επιστροφή. Η Βουλή των Κοινοτήτων θα ψηφίσει τον σχετικό νόμο πριν από τα Χριστούγεννα και η Βρετανία θα εγκαταλείψει εφισήμως την Ε.Ε. στις 31 Ιανουαρίου του 2020. Παραμένει ομιχλώδης το μέλλον Σκωτίας και Βόρειας Ιρλανδίας. **Σελ. 20**

ΣΥΝΕΔΡΙΟ OMBUDSMAN

Εκτίθεται η Κύπρος εξαιτίας του Ελεγκτή

Αυστηρό μήνυμα για προστασία και θωράκιση της ανεξαρτησίας της Επιτροπής Διοικήσεως στην Κύπρο στέλνουν δύο κορυφαίοι αξιωματούχοι των δικτύων Ombudsman με συνεντεύξεις τους στην «Κ». Οι Peter Tyndall και Ανδρέας Ποττίγκης τοποθετούνται με ξεκάθαρο τρόπο στο ζήτημα με τη στάση του Γενικού Ελεγκτή. **Σελ. 15**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Καιρός να δούμε και τη Λευκωσία

Οι βουλευτές Λευκωσίας δεν προωθήσαμε όσο έπρεπε θέματα που αφορούν την πόλη μας, αναφέρει στην «Κ» ο Δημήτρης Δημητρίου, υπογραμμίζοντας πως ξεκίνησε διάλογο με τους Λευκωσιώτες. Μιλά για τη φθορά που παρουσιάζει η κυβέρνηση, τις μεταρρυθμίσεις αλλά και για την ανανέωση στον ΔΗΣΥ. **Σελ. 16**

Παγκόσμιο SOS για τους ωκεανούς

Δραστική μείωση του οξυγόνου

Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι τα επίπεδα οξυγόνου στους ωκεανούς μειώθηκαν 2% κατά την περίοδο 1960-2010. Η μείωση του οξυγόνου των ωκεανών οφείλεται στην κλιματική αλλαγή αν και οι ανθρωπίνες δραστηριότητες συμβάλλουν στην επιδείνωση του προβλήματος. **Σελ. 22**

Δύσκολοι καιροί για τον Τραμπ

Εντός εβδομάδας η παραπομπή

Μαύρα Χριστούγεννα προβλέπονται τα φετινά για τον Τραμπ, καθώς είναι πιθανό μέχρι το τέλος της εβδομάδας η αμερικανική Βουλή να έχει υπερψηφίσει την παραπομπή του. Οι αναλυτές προεξοφλούν την καταψήφιση της αντίστοιχης πρότασης στη Γερουσία τον Ιανουάριο. **Σελ. 19**

Βαθαίνει το ρήγμα ιατρών - ΟΚΥΠΥ

Δεν φαίνεται να υπάρχει σημείο επαφής στο θέμα των κινήτρων

Παραμένει το χάσμα μεταξύ των γιατρών του Δημοσίου και του ΟΚΥΠΥ, αναφορικά με τα κίνητρα που τους δίνει. Άγνωστο παραμένει τι μέλλει γενέσθαι με τους γιατρούς μέλη της ΠΙΑΣΥΚΙ αλλά και τον ΟΚΥΠΥ να εμφανίζονται να μην έχουν σημείο επαφής. Στην πρόταση κινήτρων προς τους γιατρούς του Δημοσίου οι ετήσιες

απολαβές τους, σύμφωνα με τον ΟΚΥΠΥ, αυξάνονται από 90.000 στις 110.000 ευρώ. Με τα οικονομικά κίνητρα, η πρόταση περιλαμβάνει και πρόνοιες για κάποιους όρους εργασίας. **Οικονομική, σελ. 4**

Εξι μήνες ΓεΣΥ, ένας απολογισμός

• Άρθρο του υπ. Υγείας Κωνσταντίνου Ιωάννου

Τροχιοδεικτικές Αθήνας σε Λευκωσία

Μήνυμα να μην ενεργεί η Κύπρος με επιπολαιότητα από Ελλάδα

Αθηναϊκά δημοσιεύματα, που έκαναν λόγο για επιπολίες κινήσεις της Κύπρου, στις οποίες σέρνει την Αθήνα και οι αιχμές για επικοινωνιακά παιχνίδια του προέδρου Αναστασιάδη και Νίκου Χριστοδουλίδη, προκάλεσαν αναστάτωση στην κυβέρνηση, γιατί η Λευκωσία δεν έχει συνηθίσει μέχρι τώρα τέτοιες αναφορές από τον

συγκρατημένο αθηναϊκό τύπο. Ανώτατοι διπλωματικοί κύκλοι τονίζουν πως δεν υπάρχουν σκιές στη σχέση των δύο χωρών, ωστόσο, η Αθήνα στέλνει τροχιοδεικτικές βολές προς τη Λευκωσία για να μην ενεργεί με επιπολαιότητα και «ελαφρότητα» σε ζητήματα που αφορούν την εξωτερική πολιτική. **Σελ. 10**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τεντωμένο σχοινί

Το τουρκο-λιβυκό μνημόνιο κατανόησης που κυριάρχησε το τελευταίο δεκαήμερο στην επικαιρότητα και επέσυρε καταγγελίες εκ μέρους της Ελλάδας και της Κύπρου κατά της Τουρκίας, αποτελεί, ως προκύπτει, εφελκυστήρα της επεκτατικής πολιτικής της Άγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο. Κι αυτό διότι η Τουρκία θεωρεί ότι διά της ισχύος των κανονιοφόρων μπορεί να ορίσει το παιχνίδι στην περιοχή και να αναγκάσει τους εμπλεκόμενους να τη δεχθούν στο τραπέζι ακόμα κι αν ερίζει σε θαλασσοτεμάχια που ούτε κατά διάνοια εμπίπτουν σε νόμιμες από μέρους της διεκδικήσεις. Οι δηλώσεις Ερντογάν περί συμφωνιών για την ΑΟΖ με γειτονικές χώρες πλην της Κύπρου, οι εξαγγελίες του ναυάρχου της «Γαλάζιας Πατρίδας» για περικύκλωση της Κύπρου και το τέντωμα του σχοινιού με τη Ελλάδα δεν αφήνουν περιθώρια για εφησυχασμό ούτε στη Λευκωσία ούτε και στην Αθήνα. Έτσι προασπίζεται η ειρήνη.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΜΟΥΣΕΙΟ

Η χαρακτηριστική κατέβηκε στη Λευκωσία

Την επόμενη εβδομάδα εγκαινιάζεται το νέο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή, στην παλιά πόλη της Λευκωσίας. Ο χαράκτης Χαμηλής μάς υποδέχθηκε στο μουσείο για να πάρουμε μια γεύση από τους νέους χώρους του και να ξεναγηθούμε στην πρώτη έκθεση με τίτλο «Από τον Durer στον Κάνθο». **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Ένας τρίτος στον παράδεισο άραγε χωράει;

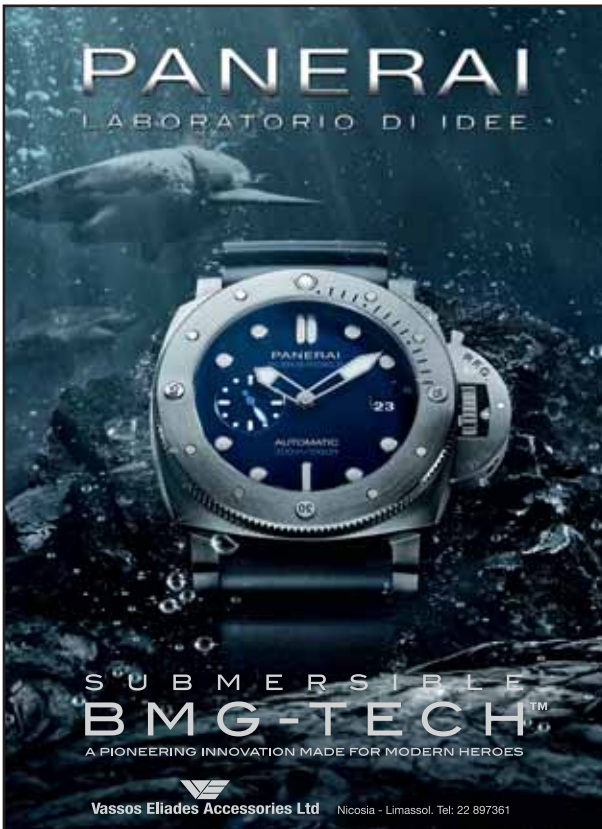
Η Λέα Μαλένη επιστρέφει στο θεατρικό σανίδι, ως ηθοποιός, στην παράσταση «Λιόλια» της Memorandum Theatre Group και μιλάει στην «Κ» για το έργο και τη συνεργασία της με την ομάδα του. Λέει ότι θα δούμε μια σύγχρονη παράσταση που ξεκινά από τους πρωτόπλαστους. **Ζωή, σελ. 3**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Όταν η κοινωνία εγκλωβίζεται στα στερεότυπα

Η Άννα Γιαγκιόζη μιλάει στην «Κ» για το «One for Sorrow», της Κορντίλια Λιν, που ανεβαίνει στο Πολιτιστικό Κέντρο Εγκώμιο. Το έργο ανέβηκε για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 2018 στο Royal Court στο Λονδίνο, μετά από ανάθεση στη συγγραφέα, αφού της είχε απονεμηθεί το βραβείο Pinter. **Ζωή, σελ. 9**

Καινούριο αυτοκίνητο;
Έχεις **κίνητρο!**

Alpha Καταναλωτικά Δάνεια

ALPHA αυτοκίνητο

ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΕ 24 ΩΡΕΣ

Χαμηλή μηνιαία δόση

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Όταν ο κόσμος καίγεται

Σε Χιλή, Βολιβία, Εκουαδόρ, Βενεζουέλα, Χονγκ Κονγκ, Λίβανο, Ιράκ, Ιράν, Καταλωνία, ο κόσμος το τελευταίο διάστημα είναι στους δρόμους, ενώ ο αριθμός των νεκρών διαδηλωτών μεγαλώνει αθόρυβα. Η ανάφλεξη σε πολλές γωνιές του πλανήτη έχει ως βασικό καύσιμο την κακή οικονομική κατάσταση της πλειοψηφίας των ανθρώπων, καθώς η ανάπτυξη της τεχνολογίας και τα μεγάλα τραπεζικά κόλπα του 2008-12 καταιπνούν επικειρήσεις και συναφώς εκατομμύρια θέσεων εργασίας, αυξάνοντας κατακόρυφα τις ανισότητες. Οι άνθρωποι, έχοντας σήμερα πρόσβαση στο διαδίκτυο, βλέπουν το ίδιο μοτίβο παντού και βγαίνουν στους δρόμους διεκδικώντας αυτά που χθες ήταν αυτονόητα. Οι λόγοι της γενικευμένης ανάφλεξης είναι τρεις: Πρώτος, η αποτυχία του παγκόσμιου οικονομικού μοντέλου, καθώς πλέον παρουσιάζεται σημαντική στασιμότητα και γίνεται λόγος για συγχρονισμένη επιβράδυνση. Δεύτερος, οι συνταγές λιτότητας, τύπου ΔΝΤ, έχουν αυξήσει την ανεργία, κατακρημνίσει μισθούς και εξαφανίσει κοινωνικές δομές και οργανώσεις που συνέτρεχαν χαμηλά εισοδηματικά στρώματα, συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνικά ειρήνη και νηνεμία. Τρίτον, η κυβερνητική διαφθορά, που παρατηρείται σε αρκετές χώρες, αποτελεί μία από τις βασικές αιτίες διαμαρτυριών και εξεγέρσεων, καθώς πολιτικές και κυβερνητικές εξουσίες αποκάλυπτα συμπεράττουν έγκλημα με την επικερχηματική ελίτ, ερεθίζοντας και εξοργίζοντας τον κόσμο. Το μωσαϊκό αυτό παρουσιάζεται καθημερινά στα ΜΜΕ σε μικρά κομμάτια έτσι που η συνολική εικόνα διαποταμνίζεται να καταλήγει να γίνεται σχεδόν αόρατη. Για παράδειγμα η Μάλτα που καταρρέει πια υπό το βάρος των αποκαλύψεων για τον φόνο, το 2017, της δημοσιογράφου Ντάφνι Καρουάνα Γκαλιζία, που αποκάλυπτε έργα και ημέρες διαφθοράς, αγίζουν πια και τον πρωθυπουργό της χώρας. Πριν από μερικές μέρες, τα ΜΜΕ μετέδωσαν ότι ο Γιόργκεν Φένεχ συνελήφθη από την αστυνομία εντός της θαλαμηγού του στα ανοικτά της Μάλτας. Ο κ. Φένεχ είναι συνδιοικητής ομίλου επιχειρήσεων που το 2013 είχε εξασφαλίσει από το μαλτέζικο κράτος ένα μεγάλο προνόμιο στον ενεργειακό τομέα για την κατασκευή εργοστασίου παραγωγής

φυσικού αερίου και γι' αυτό έδωσε μίζες, όπως προκύπτει από τα Panama Papers, στην κυβέρνηση. Προηγούμενος συνελήφθησαν ο τέως υπουργός Ενέργειας και ο προσωπάρχης του πρωθυπουργού. Στην Κύπρο, τον Απρίλη ο πρόεδρος της Βουλής επέστρεψε στον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας τη λίστα που του επέδωσε φεύγοντας η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων και από τότε ουδείς των θεσμών αντέδρασε. Υπάρχει εισαγγελέας; Υπάρχει Δικαιοσύνη; Είναι όλοι πιασμένοι; Κι αν δεν είναι, θεσμικά δεν τους ενοχλεί που άλλοι είναι; Και το λέω αυτό, γιατί την περασμένη Κυριακή, στη στήλη «Φαληρεύς» (σελ. 11) ο Στέφανος Κασμάτης έκανε «αποκαλυπτήρια» στον πρόεδρο Αναστασιάδη χωρίς ούτε και η αντιπολίτευση να αντιδράσει. Ίδου τι σημείωνε μεταξύ άλλων ο εξ Αθηνών συνάδελφος: «Οι πρωτοβουλίες που παίρνει η Κύπρος, συχνά χωρίς καν να ενημερώνει προηγούμενος την Αθήνα (όπως πρόσφατα με την προσφυγή στη Χάγη για την ΑΟΖ), είναι μια εκστρατεία δημοσίων σχέσεων που απευθύνεται στο εσωτερικό κοινό και ενορχηστρώνεται από δύο πολιτικούς που συμπλέουν λόγω κοινών συμφερόντων, αλλά συγχρόνως υποβλέπουν ο ένας τον άλλον. Ο μεν πρόεδρος Ν. Αναστασιάδης έχει ανάγκη την ασπίδα προστασίας του εθνικού θέματος από τα οικονομικά σκάνδαλα με τα οποία συνδέεται η κυβέρνησή του, ο δε υπ. Εξωτερικών Ν. Χριστοδουλίδης είναι ο υποψήφιος διάδοχός του. Για πρώτη φορά, η δυσφορία που προκαλούν οι πράξεις και επικίνδυνες πρωτοβουλίες της Δευκωσίας γίνεται θέμα συζήτησης στην Αθήνα, ακόμη και σε κυβερνητικούς κύκλους...». Αν δεχτούμε ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης και η κυβέρνησή του, μάς έχουν όλους γραμμένους στα παλαιότερα των υποδημάτων τους, που ήταν οι άλλοι πολιτικοί αρχηγοί να θέσουν τα καίρια ερωτήματα που προκύπτουν; Κρύβει ο πρόεδρος πίσω από το Κυπριακό σκάνδαλο; Αναλαμβάνει επικίνδυνες πρωτοβουλίες χωρίς να ενημερώνει την Αθήνα; Αυτά δεν έχουν σημασία για κανένα κόμμα; Πώς, όμως, να έχουν, που οι μισοί των πρώτων τα τάξει είναι προσδεμένοι σε δικηγορικά-λογιστικά γραφεία και έκαναν πάρτι με τα διαβητήρια;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το νέο ραντεβού του Νίκαρου, ο υπουργός-κομάντο και οι αντάρτες δήμαρχοι

Νέο ραντεβού, άτυπο όπως το συνηθίζουν τα τελευταία χρόνια, θα έχουν με τη Σπέχαρ ο Νίκαρος και ο Μουσταφά. Είναι και οι δύο τους καλεσμένοι στο δικονοτικό συνέδριο «Μετασχηματιστική ηγεσία για την ειρήνη», στο Λήδρα Πάλας. Το συνέδριο διοργανώνει η δικονοτική Τεχνική Επιτροπή για την Εκπαίδευση, με τη συμμετοχή 50 Ελληνοκυπρίων και 50 Τουρκοκυπρίων διευθυντών δημοτικών, γυμνασίων και λυκείων. Νίκαρος και Μουσταφά ανταποκρίθηκαν θερμά, όπως ακούω στην πρόσκληση και δήλωσαν συμμετοχή. Χωρίς βεβιαίς αυτό να τους εμποδίζει, όπως έπραξαν τις προάλλες, να τις ακυρώσουν. Αν και αυτή τη φορά μάλλον θα είναι κομμάτια δύσκολο, αφού δεσμεύτηκαν να απευθύνουν και οι δύο χαιρετισμούς στο συνέδριο.

Η συνάντησή τους θα είναι η πρώτη μετά το δείπνο του Βερολίνου με τον Γκουτιέρρες και μετά τις δηλώσεις Ακιντζί για την ανάγκη οι εγγυήσεις του 1960 να προσαρμοστούν στο σήμερα. Όπως σας είχα γράψει και τις προάλλες, η συγκεκριμένη αναφορά Ακιντζί συζητήθηκε και συζητείται πολύ. Όχι μόνο στα Κατεχόμενα αλλά και στις ελεύθερες περιοχές. Ήδη ο Τσελεπής του ΑΚΕΛ και ο Μίχος, πρώην του ΑΚΕΛ, έσπευσαν να χαιρετίσουν τη δήλωση Ακιντζί και να υποστηρίξουν πως με αυτή «άνοιξε ένα παράθυρο» που θα πρέπει «να αξιοποιηθεί» από την πλευρά μας. Μαθαίνω όμως πως στον Λόφο και στο διπλανό ΥΠΕΕ έχουν άλλη άποψη για το θέμα. Ωστόσο, δεν αποκλείεται ο Νίκαρος να ρωτήσει τον Μουσταφά τι ακριβώς εννοούσε με την αναφορά του και κατά πόσον θα ήθελε να του την εξηγήσει σε μια κοινή συνάντησή τους...

«Υπουργό-κομάντο» χαρακτηρίζει τον Καρούσο κυβερνητικός αξιωματούχος, μετά τις πρόσφατες... επιδρομές του στα Ταχυδρομεία και την περασμένη Παρασκευή σε σχολικό λεωφορείο. Ο κακόμοιρος ο οδηγός του σχολικού τον είδε μεταξύ των μαθητών που παρέλαβε από στάση και... έπαθε. Όταν ο «κομάντο» έκανε και αυτομία στους χώρους του σχολικού λεωφορείου και βρήκε όσα βρήκε, ο οδηγός συνειδητοποίησε πως η Παρασκευή και 13... ισχύει. Ο Καρούσος εντόπισε, όπως ο ίδιος έγραψε στο Facebook, μια απογοητευτική κατάσταση και έδωσε άμεσα οδηγίες για ακινητοποίηση του λεωφορείου για έλεγχο και για εξέταση όλων των σχολικών για να διαπιστωθεί εάν τηρούν τα κριτήρια ασφάλειας και καθαριότητας. Εφαρμογή στην πράξη του

«Αυτή είναι μόνο η αρχή των επιθεωρήσεων. Μόλις γίνω υπουργός να δείτε...».

δόγματος του Νίκαρου «να βγουν οι υπουργοί από τα γραφεία». Ποια θα είναι άραγε η νέα αποστολή του κομάντο;

Ζημιά προκαλούν σε κάποια κόμματα οι «αντάρτες δήμαρχοι». Όπως ακούω από δύο τουλάχιστον κόμματα, η δυσαρέσκεια για τη δράση τους είναι έντονη, αφού έχουν «αποσυντονίσει» την τοπική κοινωνία και την έχουν στρέψει κατά των κομμάτων τους. Οι δύο περιπτώσεις που ξεχώρισαν, γιατί υπάρχουν και άλλοι, είναι οι δήμαρχοι Αραδίππου Ευάγγελος Ευαγγελίδης (ΔΗΣΥ) και Δερύνειας Ανδρέας Καραγιάννης (ΑΚΕΛ). Ο μεν Ευαγγελίδης ενώ δεν έκανε τις αποκαλύψεις που υποσχέθηκε, περί υποσχέσεων που είχε λάβει για πολιτικά αξιώματα προκειμένου να συνανέσει στη συνένωση του Δήμου Αραδίππου με τη Λάρνακα και αποκάλυψε αυτών που έδρασαν παρασκηνιακά για ακύρωση στο παρά πέντε της συνένωσης της Αραδίππου με τις κοινότητες Κελιών, Τρούλλων και Ορόκλινος, δημοσιοποίησε μια μακροσκελή δήλωση σαφώς πιο ήπια από όσα... υποσχέθηκε. Από τα βέλη του πάντως δεν ξέφυγε ούτε ο Νίκαρος ο οποίος, χωρίς να κατονομάζεται, στοχοποιείται για την υπόθεση που έδωσε όταν επισκέφθηκε την Αθηνάιουν ότι θα παραμείνει αυτόνομος δήμος. Ασχέτως εάν και η Αραδίππου δεν ήθελε συνένωση με την Αθηνάιουν... Τη μεγάλη ευθύνη όμως ο Ευαγγελίδης τη ρίχνει στη δημοτική ομάδα του ΔΗΣΥ Λάρνακας για παρασκηνιακή δράση κατά του Δήμου Αραδίππου και υπέρ της Λάρνακας. Αυτή του η αναφορά ήταν που ενέτεινε, όπως ακούω, τον εμφύλιο...

Ο δήμαρχος του ΑΚΕΛ στη Δερύνεια Ανδρέας Καραγιάννης το... τερμάτισε. Έκρινε σκόπιμο

να «καταγγείλει» τη μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση στην Ειδική Αντιπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Ελίζαμπεθ Σπέχαρ. Κι αυτό όπως δικαιολογήθηκε, για να την ενημερώσει για τις επιπτώσεις που θα έχει στο δικονοτικό έργο του δήμου του η μεταρρύθμιση. Δήλωσε, μάλιστα, ότι ενημέρωσε και προφορικά τη Σπέχαρ για το θέμα, ενώ της έστειλε και την επιστολή που έγινε τελικά βαρίδι στην κατά τα άλλα επιτυχημένη πολιτική καριέρα του. «Η Δερύνεια δεν πρέπει να αποπροσανατολιστεί και να συνεχίσει απρόσκοπτα το έργο της για την επαναπροσέγγιση Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων», υποστηρίζει. Οι αντιδράσεις για την επιστολή δεν ήρθαν μόνο από διάφορους πολιτικούς χώρους που τη χαρακτήρισαν απαράδεκτη, μεταξύ αυτών και ο Νικόλας Παπαδόπουλος αλλά και από το ίδιο το ΑΚΕΛ! «Όλοι κάνουμε λάθη» ήταν η κομψή επικρίση του συντρόφου του Χρίστου Χριστοφίδη από τηλεοράσεως.

Η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, μου αποκάλυψε πως κάποιος μεγαλόσχημος στο κόμμα «έσκιζε πανάι» και του έριχνε ευθύνες πως «θα διαλύσει τη βάση» στην περιοχή.

ΚΟΥΙΖ: Αληθεύει ότι στον Λόφο ακούγονται σκόλια για υποτονικότητα ενός νέου μέλους της κυβέρνησης, κάτι που δεν ήταν βεβιαίως αναμενόμενο; Σύμφωνα με πηγή μου που βλέπει και ακούει πολλά, η κατάσταση προς το παρόν παρακολουθείται και δεν αποκλείεται να ληφθούν δραστικά μέτρα, σύντομα, εάν κριθεί αναγκαίο.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

15.XII.1939

ΓΚΡΑΦ ΣΠΕΕ: Μετά την χθεσινήν δραματικήν ναυμαχίαν μεταξύ του ταχτάτου γερμανικού θωρηκτού τσέπης «Ναύαρχος κόμης Σπέε» και των τριών αγγλικών σκαφών, του καταδρομικού «Εξετερ» και των δύο άλλων μικροτέρων καταδρομικών «Αίας» και «Αγίλλεύς», ο «Ναύαρχος κόμης Σπέε» με συντετριμμένην σχεδόν την οριζοντίαν θωράκισίν του και με τας άλλας ζημίας τας οποίας υπέστη, ευρίσκεται ήδη προ σκληρού δυλήματος. Ή να αποφασίστη νέαν ναυμαχίαν μετά των αναμενόντων έξωθι τον Ρίο ντε λα Πλάτα αγγλικών πολεμικών, ενισχυθέντων ήδη διά τριών άλλων αγγλικών καταδρομικών, ή να παραμείνη καθ' όλην την διάρκειαν τον εγχορηγάζων δέσμιος εις τον λιμένα των Μοντεβιδέο [φωτ.: Το Γκρφ Σπέε στο Μοντεβιδέο].

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ: Οι «Τάμις» [...] αναγγέλλουν τα εξής: Πέντε πρωτότυπα αριστουργήματα αρχαίων Ελλήνων γλυπτών θα εκτεθούν εις ειδικήν αίθουσαν του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης, όπου θα παραμείνουν έως ότου η εν Ευρώπη κατάσταση επιτρέψη την επαναφοράν των εις την πατρίδα των. Τα έργα ταύτα, τα οποία ανάγονται εις διαφόρους περιόδους μεταξύ του βου και του 2ου αιώνος π.Χ. μετεφέρθησαν εις την χώραν μας διά να εκτεθούν, κατόπιν αδείας της ελληνικής κυβερνήσεως, εις το ελληνικόν περίπτερον της Παγκοσμίου Εκθέσεως.

Με άριστα το 10

1 Στη Σταύρωση. Όχι του Ιησού, αλλά των κονδυλίων. Εκεί παίζεται το πραγματικό παιχνίδι εξουσίας στη Βουλή. Δώσε μου να σου δώσω.

2 Στο ντέρτι. Το ΓεΣΥ το έφτιαξε ο Healthy, και όσοι θέλετε να το κράζετε να ξέρετε πού να απευθύνεστε. Ο Γιώργος του Παμπορή και ο Ψηλός είναι καλά παιδιά που κάνουν τη δουλεία. Αν η Οικονομία όπως λέει το ΔΝΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δεν θα είναι Healthy από τις σπατάλες στο ΓεΣΥ, να ξέρουμε σε ποιον θα τα λέμε τα κάλαντα.

3 Στο σωστό. Αν πάλιν το ΓεΣΥ εξελιχθεί ως ένα σπουδαίο επίτευγμα θα είναι ένα Healthy επίτευγμα.

4 Στις καλές εποχές. Πάντως, με το φτωχό μου το μυαλό για να σταθεί αυτό το πράγμα με τα λεφτά των προσωπικών γιατρών που δίνουμε στον γάμο του καραγκιόζη οι εισφορές μας θα πρέπει να πάνε στο 10%. Capito?

5 Στο πάρτι. Γιατρός πρώην συνταξιούχος ετών 70 επέστρεψε στο λειτούργημα του, έγραψε 2.500 ασθενείς και θα βάλει στον λογαριασμό του 150Κ τον χρόνο χωρίς καν να σκεί ιατρική. Αν τα έκανε ο Χριστόφιας αυτά θα τον δένανε γύρω από το προεδρικό με Μερσεντές

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**Αν το κλίμα ήταν τράπεζα θα το είχατε ήδη σώσει. *Ούγκο Τσάβες*

να τον σέρναμε στην Μακαρίου να του φτύνει η Μπουρζουαρζή Ντε Νικοζή.

6 Στην φαντασία. Ήρθε και ο Ετεοκλής πριν ήταν η Αριάδνη, ο Κρέοντας, η Ηλέκτρα, η Βικτώρια, ο Γερνούντς. Αυτό δεν είναι καταγίδες αλλά τάξη σε νηπιαγωγείο.

7 Στο αυτονόητο. Μπήκε που λέτε ο 26χρονος, ανενόχλητος σε μια οικοδομή ύψους 130 μέτρων, ανέβηκε μέσα στα μαύρα μεσάνυχτα 33 ορόφους και έπεσε από εκεί. Αν δεν ήταν ξένος αλλά ένα τσούρμιο Κύπριοι έφηβοι που ήθελαν να κάνουν «μαγκιά», φαντάζομαι πως το θέμα δεν θα το έκαναν γαργάρα,

παίζοντάς το στα «ψηλά» οι συνάδελφοι. Μην μιλήσω και για κανέναν τρομοκράτη που θα ήθελε να το ανάψει για πυροτέκνημα αξίας 100 εκατ., στο κέντρο ευρωπαϊκής πρωτεύουσας.

8 Στην τύχη. Βέβαια το Υπουργείο Εργασίας στο οποίο υπάγονται τα θέματα ασφαλείας οικοδομών αλλά και η αστυνομία που έχει ευθύνη την ασφάλεια της χώρας, κανείς δεν ξέρει γιατί αυτό το κτήριο υψηλής επικινδυνότητας δεν είχε ασφάλεια. Ισχύει αυτό που λέμε, «ζούμε σε μια χώρα που από τύχη υπάρχει».

9 Στο στοίχημα. Ο κλώνος του Ντόναλντ, ο Μπόρις έγινε τελικά ΡΜ.

Ζούμε την πραγματικότητα ή είναι σειρά του NEFLIX? Rikkos Mappourous for president.

10 Στο επίτευγμα. Μαζεύτηκαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες για να αποφασίσουν την στρατηγική της Ένωσης για μηδενικούς ρύπους, την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την επιδότηση της ηλεκτροκίνησης, τη μείωση των φυτοφαρμάκων στα λαχανικά, την απαγόρευση των αντιβιοτικών στα ζώα. Πήρε και τον λόγο ο Healthy και (δεν) τους είπε πως στην Κύπρο κάνουμε κάθε χρόνο ένα χωριό όπως την Τερσεφάνου με 700 κατοίκους, εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Υποστηρίζουμε την Κοινωνία!

“ Εμείς, η Διευθυντική Ομάδα της AstroBank Limited (από αριστερά προς δεξιά της φωτογραφίας, Ανδρέας Θεοδωρίδης, Γιώργος Άππιος, Νεοκλής Νεοκλέους, Κωνσταντίνος Λοϊζίδης, Πάολα Ιωάννου και Μάριος Σαββίδης), από τότε που δημιουργήσαμε την Τράπεζα στην Κύπρο το 2008 μέσω της Τράπεζας Πειραιώς και με την απορρόφηση των εργασιών της USB Bank PLC νωρίτερα φέτος, προσφέρουμε στην Κυπριακή κοινωνία ολοκληρωμένες λύσεις και καινοτόμα προϊόντα κτίζοντας ισχυρές πελατειακές σχέσεις. Παράλληλα, πέραν των χρηματοοικονομικών λύσεων που προσφέρουμε, υποστηρίζουμε τους συνανθρώπους μας μέσω σημαντικών συνεισφορών σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς όπως την Europa Donna Κύπρου, το Junior Achievement/ Young Entrepreneurs, τον Κυπριακό Ερυθρό Σταυρό, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Μητρικού Θηλασμού, τις Αλκυονίδες, το Βαγόνι Αγάπης και άλλους.

Με τη συμφωνία απόκτησης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) θα συνεχίσουμε με τον ίδιο ενθουσιασμό την προσφορά μας, έχοντας στο πλευρό μας και τους νέους συναδέλφους. ”

Πού θα κάνουν έρευνες οι Τούρκοι

Η Αθήνα εξετάζει σενάρια άμεσης κλιμάκωσης εκ μέρους των Τούρκων σε περιοχή ελληνικών συμφερόντων στην Αν. Μεσόγειο

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τον ακριβή τόπο και ημερομηνία κατά την οποία η Αγκυρα θα προχωρήσει στο επόμενο βήμα κλιμάκωσης της έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο, πραγματοποιώντας αποστολή ερευνητικού σκάφους σε περιοχή ελληνικών συμφερόντων, επιχειρεί να προσδιορίσει η Αθήνα. Μόλις την Παρασκευή ο υπουργός Ενέργειας, Φατίχ Ντονιμέζ, προανήγγειλε έρευνες στην περιοχή που οριοθετήθηκε ανάμεσα στις κυβερνήσεις Αγκυρας και Λιβύης, μετά την Πρωτοχρονιά. Ωστόσο, στην Αθήνα εξετάζονται διάφορα σενάρια, τα οποία προκύπτουν από ροή πληροφοριών των τελευταίων εβδομάδων, καθώς επίσης και με βάση τον υφιστάμενο σχεδιασμό της τουρκικής εταιρείας Αγκυρας και Λιβύης, μετά την Πρωτοχρονιά. Ωστόσο, στην Αθήνα εξετάζονται διάφορα σενάρια, τα οποία προκύπτουν από ροή πληροφοριών των τελευταίων εβδομάδων, καθώς επίσης και με βάση τον υφιστάμενο σχεδιασμό της τουρκικής εταιρείας Αγκυρας και Λιβύης, μετά την Πρωτοχρονιά.

Στην Αθήνα υπάρχει εγρήγορση και για την περίοδο από τις 21 Δεκεμβρίου και μετά, όταν το ερευνητικό πλοίο «Μπαρμπαρός» θα ολοκληρώσει τις σεισμικές έρευνες που διεξάγει στα νότια της Κύπρου. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο υφιστάμενος σχεδιασμός προβλέπει την επιστροφή του «Μπαρμπαρός» στο λιμάνι της Τασουτσού (νότια Τουρκία, έναντι της κυπριακής χερσονήσου της Καρπασίας) αμέσως μετά τη λήξη των σεισμικών ερευνών στα νότια της Κύπρου. Ενδιάμεσως ανοίγεται ένα χρονικό «παράθυρο», το οποίο η Αγκυρα θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί προκειμένου να δοκιμάσει τα ελληνικά αντανakλαστικά εντός της εορταστικής περιόδου. Οι

Η Τουρκία ίσως δοκιμάσει τα ελληνικά αντανakλαστικά στέλνοντας το «Μπαρμπαρός» σε οικοπέδο της αποκαλούμενης λιβυκής ΑΟΖ.

ακριβείς συντεταγμένες στις οποίες αναμένεται να κινηθεί το «Μπαρμπαρός» δεν είναι γνωστές, ωστόσο στην Αθήνα υπάρχει πληθώρα υπολογισμών.

Ένα από τα πλέον βασικά σενάρια που εξετάζεται από την Αθήνα εστιάζεται στην πρόβλεψη ότι η πολιορκούμενη κυβέρνηση του Φαγέζ αλ Σαράζ στην Τρίπολη θα παραχωρήσει στην τουρκική ΤΡΑΟ κάποιο θαλάσσιο οικοπέδο εντός της αποκαλούμενης λιβυκής υφαλοκρηπίδας, όπως αυτή προέκυψε μετά το μνημόνιο της 27ης Νοεμβρίου με την Αγκυρα. Με βάση αυτή την ανάλυση, θα επιχειρηθεί η δημιουργία τετελεσμένου εντός της αποκαλούμενης λιβυκής ΑΟΖ, η οποία στο μεγαλύτερο μέρος της, σύμφωνα με την ελληνική άποψη, βρίσκεται ουσιαστικά πάνω από την υφαλοκρηπίδα της Κρήτης. Αν τελικά η ΤΡΑΟ, με τη συνοδεία του τουρκικού πολεμικού ναυτικού, επιχειρήσει να πραγματοποιήσει έρευνες βορειότερα και δη στην περιοχή από την Κάσο και την Κάρπαθο μέχρι τη Ρόδο και το Καστελλόριζο, καθίσταται σαφές ότι η Αγκυρα επιθυμεί άμεση κλιμάκωση και περαιτέρω πίεση προς την Αθήνα για στρατιωτικοποίηση της κρίσης.

Σε οποιασδήποτε μορφής κλιμάκωση και αν επιλέξει η Αγκυρα στην περιολική ανάμεσα στα νότια της Κρήτης και στο Καστελλόριζο, εγείρονται ερωτήματα σχετικά με το είδος αν-

Στην Αθήνα υπάρχει εγρήγορση για την περίοδο από τις 21 Δεκεμβρίου και μετά, όταν το ερευνητικό πλοίο «Μπαρμπαρός» θα ολοκληρώσει τις σεισμικές έρευνες στα νότια της Κύπρου. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο υφιστάμενος σχεδιασμός προβλέπει την επιστροφή του στο λιμάνι της Τασουτσού. Ωστόσο, οι ακριβείς συντεταγμένες στις οποίες αναμένεται να κινηθεί το «Μπαρμπαρός» δεν είναι γνωστές και η Αθήνα εξετάζει διάφορα σενάρια.

τιδρασας που θα επιλέξει η Αθήνα. Η πλέον πρόσφατη εμπειρία, μεταξύ 18ης Οκτωβρίου και αρχών Νοεμβρίου 2018, έδειξε ότι η αποτροπή ενός ερευνητικού πλοίου όπως το «Μπαρμπαρός», είτε αυτό συνοδεύεται από τον τουρκικό στόλο είτε όχι, είναι μια εξαιρετικά περίπλοκη διαδικασία. Τότε το «Μπαρμπαρός» διεξήγε σεισμικές έρευνες στο ανατολικότερο άκρο της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, σε μια έκταση περίπου 600 τετραγωνικών χιλιομέτρων, συνοδεύοντας το Καστελλόριζο, καθίσταται σαφές ότι η Αγκυρα επιθυμεί άμεση κλιμάκωση και περαιτέρω πίεση προς την Αθήνα για στρατιωτικοποίηση της κρίσης.

στον βυθό καλώδιο μήκους πέντε χιλιομέτρων. Όλα αυτά τυχάνουν της απαιτούμενης ανάλυσης στα υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Αμυνας, όπου επικαιροποιούνται και καταρτίζονται τα σχετικά σχέδια αντιμετώπισης.

Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη προσπάθεια δημιουργίας μιας διπλωματικής «υγειονομικής ζώνης» γύρω από τη βιοσιμότητα της συμφωνίας ανάμεσα στην Αγκυρα και στην κυβέρνηση της Τρίπολης. Και τούτο διότι η εγκυρότητα μιας διμερούς συμφωνίας ανάμεσα σε δύο διεθνώς αναγνωρισμένες κυβερνήσεις είναι εξαιρετικά δύσκολο να αμφισβητηθεί με νομικούς όρους. Σε αυτό το πλαίσιο, ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας θα αποδωθεί σε έναν διπλωματικό μαραθώνιο από αύριο, καθώς θα συναντηθεί με τον γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες και εν συνεχεία

θα μεταβεί στη Σαουδική Αραβία, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, στην Ιορδανία και στην Ιταλία, χώρες οι οποίες είναι ανοικτά εχθρικές στο καθεστώς της Τρίπολης λόγω των ισλαμιστών υποστηρικτών του. Μια από τις ευνοϊκές για την Αθήνα συγκυρίες είναι η σφοδρότατη αντίθεση της Μόσχας σε οποιονδήποτε επιχειρησιακό ρόλο της Τουρκίας στο λιβυκό έδαφος. Ο πρόεδρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Βλαντιμίρ Πούτιν, φέρεται, από ορισμένες πηγές, να αρνήθηκε στον Τούρκο ομόλογό του την ενίσχυση των υφιστάμενων στρατιωτικών τουρκικών δυνάμεων στη Λιβύη και την ένταξη τους σε ένα ευρύτερο «ειρηνευτικό σώμα».

Ο λιβυκός εμφύλιος

Την ίδια ώρα, αναμένεται να φανεί ποια θα είναι η εξέλιξη του στρατιωτικού μετώπου στη Λιβύη, το οποίο

ενεργοποιήθηκε ξανά μετά την εντολή του στρατηγού Χαλίφα Χάφταρ για ανανέωση της επίθεσης στα προάστια της Τρίπολης. Ηδη την Παρασκευή καταγράφηκαν υλικές ζημιές στον στρατό του αλ Σαράζ, οι οποίες περιλάμβαναν τουρκικά UAV και οχήματα που παραχώρησε η Αγκυρα στο καθεστώς της Τρίπολης. Είναι απολύτως σαφές ότι η πορεία και η κατάσταση της συγκεκριμένης συγκρούσεως τις επόμενες τρεις εβδομάδες θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των συνομιλιών που θα έχει ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης και ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, στις 7 Ιανουαρίου.

Εξοπλιστικά και φρεγάτες

Ευλόγως, η εκκράτηση της τουρκικής συμπεριφοράς έχει επιταχύνει τις προσπάθειες της Αθήνας για ανανέωση του οπλοστασίου των Ενόπλων Δυνάμεων. Δίνεται βάση στην ανανέωση υφιστάμενου εξοπλισμού, όπως τα μαχητικά F-16 και Μιράζ-2000, αλλά και στην απόκτηση και εγχώρια ανάπτυξη μη επανδρωμένων αεροχημάτων (UAV). Οι διαπραγματεύσεις με το Παρίσι για τις φρεγάτες τύπου Belh@tra δεν έχουν διακοπεί, ωστόσο εσχάτως επανήλθε στο προσκήνιο η συζήτηση για την απόκτηση πλοίου ενδιάμεσης λύσης, το οποίο θα καλύψει τις ανάγκες του Π.Ν. μέχρι το 2025, όταν αναμένεται να παραδοθεί η πρώτη φρεγάτα τύπου Belh@tra, εφόσον, βεβαίως, οριστικοποιηθεί η σχετική συμφωνία. Στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας αναζητούνται και «έξυπνες» λύσεις, με σκοπό τη μείωση του κόστους και τη σταδιακή ανάπτυξη τεχνονομίας, αρχικά με τη βοήθεια πακτών οι οποίοι ήδη τη διαθέτουν, όπως οι ΗΠΑ, αλλά και το Ισραήλ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΛΗΝΑΚΗ**

Για μια νέα στρατηγική απέναντι στην Τουρκία

Οι εξωφρενικές επιδιώξεις της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Ανατολικό Αιγαίο δείχνουν πλέον καθαρά ότι ο ολοένα και πιο απειλητικός γείτονας στοχεύει με κάθε μέσο να επιβάλει μια ριζική αναθεώρηση των καθεστώτων στην περιοχή. Παρά τη σημαντική διπλωματική στήριξη από την Ε.Ε. και ιδίως ορισμένους εταίρους σχετικά με την ακυρότητα της «συμφωνίας» με τη Λιβύη, η Τουρκία εφαρμόζει στην πράξη ένα σχέδιο για μια «νέα τάξη πραγμάτων» στις θάλασσές μας. Για να αποτρέψουμε ακόμα πιο δυσάρεστες εξελίξεις, χρειαζόμαστε μια νέα στρατηγική – νηφάλια αλλά και διεκδικητική. Βάση της πρέπει να είναι η διεκδίκηση όλων ανεξαιρέτως των δικαιωμάτων μας που σπιρίζονται στο διεθνές δίκαιο της θάλασσας. Οχι απλώς με γενικές αναφορές και στη θεωρία, αλλά εκπονώντας επιτέλους τον δικό μας χάρτη που θα απεικονίζει με ακρίβεια τα δικαιώματα και διεκδικήσεις μας. Μόνο σε τέτοια βάση θα μπορούσε να υπάρξει αποδοτικός διάλογος με την Τουρκία, και όχι από τη σημερινή πραγματική κατάσταση.

Από τις εναλλακτικές στρατηγικές που έχει μπροστά της μια ευρωπαϊκή δύναμη σταθερότητας όπως η Ελλάδα, η επιλογή της στρατιωτικής κλιμάκωσης απέναντι σε ένα πολε-

μοχαρή γείτονα δεν είναι συγκριτικά η καλύτερη. Σε περίπτωση βέβαια τουρκικής επίθεσης, η απάντηση θα είναι αναμφίβολα καταλυτική. Με την (ψευδ)αίσθηση όμως ισχύος και σημειωμοσίας που απέκτησε η Αγκυρα, δεν φαίνεται να επιδιώκει πια να μας σύρει σε διαπραγματεύσεις (λίγο πολύ οι δύο χώρες κάνουν διάλογο επί δεκαετίες), όσο σε συνεχείς μονομερείς υποχωρήσεις αλλά ακόμα και ανοικτή σύγκρουση. Μεθοδικά προετοιμάζει τη διεθνή κοινότητα για να μας επιρρίψει έντεκνα την ευθύνη του πρώτου κτυπήματος και να εμφανιστεί ως αμυνόμενη. Με την επίδειξη υποτιμητικής περιφρόνησης προς τη χώρα μας τεντώνει τα νεύρα κάθε Έλληνα πολίτη και στρατιωτικού προσβλέποντας σε μια λάθος κίνησή μας που θα εκμεταλλευθεί. Είναι πεπεισμένη ότι ο συσχετισμός δυνάμεων έχει χειροτερεύσει εις βάρος μας, βοηθώντας και της δεκαετούς οικονομικής κρίσης, και ότι όσα κι αν διακηρύσσουμε, εκείνη τελικά θα αποφασίσει αν θα αποτραπεί ή όχι... Πιστεύει εξάλλου, «εκ πείρας» (Κύπρος, Συρία κ.λπ.), ότι με τον πόλεμο διακυβεύονται συνθήκες, εδάφη και νησιά, δεν υπάρχουν πια αναγνωρισμένα σύνορα και διεθνές δίκαιο, και δημιουργούνται νέα όρια και τετελεσμένα υπέρ του τουλμηρού νικητή. Αναζητεί ακόμα

και ένοπλα έναν «ζωτικό χώρο» (Lebensraum) για να βγει από τα «ασφυκτικά» σύνορα της Λωζάννης. Απέναντι στην πρωτόγνωρη αυτή επιθετικότητα χρειαζόμαστε μια νέα στρατηγική: νέες ιδέες και την ανάλογη προετοιμασία σε πολλούς τομείς. Με εθνική σύμπνοια αντιτάσσουμε πρώτα πρώτα τη νηφαλιότητα και τη διπλωματική πανστρατιά, και δεν στρώνουμε τον τουρκικό δρόμο με δικά μας λάθη. Η ιστορία όμως δείχνει ότι απέναντι σε μια επιθετική Τουρκία, αυτά δεν επαρκούν για να την αποτρέψουν. Η στρατηγική του «δεν διεκδικούμε τίποτα» αποδείχθηκε αναποτελεσματική αλλά και επικίνδυνη. Δικαιώματα που δεν επισημοποιούνται αλλά και δεν ασκούνται, μοιραία αποδυναμώνονται. Η απειλή χρήσης βίας εξαναγκάζει σε ίσως μικρές κάθε φορά υποχωρήσεις, που όμως συν τα χρόνια κινδυνεύουν να οδηγήσουν σε στρατηγική ήττα. Αυτό επιδιώκει επί δεκαετίες η Αγκυρα: με τη στάση μας το 1987 οδηγήθηκε να δεχτούμε ως επίδικη περιοχή ολόκληρο το Αιγαίο έξω από τα χωρικά ύδατα, με τα Ιμια «έριξε άγκυρα» η θεωρία των γκρίζων ζωνών, και πρόσφατα «έδεσε» επάνω της η ακόμα χειρότερη «γαλάζια πατρίδα»... Οι έκνομες ενέργειες της Τουρκίας δυστυχώς δεν ακυρώθηκαν και η διεθνής στήριξη αποδείχθηκε ανε-

παρκέστατη για την ανατροπή τους. Φραστικές συνήθως και οριακές καταδίκες, ή έστω και άτολμες κυρώσεις και ερμηνείες των συνθηκών, είναι αναμφισβήτητες χρήσιμες και δεν πρέπει να υποτιμώνται. Η έλλειψη κατάλληλων μηχανισμών στην Ε.Ε., τα εθνικά συμφέροντα και οι εσωστρεφείς αδυναμίες ηγεσίες στη Δύση καθώς και η απομάκρυνση της Τουρκίας από την Ευρώπη προσθέτουν επιπλέον δυσκολίες. Όλα αυτά δεν προωθούν αυτόματα και πρακτική αλληλεγγύη και δεν πρέπει να βαυκαλιζόμαστε με τέτοιες ελπίδες που κινδυνεύουν να είναι φρούδες. Αφού, λοιπόν, οι τακτικές αυτές δεν απέδωσαν, μπορούν οι ελληνικές θέσεις να παραμείνουν ουσιαστικά εκεί που βρίσκονταν προ δεκαετιών;

Υπήρξαν ασφαλώς και περιοδοί που σημειώθηκαν επιτυχίες της ελληνικής πλευράς. Η παλαιότερη ένταξη μας στην Ε.Ε., όπως και αντιστοίχα αργότερα της Κυπριακής Δημοκρατίας χωρίς την υπονόμευσή της με το παραλυτικό Σχέδιο Ανάν, ήταν ιστορικά επιτεύγματα. Η Λευκωσία πέτυχε εξάλλου να οριοθετηθεί την ΑΟΖ με τους περισσότερους γείτονές της. Η ελληνική προσπάθεια για ρυμούλκηση της Αγκυρας στον δρόμο αλλά και στα προαπαιτούμενα της ευρωπαϊκής καλής γειτονίας εξασφάλισαν «ήρεμα νερά» και χρόνο

για να ξεκινήσουν οι οριοθετήσεις με τη Λιβύη, Αίγυπτο και Αλβανία και άλλες εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες. Στο πλαίσιο των συλλογικών αυτών προσπαθειών, ως πρωθυπουργός Εξωτερικών επέμεινα ιδιαίτερα στην εθνική σημασία των οριοθετήσεων, έχοντας βέβαια πλήρη επίγνωση ότι τέτοιοι δρόμοι δεν είναι στρωμένοι με ροδοπέταλα και απαιτούν επιμονή και επινοητικότητα.

Με τις τελευταίες όμως εξελίξεις και τον εξωφρενικό χάρτη της «γαλάζιας πατρίδας» που η Τουρκία επιδιώκει να υλοποιήσει και στην πράξη, ήρθε πλέον η ώρα για μια νέα στρατηγική: η Ελλάδα να προβάλει επιτέλους τον δικό της χάρτη δικαιωμάτων και διεκδικήσεων. Γιατί παρά τον γνωστό αφορισμό, η χώρα μας διεκδικεί! Κάθε δικαίωμα, κάθε θαλάσσια ή εναέρια ζώνη που μέχρι σήμερα δεν έχει απολαύσει ή καθιερώσει αλλά προβλέπεται από το διεθνές δίκαιο της θάλασσας, πρέπει επιτέλους να γίνει εθνική θέση. Θέση που θα εξασφαλίσει πρώτα ευρωπαϊκά / διεθνή διπλωματικά και άλλα ερείσματα, ώστε να αποτραπούν ενδεχόμενοι τουρκικοί στρατιωτικοί «τραμπουκισμοί». Θέση που την κατάλληλη στιγμή θα κατατεθεί στο τραπέζι ενός αξιοπίστου διαλόγου με διεθνή υποστήριξη και εγγυήσεις και με ενδεχόμενη επικουρική προ-

σφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο ή άλλα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα για τεχνικά υπο-ζητήματα. Στον χάρτη αυτόν θα απεικονίζονται τα δικαιώματα που έχουν υποθετηθεί τα περισσότερα κράτη της γης, συμπεριλαμβανομένων βέβαια και της ελληνικής ΑΟΖ που θα οριοθετηθεί προοδευτικά με καθένα από τους γείτονές μας στη βάση της μέσης γραμμής και με πλήρη επίπρεια κάθε ελληνικού νησιού ή νησιδάς.

Μπροστά στα νέα δεδομένα και στις μεθοδικές τουρκικές διεκδικήσεις, μία χώρα κληρονόμος του Οδυσσέα και μέλος της Ε.Ε. πρέπει με διακομματική συνεννόηση να επιστρατεύσει επιτέλους την κοινή λογική με μια «έξυπνη» στρατηγική που παραμερίζει τη δικαία οργή που αισθανόμαστε όλοι (και επιχειρεί να εκμεταλλευθεί ο άφρων ψευδοπατριωτισμός). Εθνικό καθήκον μας είναι να προετοιμάσουμε με υπευθυνότητα αυτή τη νέα, φιλόδοξη και ρεαλιστική στρατηγική, με την κατάλληλη διεθνή υποστήριξη να αποτρέψουμε τους τουρκικούς τυχοδιωκτισμούς και να διεκδικήσουμε τα νόμιμα δικαιώματα και συμφέροντά μας στον διάλογο που αργά ή γρήγορα θα προκύψει.

Ο κ. Γιάννης Βαληνάκης είναι καθηγητής και πρώην υφυπουργός Εξωτερικών

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

λύση
ONE
Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!
www.hellenicbank.com/one

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Μεγαλομανία και ανασφάλειες του Ερντογάν

Σπασμωδική επίδειξη ισχύος από τον Τούρκο πρόεδρο στη Λιβύη, καθώς ο χρόνος μετράει εις βάρος της χώρας του

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Διδακτική από πολλές απόψεις ήταν η μαραθώνια συνέντευξη του Ταγίπ Ερντογάν στη δημόσια τηλεόραση TRT το βράδυ της Δευτέρας. Με τους δημοσιογράφους να περιορίζονται σε ρόλο ντεκόρ, ο Τούρκος πρόεδρος κάλυψε με σειρά μακρόσυρτων μονόλογων όλα τα καυτά θέματα εξωτερικής πολιτικής, στέλνοντας μηνύματα στους γείτονές του και στις μεγάλες δυνάμεις (η συνέντευξη μεταδιδόταν σε ζωντανή σύνδεση, με αυτόματη μετάφραση στα αγγλικά). Αν έπαιρνε κανείς τοις μετρητοίς τα λεγόμενά του, θα συμπεραине ότι η Τουρκία είναι ο κυρίαρχος του παιχνιδιού στην Ανατολική Μεσόγειο ύστερα από την εισβολή της στη βόρεια Συρία και το μνημόνιο που υπέγραψε με την κυβέρνηση της Λιβύης – ή μάλλον της Τρίπολης. Κι ακόμα δεν είδαμε τίποτα: η εγκατάσταση ενός εκατομμυρίου προσφύγων στην τουρκική ζώνη της βόρειας Συρίας, οι κοινές γεωτρήσεις με την κυβέρνηση της Τρίπολης, ακόμη και η εγκατάσταση τουρκικών στρατευμάτων στη Λιβύη βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη, σύμφωνα με τον Τούρκο πρόεδρο.

Στην πραγματικότητα, πίσω από αυτή την επίδειξη ισχύος ενός μεγαλομανούς ηγέτη κρύβονται βαθιές ανασφάλειες. Το μνημόνιο που υπέγραψε στις 27 Νοεμβρίου με τον (τουρκικής οικογενειακής καταγωγής) Λίβυο πρωθυπουργό Φαγέζ αλ Σάρατζ ήταν μια εξαιρετικά βεβιασμένη, υψηλού ρίσκου κίνηση, από θέση άμυνας. Ο ίδιος ο Ερντογάν εκμυστηρεύθηκε τον φόβο του ότι η Τουρκία κινδυνεύει «να στριμωθεί στον Κόλπο της Αττάλειας» με τις γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ παρουσία και γαλλικών πολεμικών πλοίων (αυτός είναι και ο κύριος λόγος για το μένος του κατά του Εμανουέλ Μακρόν) και με τον αποκλεισμό της χώρας του από το περιφερειακό φόρουμ φυσικού αερίου EMGF, όπου συμμετέχουν Ελλάδα, Κύπρος, Ισραήλ, Παλαιστίνη, Αίγυπτος, Ιορδανία και Ιταλία.

Προκαλώντας ένταση και εκτοξεύοντας απειλές, ο Ερντογάν προ-

φανώς πασχίζει να αποθαρρύνει τις μεγάλες εταιρείες υδρογονανθράκων από την πραγματοποίηση γεωτρήσεων και από τη στήριξη του σχεδιαζόμενου αγωγού East Med μέχρις ότου εξασφαλισθούν δύο πράγματα: μια λύση του Κυπριακού στα μέτρα της Τουρκίας, με διατήρηση του καθεστώτος των εγγυητριών δυνάμεων και ο εξαναγκασμός της Ελλάδας να δεχθεί τη συνεκμετάλλευση του Αιγαίου, την οποία πάγια επιδιώκει η Αγκυρα.

Ο δεύτερος λόγος που εξωθεί τον Ερντογάν σε σπασμωδικές κινήσεις είναι ότι ο χρόνος στη Λιβύη κυλάει εις βάρος της Τουρκίας. Η «διεθνώς αναγνωρισμένη» κυβέρνηση του αλ Σάρατζ, η οποία εκτέθηκε διεθνώς με τις ανατριχιαστικές αποκαλύψεις για κανονικό δουλεμπόριο στο κέντρο της Τρίπολης, εξουσιάζει μόνο την πρωτεύουσα και ένα δύο θυλά-

Αποτελμάτωση στη Συρία, εντάσεις με Δύση, Ρωσία και Αραβες, ενώ δύο νέα κόμματα απειλούν την ηγεμονία του στο εσωτερικό της χώρας.

κους ακόμη. Το μεγαλύτερο μέρος της χώρας ελέγχεται από τον Εθνικό Λιβυκό Στρατό του στρατηγού Χαλίφα Χάφταρ, τον οποίο στηρίζει το εξορισμένο στο Τομπρούκ Κοινοβούλιο, αλλά και η Ρωσία, η Γαλλία, η Αίγυπτος, η Σαουδική Αραβία και τα Εμιράτα. Υστερα από μήνες στασιμότητας στην πολιορκία της Τρίπολης, στρατεύματα του Χάφταρ κατέλαβαν το περασμένο Σαββατοκύριακο προάστιο της πρωτεύουσας, ενώ ο αρχηγός τους φιλοδοξεί να έχει ολοκληρώσει νικηφόρα την εκστρατεία του μέχρι την Πρωτοχρονιά.

Φρονίμως ποιούντες, οι Αμερικανοί, αν και στηρίζουν πολιτικά τον αλ Σάρατζ, αποφεύγουν να βάλουν όλα τα αβγά σε ένα καλάθι. Πρόσφατα η κυβέρνηση Τραμπ έστειλε τη Βικτόρια Κόουτς, από το Εθνι-

Ο ίδιος ο Τούρκος πρόεδρος εκμυστηρεύθηκε τον φόβο του ότι η χώρα του κινδυνεύει «να στριμωθεί στον κόλπο της Αττάλειας» με τις γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, παρουσία και γαλλικών πολεμικών πλοίων.

κό Συμβούλιο Ασφαλείας, να συναντήσει τον Χάφταρ, προσφέροντάς του αναγνώριση. Στοικηματίζοντας Χαλίφα Χάφταρ, τον οποίο στηρίζει ο Ερντογάν κινδυνεύει να την πάθει όπως στη Συρία, όπου το 2011, με την έκρηξη της λεγόμενης Αραβικής Άνοιξης, είχε ποντάρει εναντίον του Ασαντ. Μόνο που εδώ το κόστος θα είναι πολύ μεγαλύτερο, μεταξύ άλλων και γιατί τα πετρέλαια της Συρίας είναι εντελώς ασήμαντα σε σύγκριση με τα τεράστια, άριστης ποιότητας αποθέματα της Λιβύης.

Στο μεταξύ, οι τυχοδιωκτισμοί του στη Λιβύη κινδυνεύουν να τον φέρον σε σύγκρουση με τη Ρωσία, ενώ ήδη τον έχουν απομονώσει από την Ιταλία.

Στο συριακό μέτωπο, τα κέρδη της τουρκικής εισβολής είναι πολύ μικρότερα από ό,τι υπολόγιζε ο Ερ-

ντογάν. Οι Ρώσοι τον περιορίσαν σε μια μικρή ζώνη 120Χ30 χιλιομέτρων, που δεν περιλαμβάνει τις κυριότερες κουρδικές πόλεις, ενώ οι Αμερικανοί κατέλαβαν, σε συνεργασία με τους Κούρδους, την πετρελαϊκή ζώνη προς το Ντέιρ αλ Ζορ.

Η κουρδική ΥΡΓ

Σε αντιστάθμισμα για την απώλεια ορισμένων εδαφών, η κουρδική πολιτοφυλακή ΥΡΓ απέκτησε πρόσθετα ερείσματα, με τον αρχηγό της, τον Μαζζούμ Κομπάνι, να γίνεται δεκτός όχι μόνο από τον Μακρόν στο Ελιζέ, αλλά και από ηγέτες της Σαουδικής Αραβίας και των Εμιράτων. Η Τουρκία εμφανίζεται πλήρως απομονωμένη από τον αραβικό κόσμο, με μόνη εξαίρεση τον Κατάρ, καθώς ο

Ερντογάν δικαιώνει τον Μπασάρ Ασαντ, ο οποίος τον είχε κατηγορήσει, στη συνέντευξή του στον Αλέξη Παπαχελά, τον Μάιο του 2018, ότι βλέπει τον εαυτό του ως αρχηγό της «Διεθνούς» των Αδελφών Μουσουλμάνων. Στη Λιβύη, η Αδελφότητα είναι η ισχυρότερη δύναμη στο συνονθύλευμα που στηρίζει τον αλ Σάρατζ.

Τη νευρικότητα στην εξωτερική πολιτική του Ερντογάν θρέφουν και τα εσωτερικά του προβλήματα. Η καμπάνα των δημοτικών εκλογών, όπου έχασε τις μεγαλύτερες πόλεις, βουίζει ακόμη στα αυτιά του, καθώς η οικονομία, παρά την αναμικτή ανάκαμψη, παραμένει ευθραυστη και το ιδιωτικό χρέος απειλητικό, ενώ το προσφυγικό δοκιμάζει τις κοινωνικές αντοχές. Η εισβολή στη Συρία

συσπείρωσε προσωρινά την πλειοψηφία γύρω από την κυβέρνηση, αλλά παρόμοιες αντανakaστικές αντιδράσεις έχουν πάντα μικρή διάρκεια. Προτού να κλείσει το 2019, ο Ερντογάν θα έχει να αντιμετωπίσει δύο καινούργια κόμματα τα οποία θα διεκδικήσουν τον μετριοπαθή «ισλαμοδημοκρατικό» χώρο που κάποτε εκπροσωπούσε ο ίδιος: το ένα υπό τον πρώην πρωθυπουργό Αχμέτ Νταβούτογλου, ο οποίος ανακοίνωσε προχθές ότι συγκροτεί το «Κόμμα του Μέλλοντος» και το άλλο υπό τον πρώην «τσάρο» της οικονομίας, Αλί Μπαμπατζάν. Το εγχείρημα του τελευταίου φαίνεται πιο απειλητικό, καθώς υποστηρίζεται από σημαντικούς οικονομικούς παράγοντες και από τον πρώην πρόεδρο Αμπντούλαχ Γκιουλ.

Στο «μικροσκοπίο» η μεταφορά όπλων από την Τουρκία

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Τον Μάιο, η Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας (GNA) με έδρα την Τρίπολη της Λιβύης δημοσίευσε σε λογαριασμό στο Facebook φωτογραφίες τεθωρακισμένων οχημάτων της τουρκικής αυτοκινητοβιομηχανίας BMC παραταγμένα στην προβλήτα του λιμανιού της Τρίπολης. Οι φωτογραφίες αναρτήθηκαν ως απόδειξη της στρατιωτικής συνεργασίας Αγκυρας - Τρίπολης και σε απάντηση στην επικείμενη του αντιπάλου Εθνικού Στρατού της Λιβύης (LNA) για την κατάληψη της λιβυκής πρωτεύουσας.

Η συμφωνία προέβλεπε την πώληση συνολικά 300 οχημάτων από την Αγκυρα στην Τρίπολη και –σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ»– μέχρι τα τέλη Ιουλίου οι τουρκικές αρχές είχαν ολοκληρώσει την παράδοση 30 θωρακισμένων οχημάτων της BMC και 40 ειδικά μετασκευασμένων τζιπ Toyota.

Η στρατιωτική συμφωνία της υπό τουρκική επιρροή Κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας με την Αγκυρα δεν εξαντλείται, όμως, στα 300 οχήματα. Από τον περασμένο Μάιο, περισσότερο από δέκα τουρκικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη τύπου Bayraktar TB2 επιχειρούν από το αεροδρόμιο Mitiga της Τρίπολης με τη βοήθεια 30 Τούρκων χειριστών. Ανάμεσα σε αυτούς υπάρχουν αναφορές ότι βρίσκονται και στελέχη της τουρκικής υπηρεσίας πληροφοριών - ΜΙΤ. Επιπλέον, σύμφωνα με αρμόδιες πηγές, έως τα τέλη Ιουλίου η Αγκυρα φέρεται να είχε ολοκληρώσει την παράδοση στην Τρίπολη ακόμα 30 οχημάτων μάχης τύπου M-113, 100 αντιαεροπορικών πυραύλων, φορητών εκτοξευτήρων (RPG), όπως επίσης πολυβόλων και πυρομαχικών αξίας άνω του ενός εκατομμυρίου δολαρίων προερχό-

Τα πρώτα τεθωρακισμένα οχήματα που μετέφερε τον περασμένο Μάιο η τουρκική αυτοκινητοβιομηχανία BMC στο λιμάνι της Τρίπολης.

Αποκαλυπτικά στοιχεία των ελληνικών αρχών για τη στρατιωτική «διείσδυση» της Τουρκίας στη Λιβύη.

μενων από χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ.

Τη στρατιωτική διείσδυση της Τουρκίας στη Λιβύη είχε επιβεβαιώσει και η σύλληψη –στα τέλη Ιουνίου 2019– επί λιβυκού εδάφους δέκα υψηλόβαθμων αξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων της Τουρκίας από στελέχη του «αντίπαλου» Εθνικού Στρατού της Λιβύης (LNA), που διοικείται από τον στρατηγό Χαλίφα Χαφτάρ. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ανάμεσα στους συλληφθέντες ήταν ο διευθυντής Πληροφοριών του τουρκικού ΓΕ-ΕΘΑ και μετέπειτα αξιωματικός

Τα κοντέινερ με τα όπλα που Έλληνες αξιωματικοί ασφαλείας εντόπισαν σε συνεργασία με τις ΗΠΑ στο λαθρεμπορικό πλοίο «Haddad».

Με τουρκικής κατασκευής εκρηκτικά ήταν φορτωμένο το φορτηγό πλοίο «Andromeda», που εντοπίστηκε να πλέει νότια της Κρήτης.

Τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη Bayraktar UAV που έστειλε η Τουρκία στην κυβέρνηση της Τρίπολης.

του τουρκικού υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όπως επίσης και ο διευθυντής Επιχειρήσεων του ΓΕΕΘΑ της γείτονος. Υπό την ασφυκτική πίεση της Αγκυρας, και οι δέκα αξιωματικοί απελάθηκαν στην Τουρκία. Την ίδια περίοδο είχε πραγματοποιηθεί στην Αγκυρα συνάντηση του επικεφαλής της GNA, Φαγέζ αλ Σάρατζ, με τον Τούρκο πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Σε αυτή, ανάμεσα στα άλλα, είχε συμφωνηθεί η μεταφορά και εκπαίδευση Λίβυων στρατιωτών στην Τουρκία.

Η παροχή στρατιωτικής βοήθειας από την Τουρκία στην Τρίπολη, με την οικονομική συνδρομή –κατά πληροφορίες– του Κατάρ, αυξήθηκε σημαντικά μετά το 2018. Ωστόσο, είχε ξεκινήσει μερικά χρόνια νωρίτερα. Υποθέσεις που καταγράφαν το διάστημα 2015-2017 και στις οποίες είχαν ανάμειξη ελληνικές υπηρεσίες αποδεικνύουν του λόγου το αληθές. Μία από τις πιο

χαρακτηριστικές (την ανέδειξε με σειρά δημοσιευμάτων η «Κ») ήταν η κατάσχεση τον Σεπτέμβριο του 2015, νότια της Κρήτης, του φορτηγού πλοίου «Haddad I», που μετέφερε, κρυμμένα σε κοντέινερ με είδη οικιακής χρήσης, 4.881 καραμπίνες και 491.950 σφαίρες με προορισμό το λιμάνι Μισράτα, που παραμένει υπό τον έλεγχο της Κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας.

Ενημέρωση από ΗΠΑ

Το ρεσάλτο στο λαθρεμπορικό πλοίο είχαν κάνει άνδρες των ειδικών δυνάμεων του Λιμενικού κατόπιν ενημέρωσης του Αρχηγείου τους από τις αρχές των ΗΠΑ. Τα όπλα και τα πυρομαχικά ήταν κατασκευασμένα από τουρκική βιομηχανία όπλων και είχαν φορτωθεί στην Αλεξανδρέττα της Τουρκίας. Μερικούς μήνες νωρίτερα, το ίδιο πλοίο είχε μεταφέρει από την Τουρκία στη Μισράτα πέντε ακόμα κοντέινερ με

όπλα. Η δέσμευση του φορτίου από τις ελληνικές αρχές είχε προκαλέσει την αντίδραση του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών. Ο τότε εκπρόσωπός του, Tanbju Bilgic, είχε σπεύσει να διευκρινίσει ότι η Τουρκία στο θέμα των εξαγωγών όπλων υπόκειται σε ελεγκτικούς μηχανισμούς σύμφωνα με τα διεθνή στάνταρ, ενώ είχε επισημάνει ότι στα τελωνειακά έγγραφα ως τελικός προορισμός των όπλων και των πυρομαχικών αναγράφονταν το Σουδάν και ο Λίβανος. Η υπόθεση τελεσίδικησε τον Φεβρουάριο του 2017. Το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Πειραιά καταδίκασε σε δεκαετή κάθειρξη τους 7 ναυτικούς που επέβησαν στο πλοίο κρίνοντάς τους ενόχους για «μεταφορά πυρομαχικών με σκοπό τον παράνομο εφοδιασμό ομάδων». Η υπόθεση στην «Haddad I» αναφέρεται σε έκθεση του Συμβουλίου Ασφαλείας, στην οποία ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών επιπλήτ-

«Οραμα 2023»

Ασφαλώς ο μεγαλοιδεασμός και το απρόβλεπτο του Ερντογάν δικαιολογημένα ανησυχούν τους γείτονες και τις δυνάμεις που εμπλέκονται στην περιοχή. Δεν θα έπρεπε όμως να οδηγούν σε φοβικές αντιδράσεις. Το 2011, ο Ερντογάν εξήγγειλε με τυμπανοκρουσίες το «Οραμα 2023», μεγαλεπήβολους στόχους ενόψει των 100 χρόνων από την ίδρυση του νεότερου τουρκικού κράτους, με το οποίο φιλοδοξούσε να πάρει ισότιμη θέση δίπλα στον Κεμάλ Ατατούρκ. Προέβλεπε ότι η Τουρκία θα γινόταν από 17η, η 10η οικονομία του πλανήτη. Σήμερα είναι η 18η. Το ΑΕΠ προβλεπόταν να ανέβει από 0,65 τρις. δολάρια σε 2 τρις. Σήμερα είναι γύρω στα 0,77 τρις. Στόχος επίσης ήταν η Τουρκία να έχει γίνει πλήρως μέλος της Ε.Ε., με ισχυρή επιρροή και μηδενικά προβλήματα με τους γείτονές της. Σήμερα όλα αυτά ακούγονται σαν μαύρη κωμωδία.

Η Κύπρος, η Χάγη και η ενδεδειγμένη λύση

Οι παράμετροι που συνθέτουν ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα και οι τρόποι διά των οποίων αυτό μπορεί να αντιμετωπισθεί και να λυθεί

Με βάση την παρούσα συνοπτική ανάλυση, η προσφυγή στο ΔΔΧ (Χάγη) εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει κάποιο ουσιαστικό όφελος στην ΚΔ, αφού με βάση τη Σύμβαση η Τουρκία δεν είναι υποχρεωμένη να παρουσιαστεί. Αυτό που εκτιμάται ότι θα επανειβεβαιωθεί, είναι η σταθερή προσήλωση της ΚΔ στη διεθνή νομιμότητα. Το ΔΔΧ είναι σίγουρο ότι δεν πρόκειται να ασχοληθεί με πολιτικού χαρακτήρα υπόθεση αλλά ίσως προβεί σε δήλωση που να επισημαίνει το νομικό χαρακτήρα της.

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Αναμφίβολα, η προσφυγή της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) εναντίον της Τουρκίας σε ό, τι αφορά στις, εκτός πλαισίου του Διεθνούς Δικαίου, ενέργειές της μέσα στις λειτουργικές θαλάσσιες ζώνες της Ανατολικής Μεσογείου, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ) θα είχε ένα θετικό αποτέλεσμα για την Κύπρο εάν και εφόσον η Τουρκία: αναγνώριζε την ΚΔ και υπήρχε δυνατότητα διαλόγου και ως ενισχυτικό αυτού, αποτελούσε συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας. Αυτό, όμως, δε συμβαίνει. Ποιο λοιπόν θα ήταν το αποτέλεσμα μιας τέτοιας προσφυγής από την πλευρά της Κύπρου. Οι τουρκικές θέσεις σε ό, τι αφορά στην οριοθέτηση των πιο πάνω ζωνών (Συννορεύουσα Ζώνη, Υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ) θα μπορούσαν να συνοψισθούν όπως παρακάτω:

• **Πρώτα** από όλα η Τουρκία είναι μία εξ εκείνων των χωρών που καταψήφισε, στις 10 Δεκ.1982, τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση) αλλά ούτε αποτελεί και Μέρος της Σύμβασης για την Ηπειρωτική Υφαλοκρηπίδα του 1958 (σε ισχύ από το 1964). Συναφώς, δεν αναγνωρίζει το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ως αρμόδιο για την επίλυση των διαφορών.

• **Καθ' όλη** τη διάρκεια των εργασιών της Τρίτης Συνδιάσκεψης του ΟΗΕ, για το Δίκαιο της Θάλασσας (1973 – 1982), διατηρούσε σταθερά και μέχρι σήμερα τη θέση που θέλει τα νησιά, όπως αυτά καθορίζονται στο Άρθρο 121 της Σύμβασης, να έχουν μειωμένα δικαιώματα στις λειτουργικές τους θαλάσσιες ζώνες.

• **Η Τουρκία**, διατηρώντας σταθερή την ως άνω άποψή της, προχώρησε στις 19 Σεπτ.2011, σε μία παράνομη από κάθε άποψη ενέργεια υπογράφοντας συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας με το ψευδοκράτος στη μεταξύ τους θαλάσσια περιοχή. Το ενδιαφέρον σημείο αυτής της ενέργειας, πλην του γεγονότος ότι πρόκειται περί μίας νομικά μη κατοχυρωμένης πράξης και μη αναγνωρισμένων διεθνώς, είναι η επίδραση (effect) της κυπριακής ακτογραμμής που έχει προσδοθεί στην θαλάσσια περιοχή. Το αποτέλεσμα της οριοθέτησης, προσδίδει στην Τουρκία τα δύο τρίτα περίπου του συνολικού εύρους της θαλάσσιας περιοχής

και το υπόλοιπο στο ψευδοκράτος.

• **Η Τουρκία**, σπριζόμενη και σε αποφάσεις διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων και δικαστηρίων (διεθνή νομολογία), υποστηρίζει ότι: Το βασικό και κύριο κριτήριο οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας είναι η γεωλογική/γεωφυσική συνέχεια των ηπειρωτικών ακτών με το έδαφος του βυθού,

• **Τα νησιά**, κατά τη διαδικασία της οριοθέτησης, δεν αποτελούν από μόνα τους το μοναδικό παράγοντα από τον οποίον εκπηγάζουν τα δικαιώματα στις λειτουργικές ζώνες, αλλά επηρεάζουν κατά ένα μόνο μέρος και ως εκ τούτου αποτελούν σχετικές περιστάσεις (relevant circumstances),

• **Το Αιγαίο** και η Ανατολική Μεσόγειος αποτελούν ημίκλειστες θάλασσες, η οριοθέτηση των ζωνών εντός των οποίων απαιτεί ιδιαίτερους κανόνες και διατάξεις, και

• **Ένεκα** των πιο πάνω σχετικών περιστάσεων και ιδιαίτερων κανόνων, η οριοθέτηση θα πρέπει να πραγματοποιείται με βάση την αρχή της ευθυδικίας.

Τα δικαιώματα της ΚΔ στην υφαλοκρηπίδα

Σχετικά τώρα με τα δικαιώματα της ΚΔ στην υφαλοκρηπίδα, η Κύπρος τα απολαμβάνει de jure, αφού σύμφωνα με το Άρθρο 77(3) της Σύμβασης, τα δικαιώματα αυτά, δεν εξαρτώνται από πραγματική ή πλασματική κατοχή ή από οποιαδήποτε άλλη ρητή διακήρυξη. Δηλαδή, το κράτος αποκτά αυτά τα δικαιώματα από τη δημιουργία του ως «φυσικό δικαίωμα». Η γεωγραφική στενότητα όμως της περιοχής, απαιτεί την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας με τα αντικείμενα κράτη. Με άλλα λόγια, δεν απαιτείται η καθιέρωση του δικαιώματος αλλά η έκταση του πεδίου εφαρμογής.

Σε αντίθεση όμως με τα δικαιώματα στην υφαλοκρηπίδα τα οποία υιοθετούνται από τη ίδια τη Σύμβαση, τα δικαιώματα του κράτους στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), αποκτώνται με την κήρυξη ή την τελική/οριστική οριοθέτηση της ζώνης. Στην περίπτωση όμως της Κύπρου, μία μονομερής κήρυξη της ζώνης όπως έγινε με τους Περί της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και Υφαλοκρηπίδας Νόμους του 2004 και του 2014, η ΚΔ καθιερώνει μεν το δικαίωμα αλλά αυτό δε σημαίνει ότι οριοθετεί ΑΟΖ. Αυτή η ζώνη όμως στην

Η ενδεδειγμένη λύση είναι όπως η Ελλάδα προβεί στην κατάθεση των προβλεπόμενων Γραμμών Βάσεως και των γεωγραφικών συντεταγμένων, μίας προκαταρκτικής οριοθέτησης όπως έπραξε και η ΚΔ. Οι εν λόγω συντεταγμένες, θα δημιουργήσουν δύο τριεθνή σημεία (Ελλάδας – Αιγύπτου - Κύπρου και Ελλάδας – Τουρκίας – Κύπρου). Αν τώρα, η Τουρκία έχει τις αντιρρήσεις της, ας προσφύγει σε όποιο διεθνές δικαιοδοτικό όργανο επιθυμεί.

ουσία, μπορεί να χαρακτηριστεί, με βάση τη διεθνή πρακτική και νομολογία, ότι αποτελείται από μία προσωρινή οριοθετική γραμμή' και μία οριστική/τελική γραμμή οριοθέτησης που αφορούν και οι δύο, στη μέση γραμμή μεταξύ των Γραμμών Βάσεως της ΚΔ και των ακτών της Τουρκίας, Ελλάδας και Συρίας και μεταξύ των ΓΒ της Αιγύπτου, του Λιβάνου και του Ισραήλ, αντίστοιχα, με βάση σχετικές διμερείς συμφωνίες. Με την 'κήρυξη', γίνεται ξεκάθαρη η πρόθεση/βούληση της ΚΔ σε ό,τι αφορά στα, απορρέοντα από τη Σύμβαση, δικαιώματα που έχει ένα κράτος στην ΑΟΖ. Σε περιπτώσεις όμως, γεωγραφικής στενότητας, όπως είναι και η περίπτωση της Κύπρου και μη ύπαρξης συμφωνίας, η Σύμβαση δεν προσδιορίζει τους κανόνες που αφορούν στην οριοθέτηση της ΑΟΖ και της Υφαλοκρηπίδας, αλλά προτρέπει τα κράτη στη διεθνή νομολογία με απώτερο σκοπό την επίτευξη μίας δίκαιης λύσης.

Οι διατάξεις του Μέρους XV της Σύμβασης, που αφορούν στην ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της, είναι προφανές ότι έχουν εφαρμογή μόνο για τα

Συμβαλλόμενα Κράτη και ως εκ τούτου, δεν έχει ισχύ σε περιπτώσεις ύπαρξης διαφορών μεταξύ μη συμβαλλόμενων κρατών ή ακόμα μεταξύ ενός μη συμβαλλόμενου και ενός συμβαλλόμενου. Σε ό, τι αφορά στη συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου, η οποία συν-ομολογήθηκε το 2003, έχει επικυρωθεί και είναι σε ισχύ και στα δύο κράτη. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και σε ό,τι αφορά στην αντίστοιχη συμφωνία μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ, που υπεγράφη το 2010. Ένα ενδιαφέρον στοιχείο που πρέπει να επισημανθεί είναι η αντιμετώπιση του όλου ζητήματος από την πλευρά του Ισραήλ. Είναι προφανές ότι, παρόλο που το εν λόγω κράτος δεν αποτελεί μέρος της Σύμβασης, για την ακρίβεια την έχει καταψήφισε, έχει αποδεχθεί τον εθμικό χαρακτήρα των διατάξεων των Άρθρων 74 και 83 αυτής, λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή νομολογία. Η περίπτωση, τώρα, της συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και Λιβάνου, παρουσιάζει μία ιδιομορφία. Ενώ, δηλαδή τα δύο κράτη υπέγραψαν το 2007 σχετική συμφωνία για οριοθέτηση ΑΟΖ, ο Λίβανος δεν έχει, μέχρι σήμερα, κυρώσει την εν λόγω συμφωνία με ανάλογη εσωτερική πράξη, ένεκα των διαφορών που υφίστανται μεταξύ αυτού και του Ισραήλ. Σε κάθε, όμως, περίπτωση η διαμάχη αυτή, η οποία στην ουσία είναι καθαρά πολιτική και όχι τεχνική, ουδόλως επηρεάζει τα δικαιώματα της Κύπρου στην θαλάσσια περιοχή της ΑΟΖ της αλλά και το κυριότερο ο Λίβανος δεν τα έχει αμφισβητήσει, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, παρόλο που εκτιμάται ότι αυτό αποτελεί 'τροφή' για την Τουρκία για ευνόμους λόγους.

Οι διατάξεις της Σύμβασης αφορούν στα συμβαλλόμενα κράτη, πλην όμως η διεθνής νομολογία έχει δεχθεί ότι οι αρχές που διέπουν τα Άρθρα τα οποία αφορούν στην ΑΟΖ και στην Υφαλοκρηπίδα, συνιστούν διεθνές εθμικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, η ΚΔ είναι υποχρεωμένη, εκεί και όπου η Σύμβαση δεν αποτελεί δέσμευση, να αναζητήσει συμφωνίες, το περιεχόμενο των οποίων θα οδηγούν σε δικαιο αποτέλεσμα, όπως άλλωστε αυτό αποκρυσταλλώνεται στην παράγραφο 1 του Άρθρου 74 της Σύμβασης.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχανής είναι Αρχιπλοίαρχος (Ε.Α.) του Πολεμικού Ναυτικού.

Προσφυγή στη Χάγη δεν θα φέρει στην ΚΔ ουσιαστικό όφελος

Άρα λοιπόν και αφού:

• **Η ΚΔ**, με την κήρυξη ΑΟΖ, ανακοίνωσε στα λοιπά κράτη που διεκδικούν το ίδιο δικαίωμα στην θαλάσσια περιοχή ενδίαφέροντος, τη βούλησή της για καθιέρωση της υπόψη ζώνης,

• **Για να** νομιμοποιηθεί η υπόψη ζώνη, αυτή θα πρέπει να οριστικοποιηθεί και για γίνει αυτό δεν πρέπει να υπάρχει κάποια αντίρρηση από τα γειννάζοντα κράτη,

• **Η Τουρκία**, όχι μόνο δεν διαπραγματεύεται με την ΚΔ για επίλυση των διαφορών με σκοπό την κατάληξη σε μία δίκαιη λύση, αλλά δεν την αναγνωρίζει ως κράτος,

• **Η ΚΔ** έχει οριστικοποιήσει μερικώς την οριοθέτηση της ΑΟΖ με διεθνώς αναγνωρισμένες συμφωνίες έχοντας με το μέρος της την πλειοψηφία των παράκτιων κρατών της περιοχής, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η ΚΔ βρίσκεται εντός του πλαισίου της νομιμότητας σε ό,τι αφορά στην κήρυξη, το τμήμα, δε, της ζώνης που δεν έχει οριοθετηθεί θεωρείται ως μια προκαταρκτική /προσωρινή γραμμή οριοθέτησης, μέθοδος που συνάδει και που βρίσκεται μέσα στο πλαίσιο της διεθνούς νομολογίας, μέχρι την οριστικοποίησή της.

Με βάση την συνοπτική ανάλυση που προηγήθηκε, η προσφυγή στο ΔΔΧ εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει κάποιο ουσιαστικό όφελος στην ΚΔ, αφού με βάση τη Σύμβαση η Τουρκία δεν είναι υποχρεωμένη να παρουσιαστεί. Αυτό που εκτιμάται ότι θα επανειβεβαιωθεί είναι η σταθερή προσήλωση της ΚΔ στη διεθνή νομιμότητα. Το ΔΔΧ είναι σίγουρο ότι δεν πρόκειται να ασχοληθεί με πολιτικού χαρακτήρα υπόθεση, αλλά ίσως προβεί σε δήλωση που να επισημαίνει το νομικό χαρακτήρα της.

Ποια θα ήταν, λοιπόν, η ενδεδειγμένη λύση στο δυσεπίλυτο αυτό πρόβλημα. Η Ελλάδα να πράξει το αυτονόητο: Να προβεί στην κατάθεση των προβλεπόμενων Γραμμών Βάσεως και των γεωγραφικών συντεταγμένων, μίας προκαταρκτικής οριοθέτησης όπως έπραξε και η ΚΔ. Στο κάτω-κάτω, αυτό αποτελεί μία πρακτική που ακολουθείται από τα κράτη, ελλείψει συμφωνίας, ως ελάχιστη κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους σε θαλάσσιες περιοχές πέραν της ΧΘ τους. Οι εν λόγω συντεταγμένες, θα δημιουργήσουν δύο τριεθνή σημεία (Ελλάδας – Αιγύπτου - Κύπρου και Ελλάδας – Τουρκίας – Κύπρου). Αν τώρα, η Τουρκία, η οποία επικαλείται συνεχώς το διεθνές δίκαιο, έχει τις αντιρρήσεις της που σίγουρα θα τις έχει, ας προσφύγει σε όποιο διεθνές δικαιοδοτικό όργανο επιθυμεί (υπάρχουν επιλογές) υπογράφοντας σχετικό συνυποσχετικό με την Ελλάδα, μοιραία θα συμπαρασυρθεί και η Κύπρος και ας αποφασίσει το Δικαστήριο ποιες είναι αυτές οι περιφωμένες «σχετικές περιστάσεις» που θα διέπουν το όλο ζήτημα.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Ο ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΥΣΙΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Δεν υπάρχει ενδεχόμενο θερμού επεισοδίου με την Τουρκία

Θα απογοπευτούν όσοι βλέπουν σκιές στις σχέσεις Αθήνας-Λευκωσίας, λέει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Εκτίμησή** μας είναι πως δεν θα υπάρξει θερμό επεισόδιο με την Τουρκία», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος, εκφράζοντας, ωστόσο, ανησυχία για τις εξελίξεις. Απαντά και για το πού βρίσκονται οι σχέσεις Λευκωσίας-Αθήνας δεδομένων των τελευταίων άρθρων που καταγράφονται σε ελλαδικά ΜΜΕ. Όπως λέει θα απογοπευτούν όσοι βλέπουν σκιές στις σχέσεις των δύο χωρών και μιλάει για αγαστή και συνεχή συνεργασία. Εξηγεί τι εννοεί με το ότι θα συμβάλει στη βελτίωση του πολιτικού πολιτισμού στην πολιτική και σημειώνει πως οι ήπιοι τόνοι είναι οι πολιτικές κατευθύνσεις που έχει δώσει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος θεωρεί πως εάν τεκμηριώνει κανείς τα επιχειρήματά του, δεν χρειάζεται να ανεβάσει τους τόνους. Απαντά για τον οικογενειακό περίγυρο του προέδρου του οποίου οι δραστηριότητες προκαλούν δυσφορία, αλλά και για τις επικρίσεις που δέχεται η κυβέρνηση για διαπλοκή και διαφθορά.

—**Είστε ένα νέο πολιτικό πρόσωπο και μπαίνετε στην πολιτική арена σε μία περίοδο που η κυβέρνηση παρουσιάζει ομηαντική φθορά...**

— Έχω διαφορετική εικόνα για το έργο της κυβέρνησης και την απήκωσή του στους πολίτες. Ως κυβερνητικός εκπρόσωπος σήμερα αλλά και ως ενεργός πολίτης μέχρι πριν από μερικές ημέρες, βλέπω μία κυβέρνηση που παράγει έργο, προωθεί μεταρρυθμίσεις που αλλάζουν τη χώρα μας και η οποία δημιουργεί καθημερινά καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τους πολίτες. Δέχεται κριτική η κυβέρνηση για κάποια ζητήματα, αλλά είναι προφανές πως αυτό είναι αναμενόμενο για κάθε κυβέρνηση. Πόσω μάλλον για μία κυβέρνηση που τλποσιάζει στο μέσον της δεύτερης θητείας.

—**Είναι αρκετό να είναι κάποιος ενεργός πολίτης για να μπορεί να βελτιώσει την εικόνα του προέδρου;**

—Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δεν είναι το πρόσωπο που παράγει απευθείας τις πολιτικές της κυβέρνησης. Είναι, όμως, το πρόσωπο που ενημερώνει για τις πολιτικές της κυβέρνησης και θέλω να πιστεύω ότι έχει σημαντικό ρόλο να παίξει για τη διαμόρφωση ενός επιπέδου διαλόγου που συμβάλει καθοριστικά στην ποιότητα της δημοκρατίας μας. Φιλοδοξία μου είναι να προσθέσω σε αυτό το επίπεδο και να συμβάλω στη βελτίωση της ποιότητας της πολιτικής ζωής στον τόπο μας.

—**Ισχύει ότι θέσατε ως προϋπόθεση να μην έρχεστε σε ευθεία αντιπαράθεση με το ΑΚΕΛ;**

—Όχι, βέβαια, δεν ισχύει. Οι αντιπαράθεσεις αποτελούν μέρος της καθημερινής δουλειάς του κυβερνητικού εκπροσώπου και το γνωρίζω καλά αυτό. Αυτό όμως που έχει σημασία είναι οι αντιπαράθεσεις αυτές να γίνονται με επιχειρήματα και σεβασμό των διαφορετικών απόψεων. Αν κάτι, λοιπόν, φιλοδοξώ να πετύχω και αν θα ήθελα να συνδεθεί το όνομά μου με κάτι, είναι εγκαταλείποντας αυτό το γραφείο, να έχω συμβάλει στη βελτίωση του επιπέδου του πολιτικού πολιτισμού στον τόπο μας.

—**Οι εξελίξεις στο Κυπριακό μετατίθενται μετά τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα. Υπάρχει σχεδιασμός για το πώς θα κινηθούμε μέχρι τότε;**

—Παρά τις δικές μας επιδιώξεις η τουρκική πλευρά έχει παγώσει τις εξελίξεις, επικαλούμενη είτε τις εκλογές στα Κατεχόμενα, είτε άλλες διεθνείς εξελίξεις. Ο πρόεδρος είχε δηλώσει την ετοιμότητά του για την

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δεν είναι το πρόσωπο που παράγει απευθείας τις πολιτικές της κυβέρνησης. Είναι, όμως, το πρόσωπο που ενημερώνει για τις πολιτικές της κυβέρνησης, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο νέος κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος.

“

Δεν είναι ορθό να προσωποποιούμε ένα πρόγραμμα που ήταν ανοικτό για όλους. Θα μπορούσε να το αξιοποιήσει οποιοσδήποτε και γι' αυτό ακριβώς δεν είναι κακό να το αξιοποιήσουν ενδεχομένως πρόσωπα της οικογένειας Αναστασιάδη.

υπέρμαχο του διαλόγου, έναν άνθρωπο που να στηρίζει την ομοσπονδιακή λύση και που θα ήθελε έστω και σταδιακά να δει την κοινότητά του να απελευθερώνεται από τις δεσμεύσεις που έχει έναντι της Τουρκίας. Βεβαίως, το εκλογικό αποτέλεσμα δεν εξαρτάται από μας και ό,τι συμβεί θα το αντιμετωπίσουμε με ετοιμότητα.

—**Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται ενίσχυση της τουρκικής προκλητικότητας μετά και το μνημόνιο συνεργασίας Τουρκίας-Λιβύης. Mas ανησυχεί το ενδε-**

χόμενο ενός θερμού επεισοδίου;

—Οπωσδήποτε ανησυχούμε, όμως, εκτίμησή μας είναι πως δεν θα υπάρξει θερμό επεισόδιο.

—**Πού βασίζετε αυτή την εκτίμηση;**

Σε πολλά δεδομένα μεταξύ των οποίων εκτιμήσεις αναλυτών και διπλωματών. Όλοι γνωρίζουν πως ένα θερμό επεισόδιο θα έχει σοβαρές συνέπειες για όλους και σίγουρα ένας ορθολογικός ηγέτης χρειάζεται να προσμετρήσει πολλούς παράγοντες πριν δώσει το πράσινο φως για μία τέτοια ενέργεια, η οποία εν πολλοίς θα έχει απρόβλεπτο αποτέλεσμα.

—**Βεβαίως η Τουρκία το τελευταίο διάστημα παρουσιάζεται απρόβλεπτη...**

—Είναι γεγονός, και αυτό το διαπιστώνουν όλοι. Γνωρίζουμε πως πολλοί διεθνείς παράγοντες έχουν στείλει και στην Άγκυρα τα μηνύματά τους και η Τουρκία γνωρίζει πως αν παραβεί τους διπλωματικούς κανόνες και αν προχωρήσει με τετελεσμένα, τα οποία δεν είναι αποδεκτά, τότε οι ενέργειές της θα έχουν σοβαρό κόστος.

—**Υπάρχουν δυσκολίες στις κυρώσεις της Τουρκίας από την Ε.Ε.;**

—Δεν είναι θέμα δυσκολιών, αλλά είναι ζήτημα διαδικασιών που όπως γνωρίζετε στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι πολιτογραφήσεις και οι γαμπροί του προέδρου

—**Ο Άντρος Κυπριανού έχει κάνει λόγο για κατάχρηση του επενδυτικού προγράμματος σε συνδυασμό με την εμπλοκή του οικογενειακού περιγύρου του προέδρου.**

—Πρόκειται για έναν ατεκμηρίωτο ισχυρισμό. Το γεγονός ότι ένα μικρό μέρος των διαβατηρίων —41 τον αριθμό— έχει προωθηθεί από το γραφείο που φέρει το όνομα του προέδρου δεν συνιστά σε καμία περίπτωση παραβίαση κάποιας νομοθεσίας ή ακόμη και δεοντολογικού κανόνα. Άλλωστε ο ίδιος ο πρόεδρος είχε και στο παρελθόν δηλώσει πως είναι έτοιμος ακόμη και να υποβάλει την παραίτησή του σε περίπτωση που τεκμηριωθεί δική του εμπλοκή σε τυχόν παρανομίες που αφορούν τα διαβατήρια. Δεν είναι ορθό να προσωποποιούμε ένα πρόγραμμα που ήταν ανοικτό για όλους. Θα μπορούσε να το αξιοποιήσει οποιοσδήποτε και γι' αυτό ακριβώς, δεν είναι κακό να το αξιοποιήσουν ενδεχομένως πρόσωπα της οικογένειας Αναστασιάδη. Κακό θα ήταν αν εκμεταλλευόμενοι τη θέση του προέδρου αξιοποίησαν το πρόγραμμα. Κάτι που δεν ισχύει. Από εκεί και πέρα, αν ρωτάτε αν έχουν γίνει λάθη,

θεωρώ πως έχουν γίνει πάρα πολλά. Σίγουρα το θέμα των διαβατηρίων μάς δημιουργήσει θέματα, εξ ου και οι τροποποιήσεις, οι αλλαγές και το γεγονός ότι έχουμε θέσει σε ειδικούς τη διαχείριση του θέματος.

—**Υπάρχει έντονη δυσφορία για τον τρόπο που δραστηριοποιείται ο οικογενειακός περίγυρος του προέδρου. Δικαίως πιστεύετε ή υπάρχει κάποια υπερβολή;**

—Πρόκειται επίσης για ατεκμηρίωτες υποθέσεις. Για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, θα αναφέρεστε προφανώς στις επιχειρήσεις των γαμπρών του προέδρου. Μα είναι γνωστό πως και οι δύο είναι πετυχημένοι επιχειρηματίες, εδώ και δεκαετίες. Δεν άλλαξαν κάποια κατεύθυνση και δεν έχει υπάρξει καμία καταγγελία για παραβίαση ηθικών ή νομικών κανόνων. Υπάρχει κι εδώ μία υπερβολή και θεωρώ ότι είναι άδικο για τον πρόεδρο να κατηγορείται ότι έδωσε τη δυνατότητα στον οικογενειακό του περίγυρο να εκμεταλλευθεί τη θέση του. Δεν πιστεύω ότι η κριτική με τον τρόπο που γίνεται και η στοχοποίηση της οικογένειας είναι ο πιο σωστός τρόπος για να ασκήσει κάποιος κριτική στην κυβέρνηση.

πολλές φορές είναι χρονοβόρες. Είναι, όμως, σε εξέλιξη η διαδικασία επιβολής των μέτρων. Κάποια έχουν τεθεί ήδη σε εφαρμογή, ενώ για άλλα επικεινται εξελίξεις.

—**Στα ελλαδικά ΜΜΕ καταγράφεται πως η Αθήνα δεν ήταν ενήμερη για την προσφυγή της Κύπρου στο δικαστήριο της Χάγης. Ισχύει; Υπάρχουν εντάσεις και κακή επικοινωνία μεταξύ Αθηνas-Λευκωσίας;**

—Δεν έχω διαπιστώσει να είναι αυτή η εικόνα για τις σχέσεις Ελλάδας-Κύπρου στα ελλαδικά ΜΜΕ. Ο πρόεδρος, οι υπουργοί μας, οι διπλωματικές μας υπηρεσίες σε Αθήνα και Λευκωσία βρίσκονται σε μόνιμη και συνεχή αγαστή συνεργασία. Θα απογοπετεύσουμε αυτούς που θα ήθελαν να δουν σκιές στη σχέση Λευκωσίας-Αθηνών. Αυτό, άλλωστε, είναι προφανές από τα αποτελέσματα τόσο των τριμερών, όσο και στις σχέσεις με τις ΗΠΑ που διαρκώς αναβαθμίζονται, αλλά κυρίως στο προνομιακό μας πεδίο που δεν είναι άλλο από αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αδίκως κατηγορούμαστε

—**Στο εσωτερικό δέχεστε έντονες επικρίσεις για διαπλοκή και διαφθορά...**

—Η διαφθορά είναι ένα σημαντικό ζήτημα για ολόκληρη την πολιτική

ζωή και πολύ σωστά απασχολεί τα ΜΜΕ και τους πολίτες. Και όντως διαπιστώνουμε πως το ΑΚΕΛ κατ' έγκλην έχει θέσει το κεφάλαιο αυτό στο επίκεντρο της κριτικής του...

—**Αδίκως;**

Ναι, πιστεύω αδίκως. Ο λόγος που ακούγονται κάθε μέρα σκάνδαλα διαφθοράς είναι γιατί αυτή η κυβέρνηση τα αναδεικνύει και οδηγεί τους ενόχους ενώπιον δικαστηρίων. Έχει δώσει τη δυνατότητα αυτή η κυβέρνηση στα συντεταγμένα όργανά της να εντοπίζουν τη διαφθορά, να τη γνωστοποιούν και οι διαδικασίες που προβλέπονται από τον νόμο να εφαρμόζονται. Πότε μέχρι σήμερα οδηγήθηκαν πολιτικοί αξιωματούχοι, κυβερνητικοί αξιωματούχοι στα δικαστήρια να καταδικαστούν και να φυλακιστούν; Πότε είχε τη δυνατότητα ο λαός να καταγγέλλει και να διερευνώνται καταγγελίες του; Έχουμε φτάσει στο σημείο να παρεξηγούμε κάποια πράγματα και εδώ οι λειτουργοί των ΜΜΕ έχουν σοβαρό ρόλο να διαδραματίσουν. Καλώ συνεπώς τους λειτουργούς των ΜΜΕ να συμβάλουν στη σωστή διαμόρφωση της κοινής γνώμης στον θέμα αυτό. Ακόμα και στην πρόσφατη περίπτωση του βαν, ο γενικός εισαγγελέας διόρισε ποινικό ανακριτή, ο οποίος ανέλαβε τη διερεύνηση. Αυτό θεωρείται κουκούλωμα ή σκάνδαλο;

—**Έχετε όμως προϊστορία στο να βγαίνουν πορίσματα και να μην τα αποδέχεστε.**

—Εδώ υπάρχει ισοπέδωση του θέματος. Όντως δεν έγινε στο σύνολό του αποδεκτό το πόρισμα της έκθεσης για τον Συνεργατισμό. Δεν ελήφθησαν μέτρα; Τόσο από αυτή την κυβέρνηση όσο και από τον γενικό εισαγγελέα, τα οποία στην ουσία ήταν με βάση τα πορίσματα της έκθεσης; Δεν προχώρησαν οι έρευνες; Γιατί λοιπόν κατηγορούμε την κυβέρνηση;

—**Βεβαίως ρόλος σας δεν είναι να είστε Επιημηθείς αλλά να φροντίζετε να μη συμβαίνουν όσα διαμείβονται. Δεν έχετε ευθύνη γι' αυτό;**

—Με την ίδια λογική όλοι έχουν ευθύνη για όλα, αλλά αν η κυβέρνηση πρέπει να λάβει ευθύνη θα την αναλάβει. Το θέμα είναι πώς δίνουμε λύσεις και πώς δεν επιτρέπουμε στο μέλλον να συμβούν ζητήματα.

Πρόταση του προέδρου ο περιορισμός θητειών

—**Τι θα αναμένουμε ότι θα αξιόξε από το πόστο σας;**

—Υπάρχει μεγάλο κυβερνητικό έργο το οποίο δεν έχει αξιοποιηθεί και προβληθεί όπως θα έπρεπε κατά την άποψή μου και αυτό ευελπιστώ πως θα μπορούσαμε να κάνουμε. Θα ήθελα να δώσω έμφαση στην κοινωνική πολιτική και τις αυξήσεις που δόθηκαν, οι οποίες πέρασαν απαρατήρητες. Τα 19 εκατομμύρια για παράδειγμα που έχουν δοθεί για τους χαμηλοσυνταξιούχους δεν προβλήθηκαν όσο θα έπρεπε. Ξέρει άραγε ο κόσμος πως ο ίδιος ο κ. Αναστασιάδης ήταν που πρότεινε τον περιορισμό προεδρικών θητειών στις δύο θητείες; —**Αυτό δεν πέρασε από την ίδια τη Βουλή;**

—Βεβαίως, αλλά δεν ξέρει ο κόσμος ότι αυτό αποτέλεσε προεκλογική δέσμευση του προέδρου την οποία και υλοποίησε. Αστεϊευόμνος, μάλιστα, σε κατ' ιδίαν συζητήσεις έλεγε πως θα ήθελε να ψηφιστεί από τη Βουλή ως δώρο για την ονομαστική του γιορτή. Πράγμα που έγινε...

—**Δεν υπήρχε προηγούμενως πολιτικός πολιτισμός σε αυτό το γραφείο και ευρύτερα στο κυβερνητικό σχήμα;**

—Δεν αναφέρομαι στο κυβερνητικό σχήμα, αλλά για τα πολιτικά δρώμενα, για τα κόμματα και τους πολιτικούς φορείς ευρύτερα. Προσωπικά διαπιστώνω πολλές φορές ότι δεν είμαι καθόλου ικανοποιημένος από το ύψος, τον τόνο των

συζητήσεων και την εικόνα της πολιτικής ζωής. Έχω, μάλιστα, την πεποίθηση πως ούτε και οι συμπολίτες μας είναι ικανοποιημένοι και έχουμε πολλές ενδείξεις γι' αυτό. —**Αν λάβουμε υπόψη και τις τελευταίες δηλώσεις του γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρου Κυπριανού οι αντιπολιτευτικοί τόνοι ενισχύονται το τελευταίο διάστημα. Εσείς θα απαντάτε σε αυτές με πολιτικό πολιτισμό και μετριοπάθεια;**

—Θέλω να εκφράσω τον σεβασμό μου προς τον γ.γ. του ΑΚΕΛ. Είναι ο ηγέτης του μεγαλύτερου κόμματος της αντιπολίτευσης και εκπροσωπεί ένα σημαντικό μέρος των πολιτών. Κι εγώ όμως είμαι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος και

όταν κρίνω ότι πρέπει θα απαντώ στις δηλώσεις του κ. Κυπριανού και στις δηλώσεις οποιουδήποτε εκπροσώπου της αντιπολίτευσης. Αλλά θα απαντώ με μετριοπάθεια, ήπιο τόνο και τεκμηριωμένα.

—**Το θέμα ηπιότερων τόνων το συζητήσατε με τον πρόεδρο;**

—Βεβαίως. Θέλω να πιστεύω πως είναι ένα χαρακτηριστικό μου που έλαβε σοβαρά υπόψη, όταν με επέλεξε για τη θέση. Αυτές όμως είναι και πολιτικές κατευθύνσεις που έχει δώσει ο πρόεδρος, ο οποίος θεωρεί πως εάν τεκμηριώνει κανείς τα επιχειρήματά του, δεν χρειάζεται να ανεβάσει τους τόνους. Αυτό που ζητάει είναι να δίνεται η σωστή διάσταση του θέματος και η κατάλληλη πληροφόρηση.

Από το 2002 μέχρι σήμερα, το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό παρεμπόδισε περισσότερες από 15 απόπειρες γεωτρήσεων σε περιοχές που διεκδικεί η Τουρκία, σύμφωνα με τον Γκιούρντενιζ. Στη συνέχεια το ΥΠΕΞ πέρασε στην αντιμετώπιση προβάλλοντας σε διπλωματικό επίπεδο τις θέσεις της Τουρκίας στο ζήτημα της ΑΟΖ.

Με την Ασπίδα της Μεσογείου θα περικυκλώσουν την Κύπρο

Εξουδετέρωση των Τριμερών της Λευκωσίας και της ΔΔΟ, στα σχέδια της Τουρκίας

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στον απόηχο των αντιδράσεων του νέου αμφιλεγόμενου «Συμφώνου» Τουρκίας-Λιβύης, ο Ταγίπ Ερντογάν διαμήνυσε στη διεθνή κοινότητα για να ακούει και η τουρκική κοινή γνώμη ότι εάν υπάρξει ανάγκη, ανάλογα με την τροπή των εξελίξεων στην Λιβύη, η Τουρκία πιθανόν να ενισχύσει την άμυνα της διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης της Τρίπολης με την αποστολή τουρκικών στρατευμάτων. Ταυτόχρονα, αποκάλυψε ότι η Τουρκία καταβάλλει προσπάθειες για να αποκτήσει και τρίτο γεωτρήπανο. Ο κ. Ερντογάν είπε ότι η χώρα του είναι έτοιμη να έρθει σε συνεννόηση για το ζήτημα της ΑΟΖ με όλες τις χώρες της περιοχής, με εξαίρεση την Κύπρο, και άφησε να νοηθεί ότι οι τουρκικές ενέργειες στην Ανατολική Μεσόγειο έχουν μέλλον. Οι δηλώσεις Ερντογάν ταυτίζονται με τα νέα σχέδια των εμπνευστών του περίφημου δόγματος «Γαλάζια Πατρίδα», που είναι φυσική συνέχεια του «Συμφώνου» Τουρκίας-Λιβάνου. Τα εν λόγω σχέδια αφορούν τρία πεδία: το διπλωματικό μέτωπο, το πεδίο της άμυνας και το μέλλον του Κυπριακού.

Διπλωματία κανονιοφόρων

Την στιγμή που η Τουρκία υπέγραφε με την διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Λιβύης το σύμφωνο το οποίο προκάλεσε μεγάλο διπλωματικό αναβρασμό στην Ανατολική Μεσόγειο, ο εμπνευστής του δόγματος «Γαλάζια Πατρίδα», Τζεμ Γκιούρντενιζ, από την στήλη του στην υπερεθνικιστική-αντιδυτική εφημερίδα Αϊντινλίκ, υπογράμμισε ότι στην νέα περίοδο η «διπλωματία των κανονιοφόρων» αποτελεί μονόδρομο για την Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο. Η περιορισμένη χρήση του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού ή η απειλή χρήσης του στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Μεσογείου, αποτελεί την πιο αποτελεσματική στρατηγική για την Τουρκία η οποία επιθυμεί

να εμπλακεί άμεσα στο περιφερειακό ενεργειακό πεδίο. Σύμφωνα με τον κ. Γκιούρντενιζ, η επιστροφή της «διπλωματίας των κανονιοφόρων» δρομολογείται ήδη από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας. Συγκεκριμένα, από το 2002 μέχρι σήμερα, το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό έχει παρεμπο-

Ο Ερντογάν διακήρυξε ότι η Αγκυρα είναι έτοιμη να έρθει σε συνεννόηση για το ζήτημα της ΑΟΖ με όλες τις χώρες της περιοχής, με εξαίρεση την Κύπρο.

δίσει περισσότερες από 15 απόπειρες γεωτρήσεων σε περιοχές που διεκδικεί η Τουρκία. Όπως αναφέρει, μετά την δυναμική παρέμβαση του στρατού, στην αντιμετώπιση πέρασε το ΥΠΕΞ προβάλλοντας σε διπλωματικό επίπεδο τις ιδιαίτερες θέσεις της Τουρκίας στο ζήτημα της ΑΟΖ. Για τον κ. Γκιούρντενιζ λοιπόν, το Σύμφωνο Τουρκίας-Λιβύης αποτελεί το φυσικό προϊόν της «διπλωματίας των κανονιοφό-

«Η επιμονή στο λεγόμενο μοντέλο της ομοσπονδιακής λύσης είναι καταδικασμένη σε αποτυχία», υπογραμμίζει ο εμπνευστής της «Γαλάζιας Πατρίδας» Τζεμ Γκιούρντενιζ.

ρων», η οποία θα συνεχιστεί στην Ανατολική Μεσόγειο, με νέα βήματα στα πεδία της διπλωματίας και του συσχετισμού στρατιωτικής ισχύος στην Αν. Μεσόγειο.

Στα σχέδια Συρία, Λίβανος

Ποια τα ενόψει βήματα της Αγκυρας; Ο Γκιούρντενιζ αποκαλύπτει ότι λίγο μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα και την ήττα, όπως λέει, των νατοϊκών δυνάμεων στο εσω-

τερικό της Τουρκίας, η πολιτική ηγεσία της χώρας και το επιτελείο στρατού συμφώνησαν στην δρομολόγηση νέων στρατηγικών που αφορούν τρεις στόχους: 1) την αναχαίτιση των σχεδίων των Κούρδων στην Συρία. 2) την προβολή των τουρκικών διεκδικήσεων στην Αν. Μεσόγειο 3) την προετοιμασία στην Κύπρο για την περίοδο μετά την εκπονή του ομοσπονδιακού μοντέλου. Για τον εν αποστρατεία ναύαρχο αυτά τα εγχειρήματα, απλώνονται γεωγραφικά από τα βάθη της Μέσης Ανατολής ως τα παράλια της βόρειας Αφρικής. Σε ό,τι αφορά το μέτωπο της διπλωματίας, η Αγκυρα θεωρεί ότι μετά το «Σύμφωνο» με τη Λιβύη πρέπει να ακολουθηθεί η ταυτόχρονη συνεννόηση με Συρία και Λίβανο για τον καθορισμό των ΑΟΖ. Ακόμα η Αγκυρα εκτιμά ότι η τελική φάση του πολέμου στην Συρία και οι νέες πολιτικές ανακατατάξεις στον Λίβανο δημιουργούν ευκαιρίες τις οποίες πρέπει να εκμεταλλευτεί η τουρκική διπλωματία. Μάλιστα, ο σκληρός Γκιούρντενιζ διακηρύττει ότι για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου ο Πρόεδρος Ερντογάν θα πρέπει να ξεπεράσει μια ώρα αργότερα τους ενδοισμούς του έναντι του καθεστώτος του Μπασάφ Αλ Ασάντ. Την ίδια ώρα καλεί την κυβέρνηση Ερντογάν να αναβαθμίσει την άσκηση «Ασπίδα Μεσογείου» του Πολεμικού Ναυτικού, προσδίδοντάς της μόνιμο χαρακτήρα και ενισχύοντάς την με συμμετοχή νέων χωρών. Σε αυτά τα πλαίσια, στο εν λόγω εγχείρημα έχουν προστεθεί πρόσφατα το Πακιστάν και η Ιορδανία. Επίσης, το επιτελείο του τουρκικού στρατού εξετάζει το ενδεχόμενο της ενοκίασης-δανεισμού στρατιωτικών οκαφών σε «φιλικές» χώρες κυρίως της περιοχής της Κασπίας Θάλασσας και της Κεντρικής Ασίας. Έτσι, η Τουρκία ευελπιστεί σε ένα νέο, εναλλακτικό, ναυτικό σύμφωνο συνεργασίας στην Ανατολική Μεσόγειο το οποίο θα περικυκλώσει την Κύπρο και θα δώσει νέα ώθηση στα τουρκικά σχέδια.

Η διπλωματία των κανονιοφόρων

Ηνωμένα Έθνη- Ανάλυση του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Η καταγγελία του Τουρκο-Λιβυκού Μνημονίου κατανόησες κυρίως χησε το τελευταίο δεκαήμερο στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, με επιστολές και διαβήματα από μέρους της Ελλάδας και της Κύπρου. Πρώτη ξεκίνησε με τα διαβήματα του πρέσβη Ανδρέα Μαυρογιάννη προς τη Γραμματεία και στα μέλη του Σ.Α., η Κυπριακή Δημοκρατία, για να ακολουθήσει η Ελλάδα με δύο επιστολές και στη συνέχεια με διαβήματα της πρέσβευς Μαρίας Θεοφίλη. Παρά το γεγονός ότι η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS) αποτελεί το σημαντικότερο διεθνές νομικό εργαλείο για τη διευθέτηση παρόμοιων διαφορών, το γεγονός ότι δεν έχει υπογραφεί από την Τουρκία δημιουργεί δυσκολίες ως μία έννομη και ειρηνική διευθέτησή τους, ιδίως μάλιστα όταν η Αγκυρα διακρίνεται για την προτίμησή της στην «διπλωματία των κανονιοφόρων». Κατ' ακρίβεια, η «διπλωματία των κανονιοφόρων» είναι η μοναδική οδός για να εξασφαλίσει μερίδιο η Τουρκία σε «οικόπεδα» που δεν της ανήκουν, αφού σχεδόν το σύνολο των προνοιών της UNCLOS δικαιώνει τις θέσεις και διεκδικήσεις της Ελλάδας και της ΚΔ. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που για μια ακόμη φορά η Τουρκία βρέθηκε να είναι το μοναδικό κράτος – μέλος του ΟΗΕ που καταψήφισε στη ΓΣ το ψήφισμα για τους Ωκεανούς και το Δίκαιο της Θάλασσας, το οποίο υιοθετήθηκε με συντριπτική πλειοψηφία 135 υπέρ, 1 εναντίον (Τουρκία), και 3 αποχές (Κολομβία, Ελ Σαλβαδόρ, Βενεζουέλα). Οι ίδιες εξηγήσεις του Τούρκου αντιπροσώπου για την αρνητική ψήφο της χώρας του, επιβεβαιώνουν. Είπε πως η Τουρκία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Σύμβαση και δεν συμφωνεί ότι η Σύμβαση έχει «καθολικό και ενοποιημένο χαρακτήρα». «Δεν αποτελεί το μόνο νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις δραστηριότητες στις θάλασσες και τους ωκεανούς. Η Σύμβαση δεν παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για συγκεκριμένες γεωγραφικές καταστάσεις και ως εκ τούτου δεν λαμβάνει υπόψη συγκρουόμενα συμφέροντα και ευαισθησίες που προκύπτουν από ειδικές περιστάσεις», πρόσθεσε.

Δεν είναι τυχαίο που για μια ακόμη φορά η Τουρκία βρέθηκε να είναι το μοναδικό κράτος – μέλος του ΟΗΕ που καταψήφισε στη ΓΣ το ψήφισμα για τους Ωκεανούς και το Δίκαιο της Θάλασσας.

μήσαμε και τελικά η τουρκική θέση δεν επικράτησε. Περιελήφθη όμως πρόνοια – η οποία δεν μας εννοχεί – τα κράτη που βρίσκονται σε κλειστές και ημικλειστές θάλασσες συνεργάζονται όσον αφορά θέματα αλείας, περιβάλλοντος και επιστημονικής έρευνας», ανέφερε ο κ. Ιακωβίδης, παραπέμποντάς μας στα άρθρα 122 και 123 της UNCLOS. «Είνα ανοησίες αυτά που ισχυρίζονται οι Τούρκοι πως ευνοούνται από τη δικαστική πρακτική. Ισχύει το αντίθετο», είπε ο κ. Ιακωβίδης, σημειώνοντας ότι η συνεργασία για την οποία μιλά το άρθρο 122 της Σύμβασης είναι συγκεκριμένη και σε καμία περίπτωση δεν περιλαμβάνει έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων. Παρομοίως, δεν ισχύει βάσει της Σύμβασης του Δικαίου τη Θάλασσας το τουρκικό επεχείρημα της μεγάλης ακτογραμμής που διαθέτουν. «Εφαρμόστηκε από το Διεθνές Δικαστήριο σε μία περίπτωση, της Λιβύης εναντίον της Μάλτας, όπου ωστόσο η Μάλτα πήρε μεν μία μεγάλη περιοχή για την ΑΟΖ της, αλλά λιγότερο από τη μέση γραμμή», πρόσθεσε.Ενδιαφέρον είναι ότι στην περίπτωση της οριοθέτησης μεταξύ Αιγύπτου – η οποία επίσης διαθέτει μεγάλη ακτογραμμή – και Κύπρου, ίσχυσε ακριβώς η μέση γραμμή. Τότε, οι Αιγύπτιοι που ήταν σε διαπραγματεύσεις για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Σαουδική Αραβία, εφάρμοσαν και στις δύο περιπτώσεις την ίδια αρχή της μέσης γραμμής. Με δεδομένο ότι η Αιγύπτους τηρεί συνεπή στάση στο θέμα της μέσης γραμμής, η μόνη τους επιφύλαξη στο θέμα της οριοθέτησης ΑΟΖ με την Ελλάδα είναι το Καστελόριζο, γιατί στην περίπτωση που θα πήγαινε στο Διεθνές Δικαστήριο – πράγμα απίθανο γιατί η Τουρκία δεν θα το δεχόταν – θα ήταν απίθανο να αποφανθεί το Δικαστήριο ότι έχει πλήρη επήρεια.

Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Αν θα πιείς, μην οδηγήσεις! Αν όμως έχεις πιεί, σε πάμε εμείς σπίτι με ασφάλεια με το **MotorShield**.

IN TRUST WE TRUST.

Αιχμή τα εξοπλιστικά στη μετά εμπάργκο εποχή με τις ΗΠΑ

Αναβάθμιση των διμερών σχέσεων σε όλα τα επίπεδα θα επιφέρει η άρση των απαγορεύσεων που έχουν επιβληθεί στην Κύπρο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η τελευταία πράξη του εδώ και 32 χρόνια στρατιωτικού εμπάργκο των ΗΠΑ στην Κύπρο θα παιχθεί κατά πάσα πιθανότητα την εβδομάδα που έρχεται στην Ολομέλεια της Γερουσίας μετά την έγκριση του νομοσχεδίου, από την αμερικανική Βουλή με ψήφους 376-46. Μια εξέλιξη που και τυπικά θα βάλει τέλος σε μια περίοδο που σημάδεψε την εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας και θα σηματοδοτήσει την έναρξη μιας νέας εποχής στις σχέσεις των δύο χωρών. Η άρση των απαγορεύσεων θα πρέπει να περάσει και από τον πρόεδρο των ΗΠΑ, ωστόσο, όπως μεταδίδεται, ο Ντόναλντ Τραμπ έχει δηλώσει πως θα υπογράψει τον σχετικό νόμο. Η άρση του εμπάργκο πώλησης στρατιωτικού υλικού στην Κύπρο, παρά τις «προϋποθέσεις» που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο, θεωρείται πρώτα απ’ όλα συμβολικού χαρακτήρα, αίροντας τις όποιες παραφωνίες υπάρχουν στις σχέσεις δύο κρατών που η συνεργασία τους τα τελευταία χρόνια έχει θετικό πρόσημο, σε τομείς όπως οι περιφερειακές συνεργασίες με άξονα τα ενεργειακά. Ένα τοπίο, το οποίο εξομαλύνθηκε τα τελευταία έξι χρόνια, με σημαντικούς σταθμούς τις επισκέψεις κορυφαίων Αμερικανών

αξιωματούχων αλλά και την υπογραφή της Δήλωσης Προθέσεων Κύπρου – ΗΠΑ τον Νοέμβριο του 2018 από τους ΥΠΕΞ των δύο χωρών. Στη Λευκωσία, η αναμενόμενη υπερψήφιση του νομοσχεδίου και από την Ολομέλεια της Γερουσίας θεωρείται σημαντική εξέλιξη με ουσιαστικό περιεχόμενο. Η άρση του εμπ

Οι «προϋποθέσεις» που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για πώληση στρατιωτικού υλικού στη Κύπρο δεν ανησυχούν τη Λευκωσία.

πάργκο εκτιμάται πως θα αναβαθμίσει τις διμερείς σχέσεις, δημιουργώντας ταυτόχρονα το υπόβαθρο για τη διεύρυνση της στρατιωτικής συνεργασίας των δυο χωρών.

Η νέα εποχή Στο στρατιωτικό κομμάτι, που ενδιαφέρει ζωηρά τη Λευκωσία, οι πληροφορίες αναφέρουν πως πολύ πριν από την επίσημη άρση των περιορισμών, οι δύο χώρες βρίσκονται σε στενή επαφή. Η κυπριακή πλευρά, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, διαβουλεύεται με την αμερικανική, στα ζητήματα

στρατιωτικής συνεργασίας, συνεργασία η οποία περιλαμβάνει αρκετούς τομείς από τους οποίους δεν απουσιάζουν τα εξοπλιστικά προγράμματα. Στη Λευκωσία, πηγές τονίζουν πως η άρση του στρατιωτικού εμπάργκο είναι κατανοητό ότι μπορεί να εμβαθύνει τη συνεργασία στο στρατιωτικό κομμάτι, το οποίο απουσιάζει παντελώς. Η κυβέρνηση το προηγούμενο διάστημα δεν έχει κρύψει το ενδιαφέρον της για την αγορά στρατιωτικού υλικού από τις ΗΠΑ, ένα ζήτημα που αναμένεται να γίνει περισσότερο ορατό το επόμενο διάστημα. Τη Λευκωσία δεν φαίνεται να την ανησυχούν διατάξεις του νομοσχεδίου, όπως η συνεργασία της Δημοκρατίας με τις ΗΠΑ στην καταπολέμηση ξεπλύματος μαύρου χρήματος και εμποτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η απαγόρευση πρόσβασης ρωσικών στρατιωτικών πλοίων σε κυπριακά λιμάνια για ανεφοδιασμό και εξυπηρέτηση. Η άποψη που φαίνεται να κυριαρχεί είναι πως οι «προϋποθέσεις» που τίθενται δεν προκαλούν εμπόδια στην ανάπτυξη των σχέσεων των δύο χωρών σε όλους τους τομείς.

Το πλαίσιο Από κυπριακής πλευράς, σε πρώτη φάση, θα επιδιωχθεί η εν-

Η προμήθεια ενός επιπλέον αντιαεροπορικού συστήματος καθώς και υλικού για τον στρατό ξηράς ενδεχομένως να εγκαινιάσει τη συνεργασία Κύπρου-ΗΠΑ στον τομέα των εξοπλιστικών προγραμμάτων της Εθνικής Φρουράς.

δυνάμωση της συνεργασίας με τις ΗΠΑ σε ζητήματα εκπαίδευσης και τεχνονγνωσίας, σε στρατιωτικά στελέχη. Στο πλάνο δράσης που φαίνεται ότι υπάρχει περιλαμβάνονται:

- Εκπαίδευση και συμμετοχή στρατιωτικών στελεχών, σε αμερικάνικες στρατιωτικές ακαδημίες.
- Κοινές ασκήσεις σε στρατιωτικό επίπεδο κάτι που απουσιάζει στην παρούσα φάση. Κύπρος και ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούν κοινές ασκήσεις με τη συμμετοχή ευρωπαϊκών χωρών και κρατών της περιοχής, μόνο για έρευνα και διάσωση.
- Παροχή διευκολύνσεων στα πλαίσια διοικητικής μέριμνας.
- Συνεργασία στην ανταλλαγή πληροφοριών.

 Στο υπό διαμόρφωση πλαίσιο συνεργασίας, η Κύπρος δεν θα συμμετέχει σε αποστολές εκτός της κυπριακής επικράτειας, όπως τονίζεται από πηγές στη Λευκωσία. Η αγορά αμερικάνικου στρατιω-

τικού υλικού ενδιαφέρει την Κύπρο, σε πρώτη φάση ως μια επιπλέον επιλογή. Επί του προκειμένου το ρεπορτάζ της «Κ» από την περίοδο που το νομοσχέδιο των Αμερικανών Γερουσιαστών Μενέντεζ και Ρούμπιο ετοιμάσθηκε, κατέγραφε το ενδιαφέρον της Κύπρου για τη στρατιωτική αγορά των ΗΠΑ και το οποίο ενδιαφέρον, όπως όλα δείχνουν έχει γνωστοποιηθεί στην Ουάσιγκτον. Η αναβάθμιση των σχέσεων, όπως τονίζεται, περνά μέσα και από την ενδεχόμενη αγορά εξοπλιστικών συστημάτων από την αμερικανική αγορά. Πιγνή με γνώση στους προγραμματισμούς και τις διαβουλεύσεις σημειώνει με νόημα στην «Κ» πως τα εξοπλιστικά προγράμματα της Κυπριακής Δημοκρατίας προγραμματίζονται σε βάθος τριετίας. Με τα δεδομένα αυτά θεωρείται βέβαιο πως μετά το πέρας των σχετικών διαδικασιών στην Ουάσιγκτον και την εφαρμογή της άρσης του εμπάργκο, οι αρμόδιες υπηρεσίες θα εξετάσουν τις δυνατότητες και τις

επιλογές που υπάρχουν στην αμερικάνικη αγορά για προμήθεια της Εθνικής Φρουράς με στρατιωτικό εξοπλισμό. Για την ώρα, όπως εκτιμούν στρατιωτικές πηγές, η Κύπρος ενδεχομένως να κινηθεί για την αγορά ελαφρού στρατιωτικού εξοπλισμού, δεδομένου ότι για τα μεγάλα εξοπλιστικά προγράμματα ο προσανατολισμός φαίνεται να είναι προς την ευρωπαϊκή αγορά. Με βάση τις ανάγκες της Εθνικής Φρουράς που έχουν γίνει γνωστές, η αμερικάνικη αγορά ενδεχομένως να καλύψει κενά στο κομμάτι της κυπριακής αεράμυνας, με την προμήθεια ενός νέου αντιαεροπορικού συστήματος, που θα συμπληρώνει τα ρωσικά συστήματα, TOR M1 και Buk M1-2. Εδώ οι πληροφορίες που υπάρχουν είναι πως η προσοχή στρέφεται, πρώτα στην ισραηλινή αγορά και δευτερευόντως στην ευρωπαϊκή και δυτική πολεμική βιομηχανία. Για τον στρατό ξηράς, οι ανάγκες που εντοπίζονται αφορούν κυρίως αντιαρματικά όπλα.

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανακλά στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύψος σεμνό, απέριπτο, κατανοητό, αλλά παράλληλα αυστηρά επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε πείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας ασυμβίβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος, Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα: Ινποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ. 210 33 87 500 - Fax 210 33 90 075 - Θεσσαλονίκη: Φράγκων 1 - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ. 2310 535 381 - Fax 2310 546 812
Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ. 2310 244 228, 9 - Fax 2310 244 230 - www.sakkoulas.gr - info@sakkoulas.gr

Η τροχιοδεικτική Αθήνας προς Λευκωσία

Σκιές στις σχέσεις των δύο χωρών μπορεί να μην υπάρχουν, η Αθήνα, όμως, έστειλε εμμέσως μήνυμα στη Λευκωσία να σοβαρευτεί

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν την περασμένη Κυριακή κυκλοφορούσε στον αθηναϊκό τύπο άρθρο, που έκανε λόγο για επιπολίες κινήσεις της Κύπρου στις οποίες σέρνει την Αθήνα και χαρακτηριζε επικίνδυνες τις πρωτοβουλίες της Λευκωσίας σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, που στόχο έχουν επικοινωνιακά παιχνίδια του προέδρου και του υπουργού Εξωτερικών στο εσωτερικό και τις οποίες συζητούν με δυσφορία πλέον ελλαδικοί κυβερνητικοί κύκλοι, τόσο στον Προεδρικό Λόφο όσο και στο απέναντι κτήριο του ΥΠΕΞ επικράτησε αναστάτωση. Και λέμε αναστάτωση, όχι μόνο γιατί αυτό έγινε viral στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης στην Κύπρο, αλλά και γιατί η Λευκωσία δεν συνήθισε μέχρι τώρα τέτοιες αναφορές από τον συγκρατημένο αθηναϊκό τύπο. Διερωτήθηκαν μεταξύ τους κυβερνητικά στελέχη κατά πόσο οι αναφορές του αρθρογράφου αποτελούσαν προσωπική εκτίμηση ή αν έβγαζαν στο προσκήνιο σκιές που υπάρχουν στις σχέσεις των δύο χωρών.

Το τηλεφώνημα

«Θα απογοητευτούν όσοι βλέπουν σκιές στις σχέσεις Λευκωσίας-Αθήνας», απάντησε στη συνέντευξή του στην «Κ» ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος (σελ. 7), θέλοντας να κλείσει το θέμα και υπογράμμισε πως οι σχέσεις των δύο χωρών είναι συνεχείς, αगाστές και άριστες. Στο ίδιο πλαίσιο κινήθηκαν βεβαίως και ανώτατοι διπλωματικοί κύκλοι στη Λευκωσία όταν ρωτήθηκαν απορρίπτοντας αναφανδόν τις όποιες σκιές στις σχέσεις των δύο χωρών. Όπως λέγεται, Νίκος Χριστοδουλίδης και Νίκος Δένδιας είχαν τηλεφωνική συνομιλία μεταξύ τους μετά τα δημοσιεύματα και όχι μόνο επιβεβαιώθηκαν οι καλές σχέσεις των δύο μερών, αλλά συζητήθηκε Τριμερής Κύπρου-Ελλάδας με τη Σερβία. Στη Λευκωσία διπλωματικές πηγές ξεκαθάρισαν πως σε αντίθεση με το τι καταγράφεται η Αθήνα ήταν ενήμερη προ πολλού για την κίνηση της Κύπρου να προσφύγει στη Χάγη. Οι ίδιοι κύκλοι βλέπουν πως η αρθρογραφία δεν έχει να κάνει με πραγματική δυσφορία της Αθήνας, αλλά ότι πίσω βρίσκεται κυπριακός δάκτυλος που θέλει να προκαλέσει πλήγμα και στον Νίκο Αναστασιάδη και στον Νίκο Χριστοδουλίδη. Ποιος είναι ο δάκτυλος που έχει ως στόχο να πλήξει τον πρόεδρο και τον υπουργό Εξωτερικών, αλλά και για ποιο λόγο τα εσωτερικά της Κύπρου θα μπορούσαν να απασχολούν τον αθηναϊκό τύπο, είναι κάτι βεβαίως που δεν απαντήθηκε.

Η αλήθεια φυσικά βρίσκεται κάπου στη μέση. Αποτελεί τροχιοδεικτική βολή», αναφέρουν ελλαδικές διπλωματικές πηγές, σημειώνοντας

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον Νίκο Δένδια μετά τα αθηναϊκά δημοσιεύματα και επιβεβαίωσαν τις καλές σχέσεις που έχουν.

Η έντονη διαφωνία Αναστασιάδη-Χριστοδουλίδη στο Μαξίμου για το τι θα συζητηθεί στην Πενταμερή και τι στην Τριμερή προκάλεσε αίσθηση στους αθηναϊκούς κύκλους, οι οποίοι διερωτήθηκαν ποιες είναι τελικά οι επιδιώξεις της Λευκωσίας στο Κυπριακό.

πως αν και δεν υπάρχει επί του παρόντος ρήξη μεταξύ των δύο χωρών, στην Αθήνα σίγουρα υπάρχει ενόχληση για την «ελαφρότητα» με την οποία κινείται η Λευκωσία σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, ενώ στο Μαξίμου δεν βλέπουν με αδιαφορία τις ιδιαίτερα στενές σχέσεις που εξακολουθεί να διατηρεί ο Νίκος Χριστοδουλίδης με τον διπλωματικό σύμβουλο του τώως Έλληνα πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα, Ευάγγελο Καλπαδάκη. Η Αθήνα, όπως λένε έγκυροι διπλωματικοί κύκλοι, προβληματίζεται για τις πραγματικές επιδιώξεις της Λευκωσίας στο Κυπριακό. Ενδεικτικό, το γεγονός ότι

κατά την τελευταία επίσκεψη του Νίκου Αναστασιάδη και του Νίκου Χριστοδουλίδη στο Μαξίμου υπήρξε ένταση μεταξύ των δύο ανδρών, το οποίο κατέγραψε και στο παρελθόν η «Κ». Η ένταση προέκυψε όταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, σε μία προσπάθεια να διασκεδάσει τις επιφυλάξεις Μητσοτάκη για το ενδεχόμενο συμμετοχής του σε Πενταμερή, του είπε πως μπορούν να συζητηθούν τα εσωτερικά ζητήματα του Κυπριακού στην Τριμερή και οι εξωτερικές πιυχές στην Πενταμερή. Πρόταση με την οποία διαφώνησε ο Νίκος Χριστοδουλίδης και για την οποία είχαν έντονη διαφωνία, που ξεπερνούσε σύμφωνα με τις πληροφορίες τα επιτρεπτά για την Αθήνα πολιτικά θέσμια. Στα αθηναϊκά πολιτικά πηγαδάκια, άλλωστε, επικράτησε το ερώτημα, «όταν δεν τα βρίσκουν μεταξύ τους πρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών, τότε η Ελλάδα πού πάει να μιλήξει». Στη Λευκωσία βεβαίως υποστηρίζουν πως κάθε άλλο από ένταση υπήρξε μεταξύ Αναστασιάδη-Χριστοδουλίδη. Ήταν μία διαφωνία στο πλαίσιο της στενής σχέσης που έχουν πρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών, οι οποίοι έχουν και το δικό τους κώδικα επικοινωνίας, ο οποίος δεν γίνεται εύκολα αντιληπτός σε άλλους πολιτικούς κύκλους.

«Επιπολαιότητες» και επιστολές

Κορυφή του παγώβουου υπήρξε το μνημόνιο συνεργασίας Τουρκίας-Λιβύης και η κίνηση της Κύπρου να βγει μπροστά, αποστέλλοντας επιστολές στα Ηνωμένα Έθνη και στην Ε.Ε. για να καταγγείλει την ενέργεια. Ένα ζήτημα που όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές αφορά πρωτίστως την Ελλάδα και όχι την Κύπρο. Συνεπώς, αν κάποιος θα έπρεπε να κάνει την κίνηση αυτή θα έπρεπε να είναι η Ελλάδα και η Κύπρος να στηρίζει. Δεν ήταν μόνο η κίνηση βέβαια αλλά και το περιεχόμενο των επιστολών Χριστοδουλίδη προς Ε.Ε. αλλά κυρίως του Ανδρέα Μαυρογιάννη προς Ηνωμένα Έθνη. Περιεχόμενο που κρίθηκε προβληματικό καθώς έθιγε διάφορα ζητήματα (νομιμότητα κυβέρνησης Λιβύης και βουλή) που αποπροσανατόλιζαν από την ουσία. Ζήτημα σοβαρότητας και δυσφορία υπήρξε από πλευράς Αθήνας και για την κίνηση της Λευκωσίας εντός ελλαδικού εδάφους να σπεύδει στην πρεσβεία της Τουρκίας να στείλει τη ρηματική διακρίνωση μέσω κλητήρα.

Ο θόρυβος των Τριμερών

Τόσο στην Αθήνα όσο και στη Λευκωσία συζητήθηκε εντόνως κατά πόσο ήταν ενήμερη η όχι η Αθήνα για την πρόθεση της Κύπρου να προσφύγει στο Δικαστήριο της Χάγης. Διπλωματικοί κύκλοι και από την Αθήνα και από τη Λευκωσία σημειώνουν πως το όλο ζήτημα προσφυγής της Κύπρου στη Χάγη για τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, ήταν εις γνώσιν της Ελλάδας εδώ και καιρό. Είχε συζητηθεί, μάλιστα, στις 7 Οκτωβρίου του 2019 κατά την επίσκεψη του Νίκου Δένδια στην Κύπρο με τον τελευταίο να το βλέπει θετικά. Όσο όμως κι αν για την προσφυγή στη Χάγη η Αθήνα ήταν ενήμερη, ζήτημα που συζητείται εντόνως σε πολιτικούς κύκλους στην Αθήνα είναι η Τριμερής και η σημασία που δόθηκε. «Προφανώς και δεν υπάρχει πρόβλημα με τις Τριμερείς», λένε πολιτικοί κύκλοι στην Αθήνα και αυτό επιβεβαιώνεται από την πρωτοβουλία Δένδια για Τριμερή Ελλάδα-Κύπρου με τη Σερβία. Υπάρχει, ωστόσο, η σχολή σκέψης που σημειώνει πως ο θόρυβος που έχει προκληθεί γύρω από τις Τριμερείς, κυρίως από τη Λευκωσία, έχει δώ-

Η Αθήνα ενημερώθηκε για τη σκέψη της Λευκωσίας να προσφύγει στο δικαστήριο της Χάγης για τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ από τις 7 Οκτωβρίου.

σει την ευκαιρία στην Τουρκία να χρησιμοποιεί το αφήγημα ότι περικυκλώνεται από εχθρικές χώρες και να προσπαθεί μέσω αυτού να δικαιολογήσει τις τελευταίες κινήσεις της κυρίως με το μνημόνιο συνεργασίας με τη Λιβύη. Διπλωματικοί κύκλοι στην Κύπρο σημειώνουν πάντως πως οι Τριμερείς είναι τόσο σημαντικές όσο παρουσιάζονται, καθώς αν δεν υπήρχαν αυτές η Κύπρος θα βρισκόταν σε ιδιαίτερα δυσχερή θέση μπροστά στην τουρκική προκλητικότητα. Θεωρούν δε πως η όλη συζήτηση μόνο ζημιά μπορεί να κάνει στις άριστες σχέσεις των δύο χωρών, έστω κι αν υπάρχουν πάντοτε περιθώρια καλύτερου συντονισμού.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Ο μύθος της Χάγης και οι εσωτερικές πολιτικές σκοπιμότητες

■ **αφνικά** ανακαλύψαμε τη Χάγη. Εν τη απελπισία του, ■ μπροστά στα τουρκικά τετελεσμένα στη θάλασσα και έχοντας στο μυαλό του τις προεδρικές εκλογές, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας αποφάσισε την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης με αντικείμενο την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών μας με την Τουρκία στις βόρειες και τις δυτικές θάλασσες. Χαρακτηρίζω μύθο τα περί Χάγης, γιατί η προσφυγή σε αυτή για να γίνει μονομερώς προϋποθέτει ότι η άλλη πλευρά, δηλαδή η Τουρκία, είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), κάτι που δεν συμβαίνει. Αυτό έκαναν οι Φιλιππίνες γιατί ακριβώς η Κίνα είναι συμβαλλόμενο μέρος. Παρά τις ενστάσεις του Πεκίνου για την αρμοδιότητά του, το δικαστήριο εξέτασε τη μονομερή προσφυγή των Φιλιππινών. Μάλιστα, παρά το ότι το δικαστήριο δίκαιωσε τις Φιλιππίνες, αυτές την επομένη μέρα, λειτουργώντας ρεαλιστικά, προ-

σέγγισαν το Πεκίνο σε αναζήτηση μιας συμφωνημένης διευθέτησης. Ο λόγος πολύ απλός. Διότι δεν υπάρχει κανείς διεθνές όργανο που να μπορεί να επιβάλει αυτή την απόφαση πλην του Συμβουλίου Ασφαλείας και σ' αυτό είναι μόνιμο μέλος με δικαίωμα βέτο η Κίνα. Επανερχομαι στα δικά μας. Η άλλη εναλλακτική είναι να υπογραφεί συνυποσχετικό μεταξύ Κ.Δ. και Τουρκίας και οι δύο χώρες να προσφύγουν στη Χάγη, ζητώντας την οριοθέτηση των μεταξύ τους θαλασσών. Και αυτό είναι ανέφικτο, αφού η Τουρκία αρνείται διαχρονικά να κάνει κάτι τέτοιο με την Ελλάδα, χώρα την οποία και αναγνωρίζει και διατηρεί σχέσεις μαζί της και είναι σύμμαχος στο ΝΑΤΟ. Το να λέει κάποιος ότι θα το κάνει με την Κ.Δ. που δεν αναγνωρίζει και δεν έχει σχέσεις είναι κοροϊδία. Επιπρόσθετα για ποια διαφορά θα προσφύγουμε αφού π.χ. στις βόρειες θάλασσες η Τουρκία ισχυρίζεται πως έχει ήδη οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα της με τη

Η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, για να γίνει μονομερώς προϋποθέτει ότι η άλλη πλευρά, δηλαδή η Τουρκία, είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), κάτι που δεν συμβαίνει.

«ΤΑΒΚ»; Άρα ούτε αυτή η μέθοδος είναι εφικτή. Η Τουρκία έχει μάλιστα ξεκαθαρίσει, απαντώντας στην πρότασή μας για διμερή διά-

λογο με στόχο την οριοθέτηση, ότι αυτό θα συμβεί μόνο μετά τη λύση του Κυπριακού. Όπως σιγά-σιγά αποκαλύπτεται

η κίνηση αυτή της Λευκωσίας έγινε με δική της πρωτοβουλία και χωρίς την προηγούμενη συνεννόηση και συντονισμό με την Αθήνα. Επιβεβαιώθηκε αυτό που εδώ και μερικά χρόνια επαναλαμβάνω. Ότι δηλαδή ο πρόεδρος Αναστασιάδης αυτοσχεδιάζει στα θέματα εξωτερικής πολιτικής στη βάση των προσωπικών του πολιτικών και άλλων προτεραιοτήτων. Αυτές έχουν να κάνουν πρωτίστως με την επανεκλογή του στην Προεδρία. Η απόφαση για προσφυγή στη Χάγη αποσκοπεί στην ικανοποίηση του ΔΗΚΟ του οποίου η προσφυγή ήταν θέση. Ο πρόεδρος εκτιμά πως χωρίς το ΔΗΚΟ και τον Νικόλα Παπαδόπουλο δεν θα είναι εφικτή η επανεκλογή του αν στο δεύτερο γύρο βρεθεί απέναντι στον υποψήφιο που θα στηρίξει το ΑΚΕΛ.

Ανεξάρτητα από τις εσωτερικές σκοπιμότητες και το γεγονός ότι δεν αναμένονται θετικά νομικά αποτελέσματα η προσφυγή στη Χάγη είναι πολιτικά χρήσιμη για την Κ.Δ. Απαντάει στους ισχυρι-

σμούς της Τουρκίας ότι η Κ.Δ. επιδιώκει την ένταση και λειτουργεί μονομερώς. Έρχεται μάλιστα σε συνέπεια της πρότασης/πρόσκλησής μας προς την Τουρκία για διάλογο με στόχο την οριοθέτηση κάτι που η Τουρκία απέρριψε. Λειτουργεί επίσης αθροιστικά και με την προηγούμενη πρόταση Αναστασιάδη για διανομή των εσόδων από το φυσικό αέριο ακόμα και πριν τη λύση. Από τη δική μου πλευρά θα πρότεινα όπως πέραν αυτών η Κ.Δ. στη βάση των χαρτών που η ίδια και η Τουρκία έχουν καταθέσει στον ΟΗΕ για τις θάλασσες δυτικά της Πάφου να μεθοδεύσει μέσω τρίτων χωρών, όπως η Γερμανία, την εφαρμογή ενός μορατόριουμ ερευνών και γεωτρήσεων για τις επικαλυπτόμενες ζώνες μέχρι και την οριοθέτησή τους όποτε και όπως και αν αυτή συμβεί.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέα του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

Αυτοί με βαν και εμείς με διπλοκάμπινα

Η κωμωδία και το βαν

Η σκόνη με το ισραηλινό βαν έχει κατακάτσει όμως, όπως μου έλεγε αρμόδια πηγή, με άλλα κεφαλαία, θα φουντώσει όταν οι έρευνες ολοκληρωθούν. Η εκτίμηση που υπάρχει είναι πως η όλη ιστορία τελικά θα αποδειχθεί κωμωδία. Οι απόψεις που υπάρχουν για το μπάχαλο που δημιουργήθηκε είναι πως τεράστια ευθύνη φέρει το αναχρονιστικό, όπως το χαρακτηρίζουν νομοθετικό πλαίσιο για εισαγωγή και λειτουργία προηγμένης τεχνολογίας. Σε άλλες χώρες, όχι μακριές, το κράτος δεν επιτρέπει την κατοχή τεχνολογίας από ιδιώτες που δεν διαθέτουν οι κρατικές αρχές. Στην Κύπρο όλα γίνονται νόμιμα και με τη βούλα των κρατικών αρχών. Γιατί άραγε;

• • • •

Οι συνταξιούχοι

Μου το έλεγε πηγή με βαθιά γνώση, του σκοτεινού κόσμου των υπηρεσιών ασφαλείας. Τα παλιά χρόνια πράκτορες μυστικών υπηρεσιών αλώνιζαν την Κύπρο. Τώρα το κάνουν οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών ασφαλείας. Οι πράκτορες που κάποτε έκαναν το «αγροτικό» τους, επί κυπριακού εδάφους επιστρέφουν συνταξιούχοι, πλέον για να συνεχίσουν τη δράση τους, με τον μανδύα της νομιμότητας και τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς. Για την ιστορία η συγκεκριμένη εταιρεία ιδιοκτητής του βαν, όπως λέγεται, δεν είναι η μοναδική. Το δε όχημα που εντοπίστηκε λέγεται πως ήταν από αυτά που χρησιμοποιούνται για επιδείξει σε διεθνείς εκθέσεις. Μια απορία. Οι κρατικές αρχές ασφαλείας διαθέτουν τον εξοπλισμό του βαν;

• • • •

Γιατί Κύπρος

Τρεις είναι οι λόγοι που η Κύπρος τραβά ως μαγνήτης τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών πληροφοριών. Πρώτον η Κύπρος είναι στη περιοχή της Μέσης Ανατολής και οι ιδιοκτήτες των εταιρειών, ισραηλινής καταγωγής, μπορούν να συνεργάζονται χωρίς προβλήματα με Άραβες πελάτες. Δεύτερον το φορολογικό καθεστώς της Κύπρου είναι φιλικό προς τις εταιρείες και τρίτον μπορούν να προσφέρουν απρόσκοπτα υπηρεσίες προς κράτη, χωρίς να θέτουν σε ενδεχόμενες περιπέτειες, στην προκειμένη περίπτωση το Ισραήλ. Βεβαίως, κάποιος μπορεί να πει πως υπάρχει και ένας τέταρτος λόγος. Η Κύπρος είναι ιδιαίτερα φιλικό περιβάλλον για τους Ισραηλινούς, ειδικότερα τα τελευταία χρόνια. Νιώθουν σας στο σπίτι τους.

• • • •

Τιμή ένεκεν για το δημοσιογραφικό έργο δυο εκλεκτών συναδέλφων στη διερεύνηση της τύχης των αγνοουμένων μακριά από ψευτο-εθνικές εξάρσεις. Επάξια το Βραβείο «Γιάννος Κρανιδιώτης» στους Σεβγκιούλ Ουλουντάγ και Ανδρέα Παράσο.

Τα αγκάθια

Με αφορμή τα τουρκικά σουλάτσα ανατολικά της Κρήτης, να το πω κομψά, η Αθήνα έστειλε το μήνυμα στη Λευκωσία. Το αν λήφθηκε θα φανεί στο χειροκρότημα, που λέει και ο καλλιτέχνης. Πηγή από την ελληνική πρωτεύουσα μου έλεγε πως η ιστορία με τη Χάγη απλώς ξεχειλίζει το ποτήρι της υπομονής. Στο ελληνικό ΥΠΕΞ υπήρχαν και άλλα κυπριακά παρατράγουδα. Το πρώτο ήταν η κατάθεση των συντεταγμένων, εν μια νυκτί, όταν το τουρκικό γεωτρώπανο «Πορθητής» μπήκε στην κυπριακή ΑΟΖ, δυτικά της Πάφου. Και εδώ λέγεται πως η Λευκωσία δεν ρώτησε τη «μαμά» Αθήνα. Το δεύτερο παρατράγουδο που μας χρεώνουν, το επεισόδιο με την ελληνική φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς» και το «Μπαρμπαρός». Αυτό που ενό-

χλησε ήταν η διαρροή που οι της Αθήνας τη χρεώνουν επίσης στη Λευκωσία.

• • • •

Οι συντεταγμένες

Για τις συντεταγμένες και τη Χάγη, οι ενοχλήσεις των Αθηνών είναι αδικαιολόγητες. Έγκυρη διπλωματική πηγή μου έλεγε πως η ετοιμασία φακέλου, για συντεταγμένες βόρεια της Κύπρου και στο κομμάτι από Καστελόριζο έως Κύπρο, αποτελούσε απόφαση των ΥΠΕΞ Ιωάννη Κασουλίδη και Νίκου Κοτζιά. Η ιδέα ήταν για κατάθεση των φακέλων από κοινού στον ΟΗΕ. Παρά την πολιτική απόφαση, σε δύο επισκέψεις που έγιναν στην Υδρογραφική Υπηρεσία Στρατού στην Αθήνα, οι της Κύπρου, όταν επέστρεψαν,

ενημέρωσαν καθήκοντος και γραπτώς πως δεν διαπίστωσαν και τόση πρεμούρα, στην Ελλάδα για ετοιμασία του φακέλου. Η ίδια πηγή λέει πως ο κυπριακός φάκελος ετοιμάστηκε και μπήκε, τότε, στο συρτάρι μετά από παράκληση της ελληνικής πλευράς.

• • • •

Αυτή η Χάγη

Για την προσφυγή στη Χάγη, από κυπριακής πλευράς αφήνεται να διαρρεύσει από πηγές που δεν υπάρχουν λόγοι να αμφισβητηθούν, πως η ελληνική κυβέρνηση γνώριζε για το τι προτίθεται να πράξει η Λευκωσία. Όνομα δεν θα πω, αλλά διπλωμάτης από τους πάνω ορόφους του Υπουργείου Εξωτερικών, πριν από την προσφυγή ήταν στην ελ-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

PETER TYNDALL

«Οι αρχές της Βενετίας που διέπουν τη λειτουργία των Ombudsman και το Συμβούλιο της Ευρώπης αμφότερα αναφέρουν ότι η ανάμειξη στο έργο των Ombudsman υπονομεύει την ανεξαρτησία του θεσμού των επιτρόπων. Υποστηρίζουμε το έργο του Γραφείου του Επιτρόπου». Οδυσσέα για ποιον κτυπά η καμπάνα;

Ληνική πρωτεύουσα και είχε επαφές στο ελληνικό Πεντάγωνο και στο ΥΠΕΞ. Η πηγή μου, διπλωματική, θεωρεί βέβαιο πως τα πρόσωπα με τα οποία συναντήθηκε ο κύριος διπλωμάτης ενημερώθηκαν για τις κινήσεις. Για την περίπτωση της διαρροής, με τη φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς» δεν βάζω το χέρι μου στη φωτιά ότι δεν υπήρχε κυπριακός δάκτυλος.

• • • •

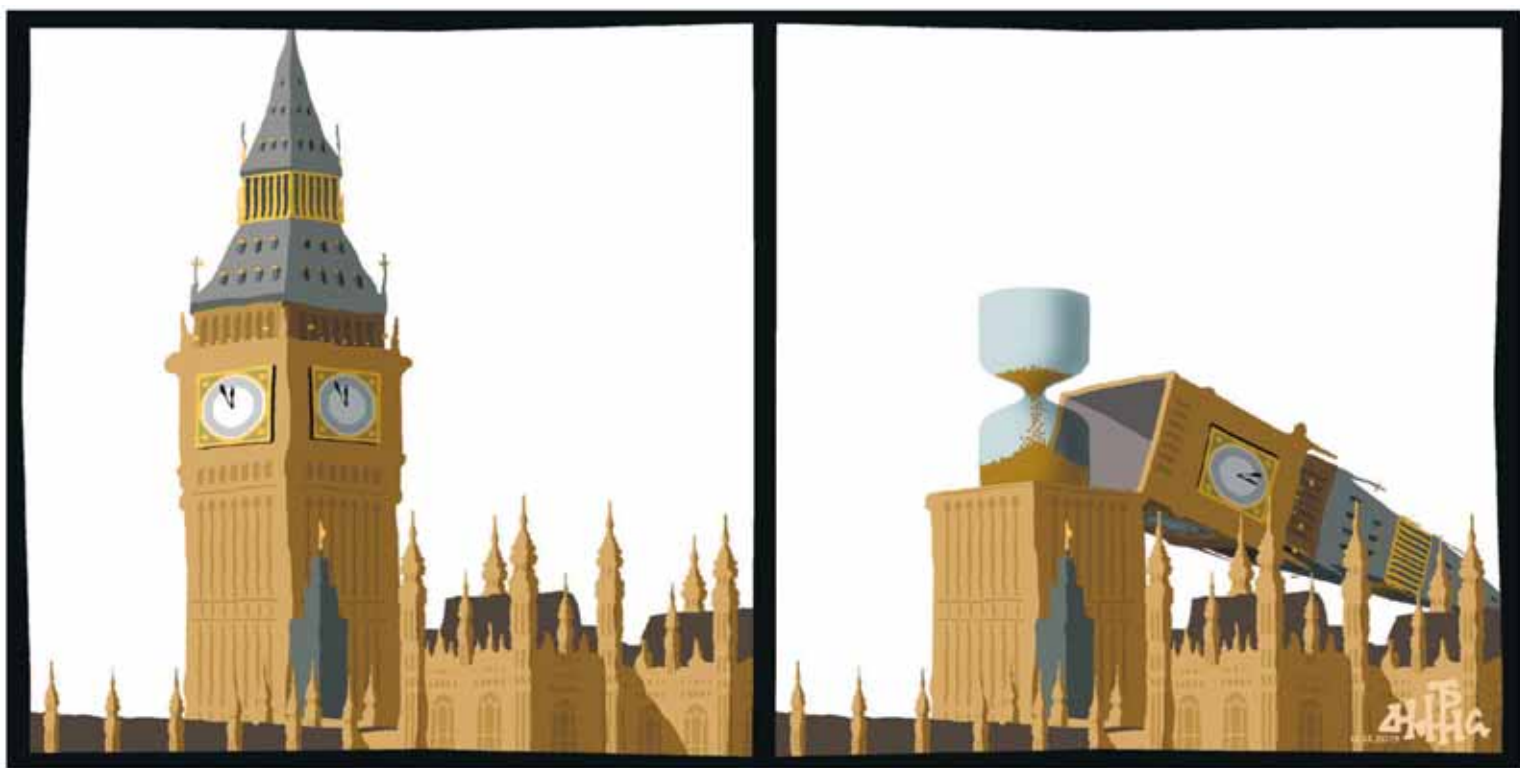
Τα κεφάλαια

Θέμα που θα φουντώσει εάν επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες για μεγάλο Deal στο χώρο της υγείας. Ισχύει αυτό που κυκλοφορεί στους σχετικούς με την υγεία χώρους, ότι υπάρχει ενδιαφέρον για μεγάλη αγορά από ξένους επενδυτές, που έχουν στην πούγκα τους κρυμμένα τουρκικά κεφάλαια; Ισχύει, μάλλον, πως κάποιοι στη Λευκωσία πήγαν και σε διερευνητική συνάντηση εκτός Κύπρου; Πάντως, το θέμα με κρυμμένα τουρκικά κεφάλαια, τα οποία φυγαδεύονται εκτός Τουρκίας, υπό τον φόβο του Σουλτάνου, δεν είναι και τόσο μυστικό. Κοντινό παράδειγμα η Ελλάδα. Στην περίπτωση της Κύπρου όμως είναι διαφορετικά. Πρόσωπο που είναι στα μέσα και στα έξω και είναι σε θέση να γνωρίζει πολλά περισσότερα, λέει πως στην Κύπρο υπάρχουν επενδύσεις με κρυφούς τουρκικούς παράδες, της αστικής Αγκυρας.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο Βοΐο και η στρατηγική της νίκης

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Όπως πάντα, η πραγματικότητα είναι πιο σύνθετη από την εικόνα της. Τα καλά νέα στις βρετανικές εκλογές ήταν ότι έχασε ο ιδεολογικός απόγονος του Στάλιν· τα κακά νέα ότι κέρδισε ο clown με την ξεχωρισμένη σφουγγαρίστρα για μαλλί. Σε κάθε περίπτωση, ο χαβαλές είναι πάντα προτιμότερος από τις περιπέτειες. Αλλιώςτε, η Βρετανία είναι ήδη μπλεγμένη στην περιπέτεια του Brexit, που κόντευε να διαλύσει το πολιτικό σύστημά της. Μια περιπέτεια, της οποίας η έκβαση δεν είναι καθαρή, παρότι τις εκλογές κέρδισε ουσιαστικά εκείνος που εκπροσώπησε πειστικότερα το σύνθημα «get Brexit done».

Η νίκη του Βοΐο και των Συντηρητικών είναι ευρεία. Το περίφημο «κόκκινο τείχος», πέρα από το οποίο ήταν αδύνατο να εκλεγεί Συντηρητικός, κατέρρευσε. Οι Συντηρητικοί κέρδισαν πάνω από 360 έδρες, έχουν δηλαδή άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία 40 βουλευτών και, επίσης, ποσοστό ψήφων περίπου 44%. Δεδομένου του μονοεδρικού-πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος, είναι προφανές ότι τα κάστρα των Εργατικών έπεσαν με τον πολιορκητικό κριό του Brexit. Η νίκη οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη στρατηγική που κατάφερε να ταυτίσει τον Τζόνσον με το Brexit και της οποίας εμπνευστής ήταν ο κορυφαίος σύμβουλος του Τζόνσον, ο Ντομνίκ Κάμινγκς. (Αντιπαθέστατος και αδιάστατος τύπος, αλλά πάντως ικανότατος.)

Να θυρίσω πώς είχε η κατάσταση όταν ανέλαβε την πρωθυπουργία ο Τζόνσον. Η γερή αντίσταση της διακομματικής παράταξης των οπαδών της παραμονής στην Ε.Ε. (Remai-

ners) είχε κατορθώσει να ρίξει την κυβέρνηση Μέι, με όλο το σύστημα (Κοινοβούλιο, κυβέρνηση, Δικαιοσύνη, Brexit) μπλεγμένο σε έναν γόρδιο δεσμό και καθλωμένο σε μια αξιοθρήνητη στασιμότητα, που έφθιρε ραγδαία το κύρος της χώρας και του πολιτικού συστήματός της.

Επιπλέον, ο διχασμός, που είχε προκαλέσει η αδυναμία εφαρμογής της απόφασης του δημοψηφίσματος, άγγιζε αυτή την εθνική ταυτότητα των Βρετανών. Διότι το δικαίωμα της εκπροσώπησης, δηλαδή της

ψηφου, είναι βασικό συστατικό της βρετανικής ταυτότητας, αφότου οι αποικίες της στην Αμερική κέρδισαν την ανεξαρτησία τους. Επομένως, ο σεβασμός στη βούληση που εκφράζει το αποτέλεσμα της κάλπης, του δημοψηφίσματος έστω, έχει περισσότερο βάρος στη συνείδηση των Βρετανών. Περιθώριο για koloutumba δεν υπήρχε· και η πιθανότητα δεύτερου δημοψηφίσματος δεν θα διόρθωνε τη ζημία στους θεσμούς από το πρώτο.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, το κλειδί της στρατηγικής του Κά-

μινγκς ήταν να κάνει πλεονέκτημα του Τζόνσον τη φανερή αδυναμία να προωθήσει το Brexit. Να προσπαθεί, δηλαδή, ακατάπαυστα να σπάσει το τείχος του Κοινοβουλίου με το κεφάλι του, πηγαίνοντας από ψηφοφορία σε ψηφοφορία, αδιαφορώντας κάθε φορά για την ήττα, αλλά πάντα με σκοπό να αποδείξει ότι αυτός είναι το Brexit. Δεν είναι όσο απλό ακούγεται, διότι εκείνος που θα αναλάβει να πραγματοποιήσει το σχέδιο πρέπει να το υπηρετήσει σωστά: με σθένος, μαχητικότητα, ακατάβλητη ενέργεια και απύθμενο θράσος – ιδιότητες τις

οποίες ο Τζόνσον διαθέτει στο έπακρο. Το δίλημμα που υπέβαλε στους ψηφοφόρους η στρατηγική της επιμονής ήταν το εξής: Να εφαρμόσουμε το Brexit ή να αφήσουμε την Ευρώπη και τους ευρωπαίους να εξευτελίσουν τη χώρα και τους θεσμούς της;

Ο Τζόνσον έπεισε ακόμη και την αντιπολίτευση των Εργατικών, που προσπαθούσαν να αποφύγουν τις εκλογές, για τη σοβαρότητα των προθέσεών του: Όταν κατάλαβαν ότι είχε πράγματι σκοπό να μεθοδεύει απανωτές ψηφοφορίες στη

Βουλή, από τις οποίες οι Εργατικοί θα προέβαλλαν ως οι κότες της υπόθεσης, υποχώρησαν και δέχθηκαν την προκήρυξη εκλογών. Το σημαντικό, όμως, ήταν ότι η στρατηγική του Κάμινγκς έπεισε τους ψηφοφόρους, ιδιαίτερα όσους είχαν πια μπαφιάσει με το Brexit. Παρατηρούσα, κατά το διάστημα αυτό, τη μεταστροφή στους Βρετανούς φίλους και γνωστούς μου, ιδίως στους μετριοπαθείς Remainers: Καλύτερα στην κόλαση με τον Τζόνσον, παρά το ίδιο μαρτύριο στον βάλτο, αυτό ήταν χονδρικά το πνεύμα.

Η νίκη του Τζόνσον, με σημαία το Brexit και την αύξηση των δημοσίων δαπανών, σημαίνει τη μεταμόρφωση του Συντηρητικού Κόμματος της Βρετανίας και την επιστροφή του στις ρίζες, σε μια εποχή πριν από τον Κάμερον και τους «beautiful people». Διατηρεί μεν τον αντιευρωπαϊκό προσανατολισμό του θαλασρισμού, επιστρέφει όμως σε παραδοσιακές πολιτικές ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους και των δημοσίων επενδύσεων. Η νίκη του, ωστόσο, δεν σημαίνει ταχεία διεκπεραίωση του Brexit, αφού ούτως ή άλλως θα χρειασθεί τουλάχιστον ένας χρόνος στην καλύτερη περίπτωση. Το μείζον, όμως, που πηγαίνει παρέα με το Brexit, είναι αν η κυβέρνηση του θα καταφέρει να κρατήσει ηνωμένο το Βασίλειο. Ήδη, με τη συμφωνία Τζόνσον με την Ευρώπη, ουσιαστικά η Βόρειος Ιρλανδία μένει εκτός επικράτειας, όσον αφορά το ισχύον τελεωεικό καθεστώς. Με τον εκλογικό θρίαμβο του Τζόνσον τελείωσε μία πράξη· το έργο όμως συνεχίζεται...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

«Μήνυμα ασφαλείας» δεν ελήφθη

Θέλει να εμπεδώσει το αίσθημα ασφάλειας στους πολίτες, είπε ο νέος μας υπουργός Εσωτερικών. Και για να το εμπεδώσει αποφάσισε να ρίξει στους δρόμους της παλιάς Λευκωσίας ένοπλους αστυνομικούς και στρατιώτες. Μ’ αυτό το «ευφάνταστο» μέτρο θέλει, λέει, να στείλει ένα μήνυμα ασφάλειας και όχι να στρατιωτικοποιήσει την πρωτεύουσα. Διότι, όπως μας εξήγησε ο νέος μας υπουργός, συμβαίνουν πρωτόγνωρα πράγματα στο κέντρο της πόλης, όπως συγκρούσεις μεταξύ αλλοδαπών και μεταναστών και μάλιστα αυτή η έξαρση είναι ανησυχητική. Τόσο ώστε να πρέπει όπως περπατάμε αμέριμνοι στους ήδη τάλαιπωρμένους, εξαιτίας των ατέλειωτων έργων της πλατείας, δρόμους της παλιάς πόλης, να ερχόμαστε φάτσα κάρτα με ένοπλους αστυνομικούς και στρατιώτες και αυτή η αναπάντεχη συνάντηση να πρέπει να μας πλημμυρίζει με μια πρωτόγνωρη ασφάλεια. Και αν τυχόν μας περάσει από το μυαλό ότι μ’ αυτά τα «πρωτόγνωρα» μέτρα εκτός από την εμπεδωση της ασφάλειας, εμπεδώνονται κι άλλα αισθήματα (βλέπε ξενοφοβία, ρατσισμός, ταύτιση της εγκληματικότητας με το μεταναστευτικό) τότε είμαστε απλώς καταπονημένοι και κακεντρεχείς ως προς τις φιλότιμες προσπάθειες της κυβέρνησης να μας κάνει να αισθανόμαστε ασφαλείς. Έτσι κι αν στο βωμό αυτής της ασφάλειας πρέπει να θυσιάσουμε την κοινή μας λογική, η οποία αναπόφευκτα μας οδηγεί και πάλι στο ίδιο συμπέρασμα : πώς δεν έχουμε υπόθεση σ’ αυτόν τον τόπο. Γιατί; Διότι αυτού του είδους τα προβλήματα (ή όπως τα αποκάλεσε ο κ. Νουρής «πρωτόγνωρες καταστάσεις») δεν έχουν δημιουργηθεί από μόνες τους. Αυτά τα «πρωτόγνωρα προβλήματα» προκλήθηκαν επειδή οι αρμόδιοι (βλέπε κράτος, βλέπε δήμος) επέδειξαν μια (όχι και τόσο πρωτόγνωρη) αδιαφορία ή ακόμα χειρότερα πολιτική ανεπάρκεια. Με πιο απλά λόγια δεν υπήρχε κανένα σχέδιο δράσης (προφανώς) και κανένα στρατηγικό πλάνο (προφανέστατα) για πραγματική ανάπτυξη της παλιάς πόλης ώστε να μπορούν να διαβιώνουν σ’ αυτήν κάτω από υγιείς συνθήκες οι κάτοικοι της (αλλοδαποί και ημεδαποί). Δεν υπήρξε καμία πρόνοια για υποδομές και δεν υπήρξε καμία πραγματική πολιτική θέση η οποία να αποτρέπει απαρδέκτες συνθήκες, όπως π.χ. το να μετατρέπονται μαγαζιά σε «σπίτια» και να νοικιάζονται στους αλλοδαπούς αναγκάζοντάς τους να ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες. Και μ’ αυτόν τον τρόπο να γκετοποιείται το ιστορικό κέντρο όχι γιατί «εισέβαλαν» ξαφνικά οι ξένοι, αλλά γιατί τόσο το κράτος όσο και ο δήμος δεν φρόντισαν ώστε αυτό το κέντρο να είναι βιώσιμο και όχι απλά μια βιτρίνα βιωσιμότητας. Και προφανώς όταν κανείς ζει κάτω από άθλιες συνθήκες με τις ευλογίες του κράτους ή των δημοτικών αρχών ή αμφοτέρων τότε είναι αναμενόμενο σύμφωνα με την κοινή λογική να δημιουργούνται και αυτού του είδους τα “πρωτόγνωρα προβλήματα”, για τα οποία ως «λύση» παρουσιάζεται η ένοπλη αστυνόμευση. Αν υπήρχε ένα σχέδιο, ένα πλάνο, ένα όραμα τέλος πάντων γι’ αυτό το ιστορικό κέντρο και όχι απλώς μια ντιζαϊνάντ πλατεία για να ικανοποιεί τον αθεράπευτο αρχοντοκρατισμό μας, τότε δεν θα δημιουργούνταν αυτά τα “πρωτόγνωρα προβλήματα”. Και το να ρίξουμε ένοπλους αστυνομικούς και στρατιώτες στους δρόμους, όχι μόνο δεν είναι η λύση στο πρόβλημα, αλλά το πιο πιθανόν είναι πως θα προκαλέσει ακόμη περισσότερα προβλήματα καλλιεργώντας περισσότερο τα ξενοφοβικά μας σύνδρομα και ενισχύοντας τον ρατσισμό μας, αφήνοντας μηνύματα ανασφάλειας και όχι μηνύματα ασφάλειας μεταξύ των πολιτών αυτής της πόλης (αλλοδαπών και ημεδαπών). Συντηρεί συνάμα μια εικόνα της πόλης γεμάτη από «κακοποιά» στοιχεία και «άγριες συμμορίες». Όσο δε για την πλάνη του κ. υπουργού ότι δίδεν μ’ αυτόν τον τρόπο δεν στρατιωτικοποιείται η πρωτεύουσα, είναι ακόμα πιο ανησυχητική από το όποιο πρόβλημα «ανασφάλειας» επιδιώκει να λύσει. Με πιο απλά λόγια το μόνο μήνυμα που καταφέρνουν τα εν λόγω μέτρα του νέου μας υπουργού να στείλουν είναι πως οι κυβερνώντες μας εξακολουθούν να μας σερβίρουν ως λύσεις στα καθημερινά μας προβλήματα, μέτρα τα οποία το μόνο που μπορούν να πετύχουν είναι τελικά μια ακόμα τρύπα στο νερό.

elenixenou11@gmail.com

EP/ANGELO CARCONI

Ο άστατος καιρός και οι πολύ βροχερές ημέρες στη Ρώμη δεν πτοούν τους τουρίστες, οι οποίοι επιμένουν να απολαμβάνουν τη βόλτα τους στην Αιώνια Πόλη.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Σύμμαχοι, αλλά χωρίς ψευδαισθήσεις

Τον Νοέμβριο του 1998, ενώ ο Γλαύκος Κληρίδης είχε δεσμευθεί προεκλογικά για την έλευση του ρωσικού πυραυλικού αντιαεροπορικού συστήματος των S-300, ο τότε Έλληνας πρωθυπουργός Κώστας Σηλινός αποκάλυπτε σε συνέντευξη του στην «Καθημερινή» Ελλάδος μεταφορά και εγκατάσταση των πυραύλων στην Κρήτη.

Μία κίνηση που σίγουρα δεν άρεσε στη Λευκωσία, καθώς το προεκλογικό αφήγημά για την επανεκλογή Κληρίδη ήταν επικεντρωμένο στην αμυντική θωράκιση, στο ενιαίο αμυντικό δόγμα και στην πολιτική του ενεργού ηφαιστείου. Ακολούθησε μία αμήχανη—σύμφωνα και με τις μαρτυρίες του τότε υπουργού Άμυνας Γιαννάκη Ομήρου— συνάντηση του Γλαύκου Κληρίδη στο Μαξίμου που ζητούσε διευκρινίσεις, από τον Έλληνα πρωθυπουργό για τις νέες του θέσεις. Εκεί ο Κώστας Σημίτης του εξήγησε πως οι S-300 θα έπρεπε να μεταφερθούν στην Κρήτη και όχι στην Κύπρο, καθώς αντίθετη περίπτωση θα σήμαινε θερμό επεισόδιο ή και κάτι περισσότερο με την Τουρκία. Ένα θερμό επεισόδιο, το οποίο η Αθήνα ούτε επιδιώκε ούτε βεβαίως και ήταν προετοιμασμένη να το αντιμετωπίσει. Κάπως έτσι, ο Γλαύκος Κληρίδης επέστρεψε μουνδιασμένος στη Λευκωσία, και όχι μόνο αναδιπλώθηκε στη συνέχεια, ξεκινώντας και τους πυραύλους και την πολιτική του ενεργού ηφαιστείου, αλλά ακολούθησε και την λεγόμενη πολιτική του ρεαλισμού που οδήγησε στο σχέδιο Ανάν. Είκοσι περίπου χρόνια αργότερα, ο Νίκος Αναστασιάδης διεκδικούσε επανεκλογή του προβάλλοντας τις τριμερείς συνεργασίες ως πυλώνα ασφάλειας και διασφάλισης της ΑΟΖ, επιβεβαιώνοντας πως η ιστορία κάνει περιέργους κύκλους. Αν δεν έμαθε βεβαίως από τον Κληρίδη, θα μπορούσε να μάθει από το κεφάλαιο Μπρίντεν το 2014. Τότε που θεωρούσαμε ότι ως φίλος μας θα σπεύσει να μας βοηθήσει, όταν βρεθούμε μπροστά σε κινδύνους. Σήμερα επαναλαμβάνεται με τις Τριμερείς.

Δεν θέλουμε να παρεξηγηθούμε. Προφανώς κανείς δεν υποτιμά ούτε την αξία των Τριμερών ούτε παραγνωρίζουμε πόσο άσχημη μπορεί να ήταν η θέση μας χωρίς αυτές. Ένα όμως είναι η σημασία των Τριμερών και άλλο οι επιδερμικές αναλύσεις για το τι προϋποθέτουν. Όταν η αξία των Τριμερών παραφουσκώνει εξυπηρετώντας τακτικισμούς και παιχνίδια εσωτερικής κατα-

νάλωσης, τότε ο λογαριασμός δεν αργεί να έρθει και να είναι ακριβός. Η ΑΟΖ δεν διασφαλίστηκε με τις Τριμερείς, όπως έλεγε ο πρόεδρος, δεν την προστατεύουν οι κατά τα άλλα σύμμαχοί μας, δεν δημιουργήθηκε το πολυδιαφημιζόμενο γαλλοϊταλικό τόξο και σίγουρα η Κύπρος δεν κατέστη αβύθιστο αεροπλανοφόρο όπως αφελώς διατυμπανίζαμε. Χρειάστηκε να έρθει το «Φατίκ» και το «Γιαβούζ» και να αρχίσουν οι εξαγγελίες για την περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου για να τα διαπιστώσουμε όλα αυτά. Αλλά ακόμα και τότε, η κυβέρνηση συνέχιζε τη ρητορική της. Αλπομένητα τα «μέτρα που θα πονέσουν την Τουρκία» που διαφημίζαμε, αλλά και τις υποσχέσεις ότι αυτά θα θυμίζουν τις κυρώσεις που επέβαλαν στη Ρωσία για την εισβολή στην Κριμαία. Σήμερα ακόμα, τα μέτρα εναντίον της Τουρκίας δεν έχουν ξεκαθαρίσει, με την κυβέρνηση να τα μασά για την καθυστέρηση. Και δεν έχουν ξεκαθαρίσει καθώς το κάθε κράτος μέλος έχει τα δικά του συμφέροντα να εξυπηρετήσει. Με τη ροή των προσφύγων να αποτελεί την κύρια προτεραιότητα ισχυρών κρατών μελών της Ε.Ε., ακόμα και της Αθήνας, το τελευταίο που θέλουν είναι να ανοίξουν πόλεμο κυρώσεων και μέτρων που «θα πονέσουν» την Τουρκία.

Το είδαμε με την Αθήνα, όταν ζητήσαμε πλοίο έστω και για επικοινωνιακούς λόγους στην περιοχή και αρνήθηκε ευγενικά. Είδαμε τις προτεραιότητες, όταν το Ισραήλ σφύριζε αδιάφορα μπροστά στις προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Είδαμε και την ενόχληση της Αθήνας σήμερα με τα όσα διαμειβονται.

Υπερφιάλες προσεγγίσεις που μας θέλουν διαμορφωτές γεγονότων εξαιτίας της θέσης μας, κάθε φορά που—πολλές φορές συγκυριακά—δεδομένα λειτουργούν ευνοϊκά για μας, θα έπρεπε να είχαν προ πολλού εγκαταλειφθεί. Ιδίως όταν αυτές οι προσεγγίσεις βασίζονται στην πεποίθηση πως κάποιος άλλος θα έρθει να μας σώσει. Ας ξεκινήσουμε να πολιτευόμαστε μακριά από συναισθηματισμούς με γνώμονα την εσωτερική κατανάλωση. Γιατί οι σχέσεις με την Αθήνα μπορεί να μην οδηγήσουν σε ρήξη, αλλά η επιμονή σε επιπολαιότητες, ίσως να μας θέσει ενώπιον δεδομένων που όχι μόνο δεν μπορούμε να τα διαχειριστούμε αλλά ούτε και να τα παρακολουθήσουμε.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Τηλεθέαση Βουλής 0%

Οι παλιές καραβάνες του κοινοβουλίου, βουλευτές και δημοσιογράφοι, συνηθίζουν να λένε ότι το σπουδαιότερο πανεπιστήμιο στην Κύπρο είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων. Και οι σπουδαιότερες διαλέξεις είναι οι ομιλίες των βουλευτών κατά τον προϋπολογισμό του κράτους. Όλα αυτά βεβαίως με τη δύναμη του νόμου, ο οποίος παρέχει ασυλία και επιτρέπει στους βουλευτές να λένε ό,τι θέλουν από τα βουλευτικά έδρανα. Όσοι πολίτες είχαν την υπομονή, την ψυχική δύναμη και την αντοχή να βλέπουν επί τρεις ημέρες ομιλίες στην τηλεόραση, μπόρεσαν εύκολα να αντιληφθούν, με απόλυτη ακρίβεια, τι συμβαίνει στην κυπριακή κοινωνία και πού βαδίζει αυτός το τόπος, τόσο στο Κυπριακό, όσο και στα θέματα της καθημερινότητας. Αυτό δεν είναι κυπριακό προνόμιο, αλλά είναι κανόνας σε όλα τα δημοκρατικά κοινοβούλια του κόσμου. Δεν είναι τυχαία η θέση πολλών έμπειρων ανθρώπων της πολιτικής, οι οποίοι επιμένουν ότι κανένας δεν πρέπει να αναλαμβάνει υπουργικό αξίωμα, εκτελεστική εξουσία, αν δεν έχει κοινοβουλευτική εμπειρία και αν δεν εξασφάλισε λαϊκή εντολή, με την ψήφο του λαού. Στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες η πρακτική αυτή ακολουθείται σε μεγάλο βαθμό.

Η τριήμερη συζήτηση του προϋπολογισμού του 2020 μεταδόθηκε απευθείας από το ΡΙΚ 2 και συγκεντρώσε ποσοστά, όπως έγραψαν εφημερίδες, λίγο πιο πάνω από το 0%—σίγουρα μονοψήφια— σύμφωνα με τις έρευνες τηλεθέας. Το γεγονός σχολιάστηκε σκαυτικά, αλλά και καιρέκακα από πολλά μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το ποσοστό τηλεθέας, κατέδειξε ότι επικοινωνιακά η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν μπόρεσε να προσεγγίσει τις μάζες των πολιτών. Ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης προχώρησε σε πολλές τολμηρές αλλαγές στο κοινοβούλιο, όπως οι ζωντανές μεταδόσεις των συνεδριάσεων και η χρήση του διαδικτύου. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν μπόρεσε να αλλάξει παγιωμένες νοοτροπίες δεκαετιών. Η τηλεόραση «απογυμνώνει» τους ομιλητές, φανερώνοντας ατέλειες στα πρόσωπα, αποκαλύπτει άστοχες κινήσεις και ανεβάζει ή κατεβάζει ψυχικές διαθέσεις, ανάλογα με τη χροιά της φωνής. Όταν οι πρωταγωνιστές δεν έχουν το επικοινωνιακό χάρισμα, τότε τα αποτελέσματα είναι τραγικά. Στις συνεδριάσεις των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών η κατάσταση είναι πολλές φορές πέρα από τραγική, αφού η ουσία χάνεται στις ατέλειωτες κουβέντες. Παιδαγωγοί και ψυχολόγοι συνηθίζουν να λένε ότι η προσοχή του ακροατή σε μια ομιλία, μπορεί να διαρκέσει από ένα έως τρία λεπτά και μέχρι και δέκα λεπτά, όταν η ομιλία είναι συγκλονιστική. Στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, για τον λόγο αυτό—και όχι λόγω αριθμού ευρωβουλευτών—καθιερώθηκαν τα τρία λεπτά, για κάθε παρέμβαση. Εξαιρέση οι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι ξένοι υψηλοί προσκεκλημένοι, αλλά και πάλι ο χρόνος είναι περιορισμένος. Είναι καιρός να περιοριστούν και στην Κύπρο οι ομιλίες στα τρία λεπτά, ενώ καλό είναι να υπάρχουν και ενότητες θεμάτων, ώστε πιο εύκολα να μπορεί ο θεατής, να παρακολουθεί τις ομιλίες. Στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, οι πολιτικοί και οι αξιωματούχοι προβαίνουν σε δηλώσεις μερικών δευτερολέπτων, ώστε να μπορέσουν να μεταδοθούν από τα δελτία ειδήσεων, ενώ το Twitter, με τον περιορισμένο αριθμό λέξεων, αντικατέστησε τις μακρόσυρτες ανακοινώσεις Τύπου.

Πολιτικοί αναλυτές στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη, όπου λειτουργούν δημοκρατικο θεσμοί, επιμένουν ότι η αποχή των πολιτών από τις κάλπες και η διαφορία για τα τεκταινόμενα στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια, αποτελεί τον ευκολότερο τρόπο για τους ταγούς, είτε για να υλοποιήσουν το όραμα τους, είτε για να καταστρέψουν μια κοινωνία. Θεωρητικά όλοι κακίζουν την αδιαφορία των πολιτών για τα κοινά και χρησιμοποιούν την ρήση του Περικλή, ότι «όσοι δεν ασχολούνται με τα κοινά, δεν είναι φιλήσυχοι αλλά άχρηστοι». Ωστόσο, οι «απατεώνες» της πολιτικής, τρίβουν τα χέρια τους, αφού έτσι καταφέρνουν να πολλαπλασιάζουν τον πλούτο και την εξουσία τους και να ελέγχουν τις μάζες. Εξάλλου η εξουσία είναι το ισχυρότερο αφροdisιακό. Αλλά ευτυχώς κανένας δεν είναι αναντικατάστατος.

kaporispan@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Μέτωπο Αγγλοσαξόνων κατά Ευρώπης;

Ασκέτως των λόγων που ώθησαν τους ψηφοφόρους του Ηνωμένου Βασιλείου και ειδικά τους Αγγλους να χάσουν μία περιφανή νίκη στον Μπόρις Τζόνσον και στους Συντηρητικούς στις τελευταίες εκλογές, το αποτέλεσμα περιλαμβάνει μία παράμετρο που δεν έχει επισημανθεί αρκετά, ούτε στην Ελλάδα ούτε διεθνώς. Η ουσιαστική επικύρωση του Βρεχίτ, τουλάχιστον πολιτικά—υπάρχει πολύς δρόμος ακόμη για την ολοκλήρωση μιας συμφωνίας που θα αφορά τις μελλοντικές οικονομικές σχέσεις της Βρετανίας με την υπόλοιπη Ενωμένη Ευρώπη—σημαίνει την επάνοδο στην προ του 1973 εποχή, όταν κανένα αγγλοσαξονική χώρα δεν ήταν μέλος της τότε ΕΟΚ.

Είναι γνωστό ότι ο Τσώρτσιλ ήταν από τους πρώτους που τάχθηκαν υπέρ της δημιουργίας κάποιου είδους Ηνωμένων Πολιτειών στην ηπειρωτική Ευρώπη για να διατηρηθεί αφενός η ειρήνη και αφετέρου

να διαμορφωθεί ένα μπλοκ των δυτικών ευρωπαϊκών χωρών απέναντι στη Σοβιετική Ένωση και τις χώρες της επιρροής της. Είναι επίσης γνωστό ότι για αρκετό καιρό ο στρατηγός Ντε Γκωλ έθετε βέτο στην ένταξη του «Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας» γιατί πίστευε, όχι άδικα, ότι θα λειτουργούσε σαν Δούρειος Ίππος των ΗΠΑ στην Ευρώπη, αλλά και για δύο ακόμη λόγους. Φοβόταν ότι η πολιτική επιρροή του Λονδίνου θα αποδυνάμωνε την επιρροή της Γαλλίας στην Ευρώπη και ταυτόχρονα ήξερε ότι η Αγγλία ήθελε τον περιορισμό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Οι φόβοι του Ντε Γκωλ περί λειτουργίας της Βρετανίας ως Δούρειου Ίππου της Ουάσιγκτον δεν ήταν αβάσιμοι. Θυμόταν την άποψη του Τσώρτσιλ ότι οι «αγγλόφωνοι λαοί» είχαν... θεία αποστολή την υπεράσπιση της ελευθερίας και της ειρήνης στον κόσμο, προφανώς κατά τα δικά τους μέτρα. Πα-

ράλληλα είχε τη βεβαιότητα ότι ποτέ οι Αγγλοι δεν θα αντικαθιστούσαν τον ατλαντικό προσανατολισμό τους με ευρωπαϊκό, καθώς οι στενοί δεσμοί και οι ιδιαίτερες σχέσεις τους με τις ΗΠΑ είχαν πάρει άλλες διαστάσεις τέλη του '60 - αρχές του '70, με τη συμφωνία για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου δικτύου ηλεκτρονικής παρακολούθησης του πλανήτη, του περιβόητου Echelon (εκτός της Βρετανίας και των ΗΠΑ, στη συμφωνία συμμετείχαν επίσης ο Καναδάς, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία, δηλαδή μόνο αγγλοσαξονικές χώρες).

Η Βρετανία αποδείχθηκε «κακός μπелάς» μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνεχώς πίεζε και απαιτούσε ειδικές ρυθμίσεις για την ίδια και το είχε καταφέρει. Στις Βρυξέλλες εδραιώθηκε η πεποίθηση ότι καλύτερα να έχεις τη Βρετανία μαζί σου και όλους τους άλλους απέναντι, παρά το αντίστροφο. Από την άλλη πλευρά, είναι αλήθεια ότι βρετανικές κυβερνήσεις φρόντιζαν να ενσωμα-

τώνουν πρώτες και άμεσα στο νομικό καθεστώς της χώρας τους τις αποφάσεις και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως και να 'ναι πάντως, η έξοδος της από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ως φάσμα ιστορίας που επαναλαμβάνεται, γιατί τα δεδομένα είναι διαφορετικά. Εκεί έξω τώρα υπάρχει ένας Ντόναλντ Τραμπ που απεργάζεται ανοιχτά και μετά μανίας τη διάλυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπολογίζει ότι η Βρετανία του Μπόρις Τζόνσον θα είναι πολύτιμος σύμμαχος.

Αγνωστο αν θα υπάρξει τελικά μέτωπο Ουάσιγκτον - Λονδίνου υπό τους Τραμπ και Τζόνσον και πώς ακριβώς θα κινηθεί οικονομικά και γεωπολιτικά, άρα και στην περιοχή μας. Ούτε είναι βέβαιο ότι θα τους ακολουθήσουν οι άλλες αγγλοσαξονικές χώρες, όπως στην περίπτωση του Echelon. Είναι σαφές ότι Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία προτάσσουν πλέον τα δικά τους συμφέροντα, ενώ υπάρχει αμοιβαία βαθιά αντι-

πάθεια μεταξύ του Τριντό του Καναδά και του Τραμπ. Εκείνο που παρταπρέπειτα προς το παρόν είναι ότι δεν υπάρχουν πια προτεταντές Αγγλοσάξονες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ οι καθολικοί όπως οι Ιρλανδοί, παραμένουν ευρωπαϊστές και οι ενδείξεις λένε ότι οι Σκωτσέζοι, που στο παρελθόν φλέρταραν με το καθολικό δόγμα, θέλουν να βρουν τρόπο να επανενταχθούν, ακόμη και αποχωρώντας από το Ηνωμένο Βασίλειο. Θα σκεφθεί κάποιος ότι στη σημερινή εποχή οι θρησκείες, οι φυλές και οι καταγωγές παίζουν ελάχιστο ρόλο στο πλαίσιο της Δύσης. Είναι και δεν είναι ακριβώς έτσι, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Το βέβαιο είναι ότι ο Ντόναλντ Τραμπ θεωρεί τον Μπόρις Τζόνσον ομοϊδεάτη του και ήδη έσπευσε να προτείνει ειδική οικονομική συμφωνία. Τα υπόλοιπα θα τα δούμε στην πορεία και ίσως να μην είναι ευχάριστα για την Ευρώπη και τα δικά μας συμφέροντα.

Χρειαζόμαστε συμμάχους παντού

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Η Ελλάδα δεν τελειώνει στα φυσικά της σύνορα. Και μπόρεσε να τα επεκτείνει και να ανέβει πολλές «κατηγορίες» επειδή ακριβώς βασίστηκε στην άλλη Ελλάδα, τους Έλληνες της διασποράς, οι οποίοι άλλοτε την ενίσχυσαν σε ώρα ανάγκης και άλλοτε άσκησαν ισχυρή επιρροή στα κέντρα αποφάσεων των εκάστοτε Δυνάμεων. Ενίοτε την μπόλιασαν με μη βαλκανικές ιδέες, που οδήγησαν σε στέρεους θεσμούς και εκσυγχρονιστικές αναλαμπές.

Είναι καιρός οι πολύ πλούσιοι και διεθνοποιημένοι Έλληνες να παίξουν τον ιστορικό ρόλο που διαδραμάτισαν όσοι προηγήθηκαν.

Σήμερα βρισκόμαστε σε ένα πολύ κρίσιμο σταυροδρόμι. Είμαστε αντιμέτωποι με πολύ μεγάλες προκλήσεις. Από αυτές με τις οποίες οι χώρες δίνουν ραντεβού κάθε 40-50 χρόνια. Η Τουρκία αναδεικνύεται σε μείζον στρατηγικό πρόβλημα. Το μεταναστευτικό-προσφυγικό θα παραμείνει πρόβλημα για πολλά ακόμη χρόνια. Εσωτερικά έχουμε γυρίσει σελίδα, αλλά το κόστος της παρατεταμένης παρακμής και μιζέριας είναι εμφανές παντού, από τους θεσμούς του ζωτικού πυρήνα του κράτους έως τους εξοπλισμούς. Χρειαζόμαστε συμμάχους παντού, για να περάσουμε με ασφάλεια τον επικίνδυνο κάβο μπροστά μας. Στο

διεθνές σύστημα τίποτα δεν είναι δεδομένο. Όσο καλά και να παίξουμε εκεί τα χαρτιά μας, και τα έχουμε παίξει τα τελευταία χρόνια, η διπλωματία στην εποχή μας μοιάζει λίγο με μπιλιάρδο σε σκοτεινό δωμάτιο. Γι' αυτό είναι κρίσιμος ο ρόλος της διασποράς, αλλά και όσων έχουν τα μέσα και την αίσθηση ευθύνης για να ασκήσουν επιρροή εκεί όπου μετράει. Κοιτάξτε τι συνέβη στην Ουάσινγκτον όταν μια μικρή ομάδα αποφασισμένων «επένδυσε» σε λίγους αλλά αποτελεσματικούς πολιτικούς και «της βγήκε», χάρη και στη συμμαχία με το φιλοισραηλινό λόμπι.

Δυστυχώς, η εικόνα δεν είναι παντού τόσο ρόδινη. Η ομογένεια της Αμερικής έχει τραυματιστεί βαθιά από σειρά ατυχών επεισοδίων τον τελευταίο καιρό. Το διαχρονικό σαρδάκι του δικασμού έχει αναπαράχθει πέραν του Ατλαντικού και θα χρειαστούν σύνεση και λεπτοί χειρισμοί για να μην προκληθεί τεράστια και μόνιμη ζημιά. Η νέα γενιά της ομογένειας πρέπει επίσης να έλθει πιο κοντά στην Ελλάδα, ακολουθώντας το μοντέλο μερικών φωτισμένων Έλληνοαμερικανών που φροντίζουν γι' αυτό, φέρνοντας εδώ φοιτητές κάθε καλοκαίρι, καθώς και με άλλες μεθόδους. Είναι επίσης καιρός οι πολύ πλούσιοι και διεθνοποιημένοι Έλληνες να παίξουν τον ιστορικό ρόλο που διαδραμάτισαν όσοι προηγήθηκαν. Καλές είναι οι δημόσιες σχέσεις και τα λόμπι για τα συμφέροντά τους και μόνο. Η πατρίδα, όμως, τους έχει ανάγκη να καλλιεργήσουν σχέσεις επιρροής στο Παρίσι, στην Ουάσινγκτον, στη Μόσχα, στο Βερολίνο, στις Βρυξέλλες, στο Λονδίνο, παντού. Καιρό για χάσιμο δεν έχουμε.

Συνέπειες ωριμάνσεως

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΑΝΙΔΗ

Τα θέματα εξωτερικής πολιτικής έχουν και αυτά περίοδο ωριμάνσεως. Με άλλα λόγια, υπάρχει μια στιγμή που η ρύθμισή τους λαμβάνει τη μορφή του κατεπείγοντος, για διαφόρους λόγους, ενίοτε σχετιζόμενους με τις προτεραιότητες μιας ή και περισσότερων από τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσεως.

Αυτό συνέβη στην περίπτωση του μακεδονικού ζητήματος, η επίλυση του οποίου είχε αναχθεί σε προτεραιότητα από ορισμένους εταίρους της Ελλάδος, λόγω ανησυχιών εδραιώσεως της ρωσικής επιρροής στο Μαυροβούνιο, μετά την εμπλοκή της Μόσχας σε αποτυχούσα πραξικοπηματική από-

συνέβη με το Μακεδονικό, για να επισπευσθεί η ρύθμιση των χρόνιων αυτών προβλημάτων. Ελήφθη μία πρωτοβουλία από τη Λευκωσία –ατυχής πολιτικά– και η Αγκυρα υπεραντέδρασε ως ανεμέντο.

Το πρόβλημα είναι ότι η κατάσταση δεν είναι δυνατόν να συνεχισθεί. Πολύς ο λόγος περί της πιθανότητας πολεμικής αναμετρήσεως. Μόνον που από τον Σεπτέμβριο του 1955, οπότε και ο διωγμός των ομογενών της Κωνσταντινούπολης, υπήρξαν πλείστες όσες αφορμές στρατιωτικής συγκρούσεως με την Τουρκία, αλλά απεφύχθησαν.

Η σοβαρότερη ήταν αναμφισβήτητη η εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο το 1974, σε μια εποχή που η Ελλάς είχε υπερπολίτα αέρος και θαλάσσης. Σύρραξη όμως δεν υπήρξε και το αποτέλεσμα ήταν η κατάρρευση του στρατιωτικού καθεστώτος στην Ελλάδα. Ούτως ή άλλως, ακόμη και στην περίπτωση πολεμικού επεισοδίου, η Αθήνα και η Αγκυρα θα οδηγηθούν σε διαπραγματεύσεις.

Η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη μάχεται να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη διεθνή υποστήριξη για πλήρη απονομιμοποίηση του μνημονίου Τουρκίας και Λιβύης, που βάνανσα αγνοεί την ελληνική ΑΟΖ νοτίως της Κρήτης και του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων. Και θα επιτύχει ό,τι είναι δυνατόν να επιτευχθεί.

Αλλά με τη περίπτωση της Κύπρου, τα πράγματα ίσως διαφέρουν. Εκεί, ως φαίνεται, το όλο θέμα εισλήθε σε φάση ωριμάνσεως. Παρά το δυσμενέστατο κλίμα που έχει δημιουργηθεί, θα πρέπει εντός συντόμου διαστήματος να αρχίσουν σοβαρότατες διαπραγματεύσεις με τη συμμετοχή της Ελλάδος, της Τουρκίας και της Βρετανίας. Διότι, εκτός των άλλων, στην περίπτωση αυτή εμπλέκονται ξένες δυνάμεις, οι εταιρείες των οποίων διεξάγουν έρευνες στην κυπριακή ΑΟΖ. Δεν είναι τόσο απλό όσο ακούγεται. Αλλά έτσι που τα καταφέρουμε, θα είναι ίσως αδύνατον να πορευθούμε ωσάν να μη συνέβη τίποτε τους τελευταίους μήνες.

Με την παντοδυναμία του Μπόρις Τζόνσον θα φανούν τα όρια του οράματος του Brexit. Τώρα δεν θα υπάρχει ούτε εμπόδιο για την έξοδο της Βρετανίας ούτε δικαιολογία για ό,τι ακολουθήσει. Οι Βρετανοί «εξάγνισαν» με την ψήφο τους τον άνθρωπο και την ομάδα που υπερέτρησαν στο δημοψήφισμα του 2016 με ψέματα και σωρεία άλλων αθέμιτων μέσων. Ενέκριναν την υπόσχεση του Τζόνσον «να ολοκληρώσουμε το Brexit». Αυτό που οφείλει να μας απασχολήσει τώρα είναι τι θα ακολουθήσει εντός Βρετανίας, πώς θα εξελιχθεί η διαπραγμάτευση της χώρας με την Ε.Ε. και τι επιπτώσεις μπορεί να έχει το Brexit για τη χώρα μας.

Για να καταλάβουμε γιατί οι Βρετανοί ψήφισαν όπως ψήφισαν είναι σημαντικό πρώτα να δούμε αναλυτικά πώς ψήφισαν. Το εκλογικό σύστημα της Βρετανίας δίνει την έδρα στον υποψήφιο που θα πάρει τις περισσότερες ψήφους στην εκλογική του περιφέρεια. Ετσι, η εκλογική δύναμη ενός κόμματος σε εθνικό επίπεδο δεν αντανακλάται αναγκαστικά στις έδρες που κερδίζει. Στις εκλογές της

Brexit: τέχνασμα ή αυτοχειρία;

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΝΑ

Πέμπτης, οι Συντηρητικοί ωφελήθηκαν από μια μικρή άνοδο του ποσοστού τους σε συνδυασμό με την κατακόρυφη πτώση των Εργατικών: Ενώ το 2017 οι Συντηρητικοί κέρδισαν 42,3% και 318 έδρες (από τις 650 στη Βουλή των Κοινοτήτων), σε αυτές τις εκλογές αύξησαν το ποσοστό τους μόλις 1,3%, στο 43,6%, για 365 έδρες. Οι Εργατικοί κέρδισαν 40,0% το 2017 και 32,2% το 2019, αλλά ο αριθμός των εδρών τους έπεσε από 262 στις 203. Οι Φιλελεύθεροι Δημοκράτες (Lib Dems) αύξησαν το ποσοστό τους από 7,4% στο 11,4%, αλλά έχασαν μία από τις 12 έδρες που κέρδισαν το 2017. Επειδή η συμμετοχή έπεσε από 68,7% το 2017 στο 67,3% το 2019, αξίζει να δούμε και τους απόλυτους αριθμούς. Οι Συντηρητικοί αύξησαν τον αριθμό των ψήφων τους περίπου κατά 2,2%, από 13.636.684 σε 13.941.086, ενώ οι Εργατικοί έχασαν 2,58 εκατ. ψήφων, ή 20% από τα 12.877.918 του 2017. Οι Lib Dems αύξησαν τους ψηφοφόρους τους κατά 55% (στα 3,7 εκατ.) και το Εθνικό Κόμμα της Σκωτίας (SNP) κατά 27%, στο 1,24 εκατ.

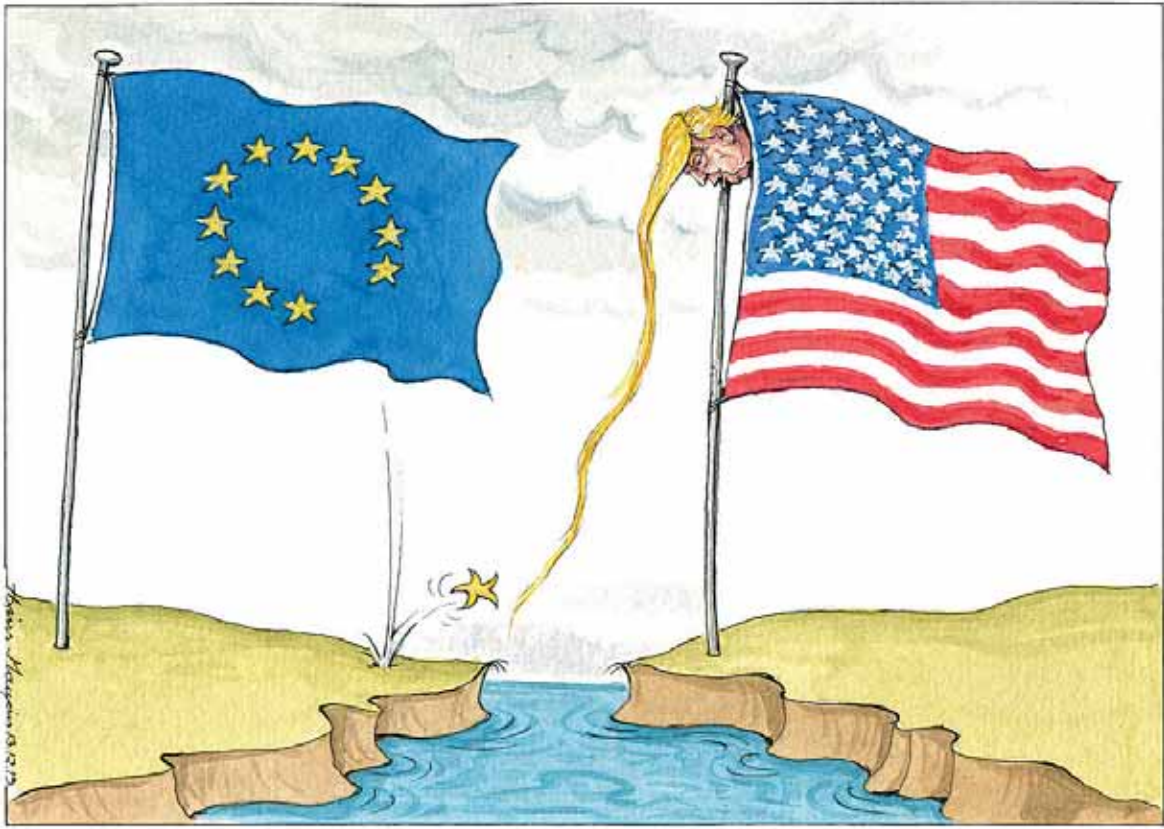
Σημαντικό είναι το εύρημα δημοσκοπήσης της εταιρείας Opinium

την ημέρα των εκλογών, ότι μεταξύ πρώην ψηφοφόρων των Εργατικών, το 37% είπε ότι η ηγεσία του κόμματος ήταν η αιτία που το εγκατέλειπαν, ενώ 21% ανέφερε το Brexit και μόλις 6% την οικονομική πολιτική των Εργατικών. Η ηγεσία του Τζέρεμι Κόρμπιν, με άλλα λόγια, έδιωξε ψηφοφόρους. Επιπλέον, απώθησε και πολλούς άλλους, αφού από το σύνολο των ψηφοφόρων που δεν ψήφισαν τους Εργατικούς το 43% είπε ότι ο λόγος ήταν η ηγεσία.

Το γεγονός ότι οι Συντηρητικοί κέρδισαν πολλές έδρες με μικρή αύξηση του αριθμού ψήφων και οι Εργατικοί έχασαν πολλούς ψηφοφόρους λόγω της ηγεσίας τους, ενώ αυξήθηκε ο αριθμός ψηφοφόρων των Lib Dems και του SNP, σημαίνει ότι ίσως ο αριθμός των οπαδών του Brexit να μην είναι τόσο μεγάλος όσο η νίκη των Συντηρητικών υποδεικνύει. Ετσι, ο Τζόνσον οφείλει να γνωρίζει ότι η αυτοδυναμία στη Βουλή δεν μπορεί να μετατραπεί σε αδιαφορία για τις συνέπειες της πολιτικής του. Όμως, από την Παρασκευή κιόλας φαινόταν ότι οι πιο ακραίοι οπαδοί του Brexit και του εθνικισμού θεωρούσαν το αποτέλεσμα των εκλογών απόλυτη

δικαίωση. Για να μη διευρύνονται συνεχώς τα ρήγματα στην κοινωνία, ο Τζόνσον θα πρέπει να βρει το σθένος να ενώσει τους Βρετανούς – μια φιλοδοξία που δεν έχει επιδείξει έως τώρα. Επίσης, για να πετύχει βιώσιμη λύση με την Ε.Ε., θα πρέπει να δυσσαρεστήσει δικούς του οπαδούς. Για την Ελλάδα, η συμφωνία Βρετανίας - Ε.Ε. θα είναι καθοριστική: όμως, οι διμερείς σχέσεις είναι εξαιρετικές και θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται και εκτός του πλαισίου της Ε.Ε. Στην αναζήτησή της για αγορές και συνεργασίες, η Βρετανία ίσως συνάψει συμφωνίες με την Τουρκία που να ανησυχούν άλλες χώρες. (Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρακολουθούμε ποια ανταλλάγματα θα απαιτήσει ο Ερντογάν, ο οποίος δεν θα ξεχνάει ότι το 2016 οι οπαδοί του Brexit –μεταξύ αυτών και ο Τζόνσον– ισχυρίζονταν ότι η παραμονή στην Ε.Ε. θα επέτρεπε την είσοδο εκατομμυρίων Τούρκων στην Βρετανία.)

Τώρα θα φανεί εάν το Brexit ήταν απλώς ένα πολιτικό τέχνασμα για να πετύχει ο Τζόνσον την αναρρίχηση του στην εξουσία ή αν θα εξελιχθεί στην εθνική αυτοχειρία που πολλοί φοβούνται.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Εκβαρβαρωμένος «πολιτισμός»

Τι ονομάζουμε «φαύλο κύκλο»; Τα λεξικά λένε: «Είναι η κατάσταση που δημιουργείται, όταν λύνοντας ένα πρόβλημα οδηγούμαστε στη δημιουργία άλλου προβλήματος, που με τη σειρά του μας οδηγεί πάλι στο αρχικό, δηλαδή σε αδιέξοδο».

Παράδειγμα: Θέλουμε οι Έλληνες νάνυμι τον «εξευρωπαϊσμό» μας, που σημαίνει τον εκσυγχρονισμό μας – είναι ο καύσμος και η ξηπασία που συνθέτουν τη συλλογική μας μείση. Πώς όμως μια κοινωνία, από τα πανάρχαια χρόνια ευρωπαϊκή, αλλά με πολιτισμό στους αντιποδες (κυριολεκτικά) του μεταγενέστερου (μεταρωμαϊκού) πολιτισμού της Δυτικής Ευρώπης (μεισωνικού και νεωτερικού), μπορεί να μεταλλαχθεί πολιτισμικά με μεταλλαγή να συνιστά «εκσυγχρονισμό» – όχι στείρα απομίμηση;

Η λογική ορίζει ότι «εκσυγχρονισμός» θα πει: Να προσλαμβάνεις καινούργιες λύσεις, για να εξυπηρετηθούν πληρέστερα οι (παλαιές και καινούργιες) ανάγκες σου. Φαύλος κύκλος (παραλογισμός) δημιουργείται, όταν προσλαμβάνεις λύσεις όχι για να ανταποκριθούν στις ανάγκες σου, αλλά μόνο επειδή είναι καινούργιες ή επειδή σου γυάλλουν. Αλλά κίζει η σισύφεια προσπάθεια, να υποτάξεις τις ανάγκες σου στις λύσεις, όχι τις λύσεις στην εξυπηρέτηση των αναγκών σου. Τότε προκύπτουν οσακτάλκια.

Να εικονογραφήσουμε παραδειγματικά το σκακτάλκι: Είναι ολοφάνερο στα αρχαιοελληνικά κείμενα, στην τότε Τέχνη και στους θεσμούς, η πρωτεύουσα για τον Έλληνα ανάγκη σχέσεων κοινωνίας

– να πραγματώνει τη ζωή ως σχέση. Αυτή η καταγωγική ανάγκη γεννάει «τρόπο» βίου ή πολιτισμό: την «πόλιν» αρχικά και τη «δημοκρατία» – μετά, την «κοινότητα», το χωριό, την αυτοδιαχειριζόμενη συλλογικότητα. Η ίδια ανάγκη γεννάει και την ελληνική εκδοχή της αλήθειας ως μετεχόμενης-κοινωνούμενης γνώσης. Τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη, ο Έλληνας ήταν πάντοτε στους αντιποδες του ατομικεντρικού θηκισμού, κάθε ποριτανικής ή νοσηραρχικής εγωλαγνείας, ασυμβίβαστος με το cogito και τη θρησκευτική «ατομική σωτηρία». Ακόμα και το κλίμα στην Ελλάδα, το φως, η μορφολογία του εδάφους ευνόησαν πανάρχαιους εθισμούς: να οικοδομούν οι Έλληνες κατοικίες υπηρετικές της συνύπαρξης, όχι της περιμαντρωμένης μοναξιάς.

Σήμερα, βλέπουμε από το αεροπλάνο την άλλοτε έκπαγλη γη της Αττικής, οριστικά και ανεπαρόνθωτα φανισμένη – η αναίδεστατη οικοδομική λέπρα βιάζει και ατιμάζει το αμφορομοιοστό κάλλος, την ιερότητα της. Ενας ιλιγγιώδης, μοναδικός στην ανθρώπινη Ιστορία πολιτισμός, θάφτηκε κάτω από το μεπτόν, παραδόθηκε στον πρωτογονισμό της ομοιομορφίας, στη συμφεροντολαγνεία της «αντιπαροχής», στις ύαινες της μανιακής θεοδοκίας.

Κάτι ανάλογο συντελέστηκε σε κάθε ελλαδική πόλη – αδύνατο πια να ξεχωρίσεις αν είσαι στη Λάρισα ή στην Πάτρα, στο Ηράκλειο ή στον Βόλο, στη Σπάρτη ή στην Κατερίνη. Η εργολαβιστική ομοιομορφία ταίριαζε με τη φτηνιάρικη, μικρονοϊκή

αναίδεια ατάλαντων αρχιτεκτόνων που αφέθηκαν να «μοντερνίζουν» κομικά. «Ηταν η ανάγκη να στεγαστούν οι ρημαγμένοι από τον πόλεμο», αντιτάσσουν οι μικρόνοες δικάβιοι της «κονόμας». Εσκεμμένα τυφλοί μπροστά στο πείσμα άλλων λαών, των Γερμανών π.χ. που ξανάχτισαν τις ισοπεδωμένες από τον πόλεμο πόλεις τους, αποκαθιστώντας το παλαιό αρχιτεκτονικό τους κάλλος.

Εμείς, οι Έλληνες νάνυμι, επιλέξαμε να μιμηθούμε τις μετα-αποικιακές (post-colonial) κοινωνίες: Δεν «προσλάβαμε» τη μοντέρνα οικοδομική τεχνική με κριτήριο τις δικές μας ανάγκες και την αισθητική που συντονίζεται με το ελληνικό φως και τοπίο. Μιμηθήκαμε το «ιοδέρνο» σαν αυταξία, πιθανίσουμε με κίνητρο την επαρχιώτικη ξηπασία και τον πρωτογονισμό της χρηματολαγνείας.

Μέρες πάλι γιορτινές, και ολόκληρη η βαδναλικά εξομοιωμένη Ελλάδα πιθηκίζει τον χριστουγεννιάτικο «στολισμό» της Βόρειας Ευρώπης: Κάποτε τα Έλληνοπούλα τραγουδάγαν τα κάλαντα κρατώντας στολισμένο καράβι, τώρα μοτίβο στολισμού είναι το έλκνηρο ενός κοκκινοντυμένου, «αγνώστων στοιχείων» υπερήλικα. Πλαστικά έλατα και πλαστικοί τάρανδοι, κουκλοθεατρινιστικές φάντες, κιτσαρία από ψεύτικες γιρλάντες, φωτάκια που αναβοσβήνουν μόνο για να ελκύσουν το βλέμμα, όπως στις φτηνιάρικες βιτρίνες.

Τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, τα Φώτα ενδιαφέρουν «για να κινηθεί η αγορά». Με αυτό το κίνητρο (μοναδικό) αναλαβάνουν

τον εκφυλισμό της Γιορτής σε ταμάχι αδιάντροπης χρηματολαγνείας ο «επίσημος Αρχές» της πολυπλοκάμης εξουσίας. Είναι πια αυτονόητο να υπάρχει σε κάθε Δήμο, Περιφέρεια, Νομαρχία, οργανωμένη (δημοσιοϋπαλληλική) υπηρεσία, «πολιτισμού» – ωσάν να ήταν ποτέ δυνατό η δημοσιοϋπαλληλία να παράγει, ως διατεταγμένη υποχρέωση, ανθρώπινη καλλιέργεια.

Χάνοντας τη σημασία των λέξεων και υποτάσσοντας τη γλώσσα σε σκοπιμότητες κομικής σπουδαιοφάνειας, χάνουμε κάθε ίκνος σοβαρότητας. Ο πολιτισμός δεν μπορεί ποτέ να υπηρετηθεί από υπουργείο και υπαλλήλους με ωράρια. Η Ελλάδα χρειάζεται, αυτονόητα, ένα υπουργείο αρχαιολογικών ανασκαφών και συντήρησης μουσείων, και ένα δεύτερο υπουργείο Τεχνών και Βιβλίου. Όσο οι ονομασίες είναι συμβατικές και παραπειστικές τόσο η καππλεία και η αγυρτεία θα βένονται τον δημόσιο βίο. Καλό θα ήταν κάποιος ή κάτι να μας θυμίζει τα κορυφώματα των (ατιμώρητων) εγκλημάτων της κομματοκρατίας: Δεκαέξι κηπουροί σε ένα ελαχιστο μουσείο χωρίς κήπο, ονομαστής κομμόπολης. Όπως και τριάντα πέντε «συνοδοί ασανσέρ» στον «Ευαγγελισμό», ίσως ως σήμερα.

Ενα τόσο γελοίο κράτος παραδομένο, άνευ όρων, σε μια κοινωνική ομάδα επαγγελματιών του άκρατου αμοραλισμού, δεν έχει ελπίδες ανάκαμψης. Μοιάζει να χάθηκαν οριστικά οι δυο τελευταίες αντιστάσεις, αυτές που γραδάρουν τις προϋποθέσεις επιβίωσης: Η γλώσσα και η καλαισθησία.

Ο 21ος αιώνας για την Κύπρο μας

Του ΝΙΚΟΥ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗ

Ο 21ος αιώνας έφερε μαζί του τεράστιες τεχνολογικές αλλαγές και μεγάλες δυνατότητες. Δεν μπορούμε να πορευθούμε όμως ως μία φυσιολογική χώρα και να αναπτύξουμε τις προοπτικές μας, όσο παραμένουμε αλυσοδεμένοι από την τουρκική κατοχή του 36% της πατρίδας μας. Γι’ αυτό και για εμάς δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Η Κύπρος του μέλλοντος πρέπει να είναι μια ευρωπαϊκή, επανενωμένη και ειρηνική Κύπρος. Τη ελευθέρη, γη της προόδου και της ευημερίας για όλους τους νόμιμους κατοίκους της. Το σημερινό στάτους κβο δημιουργεί μια επίπλαστη ασφάλεια, αλλά η διεθνής Κοινότητα προειδοποιεί ανοικτά ότι δεν είναι βιώσιμο. Την διαπίστωση αυτή που κάνει ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, την έχουν συνοπογράψει στη δήλωση του Βερολίνου και ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ο Γ/κ γγέτης Μουσταφά Ακιντζί. Αντίθετα η παράταση του αδιεξόδου στο Κυπριακό, φαίνεται να τρέφει την αυθαιρεσία της Τουρκίας και τις έκνομες ενέργειές της για επιβολή κανόνων ισχύος αντί του διεθνούς δικαίου.

Η προσπάθεια επανένωσης μέσω της Διζωνικής Δικονοτικής Ομοσπονδίας είναι ο μόνος ρεαλιστικός δρόμος προς τα εμπρός. Αυτός ο δρόμος μάς οδηγεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση στα κρίσιμα χρόνια που το τιμόνι οδηγούσε ο Γλαύκος Κληρίδης. Αυτός ο δρόμος θα μας καταστήσει ενεργειακό κέντρο της περιοχής. Αυτός είναι ο μόνος δρόμος που μπορεί να αποτρέψει την οριστική και μόνιμη διχοτόμηση της πατρίδας μας. Γι’ αυτό και είμαστε σήμερα συγκρατημένα αισιόδοξοι μετά από την πρόσφατη Τριμερή Συνάντηση στο Βερολίνο. Ναι, υπάρχουν βήματα που θα μπορούσαν να γίνουν και δεν έγιναν λόγω της αρνητικής στάσης της Τουρκίας. Η διαδικασία όμως έχει διαφυλαχθεί όπως και το πλαίσιο που καθόρισε το Συμβούλιο Ασφαλείας. Θα χρειαστεί ολοκλήρωση των όρων αναφοράς, άτυπη πενταμερής και ο σχεδιασμός του ΟΗΕ για επιτυχή εξέλιξη των διαπραγματεύσεων κατά τη διάρκεια του 2020. Παρ’ όλα αυτά όμως, κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι η συνάντηση στο Βερολίνο έσπασε την ακινησία και προκάλεσε ρωγμή στο παταγωμένο αδιέξοδο των τελευταίων δυόμισι χρόνων μετά από τον Κραν Μοντάνα. Το θετικό αυτό βήμα, μάς επιτρέπει επανεκκίνηση της διαδικασίας με εμπλοκή του Αντόνιο Γκουτιέρρες και επιβεβαίωση του Πλαισίου του από 6 σημεία.

Όλα συνηγορούν στο άνοιγμα ξανά του παράθυρου ελπίδας για

το Κυπριακό. Η συνάντηση στο Βερολίνο επαναβεβαίωσε τον στρατηγικό μας στόχο για Διζωνική Δικονοτική Ομοσπονδία και την ανάκτηση του συνόλου του διαπραγματευτικού κεκτημένου που είχαμε επιτύχει όλα αυτά τα χρόνια. Αποσαφηνίσε επίσης και τον όρο «πολιτική ισότητα» με την παραπομπή στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, περιλαμβανομένης της παραγράφου 4 του ψηφίσματος 716 του 1991. Αυτά τα σημεία δεν μπορούν πλέον να παρερμηνευθούν από κανένα.

Έχοντας πετύχει τη διατήρηση του κεκτημένου των διαπραγματεύσεων στο Κραν Μοντάνα, όπου για πρώτη φορά, μεταξύ άλλων, μπήκαν στο τραπέζι με συγκεκριμένη κατεύθυνση τα ζητήματα ασφάλειας και εγγυήσεων, μπορούμε να επικεντρωθούμε σε μια τελική διαπραγμάτευση με αυτοπεποίθηση. Στόχος μας παραμένει η άμεση επανέναρχη ενός στοχευμένου και δημιουργικού διαλόγου που θα μας οδηγήσει σε μια συνολική λύση.

Η λύση μέσω διαπραγματεύσεων είναι ο μόνος τρόπος να απαλλαγούμε οριστικά από την τουρκική κατοχή και τις απειλές της Άγκυρας σε βάρος του λαού μας. Είναι ο μόνος δρόμος για την ελευθερία, την επανένωση του τόπου, την δικαίωση τριών γενεών αλύτρωτων Κυπρίων – Ελλήνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

As επικεντρωθούμε, λοιπόν, στο μεγάλο μας στόχο χωρίς αγκυλώσεις και εμμονές. Δεν έχουμε δικαίωμα στην αποτυχία.

Εμείς θέλουμε τη λύση περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο. Είναι η δική μας πατρίδα που κένεται με την πάροδο του χρόνου. Είναι οι δικοί μας άνθρωποι που μαραζωμένοι και αδικαιώτοι αφήνουν την ψυχή τους στην προσφυγιά. Αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι μέσα σε μια μέρα, το 1974, έχασαν την περιουσία τους, οφείλουμε να στηρίζουμε με κάθε τρόπο. Όπως έχω πολλές φορές τονίσει, έφτασε η ώρα για απονομή έστω μερικής δικαιοσύνης στους πρόσφυγές μας. Μετά από 45 χρόνια, είναι επιβεβλημένη η αποζημίωση για στέρση χρήσης της περιουσίας τους, ενώ θα πρέπει να εξεταστεί και το ενδεχόμενο παραχώρησης χαλίτικης και εκκλησιαστικής γης.

Αυτό είναι ένα πρακτικό μέτρο που μπορούμε σήμερα να πάρουμε μέχρι την ώρα της τελικής διακρίσεως που θα επέλθει μόνο με την άρση της τουρκικής κατοχής και την οριστική επίλυση του Κυπριακού.

Ο κ. Νίκος Τορνάρης είναι κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ.

Σύμφωνα με τα τοπικά μέσα ενημέρωσης 15 άτομα πέθαναν και περισσότεροι από 24 τραυματίστηκαν κατά την έκρηξη του πηλαστικού στο White Island της Νέας Ζηλανδίας.

Με fax στο παιχνίδι με τη φωτιά!

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Ο ι εξελίξεις στα ενεργειακά στην Α. Μεσόγειο συνδέονται πολύπλευρα με την εγκατάλειψη της στρατηγικής του Ελσίνκι (1999), τόσο από τη Λευκωσία όσο και από την Αθήνα. Ο Τ. Παπαδόπουλος και ο Κ. Καραμανλής θεώρησαν ότι εγκαταλείποντας μια συμφωνία που υπηρέτούσε σημαντικά γεωπολιτικά συμφέροντα στην περιοχή, θα περνούσαν ευχάριστα, παραπέμποντας τα «δύσκολα» στις καλές δυνάμεις. Σήμερα, όλα τα προβλήματα παραμένουν αλτα και εξελίσσονται επί τη χείρ. Στον σκληρό πυρήνα του εκκρεμούς βρίσκεται η απόφαση Αναστασιάδη να εγκαταλείψει τις προσπάθειες για επίλυση του Κυπριακού στο Κραν Μοντάνα, καθ’ ην στιγμήν ελάμβανε από τον γ.γ. του ΟΗΕ, μετά από διαβούλευση με τον Μ. Τσαβούσογλου, τη μακράν καλύτερη πρόταση για τους Ε/κ για τα ζητήματα ασφαλείας και αποχώρησης του τουρκικού στρατού, από την εποχή της εισβολής. Έκτοτε αδιαφόρησε για τις συνομιλίες και επιδόθηκε σε ένα παιχνίδι εντυπώσεων γύρω από τις «τριμερείς» με τη μέση για μια ενδεχόμενη μετατροπή του νησιού με ενεργειακό παίκτη.

Έτσι με το Κυπριακό στο ραφί, πίστεψε ότι θα του έβγαине το λόττο του αιώνα να αποκτήσει ισχύ χωρίς λύση του Κυπριακού, οι συγχορηγίες με τον Β. Νετανιάχου και με «τριμερείς» με τις αντιπαθείς για την Άγκυρα χώρες, όπως το Ισραήλ και η Αίγυπτος, να αλλάξει την ατζέντα και να πετύχει εξορύξεις. Η Αθήνα ακολούθησε τις επινοήσεις Αναστασιάδη. Ο αδιάβαστος Τσίπρας και ο πολυπράγμων Κοτζιάς

βρήκαν ρόλο κατά κανόνα συμμετέχοντας στις διασκέψεις Τύπου για μια δήλωση στα ΜΜΕ. Η Αθήνα αγνόησε τους πραγματικούς στόχους Αναστασιάδη και το ενδεχόμενο να οδηγήσει την κατάσταση σε επικίνδυνες ατραπούς. Σίγησαν ακόμα και όταν τουρκικά πολεμικά πλοία παρεμπόδιζαν τις έρευνες του σκάφους SAIPEM 12000 της ιταλικής εταιρείας ENI, που ήταν καθ’ οδόν προς το θαλάσσιο τεμάχιο 3 και τον στόχο «Σουπιά», εντός κυπριακής ΑΟΖ, στις 9 Φεβρουαρίου 2018.

Ο Ν. Αναστασιάδης πίστευε ότι θα μπορούσε να παίξει επ’ άπειρον με τον χρόνο και να αγνοεί τη διαδικασία του ΟΗΕ. Η συνεννόησή του με τον Νετανιάχου έφερε ορισμένα, αμφίβολους αποτελεσματικά κόπτες οφέλη, όπως η διευκόλυνση των επαφών Χριστοδουλίδη με την αμερικανική διοίκηση στην Ουάσινγκτον και ο αποκλεισμός της «αντιπαθείς» ως Σπέχαρ από ενδεχόμενη αναβάθμισή της σε ειδική αντιπρόσωπο του γ.γ. σε διαδοχική Αίγνη. Τι έκανε ο ίδιος στα δυόμισι χρόνια της μέσης των υδρογονανθράκων; Για να εξοβελίσει το Πλαίσιο Γκουτιέρρες έπαιξε με λύση από «δύο κρότη» και ουσιαστικά διέλυσε το διαπραγματευτικό τοπίο. Το Σ.Α. του ΟΗΕ αποδοκίμασε τις μεταμορφώσεις του και έτσι στις 25 Νοεμβρίου 2019 από τον φόβο της απόδοσης στον ίδιο της κύριας ευθύνης για την κατάρρευση της διαπραγματευτικής διαδικασίας και μπροστά στο σενάριο της αποχώρησης της ΟΥΝ-ΦΙΚΥΠ από το νησί, υποχρεώθηκε να επιστρέψει, λεκτικά έστω, σε

εκείνα που εγκατέλειψε στις 30 Ιουνίου 2017, δήλωσε Γκουτιέρρες στην «τριμερή» στο Βερολίνο στις 25 Νοεμβρίου 2019.

Σήμερα η κατάσταση περιπλέκεται περαιτέρω με την υπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας Τουρκίας-Λιβύης. Η Αθήνα επιστρέφει σε γνωστά μονοπάτια. Ο καταγγελητικός λόγος Λένδια στα ελληνιστο-τουρκικά δείχνει μιαν εμφανή αδυναμία κατανόησης του τρόπου διεξαγωγής του διπλωματικού παιχνιδιού. Η «κυπροποίηση» της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είναι μια βέβαιη συνταγή για την περαιτέρω οπισθοδρομική της. Η Χάγη είναι ο δρόμος, αλλά αυτό αφορά παίκτες.

Ο Κ. Σημίτης μιλώντας στη Λευκωσία, στις 29 Νοεμβρίου 2013, προέβλεψε τα ουσιαστικά: «Η σημερινή στιγμή είναι μια στιγμή με δυνατότητες. Η ανεύρεση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου δημιουργούν προϋποθέσεις συνεργασίας, αλλά και ενέχουν τον κίνδυνο οριστικών ρήξεων. Το θέμα των πηγών ενέργειας δεν αφορά μόνο την Κύπρο και τα όμορα κράτη, αλλά και τις υπερδυνάμεις που θα έχουν έμμεσα λόγο (ομιλία στην παρουσίαση της αυτοβιογραφίας του πρώην προέδρου Γ. Βασιλείου).

Η εγκατάλειψη από τη Λευκωσία της προσπάθειας επίλυσης το 2017 με την ταυτόχρονη προώθηση μιας πολιτικής που αποκκοπούσε στον αποκλεισμό της Τουρκίας από κάθε διαβούλευση για τα ενεργειακά θέματα στην Α. Μεσόγειο συνιστά την κύρια αιτία για τις σημερινές εξελί-

ξεις. Από το ένα βήμα πριν τη συνολική επίλυση, φτάσαμε στο «Φατχ» και «Γιαβούζ» γύρω από την Κύπρο, στις πιέσεις για εποίκισμο στην Αιμόχωστο, στην αυξανόμενη ρητορική από Ερντογάν και Τσαβούσογλου, στην μηδέν επικοινωνία Άγκυρας-Ακιντζί, στη συμφωνία της Τουρκίας με τη Λιβύη, και στις ισορροπίες ισχύος ανάμεσα σε Τουρκία-ΗΠΑ και Τουρκία-Ρωσία.

Η δήλωση Γκουτιέρρες στις 25 Νοεμβρίου για «επίτευξη στρατηγικής συμφωνίας που θα ανοίξει τον δρόμο για μια συνολική διευθέτηση στο Κυπριακό», δεν έχει πραγματικό μέλλον. Ο Ν. Αναστασιάδης στις 5 Δεκεμβρίου ανακοίνωσε προσφυγή της Λευκωσίας στη Διεθνή Δικαστήριο της Χάγης για «την προστασία των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων. Προχωρήσαμε στην επίδοση σχετικής ειδοποίησης προς την τουρκική Προσβία στην Αθήνα, δεν έγινε αποδεκτή, εστάλη διά άλλου μέσου. Υπάρχει απόδειξη ότι παρελήφθη και αυτό δίνει το δικαίωμα της προσφυγής». Γνωρίζει ότι αυτά δεν έχουν καμιά αξία, γιατί προηγούνται συνομιλίες ανάμεσα στα μέρη, υπογραφή συνυποσχετικού. Πραγματικός στόχος του fax είναι ο τορπιλισμός της «Διαδικασίας του Βερολίνου». Σε συνδυασμό, δε, με τα παιδικά πεισμάτα γύρω από το «πάω, δεν πάω» στη δεξίωση Σπέχαρ στο Λήδρα Πάλας στις 10 Δεκεμβρίου, τα πράγματα γύρισαν στη γνώριμη κυπριακή «κανονικότητα»...

www.larkoslarkou.org.cy

Ο Γλαύκος Κληρίδης στερείτο διορατικότητας;

Του ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Η πρόσφατη υπογραφή του μνημονίου συνεργασίας μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης είναι η πλέον αρνητική εξέλιξη όσον αφορά το ζήτημα των υδρογονανθράκων. Χειρότερη μάλιστα και από τις τουρκικές γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Τώρα το σκηνικό αλλάζει και το «παιχνίδι» χοντράίνει. Με αυτή την παράνομη τουρκική ενέργεια το ενεργειακό πρόβλημα στην ανατολική Μεσόγειο γίνεται τόσο μεγάλο που ξεφεύγει πλέον των διαφορών της Κύπρου με την Τουρκία. Το θέμα του φυσικού αερίου μετατρέπεται σε ένα «τέρας» δυσανάλογο του μεγέθους μας και των δυνατοτήτων μας.

Πλέον η Ελλάδα, εκτός από μια λεκτική εμπλοκή υπερασπιζόμενη την Κύπρο, καθίσταται άμεσα ενδιαφερόμενο μέρος. Τώρα με την εξέλιξη αυτή απειλούνται κυριαρχικά της δικαιώματα. Αν ακόμα η Τουρκία προχωρήσει σε έρευνες στην περιοχή που υποτίθεται οριοθέτησε με τη Λιβύη τότε η Ελλάδα

θα είναι αναγκασμένη να αντιδράσει δυναμικά με απρόβλεπτες συνέπειες. Σε τέτοια περίπτωση ένα θερμό επεισόδιο δεν θα είναι απομακρυσμένο, αλλά το πλέον πιθανό σενάριο με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο ολόκληρος ο ελληνισμός. Η κρίση στα ενεργειακά της ανατολικής μεσόγειου έχει αφετηρία το Κυπριακό. Με τα καμώματα και τα καρίσιμα μας οδηγούμε την Ελλάδα σε μια περιπέτεια που κανείς δεν μπορεί να προβλέψει στο πού θα καταλήξει.

Σίγουρα ο Κυριάκος Μητσοτάκης δεν θα ήθελε τέτοια εξέλιξη. Τώρα όμως είναι αναγκασμένος να αναθεωρήσει προτεραιότητες. Στην ουσία η Ελλάδα σέρνεται, ή καλύτερα τη σέρνουμε, σε μια κρίση παρά τη θέλησή της και χρονικά στη χειρότερη συγκυρία. Από την πρώτη στιγμή που ανέλαβε την πρωθυπουργία, όπως αναφέρουν έγκυρες πληροφορίες, δεν ήθελε άμεση εμπλοκή στο Κυπριακό λόγω άλλων προτεραιοτήτων. Στην ουσία μας διεμήνυσε, «παρελθέτω απ’ εμού το ποτήριον τούτο», τώρα.

Το θέμα του φυσικού αερίου, που κάποτε εθεωρείτο ότι θα μπορούσε να επιδράσει ως καταλύτης για επίλυση του Κυπριακού, έχει καταπύσει πιο περίπλοκο και από το Κυπριακό. Ίσως να μην είναι υπερβολή ο ισχυρισμός ότι πλέον το Κυπριακό αποτελεί μια μικρή πτυχή της διεκδικητικής μεσογείου του φυσικού πλούτου της περιοχής.

Δυστυχώς και πάλι μετρήσαμε λάθος. Και πάλι αγνοήσαμε το μέγεθος και τις δυνατότητές μας. Λόγω υπεροψίας, ανεπαρκείας ή αφέλειας νομίσσαμε ότι μπορούμε να γίνουμε, χωρίς λύση του Κυπριακού, οι σύγχρονοι σείχηδες της Μεσογείου. Επειδή βρήκαμε ορισμένα, αμφιβολία ποσότητας και εμπορευσιμότητας, κοιτάσματα συμπεριφερόμαστε ως ο μεγαλύτερος ενεργειακός κόμβος, κτιζοντας με την φαντασία μας αγνοώντας και τεμαχικά αγνοώντας το πρώτιστο. Ότι δηλαδή δεν είμαστε ιδιοκτήτες αλλά συνδιοκτίτες με τις αδειοδοτημένες εταιρείες και μάλιστα με μειοψηφικό ποσοστό. Και επειδή η επιπολαιότητά μας δεν έχει όρια νομίζουμε

ότι οι ενεργειακοί κολοσσοί θα συμπεριφερθούν ως σύγχρονοι φιλέλληνες και θα θυσιάσουν το εταιρικό συμφέρον στον βωμό των δικών μας συμφερόντων.

Έχουμε αναγάγει τον EastMed σε λάβαρο των ενεργειακών μας σχεδιασμών, αγνοώντας εσκεμμένα ότι πρόκειται για ένα «ανέκδοτο», το οποίο χρησιμοποιείται από διάφορους πολιτικάντηδες για εξυπηρέτηση πολιτικών και άλλων φιλοδοξιών. Μάλιστα, με περισσή επιπολαιότητα, φέραμε ως παράδειγμα τον EastMed όταν μιλούσαμε για την πολιτική ισότητα των Τ/κ, δημιουργώντας μόνοι μας ένα μη θέμα που τείνει να τινάξει στον αέρα την οποιαδήποτε πρωτοβουλία επίλυσης του Κυπριακού. Διακνύτουμε δεξιά και αριστερά το αναφαίρετο δικαίωμά μας να αξιοποιήσουμε τον ενεργειακό μας πλούτο, όπως κάθε κανονικό κράτος, και ξεχνούμε ότι ενόσω συνεχίζεται η κατοχή και η διαίρεση δεν είμαστε κανονικό κράτος. Δυστυχώς, είτε μας αρέσει είτε όχι, μισές πατρίδες δεν συγκαταλέγονται στην κατηγορία των κα-

νονικών κρατών κάτι που δυστυχώς παραβλέπουμε. Δηλώνουμε προς πάσα κατεύθυνση ότι οι ενεργειακοί μας σχεδιασμοί συνεχίζονται κανονικά αδιαφορώντας ότι παράλληλα συνεχίζεται κανονικά και η πορεία προς την οριστική διχοτόμηση. Πρώτο μας μέλημα η διαφύλαξη της «Αφροδίτης», του «Γλαύκου» και της «Καλυψώς» και όχι της Αιμοχώστου, της Λύσης και της Μόρφου.

«Νίκο, πάρε τη συμφωνία και τοποθέτησε την στο χρηματοκιβώτιο του Υπουργείου σου μέχρις ότου λυθεί το Κυπριακό», φέρεται να είπε ο Γλαύκος Κληρίδης στον τότε υπουργό ενέργειας Νίκο Ρολάνδη όταν του παρουσίασε τη συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Αίγυπτο που υπογράφηκε στο Κάιρο στις 17 Φεβρουαρίου 2003.

Αυτό είναι το μεγάλο ερώτημα. Όλοι αυτοί που αρέσκονται να αυτοαποκαλούνται πολιτικά παιδιά του Γλαύκου Κληρίδη δεν διερωτήθηκαν επιτέλους γιατί στο θέμα αυτό ο πολιτικός τους μέντορας τηρησε μια τέτοια στάση. Μήπως ήταν

δειλός και απόκυπτε τις τουρκικές αξιώσεις; Μήπως δεν ήταν αρκούντως διορατικός; Ο Γλαύκος Κληρίδης πίστευε ότι οι υδρογονάνθρακες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν την κατάλληλη στιγμή μόνο ως καταλύτης για λύση. Εδώ έγκειται όλη η ουσία. Λόγω της διορατικότητάς τους, στοχοπροσπλημένους στην επανένωση, μπορούσε να προβλέψει τους τεράστιους κινδύνους που αντιμετώπιζουμε σήμερα. Ήξερε να διεκδικεί με ρεαλισμό χωρίς να θέτει σε κίνδυνο το μέλλον των επόμενων γενεών σε αυτό τον τόπο.

Με απλά λόγια διέθετε τα, κατά τον αμερικανό συγγραφέα Λίροϊ Έιμς, χαρακτηριστικά του πραγματικού ηγέτη. «Αυτού που βλέπει αυτά που δεν βλέπουν οι άλλοι, που βλέπει μακρύτερα από τους άλλους και που βλέπει πριν από τους άλλους». Χαρακτηριστικά ανύπαρκτα αλλά απαραίτητα σήμερα στην πιο δύσκολη καμπί του εθνικού μας προβλήματος.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. Υπολογιστών.

Να τερματιστούν οι παρεμβάσεις Ελεγκτή

Αυστηρό μήνυμα από δύο κορυφαίους αξιωματούχους του Παγκόσμιου και Μεσογειακού Δικτύου Ombudsman

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Διεθνές συνέδριο με θέμα τις «Αρχές της Βενετίας και ο ρόλος τους στην ενδυνάμωση του θεσμού του διαμεσολαβητή» πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία με τη συμμετοχή του Προέδρου του International Ombudsman Institution και Επιτρόπου Διοικήσεως και Πληροφοριών της Ιρλανδίας κ. Peter Tyndall, του Προέδρου του Association of Mediterranean Ombudsmen και Συνηγόρου του Πολίτη στην Ελλάδα, Ανδρέα Ποττάκη, του Αντιπροέδρου της Επιτροπής της Βενετίας Δρα Michael Frendo, του Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρωνα Νικολάτου, Διαμεσολαβητών από δεκατέσσερις ευρωπαϊκές χώρες και μέλη της Επιτροπής της Βενετίας. Χαιρετισμούς στο συνέδριο απύθνυαν ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως κ. Ζαχαρίας Ζαχαρίου, οι κ.κ. Peter Tyndall και Ανδρέας Ποττάκης και η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη. Επίσης, προβλήθηκε οπτικογραφημένο μήνυμα της Ευρωπαϊκής Διαμεσολαβήτριας, κ. Emily O' Reilly.

Οι εργασίες

Στο συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έγινε εκτενής παρουσίαση των Αρχών της Βενετίας, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τον Ιούνιο του 2017, οπότε η Επιτροπή της Βενετίας αποφάσισε την κωδικοποίηση ενός συνόλου συνταγματικών και νομικών Αρχών αποκλει-

Το συνέδριο, που είχε ως θέμα «Οι Αρχές της Βενετίας και ο ρόλος τους στην ενδυνάμωση του θεσμού του διαμεσολαβητή», τελούσε υπό την αιγίδα της Επιτροπής της Βενετίας, του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε αυτό πήραν μέρος διαμεσολαβητές από 14 ευρωπαϊκές χώρες και μέλη της Επιτροπής της Βενετίας.

στικά για το θεσμό των Διαμεσολαβητών, μέχρι και την υιοθέτησή τους από την Επιτροπή το Μάρτιο του 2019, καθώς και τη μετέπειτα έγκριση, τον Οκτώβριο του 2019, από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Ψηφίσματος 2301 αναφορικά με τον καθορισμό κοινών προτύπων για τους θεσμούς των Διαμεσολαβητών, με γνώμονα τις Αρχές της Βενετίας.

Οι ομιλητές και εισηγητές, στις παρεμβάσεις τους στο Συνέδριο, επεσήμαναν πως οι Αρχές της Βενετίας, αφενός περιβάλλουν τους Διαμεσολαβητές με μια ασπίδα προστασίας από τους κινδύνους

και τις απειλές που αντιμετωπίζουν και, αφετέρου, ενισχύουν και ενδυναμώνουν το θεσμό των Διαμεσολαβητών, γεγονός που συνεπάγεται αυτόματα, ενίσχυση της Δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συνακόλουθα δε, όπως υπογραμμίστηκε, οι έξωθεν παρεμβάσεις, επιθέσεις και απειλές προς το θεσμό των Διαμεσολαβητών, συνιστούν επιθέσεις προς την ίδια Δημοκρατία και τους κανόνες δικαίου που τη διέπουν. Ως εκ τούτου, τα κράτη θα πρέπει να διασφαλίσουν πως οι Διαμεσολαβητές επιτελούν το ρόλο τους και ασκούν τις αρμοδιότητές τους χωρίς οποιεσδήποτε παρεμβάσεις. Κοινή κα-

τάληξη του συνεδρίου ήταν πως η ενίσχυση και ενδυνάμωση του θεσμού των Διαμεσολαβητών, μέσω της προσπάθειας της ανεξαρτησίας τους, συνεπάγεται καλύτερη και πιο εύρυθμη λειτουργία της Δημοκρατίας και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Και αυτό γιατί, Ισχυρότερος Θεσμός Ombudsman συνεπάγεται Ισχυρότερη Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το συνέδριο

Τους συνδέρους καλωσόρισε ο πρόεδρος του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Επιτρόπου κ. Peter Tyndall. Με έντονες αναφορές στην διαφύλαξη της ανεξαρτησίας των Επι-

τρόπων από εξωτερικές παρεμβάσεις, ο κ. Tyndall στην ομιλία του αναφέρθηκε και στην Επίτροπο Μαρία Στυλιανού Λοττίδη λέγοντας πως είναι γνωστή και σεβαστή από τους υπόλοιπους Ombudsmen, ενώ στο πρώτο διάλειμμα του συνεδρίου δεν έκρυβε την ικανοποίησή του που βρίσκεται και πάλι στην Κύπρο για ένα τόσο σημαντικό συνέδριο. Ο πρόεδρος του Μεσογειακού Δικτύου Ανδρέας Ποττάκης ανέφερε πως οι αρχές της Βενετίας, όπως διαμορφώθηκαν από την Επιτροπή της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα αποτελούν το κατενυθτήριο κείμενο που θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα λειτουργ-

γούν και θα προστατεύονται οι Συνήγοροι του Πολίτη σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

«Είναι πολύ σημαντικό και για εμάς τους Συνηγότερους αλλά και για τις εθνικές δικαιοδοσίες, να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο οι Συνήγοροι του Πολίτη μπορούν να συμβάλουν στην διασφάλιση των δημοκρατικών αρχών, της διαφάνειας, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στοιχεία τα οποία είναι άκρως σημαντικά για όλους μας».

Τιμή για Κύπρο

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Στυλιανού Λοττίδη, καλωσορίζοντας τους συνέδρους, έκανε λόγο για μοναδική ευκαιρία του συνεδρίου να ασχοληθεί με τις προκλήσεις, που αντιμετωπίζει ο Θεσμός του Επιτρόπου Διοικήσεως. Η Επίτροπος στην ομιλία της είπε πως έχει ιδιαίτερη σημασία η διεξαγωγή του συνεδρίου στη Λευκωσία, στην τελευταία μοιρασμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης, όπως είπε με έμφαση. Περιγράφοντας την ατζέντα του συνεδρίου, η κ. Λοττίδη αναφέρθηκε στις προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν οι διαμεσολαβητές, αλλά και στις παρεμβάσεις που υπάρχουν προς ένα ανεξάρτητο Θεσμό, όπως αυτός του Επιτρόπου Διοικήσεως ο οποίος έχει ως βασική αρμοδιότητα την διαφύλαξη και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Επίτροπος Διοικήσεως της Κύπρου επικαλέστηκε τις αρχές της Βενετίας οι οποίες, όπως τόνισε, καθορίζουν με σαφέστατο τρόπο πως οι Επίτροποι δεν λαμβάνουν οδηγίες από καμία άλλη ανεξάρτητη αρχή.

Εκτεθειμένη η Κύπρος έναντι του Συμβουλίου της Ευρώπης

Τον κώδωνα του κινδύνου να βρεθεί εκτεθειμένη η Κύπρος, έναντι της Επιτροπής της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, έκρουσαν οι πρόεδροι του Παγκόσμιου και Μεσογειακού Δικτύων Επιτρόπου Διοικήσεως. Με αφορμή συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία, από το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και το Συνδεδεμο Διαμεσολαβητών (Ombudsmen) Μεσογείου, οι Peter Tyndall και Ανδρέας Ποττάκης ζήτησαν τον τερματισμό των παρεμβάσεων στο έργο, του εδω γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως. Οι δυο αξιωματούχοι σε συνεντεύξεις τους στην «Κ», δήλωσαν πως το ζήτημα που έχει δημιουργηθεί με τη στάση του Γενικού Ελεγκτή το γνωρίζουν, τονίζοντας πως έχουν κάνει διαβήματα τόσο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ο κ. Ποττάκης κάνει λόγο για υπέρβαση, από πλευράς Γενικού Ελεγκτή που κατά τον ίδιο συνιστά παρέμβαση στο έργο της Επιτρόπου Διοικήσεως, ενώ ο κ. Tyndall εξέφρασε την ανησυχία της Παγκόσμια Ένωσης Ombudsman για την κατάσταση στην Κύπρο.

PETER TYNDALL

Πρόεδρος του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Επιτρόπου IOI

—**Το θέμα του συνεδρίου σας είναι η προστασία της ανεξαρτησίας των Επιτρόπων Διοικήσεως. Στην Κύπρο, η Επίτροπος έχει δεχθεί 9 οικονομικούς ελέγχους μέσα σε δυο χρόνια από τον Γενικό Ελεγκτή, χωρίς αποτέλεσμα επειδή δεν δέχθηκε διαχειριστικό έλεγχο. Θεωρείτε πως με τον τρόπο αυτό πλήττεται η ανεξαρτησία του Θεσμού;**

—**Η Διεθνής Ένωση των Ombudsmen είναι ενήμερη για την κατάσταση στην Κύπρο και ανησυχεί βαθιά, σχετικά με το θέμα. Ο Γενικός Ελεγκτής θα πρέπει να ελέγχει μόνο οικονομικά παράπονα. Οι αρχές της Βενετίας που διέπουν τη λειτουργία των Ombudsmen και το Συμβούλιο της Ευρώπης, αμφότερα αναφέρουν ότι η ανάμειξη στο έργο των Ombudsmen υπονο-**

Ο κ. Peter Tyndall.

μείει την ανεξαρτησία του θεσμού των επιτρόπων. Υποστηρίζουμε το έργο του Γραφείου του Επιτρόπου, ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του, να είναι θωρακισμένη, ώστε να μην υπάρχουν παρεμβάσεις.

—**Ποια είναι τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν από εσάς για προστασίας του θεσμού από αυτού του είδους τις συμπεριφορές;**

—Επικοινωνήσαμε με τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου

“

Υποστηρίζουμε το έργο του Γραφείου του Επιτρόπου, ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του, να είναι θωρακισμένη, ώστε να μην υπάρχουν παρεμβάσεις.

“

Ο έλεγχος που μπορεί να γίνεται στην οικονομική διαχείριση ενός Επιτρόπου περιορίζεται, δεν μπορεί να επεκτείνεται, πέραν της νομιμότητας.

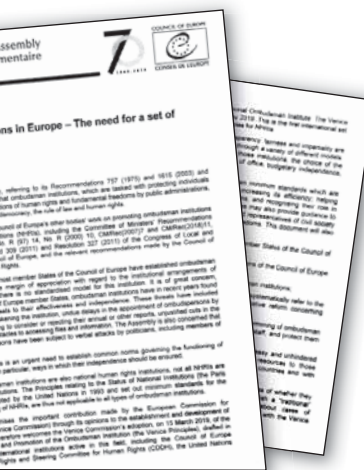

Ο κ. Ανδρέας Ποττάκης.

και εκφράσαμε τις ισχυρές απόψεις μας, σχετικά με τον τρόπο που αντιμετωπίστηκε το ζήτημα. Είδαμε ως τώρα κάποια βελτίωση, αλλά μένει να δούμε να μπει ένα τέλος σε τέτοιου είδους παρεμβάσεις, στο έργο του Γραφείου.

—**Οι αρχές της Βενετίας που έχει θεσπίσει το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι δεσμευτικές και για την Κύπρο που είναι μέλος της Ε.Ε.**

—Η Κύπρος είναι μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και είναι δε-

Οι αρχές της Βενετίας, μετά την έγκρισή τους από την Επιτροπή των Υπουργών των κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, αποτελούν δίκαιο με αυξημένη τυπική ισχύ έναντι οποιουδήποτε νόμου κράτους-μέλους.

σμευμένη από τις αποφάσεις του Συμβουλίου. Είναι διεθνής υποχρέωση, η προστασία της ανεξαρτησίας του Γραφείου της Επιτρόπου, που είναι θεμελιώδες για τη δημοκρατία. Η Κύπρος, λοιπόν, θα πρέπει να ακολουθεί αυτές τις αρχές της Βενετίας, που είναι πολύ σαφείς. Ο έλεγχος στο γραφείο της Επιτρόπου θα πρέπει να αφορά μόνο σε οικονομικά ζητήματα και όχι σχετικά με τη λειτουργία του.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΤΤΑΚΗΣ

Πρόεδρος του Μεσογειακού Συνέδρου Επιτρόπων Διοικήσεως, Συνήγορος του Πολίτη στην Ελλάδα

—**Συνιστά παρέμβαση ή όχι στο έργο του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Κύπρο, το αίτημα για ελέγχους που ξεπερνούν τον έλεγχο των οικονομικών διαδικασιών τα τελευταία δυο χρόνια, από πλευράς Γενικού Ελεγκτή;**

—Το γνωρίζω το ζήτημα και υπό την ιδιότητά μου, του Προέδρου του Μεσογειακού Δικτύου και ως μέλους του Ευρωπαϊκού Δικτύου και φυσικά έχω στενή συνεργασία και με τον Πρόεδρο του Διεθνούς Δικτύου των Επιτρόπων, ο οποίος έχει κάνει επανειλημμένες παρεμ-

βάσεις πάνω στο ζήτημα αυτό, ο οποίος βρίσκεται εδώ και μάλιστα έκανε, νομίζω, εύστοχες παρατηρήσεις. Κοιτάξε. Ακόμα ένας λόγος παραπάνω που καθίστανται πολύ σημαντικές, ειδικά στην περίπτωση της Κύπρου, οι αρχές της Βενετίας, οι οποίες είναι ξεκάθαρες στο συγκεκριμένο ζήτημα. Ο έλεγχος που μπορεί να γίνεται στην οικονομική διαχείριση ενός Επιτρόπου περιορίζεται, δεν μπορεί να επεκτείνεται, πέραν της νομιμότητας. Δεν μπορεί να αγγίζει ζητήματα σκοπιμότητας τρόπου, δηλαδή, λειτουργίας του γραφείου.

—**Μπορεί ένας Επίτροπος στην επιτέλεση του έργου του, να δέχεται απειλές εν είδει επιστολής προς τον γενικό εισαγγελέα, με ισχυρισμούς για διάπραξη ποινικών αδικημάτων;**

—Γνωρίζουμε την κατάσταση στην Κύπρο. Ήδη μέσω των διεθνών δικτύων μας και των περιφερειακών δικτύων μας, έχουμε ήδη παρέμβει επανειλημμένως, προσπαθώντας να αναδείξουμε τον τρόπο με τον οποίο και τα όρια ελέγχου που μπορούν να ασκηθούν σε ένα Ombudsman, στην Επίτροπο Διοικήσεως της Κύπρου στην προκειμένη περίπτωση. Υπάρχει νομίζω μια υπέρβαση, η οποία θα πρέπει να διορθωθεί άμεσα και φαντάζομαι πως οι αρμόδιες αρχές εδώ στην Κύπρο, λαμβάνοντας υπόψη και όσα πλέον έχουν προσπογράψει, γιατί οι αρχές της Βενετίας έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή των Υπουργών των κρατών μελών, θα πρέπει να συμμορφωθούν και θα πρέπει να προστατεύσουν το Θεσμό της Επιτρόπου Διοικήσεως, προκειμένου ανεξάρτητα να επιτελέσει το σημαντικό της έργο.

—**Τι λένε οι «αρχές της Βενετίας»;**

—Είναι απολύτως ξεκάθαρο. Έλεγχος επί της οικονομικής διαχείρισης ενός Επιτρόπου, μπορεί να γίνεται μόνο ως προς τη νομιμότητα της εκτέλεσης των διαπανών, όχι ως προς την σκοπιμότητα και τον τρόπο με τον οποίο ένα γραφείο θα αποφασίσει να διαχειριστεί τις υποθέσεις του, όχι με τον τρόπο που θα αποφασίσει να διαχειριστεί τον προϋπολογισμό του.

Δεν προωθήσαμε όσο έπρεπε την πόλη μας

Παρά τις αντιδράσεις δεν πρέπει να χαλαρώσουμε τη μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης, λέει ο βουλευτής Δημήτρης Δημητρίου

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Οι βουλευτές Λευκωσίας λειτουργούσαμε περισσότερο ως βουλευτές επικρατείας και δεν προωθήσαμε όσο έπρεπε θέματα που αφορούν την πόλη μας, αναφέρει στην «Κ» ο εκπρόσωπος τύπου του ΔΗΣΥ Δημήτρης Δημητρίου υπογραμμίζοντας πως ο ίδιος ξεκίνησε διάλογο με τους Λευκωσιότες για το πώς θα βελτιωθεί η ζωή στην πρωτεύουσα. Μιλά για την φθορά που παρουσιάζει η κυβέρνηση σημειώνοντας πως «μία κυβέρνηση μετά από σχεδόν 7 χρόνια στην διακυβέρνηση είναι φυσικό να υποστεί επικοινωνιακή φθορά. Το σημαντικό όμως είναι να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα διακυβέρνησης και να προχωρήσει το μεταρρυθμιστικό έργο με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και ένταση». Μιλά για τις αλλαγές που επικεντρώνονται στον ΔΗΣΥ, την ανανέωση της κοινοβουλευτικής ομάδας και την επιστροφή του Χάρη Γεωργιάδη στην Πινδάρου.

–Να υποθέσουμε πως ο ανασχηματισμός σημαίνει και επανεκκίνηση στις κυβερνήσεις και του κυβερνώντος κόμματος;

–Επανεκκίνηση υπάρχει, όταν κάτι έχει σταματήσει! Το μεταρρυθμιστικό έργο της κυβέρνησης όχι μόνον δεν έχει διακοπεί, αλλά μόλις προχθές καταθέσαμε την πολύ σημαντική μεταρρύθμιση για την τοπική αυτοδιοίκηση, επιτυγχάνοντας σημαντικά οικονομικά και άλλα οφέλη για τον τόπο και πριν από λίγες εβδομάδες τη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη. Η αλλαγή προσώπων στην κυβέρνηση, που αποτελεί προνόμιο του προγράμματος, δεν σημαίνει ότι το πρόγραμμα διακυβέρνησης αλλάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο.

–Δηλαδή υπάρχει παραδοχή λαθών;

–Μα σας έχω πει ότι το πρόγραμμα διακυβέρνησης με βάση το οποίο αυτή η κυβέρνηση έχει εκλεγεί δεν αλλάζει ούτε κατά ένα γιώτα και άρα αν έγιναν λάθη σίγουρα ο ανασχηματισμός δεν είναι η ενδεχόμενη διαδικασία για να τα διορθώσεις.

–Δόθηκε η αίσθηση πως στην ουσία ο πρόεδρος ανασχημάτισε τον ΔΗΣΥ δεδομένης και της επιστροφής Χάρη, αλλά και των αλλαγών στην κοινοβουλευτική ομάδα;

–Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας άσκησε το συνταγματικό του δικαίωμα για φρεσκάρισμα του κυβερνητικού σχήματος, το οποίο θα συνε-

Αν έγιναν λάθη σίγουρα ο ανασχηματισμός δεν είναι η ενδεχόμενη διαδικασία για να τα διορθώσεις.

χίζει να ασκεί την πολιτική που το πρόγραμμα διακυβέρνησης περιλαμβάνει και αυτό δεν αλλάζει. Ο ΔΗΣΥ, ως κόμμα εξουσίας, είναι φυσιολογικό να επηρεάζεται από τους ανασχηματισμούς εφόσον αξιοποιούνται -και είναι λογικό να αξιοποιούνται -εν ενεργεία κοινοβουλευτικά στελέχη και άρα να υπάρχει ανανέωση προσώπων και στον ΔΗΣΥ.

Ανανέωση στην Βουλή

–Η επιστροφή του Χάρη Γεωργιάδη αποτελεί ανανέωση δηλαδή;

–Ο Χάρης Γεωργιάδης είναι εδώ και χρόνια πρωτοκλασάτο στέλεχος της παράταξης, ενώ ως μέλος της κυβέρνησης έχει επιτύχει έργο που αξιολογείται θετικά τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου. Ολοκληρώνοντας μια άκρως επιτυχημένη θητεία στην κυβέρνηση είναι φυσιολογικό να δραστηριοποιηθεί μέσα από τις τάξεις του κόμματος και άρα να τον έχουμε ξανά μαζί μας.

–Φεύγουν δύο έμπειροι βουλευτές από την κοινοβουλευτική ομάδα. Αυτό προκαλεί ανησυχία;

–Η ανανέωση της κοινοβουλευτικής ομάδας στο κόμμα αποτελεί θετική εξέλιξη αφού επιτρέπει σε μεγαλύτερο αριθμό στελεχών να αποκτήσουν την πολύ σημαντική αυτή κοινοβουλευτική εμπειρία και να ενισχύσουν την παράταξη.

–Αναμένονται αλλαγές στην ηγεσία του ΔΗΣΥ. Ενδιαφέρεστε για την αντιπροεδρία;

–Αυτή τη στιγμή επιλέγω να μη διεκδικώ και να παραμείνω στην πρώτη γραμμή από τη θέση του εκπροσώπου Τύπου του κόμματος.

–Η κυβέρνηση και κατ' επέκταση ο Συναγερμός δέχονται το ένα καστόκι μετά το άλλο... Δεν σας προβληματίζει το θέμα εικόνας;

–Δεν θα συμφωνήσω για τα καστόκια αλλά θα πω ότι μια κυβέρνηση μετά από σχεδόν 7 χρόνια στη διακυβέρνηση είναι φυσικό να υποστεί επικοινωνιακή φθορά. Το σημαντικό είναι να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα διακυβέρνησης και να προχωρήσει το μεταρρυθμιστικό έργο με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και ένταση.

–Ίσως να επισκιάζονται τα όποια καλά προστά σε κρίσιμα ζητήματα κατά τα οποία η κυβέρνηση

Έλυσσ, μέσα από πρόταση νόμου, το ζήτημα που προέκυψε και δεν μπορούσε να εφαρμοστεί η νομοθεσία για να μπορούν οι νέοι οδηγοί, αν το επιθυμούν, να εγγραφούν στο μητρώο ως δότες οργάνων, λέει στην «Κ» ο εκπρόσωπος τύπου του ΔΗΣΥ Δημήτρης Δημητρίου.

φάνηκε κατώτερη των περιστάσεων... Ενδεικτική η ομιλία το Άντρου Κυπριανού που έλεγε πως τα φαινόμενα διαπλοκής είναι καθημερινό φαινόμενο επί διακυβέρνησης Αναστασιάδης...

–Ο κ. Κυπριανού, ως επικεφαλής της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είναι φυσιολογικό να παρουσιάζει μια ιδιαίτερα αρνητική εικόνα για την κυβέρνηση. Η πραγματικότητα όμως είναι ότι επί αυτών της κυβέρνησης είδαμε για πρώτη φορά στα ιστορικά της Κυπριακής Δημοκρατίας υποθέσεις διαφθοράς αξιωματούχων να οδηγούνται ενώπιον της δικαιοσύνης, να καταδικάζονται και να φυλακίζονται.

–Κάνετε λόγο για τις μεταρρυθμίσεις. Συζητείται ήδη η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με δεδομένο ότι υπάρχουν δήμαρχοι –και από τον ΔΗΣΥ– που αντιδρούν, υπάρχει το ενδεχόμενο να αλλάξει η αρχική του μορφή;

–Ξέρουμε ότι σε κάθε μεγάλη αλλαγή θα πρέπει να είναι αναμενόμενες οι αντιδράσεις σε διάφορα στρώματα της κοινωνίας. Και αυτή τη φορά θα επιλέξουμε συνειδητά το όφελος προς την κοινωνία, το δημόσιο συμφέρον.

–Έχετε δεχτεί πιέσεις για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης;

–Είναι δημοσιευμένες οι αντιδράσεις των δημάρχων, αλλά η ουσία είναι ότι έγινε μία πάρα πολύ καλή προεργασία από πλευράς του Κωνσταντίνου Πετρίδη και αυτό θα πρέπει να αναφερθεί. Μέσα από εντατικές διαβουλεύσεις που είχε με όλα τα κόμματα και με τους δημάρχους, ο υπουργός πέτυχε ένα αποτέλεσμα που έτυχε θετικής υποδοχής σε σχέση με τις αντιδράσεις που κάποιος θα ανέμενε.

–Συνηψών να μην αναμένουμε ξεχειλωμά της;

–Δεν θα πρέπει να υπάρξει χαλάρωση, γιατί σε μία τέτοια περίπτωση θα πάψουν να ικανοποιούνται εκείνες οι προϋποθέσεις για να είναι η τοπική αυτοδιοίκηση ωφέλιμη και αποτελεσματική προς τους πολίτες. **–Και στις προτροπές των άλλων κομμάτων θα μείνετε σταθεροί;** –Εμείς δεν υπήρξαμε ποτέ και ούτε θα γίνουμε δογματικοί. Συζήτηση προφανώς και θα γίνει στο Κοινοβούλιο αλλά δεν θα πρέπει να αφεθεί να «ξεχειλωθεί» για να χρησιμοποιήσω και την έκφρασή σας. Είναι πολύ σημαντικό να βρίσκουμε τρόπους να είμαστε αποτελεσματικοί

και να προσφέρουμε προς τους συμπολίτες μας.

–Με ποιο τρόπο μπορείτε να το κάνετε; Επειδή δέχετε επικρίσεις ότι η βελτίωση των πολιτών μένει σε ακαδημαϊκό επίπεδο.

–Αντιθέτως, η μεγάλη μεταρρύθμιση στην υγεία έχει τεθεί σε εφαρμογή και παρά τις όποιες βελτιώσεις θα απαιτηθούν, προσφέρει ήδη καλύτερες και ποιοτικότερες υπηρεσίες υγείας στους πολίτες, βελτιώνοντας ουσιαστικά την καθημερινότητα χιλιάδων συμπολιτών μας, οι οποίοι στο παρελθόν απευθύνονταν αποκλειστικά στα κρατικά νοσηλευτήρια για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη.

–Στην ομιλία σας κατά τη διάρκεια του προϋπολογισμού, κάνατε ιδιαίτερη μνεία στη Λευκωσία. Υποβαθμίζεται σε σχέση με άλλες πόλεις;

–Δεν είναι ανταγωνιστικό το θέμα μεταξύ Λευκωσίας και άλλων πόλεων της Κύπρου, αλλά η σύγκριση θα πρέπει να γίνει μεταξύ της πρωτεύουσας της Κύπρου και των πρωτεύουσών άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Και είπα και στην ομιλία μου, πως η Λευκωσία δεν πρέπει να είναι κατ' όνομα πρωτεύουσα, αλλά να γίνει μια πραγματική πρωτεύουσα. Υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να γίνουν προκειμένου η καθημερινότητα των Λευκωσιωτών να βελτιωθεί και αυτό ακριβώς θα πρέπει να επιδιώξουμε. Να βρούμε τον τρόπο να είμαστε αποτελεσματικοί ούτως ώστε και το κυκλοφοριακό που είναι ένα τεράστιο ζήτημα και μας απασχολεί όλους να επιλυθεί. Πρέπει να δούμε και ζητήματα που έχουν να κάνουν με τις υποδομές της πόλης μας, με την ανάπτυξη του πολιτισμού, ο οποίος είναι συνυφασμένος με την ποιότητα ζωής. Να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις έτσι ώστε να μπορούμε να περπατούμε την πόλη μας.

–Να υποθέσουμε πως είναι ένα είδος αυτοκριτικής σας ότι οι βουλευτές Λευκωσίας έχετε υποβαθμίσει τη Λευκωσία

–Δυστυχώς, ως βουλευτές Λευκωσίας, δεν αφιερώνουμε τον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο για να προωθήσουμε θέματα που αφορούν την πόλη μας. Λειτουργούμε περισσότερο ως βουλευτές «επικρατείας». Αυτό σίγουρα δεν λειτουργεί ευνοϊκά για την Λευκωσία.

–Σκοπεύετε να το αλλάξετε;

–Έχω ανοίξει διάλογο με τους Λευκωσιότες, έχω κάνει μία πρώτη συγκέντρωση και είναι ενθαρρυντικό το ενδιαφέρον των Λευκωσιωτών ως προς αυτά τα ζητήματα. Σίγουρα

χρειάζεται να βρούμε τους τρόπους κα κάνουμε εφαρμοσμένη πολιτική, να ενισχύσουμε την πόλη μας. Μαγικό ραβδί δεν υπάρχει αλλά σίγουρα δεν μπορούμε να μείνουμε απαθείς και να παρακολουθούμε αυτή την κατάσταση.

–Κάτι πιο συγκεκριμένο αναμένεται να κάνετε για παράδειγμα στο κυκλοφοριακό;

–Το κυκλοφοριακό δεν λύνεται με το να ανοίξουμε περισσότερους δρόμους και να ρίξουμε περισσότερη ασφάλτο. Θα λυθεί μόνον εάν σταματήσουμε να θεωρούμε το αυτοκίνητο ως το αποκλειστικό ή το μόνο μέσο για τη μετακίνησή μας. Να πιστέψουμε πραγματικά στις δημόσιες μεταφορές, στα λεωφορεία, αλλά αξίζει και πρέπει να τολμήσουμε πράγματα που δεν τολμήσαμε μέχρι σήμερα.

–Όπως;

–Να προσεγγίσουμε το κέντρο χωρίς αυτοκίνητο. Αυτό μπορεί να γίνει όχι απαγορευτικά αλλά με θετικές προτάσεις και εισηγήσεις. Να σταθμεύει για παράδειγμα ο κόσμος τα αυτοκίνητά του εκτός και να μπαίνει στην πόλη με λεωφορεία ή/και περπατώντας. Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα εάν υποθετήσουμε τη λογική ότι κάποια προβλήματα είναι άλυτα.

–Να περάσουμε στο κοινοβουλευτικό έργο. Μπορεί ένας βουλευτής να είναι δημιουργικός μέσα από πρωτοβουλίες;

–Δεν σας κρύβω πως με ενοχλεί η έλλειψη δεικτών αντικειμενικής μέτρησης της παραγωγικότητας των βουλευτών. Κανείς δεν ρωτά, και κανέναν δεν ενδιαφέρει ποιοι βουλευτές πάνε στις Επιτροπές, ποιοι διαβάζουν, ποιοι είναι δραστήριοι στο Κοινοβούλιο. Από εκεί και πέρα, πέρα από τα μεγάλα, υπάρχουν μικρές πρωτοβουλίες που είναι όμως καθοριστικές για μερικούς έστω συμπολίτες μας. Και εκεί μπορούμε, ναι, να είμαστε δημιουργικοί.

–Όπως;

–Όπως για παράδειγμα, η πρωτοβουλία που πήρα πριν από μερικές βδομάδες και έλυσσ, μέσα από πρόταση νόμου, το ζήτημα που προέκυψε και δεν μπορούσε να εφαρμοστεί η νομοθεσία για να μπορούν οι νέοι οδηγοί, αν το επιθυμούν, να εγγραφούν στο μητρώο ως δότες οργάνων. Στον πρώτο μήνα εφαρμογής της νομοθεσίας, 150 νέοι οδηγοί έχουν εγγραφεί. Μικρό βήμα, που ενισχύει όμως, πέρα από το μητρώο, και τα ζητήματα νοοτροπίας και ενημέρωσης που όλοι λέμε πως πρέπει να διορθώσουμε.

Ξεκαθαρίζει το τοπίο για τις «προεδρικές εκλογές»

Πολλοί οι υποψήφιοι μνηστήρες, με κύριους διεκδικητές τους Μουσταφά Ακιντζί και Τουφάν Ερχιουρμαν στα Κατεχόμενα

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Εκτός απροόπτου σε λίγα εικοσιτετράωρα η τουρκοκυπριακή Κεντροαριστερά θα έχει ανακοινώσει τον υποψήφιο της για τις «προεδρικές» του Απριλίου. Μέχρι την Παρασκευή το βράδυ, όλες οι τελευταίες πληροφορίες έδειχναν ότι ο αρχηγός του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ) Τουφάν Έρχιουρμαν θα είναι ο δεύτερος υποψήφιος του στρατοπέδου της ομοσπονδιακής λύσης στις επικείμενες, «προεδρικές» εκλογές στα Κατεχόμενα.

Εκτός από τον κ. Έρχιουρμαν, στην επικείμενη αναμέτρηση αναμένεται να δώσει δυναμικό παρών για λογαριασμό των δυνάμεων της λύσης και ο νυν ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, Μουσταφά Ακιντζί. Ο Τ/κ ηγέτης επιλέγει να καθυστερήσει την αναγγελία της υποψηφιότητάς του, αναμένοντας την ανακοίνωση των αντιπάλων. Στο μεταξύ, ο κ. Ακιντζί παρατηρεί με προσοχή τις εξελίξεις τόσο στο Κυπριακό, όσο και στον άξονα τ/κ κοινότητας-Άγκυρας. Την ίδια στιγμή σχεδόν όλες οι τελευταίες οφνηγομετρικές δείχνουν ότι ο κ. Ακιντζί, σε περίπτωση που τελικά κατέβει στις «εκλογές», θα συμμετάσχει στην αναμέτρηση από θέση ισχυός. Στο αντίπαλο

στρατόπεδο των σκεπτικιστών της λύσης ο «πρωθυπουργός» Ερσίν Τατάρ βρίσκεται αντιμέτωπος με φίλια πυρά και πιέσεις για την ανακοίνωση της υποψηφιότητάς του. Παράλληλα, ο «υπουργός Εξωτερικών», Κουντρέτ Όζεροσάι, ο οποίος φαίνεται να μελετάει διάφορα σχέδια καιροφυλακτεί. Την ίδια ώρα, το παρόν τους στην ιστορική αναμέτρηση επιθυμούν να δηλώσουν ο Σερντάρ Ντενκτάς, οι έποικοι και η τέως «πρόεδρος» της «βουλής».

Υποψηφιότητα Ερχιουρμαν

Η υποψηφιότητα του αρχηγού της «αξιωματικής αντιπολίτευσης» Τ. Έρχιουρμαν αναδύθηκε στο προσκήνιο της τ/κ κεντροαριστεράς μετά από εντατικές διαβουλεύσεις στο εσωτερικό του ΡΤΚ. Όπως μας πληροφορούν καλά ενημερωμένες πηγές, η υποψηφιότητα Έρχιουρμαν αρχικά δίκασε το στρατόπεδο της λύσης. Στη συνέχεια, ωστόσο, η κομματική βάση θεώρησε ότι η αυτόνομη παρουσία του ΡΤΚ στις «εκλογές» είναι επιτακτική ανάγκη για την τ/κ κεντροαριστερά. Πηγή της «Κ» που παρακολουθεί τη σχετική συζήτηση στο εσωτερικό του ΡΤΚ επισημαίνει τα εξής: «Έχουμε ένα ΡΤΚ, τα ποσοστά του οποίου μετά δυσκολίας φτάνουν στο 23-25%.

Σημαντική μερίδα της τ/κ κοινότητας εξακολουθεί να θεωρεί ότι το μοντέλο ομοσπονδίας αποτελεί μονόδρομο για την λύση του Κυπριακού.

Στο εσωτερικό του κόμματος επικρατεί αναβρασμός. Νέα πρόσωπα διεκδικούν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ηγεσία της κεντροαριστεράς. Υπό αυτές τις συνθήκες το ΡΤΚ δεν έχει την πολυτέλεια να τηρήσει στάση σιωπής στις προεδρικές». Σε ό,τι αφορά το ζήτημα της υποψηφιότητας του κ. Έρχιουρμαν, η ίδια πηγή τονίζει τα εξής: «Σε γενικές γραμμές βλέπουμε ότι η κομματική βάση σήμερα έχει χωριστεί σε δύο στρατόπεδα. Περίπου το 80% των στελεχών υποστηρίζει την υποψηφιότητα του κ. Έρχιουρμαν. Πρόκειται για υποστηρικτές της λύσης που κρεώνουν σημαντικά λάθη στην ηγεσία του κ. Ακιντζί. Την ίδια στιγ-

μή, υπάρχει μια μειοψηφία, περίπου το 20% της κομματικής βάσης, η οποία θεωρεί ότι το ΡΤΚ δεν πρέπει να κατεβεί στις εκλογές με ξεχωριστή υποψηφιότητα. Και αυτό διότι σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσε να προκληθεί ρήγμα στο μέτωπο της ομοσπονδιακής λύσης».

Όλες οι τελευταίες πληροφορίες δείχνουν ότι, εκτός απροόπτου, η πλειοψηφία των στελεχών των κινημάτων, τα οποία υποστηρίζουν την ιδέα της ξεχωριστής εκπροσώπησης στις «προεδρικές» του Απριλίου, θα επικρατήσουν κατά τα επόμενα εικοσιτετράωρα. Στη συγκεκριμένη εξέλιξη, ρόλο θα διαδραματίσει η στασιμότητα στο Κυπριακό

και η άποψη ότι σειρά λανθασμένων χειρισμών του κ. Ακιντζί δεν έφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα στις συνομιλίες.

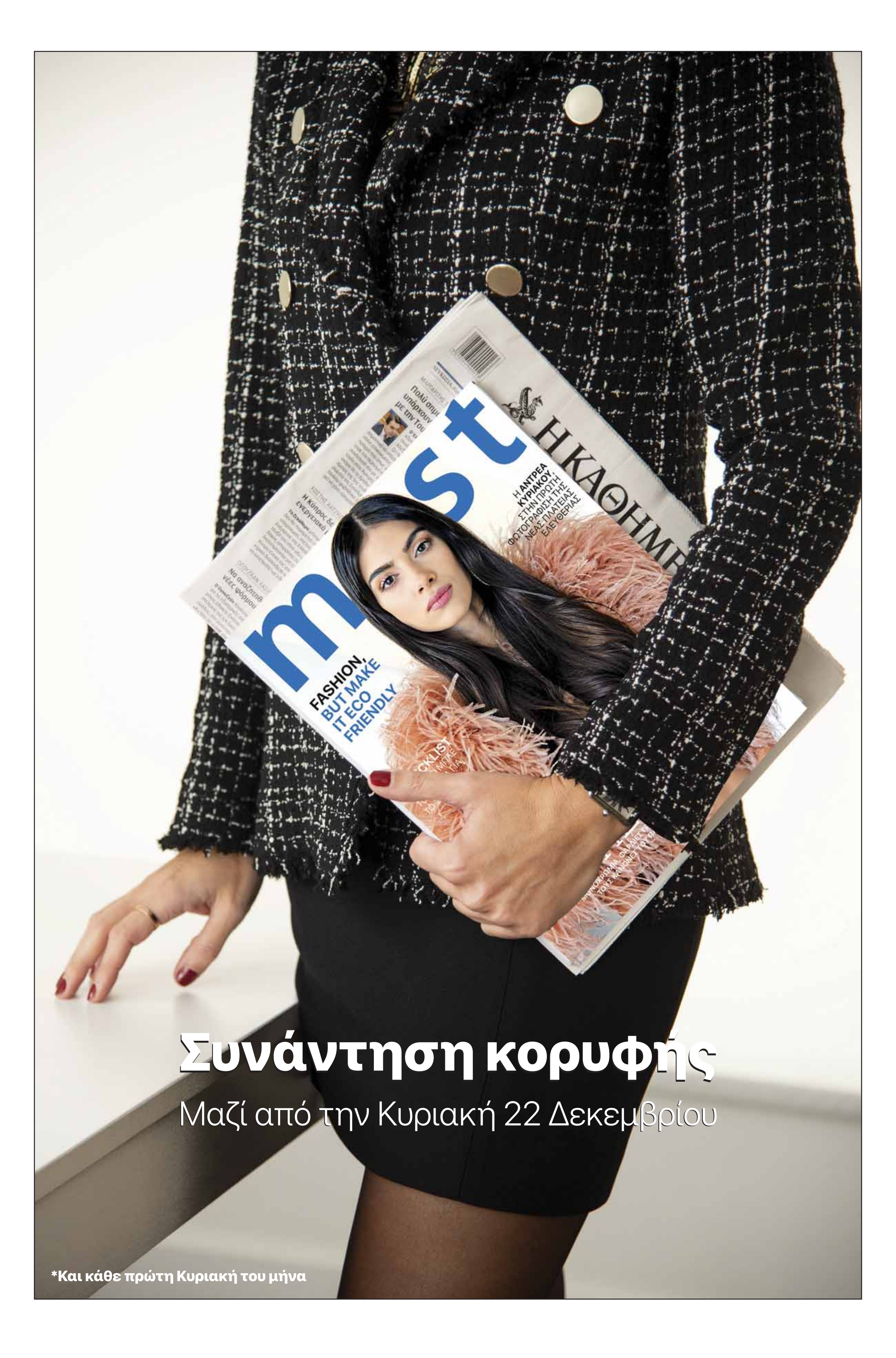
Ακιντζί και τ/κ Δεξιά

Εάν τελικά η υποψηφιότητα του κ. Έρχιουρμαν λάβει σάρκα και οστά, ο κ. Ακιντζί θα βρεθεί αντιμέτωπος με μια διπλή πρόκληση στις επικείμενες «προεδρικές». Από τη μία, θα κληθεί να αποδείξει ότι είναι πιο ικανός και αποτελεσματικός εκπρόσωπος του μετώπου της λύσης και από την άλλη θα πρέπει να ανατρέψει τα επιτεύγματα του στρατοπέδου του «όχι», το οποίο επιθυμεί να κλείσει μια ώρα αρχύτερα το κεφάλαιο της ομοσπονδίας και να ξεκινήσει η συζήτηση για το μοντέλο των δύο κρατών ή της συνομοσπονδίας.

Στο «προεδρικό» επικρατεί η άποψη ότι υπό τις υφιστάμενες συνθήκες ο Τ/κ ηγέτης μπορεί να δώσει μια επιτυχημένη μάχη και στα δύο μέτωπα ταυτόχρονα. Σημαντική μερίδα της τ/κ κοινότητας εξακολουθεί να θεωρεί ότι το μοντέλο ομοσπονδίας αποτελεί μονόδρομο τόσο για την λύση του Κυπριακού, όσο για το μέλλον των Τ/κ. Αυτή η μερίδα προσγγίζει τον κ. Ακιντζί ως έναν ηγέτη, ο οποίος, όταν χρειαστεί, είναι έτοιμος και πρόθυμος να ορθώσει το

ανάστημά του στην Άγκυρα. Την ίδια στιγμή, τα εναλλακτικά μοντέλα λύσης και τα επιτεύγματα του στρατοπέδου του «όχι» δεν πείθουν την πλειοψηφία της τ/κ κοινής γνώμης.

Μπορεί η πλειοψηφία των Τ/κ, η διεθνής κοινότητα, και φυσικά η ε/κ πλευρά να μην είναι διατεθειμένες να εστιάσουν στα εναλλακτικά μοντέλα, ωστόσο, αυτή η πραγματικότητα δεν εμποδίζει τα σχέδια της τ/κ Δεξιάς για τις «προεδρικές». Το μεγαλύτερο κόμμα της παράταξης, το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) αναζητεί τον καταλληλότερο υποψήφιο, ο οποίος θα προβάλλει τα εν λόγω εναλλακτικά μοντέλα κατά την «προεκλογική» περίοδο. Στο πλαίσιο αυτής της αναζήτησης, το όνομα που αυτή τη στιγμή ξεχωρίζει είναι αυτό του «πρωθυπουργού». Για το συγκεκριμένο ζήτημα, πηγή της «Κ» τονίζει τα εξής: «Ο Ερσίν Τατάρ αμφιταλαντεύεται. Δέχεται πιέσεις από πολλές κατευθύνσεις. Οι δικοί του άνθρωποι, οι αντίπαλοί του στην παράταξη και οι άνθρωποι της Άγκυρας τον πιέζουν για να ανακοινώσει την υποψηφιότητά του μια ώρα αρχύτερα. Ο ίδιος έχει δευτερές σκέψεις, τις οποίες ακόμη δεν έχει ξεπεράσει. Ζητά μικρή παράταση για να αναθεωρήσει όλες τις επιλογές του».

A woman is shown from the waist down, wearing a black and white tweed jacket with gold buttons and a black skirt. She is holding a magazine with a woman's face on the cover. The magazine has the word 'm' in large blue letters and the text 'FASHION, BUT MAKE IT ECO FRIENDLY'. The woman on the cover has long dark hair and is wearing a pink feathered collar. The background is a plain white wall.

Συνάντηση κορυφής

Μαζί από την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου

*Και κάθε πρώτη Κυριακή του μήνα

Το πρόγραμμα της επίσκεψης Μητσοτάκη στις ΗΠΑ

Η ατζέντα και οι συναντήσεις

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Για τους Έλληνες πρωθυπουργούς, οι συναντήσεις με τους εκάστοτε Αμερικανούς προέδρους στον Λευκό Οίκο δεν ήταν ποτέ εθιμοτυπικές, ακόμη και όταν έμοιαζαν ως τέτοιες δημοσίως. Για τον Κυριάκο Μητσοτάκη η συνάντησή με τον Ντόναλντ Τραμπ στο Οβάλ Γραφείο στις 7 Ιανουαρίου αποκτά ακόμα ειδικότερο βάρος εξαιτίας των εξελίξεων με την Τουρκία. Αλλά πολύ περισσότερο, επειδή, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η επίσκεψη θα περιλαμβάνει πολλά παραπάνω: ο πρωθυπουργός θα συναντηθεί ακόμη με τον Αμερικανό αντιπρόεδρο Μάικ Πενς, ενώ στις 8 Ιανουαρίου οι κ. Πενς και Πομπέο διοργανώνουν μεγάλο δείπνο προς τιμήν του κ. Μητσοτάκη, στο οποίο έχουν προσκληθεί 300 προσωπικότητες ελληνοαμερικανικού ενδιαφέροντος.

Συnergάτες του πρωθυπουργού μιλούσαν για πρόγραμμα και ατζέντα που υπερβαίνει μια τυπική επίσκεψη στις ΗΠΑ –ο κ. Μητσοτάκης, άλλωστε, θα συνοδεύεται από σειρά υπουργών–γεγονός που σηματοδοτεί τη νέα εποχή στην οποία έχουν εισέλθει οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις, αλλά και τη βούληση Αθήνας και Ουάσινγκτον για εμβάθυνση και ενίσχυση της συνεργασίας σε μια σειρά από τομείς, που εκτός από την άμυνα, συμπεριλαμβάνουν την ενέργεια, την οικονομία και την παιδεία.

Αυτό σηματοδοτείται και από το γεγονός ότι κατά την επίσκε-

ψη εργασίας στην Ουάσινγκτον ο κ. Μητσοτάκης θα συνοδεύεται, σύμφωνα με τις μέχρι στιγμής πληροφορίες και τον σχετικό προγραμματισμό, μεταξύ άλλων, από τους Νίκο Δένδια, Κωστή Χατζηδάκη, Νίκη Κεραμέως, Κυριάκο Πιερρακάκη και Στέλιο Πέτσα. Από τη σύνθεση της αντιπροσωπείας προκύπτει και η ελληνοαμερικανική ατζέντα που θα συζη-

Στο επίκεντρο αναμένεται να βρεθεί η διμερής αμυντική συνεργασία, αλλά και οι τελευταίες ενέργειες της Τουρκίας με αιχμή το μνημόνιο Τουρκίας - Λιβύης.

τηθεί, το περίγραμμα της οποίας είχε διαφανεί και από την επίσημη ανακοίνωση του Λευκού Οίκου για την επίσκεψη. Εξωτερική και περιφερειακή πολιτική, ενέργεια, παιδεία και θρησκευτικές ελευθερίες, τεχνολογίες 5G, είναι μερικά μόνο από τα θέματα.

Οι υπουργοί, άλλωστε, που θα συνοδεύσουν τον κ. Μητσοτάκη στην Ουάσινγκτον (η σύνθεση είναι πιθανόν να αλλάξει ή να διευρυνθεί) θα μετράσουν σε διευρυμένη σύσκεψη με Αμερικανούς ομολόγους τους και στις 7 Ιανουαρίου, αφού ο πρωθυπουργός θα έχει δει τον Ντόναλντ Τραμπ στο

Τόσο η προετοιμασία, όσο και οι παράγοντες που θα συναντήσει ο πρωθυπουργός στην Ουάσινγκτον, κάνουν συnerγάτες του να μιλούν για επίσκεψη που υπερβαίνει τον συμβολισμό μιας εθιμοτυπικής συνάντησης στον Λευκό Οίκο και αναδεικνύει τη νέα φάση στην οποία έχει εισέλθει η χώρα. Στη φωτογραφία, τα ζεύγη Τραμπ και Μητσοτάκη κατά τη δεξίωση που παρέθεσε ο Αμερικανός πρόεδρος στο περιθώριο της πρόσφατης Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Μήνυμα στην ομογένεια

Πολιτική σημασία και μήνυμα που εκπέμπει ισχυρό συμβολισμό έχει και η πρώτη μέρα επίσκεψής του κ. Μητσοτάκη στις ΗΠΑ, καθώς πριν από την Ουάσινγκτον θα μεταβεί ανήμερα τα Θεοφάνια στη Φλόριντα, και συγκεκριμένα στον καθαγιασμό των υδάτων στο Τάρπον Σπρινγκς. Η επιλογή του κ. Μητσοτάκη να βρίσκεται εκεί, στο «χωριό των Καλύμνιων», όπου για την ημέρα των Θεοφανίων συρρέουν Ελληνοαμερικανοί από διάφορες αμερικανικές πόλεις και να δώσει το «παρών» στη λειτουργία, προεξάρχοντος του Αρχιεπισκόπου Αμερικής Ελπίδοφόρου, δεν είναι τυχαία. Σύμφωνα με πληροφορίες μάλιστα, ο κ. Μητσοτάκης θα απευθύνει ομιλία στους ομογενείς. Θα είναι η πρώτη φορά που θα απευθυνθεί στην ομογένεια μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού, ευκαιρία που θα αξιοποιήσει για να θυμίσει ότι ο ίδιος έκανε πράξη μια βασική προεκλογική του δέσμευση, την οποία ψήφισε με ευρύτατη συναίνεση.

Οβάλ Γραφείο. Της συνάντησης αυτής των αντιπροσωπειών θα προεδρεύσουν οι κ. Μητσοτάκης και Τραμπ.

«Το πλαίσιο των διμερών σχέσεων βρίσκεται σε εξαιρετικό επίπεδο. Στόχος μας είναι να οικοδομήσουμε πάνω σ' αυτό και στο πλαίσιο της αμυντικής συνεργασίας, στο πώς μπορούμε να εξοπλίσουμε τις ένοπλες δυνάμεις», σημείωσε ο κ. Μητσοτάκης ερωτηθείς σχετικά με την επίσκεψή του κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου που παραχώρησε την Παρασκευή μετά την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ενώ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομία, προσθέτοντας ότι αποδίδει μεγάλη σημασία «στο επίπεδο των αμερικανικών ξένων επενδύσεων που μπορούν να γίνουν στην Ελλάδα που ξαναμπάνει στον επενδυτικό χάρτη» και στο ενδιαφέρον από αμερικανικά κεφάλαια.

Στο επίκεντρο αναμένεται να βρεθεί η διμερής αμυντική συνεργασία, αλλά και οι τελευταίες ενέργειες της Τουρκίας με αιχμή το μνημόνιο Τουρκίας - Λιβύης, το οποίο υπενθυμίζεται ότι το Στέιτ Ντιπάρτμεντ καταδίκασε ως προκλητικό. Εξάλλου

δεν πέρασαν απαρατήρητες στο Μαξίμου οι τελευταίες δημόσιες δηλώσεις του Τζέφρεϊ Πάιατ, ο οποίος σχολιάζοντας το μνημόνιο, υπογράμμισε δημοσίως ότι με βάση τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και το εθιμικό δίκαιο, τα νησιά πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως οι ηπειρωτικές ακτές, παίρνοντας θέση σε ένα ευαίσθητο ζήτημα που αποτελεί και το όπλο της Ελλάδας έναντι των τουρκικών διεκδικήσεων και ισχυρισμών, ότι κανένα νησί δεν έχει επάρεια πέραν των χωρικών υδάτων του.

«Εκτιμώ ότι η στήριξη αυτή θα επαναληφθεί», δήλωσε ο κ. Μητσοτάκης αναφερόμενος στην επίσκεψή του στην Ουάσινγκτον, όπου, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο πρωθυπουργός θα έχει χωριστή συνάντηση με τον Αμερικανό αντιπρόεδρο. Η επαφή με τον κ. Πενς δεν τελειώνει εκεί. Και αυτό, διότι στις 8 Ιανουαρίου ο αντιπρόεδρος, μαζί με τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Μάικ Πομπέο οργανώνουν δείπνο στην Ουάσινγκτον προς τιμήν του κ. Μητσοτάκη.

Ισχυροί συμβολισμοί

Στο δείπνο προς τιμήν του νέου Έλληνα πρωθυπουργού έχουν προσκληθεί περί τα 300 άτομα,

επιφανείς ομογενείς από τον ακαδημαϊκό χώρο, αλλά και πρόσωπα από το πολιτικό και διπλωματικό κατεστημένο της Ουάσινγκτον. Για το Μέγαρο Μαξίμου, η πρόσκληση και η διοργάνωση, την οποία έχει αναλάβει η αμερικανική πλευρά, είναι ενδεικτική της σημασίας που αποδίδεται στην επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού.

Η ημερομηνία είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού η 8η Ιανουαρίου είναι η πρώτη ημέρα του έτους κατά την οποία συνεδριάζει το Κογκρέσο (επαφές με εκπροσώπους του οποίου φαίνεται ότι θα έχει επίσης ο πρωθυπουργός, αν και το πρόγραμμα βρίσκεται υπό διαμόρφωση).

Τόσο η προετοιμασία, όσο και τα πρόσωπα που θα συναντήσει ο πρωθυπουργός κάνουν συnerγάτες του να μιλούν για επίσκεψη που υπερβαίνει τον συμβολισμό μιας εθιμοτυπικής συνάντησης στον Λευκό Οίκο και αναδεικνύει τη νέα φάση στην οποία έχει εισέλθει η χώρα, τη νέα εικόνα που εκπέμπει προς τα έξω και τη σημασία της ως σταθερού και αξιόπιστου εταίρου στην περιοχή. Και αυτό σε μια σημαντική συγκυρία, όπου η κλιμάκωση της τουρκικής προκλητικότητας δοκιμάζει τις αντοχές της Αθήνας.

ΣΥΡΙΖΑ: τέσσερις «φυλές» παίρνουν θέση μάχης

Πώς διαμορφώνεται ο εσωκομματικός χάρτης ενόψει και του συνεδρίου του κόμματος την ερχόμενη άνοιξη

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ενα μωσαϊκό διαφορετικών τάσεων με πολιτικά αλλά και προσωπικά κίνητρα διαμορφώνεται στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, με το κάθε μπλοκ να παίρνει θέση μάχης ενόψει και του συνεδρίου την ερχόμενη άνοιξη. Η τελευταία εξέλιξη που ενισχύει αυτή την πολυσύνθετη εικόνα είναι η νεοουσταθείσα τάση υπό τον Δημήτρη Τζανακόπουλο με την ονομασία «Αριστερό Δίκτυο», η οποία αποτελεί ουσιαστικά έναν τέταρτο πόλο εντός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ας δούμε πώς διαμορφώνεται στην παρούσα φάση ο εσωκομματικός χάρτης και τι προσβέβει η κάθε τάση.

Πρώτη και μαζικότερη είναι η «Κίνηση Μελών», που έκανε την εμφάνισή της την άνοιξη του 2018. Σχηματικά σε αυτή ανήκουν οι λεγόμενοι «προεδρικοί», οι οποίοι ήταν οι πρώτοι που ξεκίνησαν να μιλούν για την ανάγκη διεύρυνσης του κόμματος και τον μετασχηματισμό του στη «νέα εποχή». Βασικά στελέχη που τη διαμόρφωσαν είναι η Ολγα Γεροβασίλη, ο Αντώνης Κοτσάκας, ο Γιάννης Μπαλάφας, ο Νίκος Παππάς, ο Χρήστος Σπirtζης, ο Κώ-

στας Ζαχαριάδης, ο Νίκος Σκορίνης, ο Χρήστος Στάικος. Δεν έχει «αρχηγό», όπως χρεώνονται άλλες τάσεις, αλλά αποτελεί, όπως λένε όσοι συμμετέχουν, μια συλλογικότητα.

Στο εσωκομματικό πεδίο είναι οι πιο «ανοικτοί» στη διεύρυνση. Εξ ου και έχουν πολύ μεγάλη ώσμωση με μια δεύτερη πολυπλη-

Ποιοι συγκροτούν την «Κίνηση Μελών», την «Προοδευτική Συμμαχία», τους «53» και το νεοουσταθέν «Αριστερό Δίκτυο».

θή τάση: την «Προοδευτική Συμμαχία», δηλαδή τα στελέχη που δεν ανήκαν παλαιότερα στον ΣΥΡΙΖΑ. Η Συμμαχία έχει πλέον δύο παρακλάδια. Το πρώτο είναι όσοι σχημάτισαν την κίνηση στις αρχές του 2019, με αφορμή τότε τη συμφωνία των Πρεσπών. Η Γέφυρα, η ΔΗΜΑΡ και πολιτικά στελέχη προερχόμενα από τη σοσιαλδημοκρατία δημιούργησαν την πρώτη μαγιά. Πλέον εκεί χρεώνονται με

Ο κ. Τσίπρας αναφέρθηκε εμμέσως πλην σαφώς στις τάσεις του κόμματος, λέγοντας ότι ο στόχος δεν είναι να μιλήσουν με όρους παρελθόντος, αλλά μέλλοντος, που σημαίνει πως μπορεί να υπάρξουν νέες ομαδοποιήσεις.

την ευρύτερη έννοια και οι νέοι πασοκογενείς που εντάσσονται στον ΣΥΡΙΖΑ, όπως τα 120 στελέχη που πρωτοστάτησαν στην πρόσφατη εκδήλωση στο Κάραβελ με ομιλητή τον Αλέξη Τσίπρα.

Η τρίτη τάση, που αποτελεί και τη βασική εσωκομματική αντιπολίτευση μέχρι σήμερα, είναι η ομάδα των «53». Με επικεφαλής τον τώως υπουργό Οικονομικών, Ευκλείδη Τσακαλώτο, διεκδικούν την αριστερή πτέρυγα του κόμματος, παρά το γεγονός ότι και στο εσωτερικό τους είναι ένα ετερόκλητο σύνολο ανθρώπων. Επί παραδείγματι, σημειώνουν πολλοί, ο κ. Λάμπρου δεν έχει πολλά κοινά σημεία αναφοράς με τον κ. Τσακαλώτο, ο οποίος υπήρξε και εκ της θέσεώς του προνομιακός συνομιλητής με τη διεθνή οικονομική ελίτ. Παρ' όλα αυτά, οι «53» έχουν βρει αναμφίβολα ένα μέντομ εκφράζοντας κατά κύριο λόγο διαφωνίες για το εύρος της διεύρυνσης και την «πασοκοποίηση» του κόμματος.

Τελευταία τάση, όπως ήδη ειπώθηκε, είναι αυτή υπό τον Δημήτρη Τζανακόπουλο. Το γεγονός πως ακόμη δεν έχει δοθεί στη δημοσιότητα κάποιο κείμενο κάνει το τοπίο ασαφές γύρω από τις

προθέσεις της κίνησης. Το όνομά της, πάντως –«Αριστερό Δίκτυο»–, αποτυπώνει μια πολιτική τοποθέτηση. Ο ίδιος ο πρώην κυβερνητικός εκπρόσωπος κρατά κλειστά τα χαρτιά του, όπως φάνηκε και στην τελευταία συνεδρίαση της Επιτροπής Ανασυγκρότησης, όπου πήρε τον λόγο. Οι ίδιες πηγές λένε πως ο κ. Τζανακόπουλος θέλει να καλύψει έναν «ενδιάμεσο χώρο» μεταξύ «Κίνησης Μελών» και «53», που σημαίνει πως δεν έχει αντιρρήσεις για τη διεύρυνση, αλλά θέτει όρους. Άλλοι λένε πως απλώς θέλει να έχει τη δική του εσωκομματική ομάδα, ώστε να αποτελεί πόλο διαπραγματεύσεως στη νομή της κομματικής εξουσίας.

Ερώτημα, πάντως, υφίσταται σχετικά με τον έτερο ισχυρό συνομιλητή του Αλέξη Τσίπρα επί πρωθυπουργίας του, τον κ. Νίκο Παππά, που πλέον έχει απολέσει και εσωκομματικά τα ισχυρά ερείσματα που είχε ως υπουργός. Ο κ. Τσίπρας, πάντως, στην τελευταία συνεδρίαση αναφέρθηκε εμμέσως πλην σαφώς στις τάσεις του κόμματος, λέγοντας ότι ο στόχος δεν είναι να μιλήσουν με όρους παρελθόντος, αλλά μέλλοντος, που σημαίνει πως μπορεί να υπάρξουν νέες ομαδοποιήσεις.

αθηναϊνίτης

Δοκιμάστε τη νέα εποχή στο ψώνισμα!

Από τον Αντρίου Τζόνσον, το 1868, στον Ντόναλντ Τραμπ

Εως το τέλος της εβδομάδας είναι πιθανό να έχει υπερψηφιστεί η παραπομπή του

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Μαύρα Χριστούγεννα προβλέπονται τα φετινά για τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ, καθώς είναι πιθανό μέχρι το τέλος της εβδομάδας η αμερικανική Βουλή να έχει υπερψηφίσει στην ολομέλεια της την παραπομπή του. Μπορεί οι αναλυτές να προεξοφλούν την καταψήφιση της αντίστοιχης πρότασης στη Γερουσία τον Ιανουάριο, αλλά το πρώτο βήμα έχει ήδη γίνει και αυτό θα πρέπει να θεωρείται νίκη για το Κόμμα των Δημοκρατικών.

Ο ίδιος ο Τραμπ αποκρύπτει τη διαδικασία ως «κυνήγι μαγισσών» και «παραπομπή λάιτ», η αλήθεια όμως είναι ότι πλέον τον βαρύνουν δύο σοβαρές κατηγορίες: η κατάχρηση εξουσίας, αφού στην υπόθε-

Οι αναλυτές προεξοφλούν ότι, σε αντίθεση με τη Βουλή, η αντίστοιχη πρόταση θα καταψηφιστεί στη Γερουσία τον Ιανουάριο.

ση της Ουκρανίας φάνηκε να προτάσσει το προσωπικό του όφελος των εθνικών συμφερόντων, καθώς και η παρακώλυση των εργασιών του Κογκρέσου στην προσπάθεια του Σώματος για διερεύνηση της συμπεριφοράς του. Η αμερικανική κοινή γνώμη παραμένει διασπασμένη ως προς την παραπομπή του με το αίτημα της καθαίρεσής. Ούτως ή άλλως και τις δύο προηγούμενες περιπτώσεις που πρόεδροι των ΗΠΑ παραπέμφθηκαν, η Γερουσία εμπόδισε τη διαδικασία να προχωρήσει περαιτέρω.

Τον Μάρτιο του 1868 ο Αντρίου Τζόνσον παραπέμφθηκε επειδή επικύρωσε να αντικαταστήσει τον υπουργό Πολέμου. Τον Μάιο της ίδιας χρονιάς η Γερουσία απέτυχε να τον παραπέμψει, αφού δεν συγκεντρώθηκε η απαραίτητη πλειοψηφία των δύο τρίτων. Το ίδιο συνέβη και τον Δεκέμβριο του 1998, όταν ο Μπιλ Κλίντον έγινε ο δεύτερος πρόεδρος των ΗΠΑ, του οποίου την παραπομπή αποφάσισε η Βουλή με τις κατηγορίες της ψευδορκίας και της παρακώλυσης Δικαιοσύνης σχετικά με τη σχέση του με την ασκούμενη Μόνικα Λεβίνσκι. Ωστόσο, η διαδικασία σταμάτησε και πάλι στη Γερουσία, όπου οι Ρεπουμπλικανοί δεν μπόρεσαν να συλλέξουν τις απαραίτητες ψήφους.

Ολοκλήρωση της διαδικασίας φέτος θα σήμαινε, λοιπόν, είσοδο σε ακαρτογράφητα νερά. Πολλοί αναρωτιούνται υποθετικά: «Εστω ότι αποφασιζόταν η καθαίρεσή του, θα είχε ο φιλότιμο να παραιτηθεί ο Τραμπ; Ή θα αγκιστρωνόταν στον Λευκό Οίκο, υποχρεώνοντας τις δυνάμεις ασφαλείας να τον απομακρύνουν διά της βίας από τον θώκο;». Γνωρίζοντας

Ο Αμερικανός πρόεδρος αποκρýπτει τη διαδικασία ως «κυνήγι μαγισσών» και «παραπομπή λάιτ», όμως πλέον τον βαρύνουν δύο σοβαρές κατηγορίες: η κατάχρηση εξουσίας και η παρακώλυση των εργασιών του Κογκρέσου.

Ψηφοφόροι, τυφλά πιστοί στον πρόεδρο

Σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, ο Τραμπ μοιάζει να επικρατεί με μεγάλο προβάδισμα των Δημοκρατικών πιθανών αντιπάλων του, Τζο Μπάιντεν, Μπέρι Σάντερς και Ελίζαμπεθ Ουόρεν, σε κρίσιμες πολιτείες όπως η Πενσιλβάνια, το Ουισκόνσιν και το Μίσιγκαν. Εκλογολόγοι θεωρούν πιθανή μια επανάληψη του σεναρίου του 2016, όταν η Χίλαρι Κλίντον κέρδισε μεν τη λαϊκή ψήφο και μάλιστα με διακριτή διαφορά τριών εκατομμυρίων ψήφων, αλλά λόγω εκλογικού συστήματος στις ΗΠΑ, ο Τραμπ κατόρθωσε να συγκεντρώσει τους απαραίτητους εκλεκτόρες για να αναδειχθεί πρόεδρος. Ακόμη και αν δεν επιβεβαιωθούν αυτές οι εκτιμήσεις, ο Αμερικανός πρόεδρος έχει κάποια επιρροή στο εκλογικό σώμα που αγγίζει τα όρια της πολιτικής αίρεσης. Ελέγχει τον μηχανισμό προπαγάνδας και ειδικά το δημοφιλές Fox News, που διαμορφώνει τις σκέψεις και τα συναισθήματα του κοινού. Με τη διασπορά θεωριών συνωμοσίας και τη δημιουργία μιας παράλληλης πραγματικότητας, οι ψηφοφόροι του ακολουθούν τυφλά τον πρόεδρο, τον οποίο αναμένεται να επανεκλέξουν θριαμβευτικά.

τον πρότερο ανέντιμο βίο του, η απάντησή μάλλον κλίνει προς τη δεύτερη εκδοχή. Ένα άλλο υποθετικό ερώτημα που θέτουν οι αναλυτές σε περίπτωση καθαίρεσής του Αμερικανού προέδρου είναι κατά πόσον ο αντικαταστάτης του και σημερινός αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Μάικ Πενς, θα ήταν προτιμότερος από τον Τραμπ.

«Τσίρκο και όνειδος»

Οι Ρεπουμπλικανοί, πλήρως εναρμονισμένοι με τον Τραμπ, αποκέρυξαν την έρευνα αποκαλώντας την «τσίρκο και όνειδος», παρά το γεγονός ότι οι ίδιοι συμμετέχουν στον ευτελισμό της. Ακόμη και το αίτημα για 15λεπτη διακοπή των εργασιών για επισκέψεις στην τουαλέτα έγιναν αντικείμενο υστερικών αντιδράσεων από τους ομοϊδεάτες του προέδρου. Η στρατηγική του κόμματος είναι να υπονομεύσει και να απονομοποιήσει τη διαδικασία. Η άρνηση του

Λευκού Οίκου να συνεργαστεί με το Κογκρέσο αποστέλλοντας νομική εκπροσώπηση ερμηνεύθηκε π.χ. από την σύμβουλο του Τραμπ, Κέλιαν Κόνγουεϊ, ως αντίσταση «στη συνεργασία με μία παράνομη διαδικασία».

Το πολιτικό διακύβευμα από τη διαδικασία είναι μεγάλο. Δεν είναι τυχαία η αρχική απροθυμία της Νάνσι Πελόσι, επικεφαλής της Βουλής, να προχωρήσει τη διαδικασία παραπομπής, θεωρώντας προφανώς ότι θα γίνει μπουμερανγκ για τους Δημοκρατικούς, θα ενισχύσει τον Τραμπ και θα οδηγήσει τελικά στην επανεκλογή του τον προσεχή Νοέμβριο.

Όπως εξήγησε όμως η ίδια στη συνέχεια, με τα αδιάσειστα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, ο Αμερικανός πρόεδρος δεν άφησε περιθώρια στο κόμμα της.

Η ρεαλιστική δεν είναι δυνατόν να ακυρώσει τα θεσμικά αντίβαρα που προβλέπει το αμε-

ρικανικό Σύνταγμα σε περίπτωση σοβαρών αδικημάτων, όπως αυτά στα οποία κατέληξε η έρευνα: το γεγονός ότι ο Τραμπ πίεσε ουσιαστικά έναν ξένο γκέι, τον Ουκρανό ομόλογό του, Βολοντίμιρ Ζελένσκι, να βοηθήσει στην απαξίωση του βασικότερου αντιπάλου του το 2020, του Τζο Μπάιντεν, εκβιάζοντάς τον ότι σε αντίθετη περίπτωση το Κίεβο δεν θα ελάμβανε την υποσχεθείσα αμερικανική στρατιωτική βοήθεια. Μπορεί για τους περισσότερους Δημοκρατικούς οι διεφθαρμένες προθέσεις του Τραμπ να είναι προφανείς, για τους Ρεπουμπλικανούς ωστόσο τίποτα ακόμη δεν έχει αποδειχθεί.

Αλλωστε, η ίδια επιτροπή Δικαιοσύνης της Βουλής απέφυγε τελικά να απαγγείλει την κατηγορία της δωροδοκίας εις βάρος του Αμερικανού προέδρου, ίσως επειδή οι αποδείξεις περί συναλλαγής με τον Ουκρανό ομόλογό του δεν ήταν καλά στοιχειοθετημένες. Εγκατέλειψε επίσης την κατηγορία της παρακώλυσης του έργου της Δικαιοσύνης, που είχε υπαινιχθεί το πόρισμα της επιτροπής του Ρόμπερτ Μιούλερ για τη ρωσική ανάμειξη στις εκλογές του 2016.

Αυτό σημαίνει ότι οι ενάγοντες είναι απίθανο να καταφέρουν να πείσουν άλλα μέλη του Κογκρέσου εκτός από εκείνα του δικού τους στρατοπέδου. Μέσα σε αυτό το κλίμα, οι ΗΠΑ οδηγούνται στην προεκλογική εκστρατεία του 2020 σε συνθήκες απόλυτης πόλωσης και με το Δημοκρατικό Κόμμα πολυδιασπασμένο και αλληλοσπαρασόμενο, χωρίς κάποιο από τα βασικά φαβορί να έχει ξεχωρίσει κι ενώ απομένει λιγότερο από ένας χρόνος πριν από την κρίσιμη μονομαχία με τον Τραμπ.

Η μεταρρύθμιση Μακρόν δοκιμάζεται στους δρόμους

Απεργίες για το συνταξιοδοτικό

«**Μόνο** η Medef (Ένωση Γαλλικών Βιομηχανιών) δεν θα συμμετάσχει στην απεργία της Τρίτης 17 Δεκεμβρίου», είπε γελώντας κάτω από τα ευμεγέθη μουστάκια του ο επικεφαλής του προσκείμενου στο Κομμουνιστικό Κόμμα συνδικάτου της CGT, Φίλιπ Μαρτινέζ, αφού πληροφωρήθηκε την απόφαση των λεγόμενων «ρεφορμιστικών» συνδικάτων CFDT και UNSA να κατέβουν στην απεργία κατά της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού, που συνεχίζεται για δέκα και πλέον ημέρες.

«Ο πρωθυπουργός Εντουάρ Φίλιπ κατάφερε τουλάχιστον να ενώσει το κατακερματισμένο συνδικαλιστικό κίνημα», έλεγαν οι πολιτικοί αντίπαλοι της κυβέρνησης, υπενθυμίζοντας ότι η προσκείμενη στο Σοσιαλιστικό Κόμμα οργάνωση CFDT και το συντηρητικό σωματείο των εκπαιδευτικών UNSA ουδέποτε συμπορεύθηκαν στο πλευρό των θεωρούμενων ως μαχητικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, όπως είναι οι CGT και FO. Η αδυναμία της κυβέρνησης να κατευνάσει την οργή του συνδικαλιστικού κινήματος και η απρόσμενα μαζική κινητοποίηση της περασμένης εβδομάδας, με τον αριθμό των διαδηλωτών σε όλη τη Γαλλία να ξεπερνά εκείνον των κινητοποιήσεων του 1995, αφήνει ελάχιστα περιθώρια στην κυβέρνηση Μακρόν και απειλεί τη φιλόδοξη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού. «Η κυβέρνηση παραβίασε την κόκκινη γραμμή», είπε την Τετάρτη το βράδυ ο γενικός γραμματέας της CFDT, Λοράν Μπερζέ, εκφράζοντας τη ριζική διαφωνία του με τη χρονική επέκταση της ηλικίας συνταξιοδότησης στα 64 έτη, από 62 που είναι σήμερα.

Σε μια περίοδο οξείας κοινωνικής έντασης στον απόηχο των κινητοποιήσεων των «Κίτρινων Γιλέκων», το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο οδήγησε τους σιδηροδρομικούς, τους εργαζομένους των μέσων μαζικής μεταφοράς, τους αστυνομικούς

και πυροσβέστες και τους εκπαιδευτικούς, μεταξύ άλλων επαγγελματικών κατηγοριών, στους δρόμους των γαλλικών πόλεων, παρά την πρωτοφανούς κλίμακας καταστολή.

Σε κάποιες –ελάχιστες– υποχωρήσεις προέβη ήδη η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Φίλιπ, αφήνοντας την Πέμπτη ανοικτή την προοπτική διατήρησης ορισμένων προνομίων επαγγελματικών ομάδων, όπως οι αστυνομικοί και οι πυροσβέστες. Τα «ειδικά προνόμια», τα οποία η κυβέρνηση καταδικάζει ως «αναχρονιστικά υπολείμματα» με ρίζες στις αρχές του 20ού αιώνα, εφαρμόστηκαν στην πραγματικότητα για πρώτη φορά με-

Νέα κινητοποίηση την επόμενη Τρίτη – Εντύπωση προκαλεί η συμπίεση συντηρητικών σωματείων με θεωρούμενες μαχητικές οργανώσεις.

τά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι σιδηροδρομικοί, για παράδειγμα, ανταμειφθηκαν για τη μεγάλη συμμετοχή τους στην αντίσταση κατά των ναζί. Η αστυνομία, από τη μεριά της, εξασφάλισε ειδικό μισθολογικό καθεστώς και πλουσιοπάροχες έκτακτες αμοιβές χάρη στην αφοσίωσή της στις κυβερνήσεις των Σοσιαλιστών και αργότερα του στρατηγού Ντε Γκωλ κατά τη διάρκεια του πολέμου στην Αλγερία μεταξύ 1954 και 1962. Η προσήλωση της αστυνομίας και της χωροφυλακής στη δημοκρατική νομιμότητα και η άρνησή της να προσχωρήσει στο πλευρό των σκληροπυρηνικών οπαδών της «Γαλλικής Αλγερίας», εξασφάλισαν την επιβίωση της νεογέννητης 5ης Δημοκρατίας το 1958.

REUTERS

Σιδηροδρομικοί, εργαζόμενοι στα μέσα μαζικής μεταφοράς, αστυνομικοί και πυροσβέστες, εκπαιδευτικοί κ.ά. βγήκαν στους δρόμους.

DESSANGE

P A R I S

Une maison de beauté

www.dessagne-cyprus.com

Η επόμενη μέρα για Βρετανία και Ευρώπη

Μονόδρομος το Brexit μετά την άνετη πλειοψηφία που εξασφάλισε ο Τζόνσον

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Οι πολιτικοί επιστήμονες του μέλλοντος ίσως ανατρέχουν στις βρετανικές εκλογές της περασμένης Πέμπτης για να εξηγήσουν πώς μπορεί κάποιος να κερδίσει μια τόσο δύσκολη και τόσο σημαντική αναμέτρηση με τρεις μόνο λέξεις: Get Brexit Done! Αυτό ήταν όλο κι όλο που είχε να πει ο Μπόρις Τζόνσον στους ψηφοφόρους κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μη διστάζοντας ακόμη και να κρυφτεί μέσα σε έναν καταψύκτη για να αποφύγει ενοχλητικές ερωτήσεις δημοσιογράφων για άλλα, φλέγοντα ζητήματα. Λόγω των αδύναμων αντιπάλων του, η μονοθεματική προσήλωσή του δικαιώθηκε απολύτως.

Εξασφαλίζοντας άνετη πλειοψηφία 364 εδρών σε σύνολο 650, με την καλύτερη επίδοση για τους Συντηρητικούς από την εποχή της Μάργκαρετ Θάτσερ, έθεσε τέλος στην πολιτική παράλυση της Βρετανίας, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ενωσης, που κράτησε τριάντι χρόνια. Το Brexit είναι πλέον δρόμος χωρίς επιστροφή. Η Βουλή των Κοινοτήτων θα ψηφίσει τον σχετικό νόμο πριν από τα Χριστούγεννα και η Βρετανία θα εγκαταλείψει επισήμως την Ε.Ε. στις 31 Ιανουαρίου του 2020. Τίποτα δεν μπορεί να διασκεδάσει την πολιτική βαρύτητα αυτής της εξέλιξης και να μειώσει τον ψυχολογικό της αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή και τη διεθνή κοινή γνώμη.

Οτιδήποτε και να καταλογίσει κανείς στον Τζόνσον, γεγονός είναι ότι επιβεβαίωσε για μία ακόμη φορά τον μύθο της εκλογικής μπουλντόζας. Το 2008 κατάφερε να αλώσει τον δήμο του Λονδίνου, σε ένα προνομιακό πεδίο των Εργατικών, απέναντι σε έναν δημοφιλή δήμαρχο όπως ο Κεν Λίβινγκστον, προβάλλοντας το προφίλ ενός αιρετικού Συντηρητικού, ανοικτόμυαλου σε κοινω-

νικά θέματα όπως τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων, η νομιμοποίηση της κάνναβης και η μετανάστευση. Αυτή τη φορά έδειξε ένα πολύ διαφορετικό, εθνικολαϊκό πρόσωπο, που του επέτρεψε, με πολιορκητικό κριό το Brexit, να γκρεμίσει το «κόκκινο τείχος» των Εργατικών: δεκάδες από τα ιστορικά τους προπύργια στη βιομηχανική (ή αποβιομηχανοποιημένη) βόρεια Αγγλία και τα Μιντλαντς πέρασαν στους Τόρις, υποχρεώνοντας το κόμμα του Τζέρεμι Κόρμπιν στη χειρότερη ήττα του μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αρκετοί έριξαν το φταιξιμο στο «αριστεριστικό» πρόγραμμα του Κόρμπιν, εκτιμώντας ότι απώθησε μετριοπαθείς ψηφοφόρους. Δεν είναι βέβαιο ότι αυτός ήταν ο κυριότερος λόγος. Όλες οι δημοσκοπήσεις (και αυτή τη φορά οι δημοσκοπήσεις έπεσαν σε μεγάλο βαθμό μέσα) έδειχναν ότι το

Ανοιχτό το ενδεχόμενο αποχώρησης χωρίς συμφωνία με την Ε.Ε., σμιχλώδες το μέλλον Σκωτίας και Βόρειας Ιρλανδίας.

εκλογικό μανιφέστο των Εργατικών, με την έμφαση που έδινε στο εθνικό σύστημα υγείας και στον τερματισμό της λιτότητας, ήταν αρκετά δημοφιλές και τους βοήθησε να κλείσουν κάπως την ψαλίδα, έστω προσωρινά. Οπωσδήποτε το προσωπικό στοιχείο έπαιξε τον ρόλο του. Παρά τις παροιμιώδεις γκάφες του, ίσως και χάρη σε αυτές, ο Τζόνσον εμφανιζόταν, στα μάτια πολλών, πιο ανθρώπινος από έναν ξύλινο Κόρμπιν, αλλά και από τη ρομποτική προκάτοχό του Τερέζα Μέι. Οι επικρίσεις που δέχθηκε

Αυτή τη στιγμή, ο Μπόρις Τζόνσον είναι ο ισχυρότερος πρωθυπουργός που είχε η Βρετανία από την εποχή του Τόνι Μπλερ. Κέρδισε το στοίχημα της ζωής του, ποντάροντας στο χαρτί του αγγλικού εθνικισμού.

Brexit, αλλά τι Brexit;

Οτι η Βρετανία θα αποχωρήσει στις 31 Ιανουαρίου από την Ε.Ε. είναι πλέον βέβαιο. Το τι θα γίνει μετά παραμένει ωστόσο αβέβαιο. Από την 1η Φεβρουαρίου θα αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τις Βρυξέλλες για τη μελλοντική εμπορική σχέση των δύο πλευρών. Ο Τζόνσον έχει υποσχεθεί ότι θα υπάρξει συμφωνία μέχρι το τέλος του 2020, αλλά αυτό θεωρείται απίθανο. Ανάλογες εμπορικές συμφωνίες της Ε.Ε. με άλλα κράτη, όπως ο Καναδάς, χρειάστηκαν αρκετά χρόνια. Ο Τζόνσον δεν φαίνεται διατεθειμένος να τραβήξει σε μακρός αυτή η διαδικασία, γιατί-στός το μεταξύ η χώρα του θα πρέπει να συμμορφώνεται με βασικούς κανόνες της ενιαίας αγοράς χωρίς να έχει κανένα λόγο πάνω σε αυτούς. Επομένως, το ενδεχόμενο ενός χαώδους Brexit, χωρίς συμφωνία με τις Βρυξέλλες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, εξακολουθεί να βρίσκεται στον ορίζοντα.

ο ηγέτης των Εργατικών για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίσει κρούσματα αντισημιτισμού είχαν και αυτές το κόστος τους.

Το κυριότερο, ο Κόρμπιν αρνούνταν πεισματικά να πάρει θέση στο κατεξοχόν ζήτημα που κρινόταν σε αυτές τις εκλογές, δηλαδή τη θέση της χώρας του στην Ε.Ε. Μάλιστα, ενώ το 2017 έλεγε ότι θα σεβαστεί το αποτέλεσμα της λαϊκής ευθυμιορίας του 2016, σε αυτές τις εκλογές τασόταν υπέρ δεύτερου δημοψηφίσματος, στο οποίο το Εργατικό Κόμμα δεν θα έπαιρνε επίσημη

θέση. Αλλά ούτε η ηγέτις των Φιλελευθέρων, Τζο Σούνισον, είχε καλύτερη τύχη. Φιλοδοξώντας να εκφράσει το σύνολο των ψηφοφόρων του Remain, δεσμεύθηκε να ακυρώσει το Brexit με απλή απόφαση της Βουλής, γεγονός που ερέθισε τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά πολλών. Αν και οι Φιλελεύθεροι υποστηρίχθηκαν από μεγάλο μέρος του επιχειρηματικού κόσμου και έντυπα ισχυρής επιρροής, όπως ο Economist, δεν κατάφεραν να εκλέξουν παρά μόλις 11 βουλευτές, μεταξύ των οποίων δεν ήταν η αρχηγός τους.

Η πολιτική της εξάντλησης

Του **DAVID BROOKS**
THE NEW YORK TIMES

Δύο ομάδες εκλογών καθοδηγούν σήμερα τις πολιτικές εξελίξεις. Η μία εξ αυτών είναι το προλεταριάτο, δηλαδή οι ψηφοφόροι της εργατικής τάξης που συμμετέχουν στις συγκεντρώσεις του Ντόναλντ Τραμπ στις ΗΠΑ και τροφοδοτούν με ενέργεια το Brexit και την προεκλογική εκστρατεία του Μπόρις Τζόνσον στη Βρετανία. Το προλεταριάτο βλέπει τον κόσμο του να εξασθενεί και να υποχωρεί, και επιζητεί έναν «σκληρό» άνδρα που θα τον αναζωογονήσει.

Η δεύτερη ομάδα είναι το λεγόμενο «πρεκαριάτο». Νέοι, μορφωμένοι ψηφοφόροι που παγιώθηκαν στη λεγόμενη «gig economy», όπου κυριαρχούν οι ευέλικτες και προσωρινές μορφές εργασίας. Αυτοί επιζητούν ηγέτες όπως ο Μπέρνι Σάντερς και ο Τζέρεμι Κόρμπιν, οι οποίοι υπόσχονται δωρεάν εκπαίδευση, δωρεάν Ίντερνετ και βρεφονηπιακή φροντίδα, πολιτικές δηλαδή που αποσκοπούν να τους δώσουν ένα αίσθημα ασφάλειας.

Αυτές οι δύο ομάδες ανθρώπων διαφέρουν κατά πολλούς τρόπους. Όταν οι προλεταριοί επιτιθενται στους εχθρούς τους, το κάνουν από μια θέση θεωρούμενης κοινωνικής κατωτερότητας και έτσι οι επιθέσεις τους είναι ωμές και γεμάτες πικρία. Αντιθέτως, όταν το «πρεκαριάτο» επιτίθεται, το πράττει από μια θέση ηθικής ανωτερότητας. Γι' αυτόν τον λόγο, οι επι-

θέσεις του βρίθουν χλευασμού, διακωμώδησης και περιφρόνησης.

Όμως, είναι δυνατόν να εντοπιστούν και πολλοί παραλληλισμοί μεταξύ προλεταριάτου και «πρεκαριάτου». Αμφότερα τα κινήματα γεννιούνται μέσα από ένα γενικευμένο φόβο για το μέλλον, αλλά και για τους αντιπάλους. Αμφότερα,

Το αποτέλεσμα της αναμέτρησης καθορίστηκε από το γεγονός ότι οι περισσότεροι ψηφοφόροι είχαν εξουθενωθεί από τον Κόρμπιν και τον Τζόνσον.

υιοθετούν αποκαλυπτικά οράματα της καταστροφής που μας περιβάλλει. Στην ουσία, η δυστοπία μετατράπηκε στο όπιο της τάξης των ακτιβιστών.

Εντρομες οι δύο ομάδες από την οικονομική ανασφάλεια, είναι πανέτοιμες να ανεχθούν οποιαδήποτε «αμαρτία» του ηγέτη τους – ρατσισμό, αντισημιτισμό και ανεντιμότητα – αρκεί αυτός να θέλει να πολεμήσει στο πλάι τους. Αμφότερες υποστηρίζουν μη ρεαλιστικές πολιτικές προτάσεις, γιατί απορρίπτουν την άποψη πως η πολιτική είναι απλώς ο περιπε-

Πρωτοσέλιδα των βρετανικών εφημερίδων την επομένη των εκλογών.

πλεγμένος τρόπος με τον οποίο συμβιβάζουμε τις διαφορές μας με αυτούς που διαφωνούμε.

Στην πραγματικότητα, αυτές οι δύο ομάδες καθοδηγούν την πολιτική αντιπαράθεση και καθορίζουν την ατζέντα της.

Ωστόσο, υπάρχει και μια τρίτη ομάδα ανθρώπων-ψηφοφόρων, οι οποίοι έχουν γίνει ίσως το πιο ενδιαφέρον τμήμα του εκλογικού σώματος σε ΗΠΑ και Βρετανία. Αυτή είναι το εξαντλημένο 75% των εκλογών, άνθρωποι που δεν προσδιορίζονται από την κοινή τους ιδεολογία, αλλά από την συ-

ναισθηματική τους κατάσταση. Είναι όλοι εκείνοι που έχουν εξαντληθεί από τον αέναο πόλεμο μεταξύ προλεταριάτου και «πρεκαριάτου». Αυτή ακριβώς η εξάντληση έχει εξελιχθεί σε μια ανεξάρτητη δύναμη της σύγχρονης πολιτικής.

Το αποτέλεσμα της βρετανικής εκλογικής αναμέτρησης της Πέμπτης καθορίστηκε απλά από το γεγονός ότι οι περισσότεροι ψηφοφόροι είχαν εξουθενωθεί από τον Τζέρεμι Κόρμπιν και τον Μπόρις Τζόνσον.

Αυτοί που ανήκουν στο στρατό-

πεδο των εξαντλημένων δεν αντέχουν άλλο να τους επιβάλλουν και να τους βομβαρδίζουν με πολιτικά θέματα κάθε λεπτό της ημέρας. Αλ- λωστε, έχουν και άλλα πράγματα να κάνουν στη ζωή τους. Θέλουν να αποκαταστήσουν την πολιτική στη σωστή της θέση, και να βρουν νόημα, ψυχαγωγία, σύνδεση και ηθική σε κάτι άλλο πέρα από τους «πολέμους» του Twitter και τις προεκλογικές εκστρατείες.

Η εξάντληση που τους έχει καταλάβει, τους κάνει να βλέπουν τα πράγματα με απαισιοδοξία, και έχουν μια αίσθηση ότι ζούμε σε πραγματικά τρομακτικούς καιρούς. Ωστόσο, το βασικό χαρακτηριστικό της ομάδας των εξαντλημένων είναι η συστολή τους. Δεν γεμίζουν ενέργεια από τη σύγκρουση, όπως παραδείγματος χάριν κάνει ο Ντόναλντ Τραμπ. Το ένστικτό τους τους επιβάλλει να κρατήσουν το κεφάλι χαμηλά και απλά, με κάποιο τρόπο, να επιβιώσουν όλης αυτής της παραφροσύνης.

Προλετάριοι και μέλη του «πρεκαριάτου» δεν καταφέρνουν να κερδίσουν τον αναμεταξύ τους πόλεμο, αλλά καταφέρνουν να κατατρομοκρατήσουν θαυμάσια τους πιο μετριοπαθείς.

Με αυτόν ακριβώς το τρόπο, οι εξαντλημένοι εκλογείς καταφέρνουν να διαιωνίσουν τη δυστυχία τους. Διαμαρτύρονται για τις φρικτές επιλογές κάθε εκλογικής αναμέτρησης, αλλά ποτέ δεν καταφέρνουν να οργανωθούν επαρκώς, ούτε να γίνουν αρκετά δημι-

μώσουν από την 1η Φεβρουαρίου του 2020. Αλλά και στη Βόρεια Ιρλανδία, για πρώτη φορά τα εθνικιστικά κόμματα πήραν ελαφρύ προβάδισμα έναντι των Ενωτικών.

Η συμφωνία που πέτυχε με τις Βρυξέλλες ο Τζόνσον για το Brexit προβλέπει ότι στη μεταβατική περίοδο, μέχρις ότου καθοριστεί το μελλοντικό καθεστώς των εμπορικών σχέσεων με την Ευρώπη, το Μπέλφαστ θα ακολουθεί τους ίδιους κανόνες με το Δουβλίνο και όχι με το μεγάλο βρετανικό νησί. Αυτό το οικονομικό σύνορο στη Θάλασσα της Ιρλανδίας θα δώσει νέα ώθηση στις προσπάθειες των εθνικιστών για διαζύγιο με το Λονδίνο και επανένωση με τη μητέρα-πατρίδα.

Αν λάβει κανείς υπόψη και το γεγονός ότι οι Εργατικοί, παρά την πτώση τους, διατήρησαν το προβάδισμα ψήφων και εδρών στην Ουαλλία, το συμπέρασμα προβάλλει αβίαστα: οι Συντηρητικοί οφείλουν τον εκλογικό τους θρίαμβο αποκλειστικά στην Αγγλία. Ο Τζόνσον κέρδισε το στοίχημα της ζωής του, ποντάροντας στο χαρτί του αγγλικού εθνικισμού. Τώρα, θα πρέπει να επιβιώσει αντιμέτωπος με τους υπόλοιπους.

ουργικοί και ευφάνταστοι ώστε να προσφέρουν κάτι που πιθανώς οι ίδιοι να επιθυμούν.

Η Βρετανία βίωσε μια εκλογική διαμάχη ακόμη χειρότερη και πιο πολωτική από την αμερικανική. Ο Μπόρις Τζόνσον κυριολεκτικά θριάμβευσε, συγκεντρώνοντας περίπου 44,3% των ψήφων. Αυτό οφείλεται μερικώς στους εξαντλημένους εκλογείς, που επέλεξαν την εθνική δημαγωγία των Τραμπ/Τζόνσον αντί του ταξικού πολέμου των Σάντερς/Κόρμπιν.

Στις ΗΠΑ, το εκλογικό σώμα έχει ακόμη την ευκαιρία να αλλάξει συναισθηματική σελίδα, επιλέγοντας μία προσωπικότητα που υποδεικνύει ότι μπορείς να είσαι προοδευτικός, όπως μπορείς να είσαι συντηρητικός, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη να μετατραπεί η πολιτική σε μια διαρκή πολεμική σύρραξη. Το αστέρι του Πιτ Μπάτινγκιγκ, δημάρχου της Σάουθ Μπεντ της Ιντιάνα και υποψηφίου για το προεδρικό χρίσμα των Δημοκρατικών το 2020, ανεβαίνει, ενώ η πολιτική στήριξη για τον Τζο Μπάιντεν ενισχύεται, ακριβώς επειδή κανείς από τους δυο τους δεν προκαλεί εξάντληση στο εκλογικό σώμα.

Το πιο ενδιαφέρον ερώτημα, ωστόσο, που γεννάται σήμερα, με- σούντος του πολέμου, είναι κατά πόσον οι εξαντλημένοι ψηφοφόροι μπορούν να συνέλθουν από την κόπωση τους, τον κυνισμό και τη συστολή τους και να λάβουν θέση στη μάχη.

PARTYING
2020

DECEMBER 28

17:00-24:00

KOSTAKI PANTELIDI AVE.
(ELEFThERIA SQUARE)

DEEJAY SETS BY

JIMMY D | ANTONY 642 | PANAI S PLAYS | BKAS

SPONSOR

HELLENIC
BANK

SUPPORTER

Argyrides
Winery

Tsiakkas
Winery

LIBRARY
GIN GARDEN

Beer Shop
By Moondog's

Vlassides
Winery

MOONDOG'S
BAR & GRILL

Pasta
Strada

HANS &
GRETEL

PALAIA
PINEZA

THE
POTBELLY

BARREL
HOUSE BAR

Οι ωκεανοί πεθαίνουν από ασφυξία

Η κλιματική αλλαγή και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν μειώσει το οξυγόνο τους από 2% έως 50%

Της **KENDRA PIERRE - LOUIS**
THE NEW YORK TIMES

Οι ωκεανοί του πλανήτη ασφυκτούν ή καλύτερα πεθαίνουν από ασφυξία. Σε αυτό το ζοφερό συμπεράσμα κατέληξε μελέτη που δόθηκε στη δημοσιότητα, επ' ευκαιρία της ετήσιας παγκόσμιας διάσκεψης για το κλίμα που ολοκληρώθηκε προχθές Παρασκευή στη Μαδρίτη.

Η μελέτη είναι προϊόν συνεργασίας 67 επιστημόνων από 17 κράτη και δόθηκε στη δημοσιότητα από τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης.

Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι τα επίπεδα οξυγόνου στους παγκόσμιους ωκεανούς μειώθηκαν περίπου 2% κατά την περίοδο 1960-2010. Η μείωση του οξυγόνου (αποξυγόνωση) των ωκεανών οφείλεται, σε μεγάλο μέρος, στην κλιματική αλλαγή αν και οι ανθρώπινες δραστηριότητες συμβάλλουν στην επιδείνωση του προβλήματος. Ένα παράδειγμα της επιδείνωσης της κατάστασης εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι η απορροή θρεπτικών συστατικών, όταν, δηλαδή, πολλά από τα συστατικά που υπάρχουν στα λιπάσματα τα οποία χρησιμοποιούνται σε κήπους αλλά και στη γεωργία καταλήγουν στις υδάτινες οδούς, κανάλια, ποτάμια κ.ο.κ.

Η μείωση του οξυγόνου μπορεί να μη φαίνεται σημαντική. «Έχουμε συνηθίσει να περιβαλλόμαστε από επαρκές οξυγόνο και πιστεύουμε ότι μία μικρή απόλεια δεν πρόκειται να μας επηρεάσει», επισημαίνει ο Νταν Λαφόλεϊ, σύμβουλος του προγράμματος θαλασσών και πόλων της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης. «Αν, ωστόσο, προσπαθούσαμε να αναρριχηθούμε στο Έβερεστ χωρίς οξυγόνο, θα ερχόταν ένα σημείο όπου μία μείωση της τάξεως του 2% του οξυγόνου στο περιβάλλον, θα είχε εξαιρετικά δυσμενείς συνέπειες» τόνισε, επισημαίνοντας ότι «όλοι οι ωκεανοί δεν διαθέτουν τα ίδια ποσοστά οξυγόνου».

Μελέτη στο περιοδικό Science, άλλωστε, έδειξε ότι κάποια σημεία των ωκεανών στους τροπικούς εί-

Ο δρ Νταν Λαφόλεϊ υποστηρίζει ότι αν η θερμότητα που απορροφήθηκε από τους ωκεανούς από το 1955 βρισκόταν στα κατώτερα επίπεδα της ατμόσφαιρας, οι θερμοκρασίες στην ξηρά θα ήταν κατά 36 βαθμούς Κελσίου υψηλότερες.

Σε κάποιες περιοχές αποσυντίθενται τα κελύφη θαλάσσιων ειδών, όπως στρείδια, μύδια, γαρίδες – Οι επιστίμονες αναφέρονται στο φαινόμενο ως «οστεοπόρωση της θάλασσας».

χαν μείωση των επιπέδων οξυγόνου κατά 40% έως 50%.

«Πρόκειται για μία νέα κατηγορία συνεπειών που καταγράφεται στη συλλογική συνείδηση» επισημαίνει η Κιμ Κομπ, κλιματολόγος και επικεφαλής του προγράμματος παγκόσμιας αλλαγής στο πανεπι-

στήμιο Georgia Tech, η οποία δεν συμμετείχε στη μελέτη. «Βιώνουμε αυτή τη νέα πραγματικότητα στις ακτές της Καλιφόρνιας με τους μαζικούς θανάτους ψαριών. Πρόκειται για το πιο δραματικό παράδειγμα της αποξυγόνωσης των παράκτιων περιοχών».

Η αποξυγόνωση είναι μόνο μία από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής που βιώνουν οι παγκόσμιοι ωκεανοί. Καθώς τα νερά απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα, όπως είναι τα στρείδια, τα μύδια και οι γαρίδες. Συχνά οι επιστήμονες αναφέρονται στο φαινόμενο ως «οστεοπόρωση της θάλασσας».

Από τα μέσα του περασμένου αιώνα, οι ωκεανοί απορρόφησαν

το 93% της θερμότητας που συνδέεται με την εκπομπή των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και είναι προϊόν της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτό οδήγησε στη μαζική λεύκανση των κοραλλιογενών υφάλων.

Η θερμική διαστολή

Επίσης, όπως είναι αναμενόμενο, τα θερμότερα ύδατα καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο από τα ψυχρότερα. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της NASA η διαδικασία της θερμικής διαστολής προκάλεσε περίπου το ένα τρίτο της αύξησης της στάθμης των υδάτων.

Ο δρ Νταν Λαφόλεϊ εξηγεί ότι αν η θερμότητα που απορροφήθηκε από τους ωκεανούς από το 1955 βρισκόταν στα κατώτερα επίπεδα της ατμόσφαιρας, οι θερμοκρασίες στην ξηρά θα ήταν κατά

36 βαθμούς Κελσίου υψηλότερες.

Επίσης, καθώς η θερμοκρασία των ωκεάνιων υδάτων αυξάνεται, το θερμότερο νερό δεν μπορεί να συγκρατήσει εξίσου μεγάλη ποσότητα αερίων, μεταξύ των οποίων και οξυγόνο, όπως κάνουν τα πιο ψυχρά. Η αύξηση της θερμοκρασίας επηρεάζει και την ικανότητα των ωκεάνιων υδάτων να αναμειχθούν, με αποτέλεσμα το οξυγόνο που απορροφάται από τα ανώτερα στρώματα να μη φτάνει μέχρι τα βάθη των ωκεανών. Επίσης, το υπάρχον οξυγόνο καταναλώνεται ταχύτερα επειδή τα θαλάσσια είδη χρειάζονται περισσότερο οξυγόνο όταν οι θερμοκρασίες είναι υψηλότερες.

«Οι ωκεανοί είναι η γαλάζια καρδιά του πλανήτη. Είναι το μεγαλύτερο οικοσύστημα και στην πραγματικότητα είναι το κέντρο

του μηχανισμού υποστήριξης της ζωής μας», καταλήγει ο Νταν Λαφόλεϊ. «Πιστεύουμε ότι οφείλουμε να προσέξουμε και να φροντίσουμε τους ωκεανούς, όπως μας φροντίζουν αυτοί».

Ωστόσο, όπως φαίνεται, τα δεινά της κλιματικής αλλαγής δεν σταματούν στην αποξυγόνωση των ωκεανών. Πρόσφατη μελέτη υποδεικνύει ότι οι θερμοκρασίες στον Αρκτικό Κύκλο παρέμειναν υψηλές καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, γεγονός που συνέβαλε στη σημαντική μείωση των θαλάσσιων πάγων και μετέβαλε την απορρόφηση της θερμότητας από τους ωκεανούς. Η τήξη τους έχει δραματικές συνέπειες για τον διατροφικό ιστό και φυσικά ενισχύει την ήδη μεγάλη ανησυχία για την αύξηση της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων.

Ανησυχητική τάση

Οι μέσες θερμοκρασίες που καταγράφηκαν στον Αρκτικό Κύκλο μέχρι τον Σεπτέμβριο ήταν οι δεύτερες υψηλότερες από το 1900 μέχρι σήμερα. Παρότι δεν κατέρριψαν ρεκόρ, μπορούν να ενταχθούν σε μία άκρως ανησυχητική τάση: η τελευταία εξαετία είναι η πιο ζεστή που καταγράφηκε ποτέ στην περιοχή. Αξίζει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι ακραίες θερμοκρασίες δεν αποτελούν μία τάση που περιορίζεται στο θέρος. Ενδεικτικά τον μήνα Δεκέμβριο οι θερμοκρασίες στο Σβάλμπαρντ της Νορβηγίας, ήταν περίπου κατά 5,5 βαθμούς Κελσίου υψηλότερες από τη μέση θερμοκρασία της περιόδου 1981-2010.

Τα συμπεράσματα αυτά προκύπτουν από τον ετήσιο έλεγχο της κατάστασης του Αρκτικού Κύκλου που εκδίδει η Εθνική Υπηρεσία Ωκεανών και Ατμόσφαιρας των ΗΠΑ.

Ο Αρκτικός Κύκλος, τέλος, έχει βαρύνουσα σημασία για τους επιστήμονες που μελετούν την κλιματική αλλαγή, επειδή η υπερθέρμανση του περιβάλλοντος στην περιοχή είναι δύο φορές ταχύτερη από ό,τι στον υπόλοιπο πλανήτη, επηρεάζοντας τόσο την ξηρά όσο και τη θάλασσα.

Περίσσεψαν πάλι οι... ευχές σε σύνοδο για το κλίμα

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΞΗ**

«Οι δεσμεύσεις για μηδενισμό των ρύπων το 2050 δεν σημαίνουν τίποτα. Αν συνεχίσουμε έστω και για λίγα χρόνια να εκπέμπουμε ρύπους με τους τωρινούς ρυθμούς, θα εξαντλήσουμε τον προϋπολογισμό άνθρακα που μας απομένει».

Από το βήμα της συνόδου COP25 του ΟΗΕ για το κλίμα, η 16χρονη Σουηδή ακτιβίστρια Γκρέτα Τούνμπεργκ προσέγγισε όσους είχαν παρουσρθεί από τις υπηρεσίες ομιλίες και τις εντυπωσιακές δεσμεύσεις των ηγετών που έχουν σπεύσει να δώσουν το «παράν» στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής. Από τη σκοπιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η απόφαση των «27» να γίνει η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος το 2050, ήταν ένα μεγάλο βήμα. Από τη σκοπιά των άμεσων και δραστηκών παρεμβάσεων που απαιτεί η επιστήμη, δυστυχώς όχι.

Η ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία που παρουσίασε η επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, και την οποία υπερψήφισαν με έναν αστερίσκο οι ηγέτες των «27» την Πέμπτη, προβλέπει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις ύψους έως και ενός τρις. ευρώ μέχρι το 2050 για τη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών ρύπων, με δραστηκές αλλαγές στο ενεργειακό σύστημα, στις μετακινήσεις, στις κατασκευές και στην αγροτική παραγωγή.

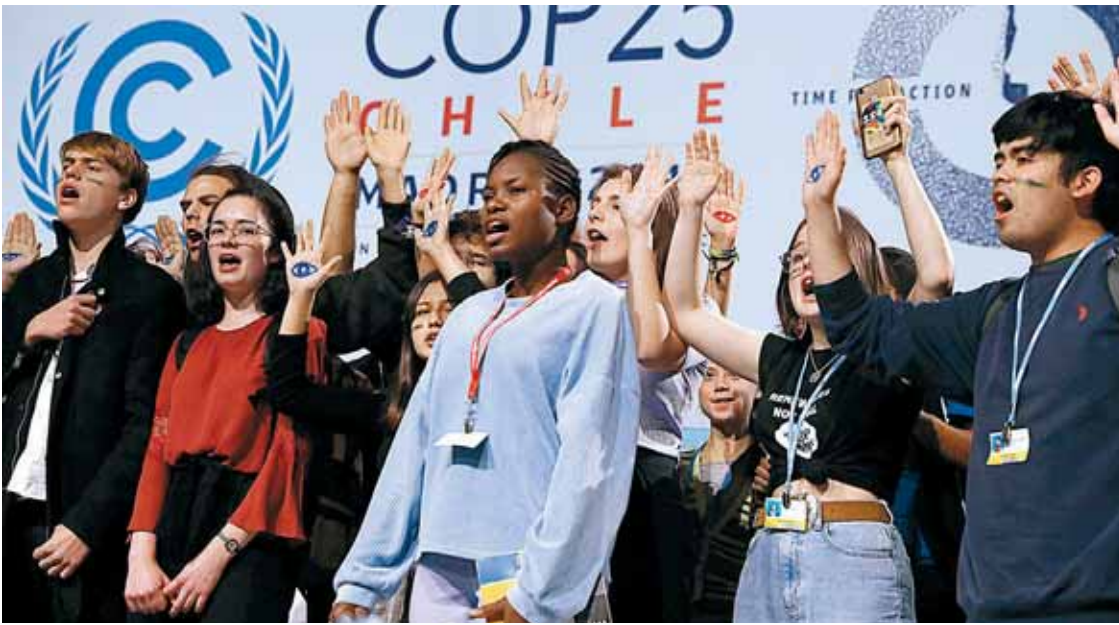
Το πρόγραμμα προβλέπει, πα-

ράλληλα, ταμείο δικαίως μετάβασης, το οποίο θα κινητοποιήσει έως και 100 δισ. ευρώ για τη στήριξη των περιοχών που θα πληγούν από την εγκατάλειψη των ρυπογόνων τεχνολογιών, οι λεπτομέρειες του οποίου θα ανακοινωθούν τον Ιανουάριο.

Επιπλέον, η διοικήτρια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, σκοπεύει να εντάξει την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης στην αποστολή της ΕΚΤ, απελευθερώνοντας χρηματοδοτικά εργαλεία για την πράσινη μετάβαση. Στο ερώτημα πού θα βρεθούν τα χρήματα για την αλλαγή ενεργειακού μοντέλου, η απάντηση είναι ότι από το 2009, η ΕΚΤ έχει δαπανήσει 2,6 τρισεκατομμύρια ευρώ για αγορές κρατικών και εταιρικών ομολόγων με το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Όταν πρόκειται για κεντρικές τράπεζες, οι αποφάσεις για το τι θα χρηματοδοτηθεί και τι όχι είναι πρώτα πολιτικές και δευτερευόντως οικονομικές.

Αυτό είναι ταυτόχρονα ευχή και κατάρα, καθώς οι πολιτικές προϋποθέσεις που θα απαιτούνταν για τη σταθεροποίηση του παγκόσμιου κλίματος ακόμη αναζητούνται.

Στη σύνοδο της Μαδρίτης, η επικεφαλής της οργάνωσης Greenpeace, Τζένιφερ Μόργκαν, διατύπωσε για μία ακόμη φορά το παράπονο ότι οι χειρότεροι ρυπαντές είχαν πολύ μεγαλύτερη πρόσβαση στους διαπραγματευτές από

Νεαροί ακτιβιστές διαμαρτύρονται στη σύνοδο του ΟΗΕ για το κλίμα, που διεξάγεται στη Μαδρίτη.

Πενιχρά τα αποτελέσματα στη Μαδρίτη – Μόνο θετικό βήμα, η απόφαση της Ε.Ε. να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050.

ό,τι οι επιστήμονες και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ότι τα μέτρα που συζητήθηκαν ήταν πολύ περιορισμένων εμβέλειας.

Το μεγαλύτερο μέρος της συνόδου σπαταλήθηκε για τη δημιουργία μηχανισμού που θα επιτρέψει στις πλουσιότερες χώρες και εταιρείες να αγοράζουν από φτωχότερες δικαιώματα ρύπων και να απαλλάσσονται έτσι από την υποχρέωση να κάνουν τις απαραίτητες μειώσεις. Το κερασάκι στην τούρτα ήταν η απαίτηση κάποιων

χωρών, όπως η Βραζιλία, να υπολογίζονται οι μειώσεις αυτές εις διπλούν, δηλαδή και για τις χώρες που αγοράζουν τα δικαιώματα ρύπων και γι' αυτές που φιλοξενούν στο έδαφός τους τα έργα εξοικονόμησης.

«Εδώ και 25 χρόνια γίνονται σύνοδοι και το μόνο που έχει σημασία είναι ότι οι εκπομπές ρύπων συνεχίζουν να αυξάνονται», είπε το στέλεχος της οργάνωσης Extinction Rebellion, Τιμ Κρόσλαντ. Η σύνοδος του ΟΗΕ, που επρόκειτο να λήξει την Παρασκευή, τελικά συνεχίστηκε το Σάββατοκύριακο, ως εκ τούτου δεν είναι γνωστό εάν η τελική συμφωνία επιβεβαίωσε τον αφορισμό της Τούνμπεργκ, που τη χαρακτήρισε «μία ευκαιρία για τις χώρες να διαπραγματευτούν παραθυράκια και να αποφύγουν τις αυστηρότερες δεσμεύσεις».

Πάντως, ο ισχυρισμός της Τούνμπεργκ ότι στις δεσμεύσεις περί μείωσης ρύπων των πλούσιων χωρών δεν περιλαμβάνονται

οι ρύποι από την κατανάλωση εισαγόμενων ειδών είναι ακριβής, όπως φάνηκε από το ανακινωθέν της Συνόδου Κορυφής των «27», την Πέμπτη, στο οποίο οι ηγέτες απλά «σημειώνουν» την πρόταση της επιτροπής για φερόλωση των εκπομπών ρύπων των προϊόντων που φθάνουν στα σύνορα της Ε.Ε.

Υπενθυμίζεται πως με βάση τις δεσμεύσεις για μείωση ρύπων που έχουν αναλάβει τα κράτη έως τώρα, θα οδεύαμε προς άνοδο της παγκόσμιας θερμοκρασίας κατά 3 βαθμούς – αν τις τηρούσαν, που δεν τις τηρούν. Το τι θα συμβεί σε περίπτωση ανόδου τριών βαθμών δεν μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια, το μόνο που μπορούν να πουν οι επιστήμονες είναι ότι ήδη η εικόνα του πλανήτη, με τη σημερινή άνοδο της μέσης θερμοκρασίας κατά ένα βαθμό Κελσίου, είναι πολύ χειρότερη από αυτό που πριν από λίγες δεκαετίες προβλεπόταν ότι θα συμβεί.

Οι πάγοι

Μελέτη 96 επιστημόνων που δημοσιεύθηκε την Τρίτη στην επιθεώρηση Nature και βασίστηκε σε 26 διαφορετικές έρευνες από το 1992 έως το 2018, με χρήση έντεκα δορυφόρων, έδειξε ότι οι πάγοι της Γροιλανδίας λιώνουν με ρυθμούς επτά φορές ταχύτερους από αυτούς με τους οποίους έλιωναν τη δεκαετία του 1990. Βρισκόμαστε, δηλαδή, στο χειρότερο από τα τρία σενάρια που είχε προβλέψει η Διακυβερνητική Επιτροπή του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή. Με βάση τις προβλέψεις αυτές, μόνον η Γροιλανδία «θα ανεβάζει» τη στάθμη των θαλασσών κατά 67 εκατοστά ως το τέλος του αιώνα – χάρη η άνοδος που θα προκύψει από την παράλληλη τήξη του πολύ πιο εκτεταμένου παγοκαλύμματος της Ανταρκτικής. Αυτό που ανησυχεί περισσότερο απ' όλα τους επιστήμονες είναι τα άγνωστα σημεία «καμψής», οι αλλαγές που όταν ξεπεραστούν τροφοδοτούν ακόμη μεγαλύτερες αλλαγές και οι ανατροφοδοτούμενοι μηχανισμοί που όταν πυροδοτηθούν δεν σταματούν να ενισχύονται. Παρά τις εξογγελίες πράσινων προγραμμάτων, το επιστημονικά αναγκαίο από το πολιτικό εφικτό εξακολουθεί να απέχει δραματικά και ο χρόνος που απομένει για να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα ολόένα και λιγοστεύει.

Συμπληρωματική μαγνητική τομογραφία, για πυκνούς μαστούς

Πολλές γυναίκες που υποβάλλονται σε μαστογραφία λαμβάνουν καλά αποτελέσματα, τα οποία, ωστόσο, φέρουν μια υποσημείωση: εξαιτίας των πυκνών μαστών τους, οι απεικονίσεις τους διαβάζονται δυσκολότερα και πιθανώς να μην ανιχνεύεται κάποιος καρκινικός όγκος, παρότι υπάρχει. Σε πολλές γυναίκες με πυκνούς μαστούς, οι ειδικοί συνιστούν να υποβληθούν σε μαγνητική τομογραφία ή υπέρηχο, αλλά πολλές πραγματικά δεν γνωρίζουν ποιο πρέπει να είναι το επόμενο βήμα τους. Μια νέα μελέτη, που εκπονήθηκε στην Ολλανδία και δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση New England Journal of Medicine, αποδεικνύει ότι η συμπληρωματική μαγνητική τομογραφία των μαστών είναι πολύ πιο αποτελεσματική στη διάγνωση του καρκίνου από ό,τι μόνο η μαστογραφία. Στην επιστημονική έρευνα συμμετείχαν

Παραμένει αβέβαιο κατά πόσον η προσθήκη μαγνητικής τομογραφίας στην τακτική μαστογραφία μειώνει τα ποσοστά θανάτου.

40.000 γυναίκες με εξαιρετικά πυκνούς μαστούς.

Διαπιστώθηκε ότι σε αυτές που υποβλήθηκαν και σε μαστογραφία και στη συνέχεια σε μαγνητική τομογραφία, ανιχνεύθηκαν περισσότεροι καρκινικοί όγκοι συγκριτικά με όσες υποβλήθηκαν μόνο σε μαστογραφία. Επίσης, οι Ολλανδοί επιστήμονες διαπίστωσαν ότι οι γυναίκες που υποβλήθηκαν σε μαγνητική τομογραφία διέτρεχαν λιγότερες πιθανότητες να εντοπίσουν

Η σαφής αδυναμία στη διάγνωση ενδιάμεσων καρκίνων υποδεικνύει ότι η προσθήκη μαγνητικής τομογραφίας ίσως να είναι ένα σωτήριο «εργαλείο».

κάποιον ψηλαφτό καρκινικό όγκο κατά το διάστημα ανάμεσα στις δύο τακτικές εξετάσεις τους. Όταν οι όγκοι μπορούν να ψηλαφηθούν, είναι μεγαλύτεροι, γεγονός που σημαίνει ότι ο καρκίνος έχει προχωρήσει. Περίπου οι μισές γυναίκες άνω των 40 ετών διαθέτουν πυκνούς μαστούς, έχουν δηλαδή περισσότερο συνδετικό και ινώδη ιστό και σχετικά λιγότερο λίπος.

Οι γυναίκες με πυκνούς μαστούς διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να εμφανίσουν καρκίνο συγκριτικά με όσες διαθέτουν λιπώδεις μαστούς. Παρά τη μεγάλη σημασία των αποτελεσμάτων της ολλανδικής μελέτης, παραμένει αβέβαιο κατά πόσον η προσθήκη μαγνητικής τομογραφίας στην τακτική μαστογραφία μειώνει τα ποσοστά θανάτου από τη συγκεκριμένη μορφή καρκίνου.

Επίσης, υπάρχει κάτι το αρνη-

τικό στις διαγνωστικές τομογραφικές εξετάσεις, καθώς συχνά δίνουν ψευδώς θετικά αποτελέσματα, που καταλήγουν σε περιττές βιοψίες, ενώ ταυτόχρονα παρέχουν τη δυνατότητα ανίχνευσης ορισμένων καρκινικών όγκων σε εξαιρετικά πρώιμο στάδιο, οι οποίοι πιθανόν να μην απειλήσουν ποτέ την επιβίωση της γυναίκας, όπως επισημαίνει η Κάρλα φαν Γκίλς, καθηγήτρια κλινικής επιδημιολογίας στο πανεπιστημιακό ιατρικό κέντρο της Ουτρέχτης, η οποία και υπογράφει την έρευνα.

Ωστόσο, η δρ Φαν Γκίλς επισημαίνει ότι η σαφής αδυναμία στη διάγνωση ενδιάμεσων καρκίνων, δηλαδή αυτών που διαγιγνώσκονται έπειτα από αρνητική μαστογραφία, υποδεικνύει ότι η προσθήκη μαγνητικής τομογραφίας ίσως να είναι ένα σωτήριο «εργαλείο» για τις γυναίκες με πυκνούς μαστούς.

Η νικοτίνη κάνει τα νήπια αντικοινωνικά

Εξαιρετικά επικίνδυνο αποδεικνύεται το παθητικό κάπνισμα για τα παιδιά. Πληθώρα μελετών έχει υποδείξει τη σχέση του μητρικού καπνίσματος κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης με τη μετέπειτα συμπεριφορά του παιδιού (υπερκινητικότητα, επιθετικότητα, αντικοινωνικότητα).

Ορισμένες μελέτες έχουν εκτιμήσει ότι αυτή η διασύνδεση μπορεί να οφείλεται στα αντικοινωνικά χαρακτηριστικά της μητέρας, που παρέμεινε «θεριακλού» και κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, παρά τις συστάσεις των ειδικών. Πολλές μελέτες, άλλωστε, έχουν αποδείξει ότι η έκθεση του εμβρύου σε νικοτίνη μεταβάλλει σημαντικά τη λειτουργία των νευρώνων του κατά τρόπους που είναι πολύ πιθανό να επηρεάσουν τη μετέπειτα συμπεριφορά του. Παρέμενε, ωστόσο, ασαφές μέχρι σήμερα το εύρος κατά το οποίο το παθητικό κάπνισμα συνδέεται με την ανάπτυξη της συμπεριφοράς ενός παιδιού και ιδιαίτερα εκείνων των οποίων η μητέρα δεν κάπνιζε κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της. Σήμερα, Αμερικανοί επιστήμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι παιδιά που εκτίθενται στον καπνό των τσιγάρων κατά τα πρώτα τέσσερα χρόνια της ζωής τους, είναι πιθανότερο να εμφανίσουν συμπτώματα υπερκινητικότητας και προβλήματα συμπεριφοράς. Οι ερευνητές, με επικεφαλής την καθηγήτρια Λάιζα Γκάτσκε-Κοπ, του Ιατρικού Κολλεγίου του Πολιτεϊακού Πανεπιστημίου της Πενσιλβάνια, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό παιδοψυχολογίας και ψυχιατρικής Journal of Child Psychology and Psychiatry, μελέτησαν 1.096 παιδιά. Διαπιστώθηκε ότι όσο μεγαλύτερη ήταν η δόση νικοτίνης στην οποία είχαν εκτεθεί (με βάση ανάλυση δειγμάτων από το σάλιο τους) τόσο πιο αισθητή ήταν η εκδήλωση υπερκινητικότητας και συμπεριφορικών προβλημάτων, συμπέρασμα που συμφωνεί με ευρήματα από μελέτες σε ζώα, σύμφωνα με τις οποίες η νικοτίνη επιδρά στην ανάπτυξη του εγκεφάλου. «Έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στους κινδύνους του καπνίσματος στη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όμως τα ευρήματά μας δείχνουν ότι τα παιδιά συνεχίζουν να είναι ευάλωτα στις αρνητικές επιπτώσεις της έκθεσης στη νικοτίνη και κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών της ζωής τους», σημείωσε η Γκάτσκε-Κοπ.

Ο κίνδυνος εγκεφαλικών επιπλοκών για παιδιά εκτεθειμένα στη νικοτίνη συνεχίζεται μετά την εγκυμοσύνη.

Μύκητες; Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Μπορεί να προσβάλλουν διάφορα μέρη του σώματος όπως τα πόδια, τα χέρια, το δέρμα, το κεφάλι, τα νύχια και τα γεννητικά όργανα προκαλώντας δυσάρεστα συμπτώματα.

Συνήθεις αιτίες;

Το περπάτημα με γυμνά πόδια στην άμμο, η κακή διατροφή, η υγρασία και άλλα.

Οι τρόποι πρόληψης και θεραπείας ποικίλουν αναλόγως του σημείου του σώματος. Στις πλείστες περιπτώσεις θα χρειαστεί να λάβετε φαρμακευτική αγωγή για να απαλλαγείτε από αυτούς.

Σε κάθε περίπτωση, απευθυνθείτε στο γιατρό ή στο φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου. Δεν είναι παιχνίδι!

Remedica
FOR A HEALTHIER WORLD

Πρωτοποριακή διαγνωστική μέθοδος για προστάτη

Μια νέα εξέταση, η οποία μπορεί να γίνει στο σπίτι, χωρίς ο ασθενής να αναγκαστεί να επισκεφθεί ιατρό, αναμένεται να φέρει επανάσταση στη διάγνωση του καρκίνου του προστάτη. Οι Βρετανοί ερευνητές που την επινόησαν ευελπιστούν ότι η καινοτόμος μέθοδος θα διευκολύνει τους άνδρες να έχουν ταχύτερη και ακριβέστερη διάγνωση του καρκίνου του ανδρικού αδένα.

Ειδικότερα, Βρετανοί επιστήμονες ανέπτυξαν μια απλή εξέταση ούρων, η οποία διαγιγνώσκει με αρκετή ακρίβεια τον επιθετικό καρκίνο του προστάτη, εκτιμώντας πόσο προχωρημένη είναι η νόσος και προβλέποντας –έως και πέντε χρόνια νωρίτερα από τις υπάρχουσες κλινικές μεθόδους– ποιοι άνδρες θα χρειαστούν θεραπεία και ποιοι όχι. Οι ερευνητές, με επικεφαλής τον δρ Τζέρεμι Κλαρκ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Ανατολικής Αγγλίας και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου του Νόργουιτς, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό BioTechniques, τόνισαν ότι πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό βήμα προόδου, που μελλοντικά θα φέρει επανάσταση στη διάγνωση της νόσου και θα συμβάλει στη διάσωση πολλών ανθρώπινων ζωών.

Το τεστ PUR (Prostate Urine Risk) δεν απαιτεί από τους άνδρες να πάνε σε κλινική για να δώσουν δείγμα ούρων ή να υποστούν άλλη εξέταση. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα ο προστάτης ελέγχεται μέσω του

Μελλοντικά, η διάγνωση καρκίνου του προστάτη θα μπορεί να γίνει με μια απλή εξέταση ούρων... από το σπίτι.

PSA του αίματος, της δακτυλικής εξέτασης και της μαγνητικής τομογραφίας ή βιοψίας.

Η αποτελεσματικότητα του νέου τεστ συγκρίθηκε με εκείνη της ανάλυσης δειγμάτων που είχαν συγκεντρωθεί με ψηφιακή ορθοσκόπηση και κρίθηκε επιτυχής, ενώ οι επιστήμονες επισημαίνουν πως οι άνδρες δηλώνουν ότι προτιμούν να υποβληθούν στο νέο τεστ αντί των συμβατικών μεθόδων.

Ο ασθενής δεν χρειάζεται να επισκεφθεί ιατρό – Αναμένεται να φέρει επανάσταση στη διάγνωση του ανδρικού καρκίνου.

Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι η νέα μέθοδος δεν πρόκειται να βρεθεί στα ράφια των φαρμακείων για αρκετό καιρό, καθώς βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και έχει δοκιμαστεί μόνο σε 14 άνδρες.

Προκειμένου να καταλήξει σε συμπέρασμα, η νέα μέθοδος αναλύει την έκφραση 35 γονιδίων του άνδρα με βάση τα πρωινά ούρα του. Μετά τη συλλογή τους, η εξέτασή τους γίνεται σε κλινική. Το τεστ θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για περιπτώσεις ανδρών με διαγνωσμένο αλλά αργά αναπτυσσόμενο καρκίνο, του οποίου η εξέλιξη παρακολουθείται ανά διαστήματα και οι οποίοι σήμερα υποχρεώνονται να υποβάλλονται σε περιοδικές και επώδυνες βιοψίες.

Όπως επισημαίνει ο δρ Τζέρεμι Κλαρκ της Ιατρικής Σχολής του Νόργουιτς, η νέα μέθοδος, που είναι εύκολη και παντελώς ανώδυνη, σίγουρα θα κινητοποιήσει πολλούς άνδρες στο να εξεταστούν, κάτι που απέφυγαν με τις συμβατικές μεθόδους. Αρκετοί επιστήμονες δηλώνουν ότι το νέο τεστ αποτελεί θετική εξέλιξη, αλλά τονίζουν ότι ακόμη βρίσκεται σε πρόωρο στάδιο.

Γενετική τροποποίηση με μεταλλάξεις

Οι ριψοκίνδυνοι πειραματισμοί ενός Κινέζου επιστήμονα, ο οποίος τροποποίησε γενετικούς δίδυμα έμβρυα προκειμένου να αποκτήσουν ανοσία έναντι του ιού του έιτς, πιθανώς όχι μόνο να απέτυχαν στον στόχο τους, αλλά και να προκάλεσαν ανεπιθύμητες μεταλλάξεις. Σε αυτό το ζοφερό συμπέρασμα κατέληξαν Αμερικανοί επιστήμονες μετά τη δημοσιοποίηση της πρωτογενούς μελέτης.

Αποσπάσματα από την κινεζική χειρόγραφη έρευνα δημοσιοποιήθηκαν από την επιθεώρηση MIT Technology Review και αποδεικνύουν ότι ο βιοφυσιολόγος Χε Ζενκούι αγνόησε κάθε ηθικό και επιστημονικό κανόνα, όταν δημιούργησε τα δίδυμα κορίτσια Λούλα και Νάνα, η γέννηση των οποίων, στα τέλη του 2018 συγκλόνισε τον επιστημονικό κόσμο. Ο Κινέζος επιστήμονας είχε τότε ισχυριστεί ότι θα μπορούσε «να ελέγξει την παγκόσμια επιδημία του έιτς». Ωστόσο, είναι εντελώς αβέβαιο κατά πόσον κατάφερε να προσφέρει ανοσία από τον HIV στα δίδυμα κορίτσια, καθώς η επιστημονική ομάδα του δεν πέτυχε να αναπαραγάγει τη μετάλλαξη που προσφέρει ανθεκτικότητα έναντι του ιού. Ένα πολύ μικρό ποσοστό ανθρώπων γεννιούνται με ανοσία στον ιό HIV εξαιτίας μιας μετάλλαξης στο γονίδιο CCR5. Αυτό το γονίδιο ακριβώς αποτέλεσε τον στόχο του Χε, ο οποίος εφάρμοσε τη μέθοδο Crispr προκειμένου να τον επιτύχει. Όπως επισήμανε ο Φιοντόρ Ουρνόφ, γενετιστής και ειδικός στις γενετικές τροποποιήσεις του πανεπιστημίου Μπέρκλεϊ, μιλώντας στην επιθεώρηση MIT Technology Review, «ο ισχυρισμός ότι κατάφερε να αναπαραγάγει τη μετάλλαξη του CCR5 αποτελεί μια οφθαλμοφανή προσπάθεια παραπλάνησης για τα πραγματικά δεδομένα και μπορεί να χαρακτηριστεί μόνον πλεημμένο ψεύδος», ενώ συνέχισε λέγοντας ότι «η μελέτη έδειξε ότι οι Κινέζοι δεν κατάφεραν να αναπαραγάγουν την ποικίλη μορφή του γονιδίου CCR5». Αλλωστε, η μέθοδος Crispr, παρότι επέφερε επανάσταση στον τομέα μετά το 2012, εξακολουθεί να είναι ένα ατελές εργαλείο, που μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες γενετικές τροποποιήσεις, γεγονός που καθιστά τη χρήση της στον άνθρωπο άκρως αμφιλεγόμενη. Όπως έγινε γνωστό, οι γονείς των διδύμων κοριτσιών δεν είχαν καμία πρόβλεψη σε κλινικές υποβοηθούμενες γονιμότητες και γι' αυτό πιθανώς δέχθηκαν να συμμετάσχουν στο πείραμα του Χε, παρά τους τεράστιους κινδύνους και εγκυμονούσε για τα παιδιά τους. Ο πατέρας είναι ορθοπεδικός, κάτι που αποτελεί μείζον κοινωνικό στίγμα στην Κίνα και αποκλείει την πρόσβαση σε κλινικές τεχνητής γονιμοποίησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει μια μέθοδος «καθαρισμού» των σπερματοζωαρίων, η οποία αποτρέπει τη μετάδοση της λοίμωξης στα αγέννητα παιδιά. Επίσης, οι Κινέζοι επιστήμονες, όπως αποδεικνύεται, κατέβαλαν υπέρμετρες προσπάθειες για να δυσχεράνουν τον εντοπισμό της οικογένειας των διδύμων, μη περιλαμβάνοντας τα ονόματα των γατρών στην έκθεση και δίνοντας ψευδή ημερομηνία γέννησης. Ο Χε είχε ανακοινώσει ότι τα «μεταλλαγμένα μωρά» γεννήθηκαν τον Νοέμβριο του 2018, ενώ σύμφωνα με πολλές αναφορές, τα δίδυμα γεννήθηκαν τον Οκτώβριο εκείνης της χρονιάς.

Ο ΑΠΟΕΛ κρατά την Κύπρο ψηλά

Κυριότερη αντίπαλός μας στη «μάχη» για την 15η θέση, η Σκωτία που συνεχίζει με 2 ομάδες

Μπορεί ο αγώνας του ΑΠΟΕΛ με την Σεβίλλη για την τελευταία (6η αγωνιστική του Α΄ ομίλου) να ήταν βαθμολογικά αδιάφορος για τους πρωταθλητές μας, καθώς (και οι δύο ομάδες) είχαν ήδη εξασφαλίσει την πρόκρισή τους στην επόμενη φάση του Γιουρόπα Λιγκ, ωστόσο η νίκη (1-0) των «γαλαζοκιτρίνων» επί της ισπανικής ομάδας, είχε τεράστια σημασία για το κυπριακό ποδόσφαιρο. Με τους βαθμούς της νίκης του ΑΠΟΕΛ, η Κύπρος μας επανήλθε στην προνομιούχα 15η θέση της βαθμολογίας της UEFA. Αν τελείωνε τώρα η σεζόν, θα βγάζαμε πέμπτη ομάδα στην Ευρώπη την περίοδο 2021-22. Η νίκη του ΑΠΟΕΛ έδωσε στην Κύπρο μας 0.500 βαθμούς, φτάνοντας με το πέρας της φάσης των ομίλων στους 26.750 βαθμούς έναντι 26.625 των Σκωτσέζων οι οποίοι είχαν την περασμένη Πέμπτη ένα «άσχημο» βράδυ. Η Σέλτικ έχασε 2-0 από την Κλουζ, ενώ η Ρένιτζερς αναδείχθηκε ιοόπαλη 1-1 με την Γιανγκ Μπόις και μάζεψε 250 βαθμούς. Η διαφορά είναι πολύ μικρή, αφού μας χωρίζει μόνο μια ισοπαλία ενώ οι Σκωτσέζοι έχουν δυο ομάδες τους να συνεχίζουν (Σέλτικ και Ρένιτζερς) ενώ η Κύπρος, μόνο μια. Με τη νίκη του ΑΠΟΕΛ, μειώθηκε και η διαφορά από 14η Τσεχία (27.300) που δεν έχει πλέον ομάδα να συνεχίζει. Αν ο ΑΠΟΕΛ κάνει μια νίκη και μια ισοπαλία στην επόμενη φάση θα τους περάσουμε.

Κύπρος, Σκωτία, Ελλάδα
Η Βασιλεία επικράτησε 2-0 της Τράμπζονσπορ, ενώ η Λουγκάνο έμει-

νε στο 1-1 με την Ντιναμό Κιέβου και η Ελβετία έφτασε τους 24.200 βαθμούς. Συνολικά, 500 βαθμούς χάρισε στη Σερβία η νίκη της Παρτίζαν επί της Αστάνα με 4-1. Οι Σέρβοι έφτασαν τους 25.500 και πλησίασαν την 17η Ελλάδα, όμως η μάχη για την 15η θέση θα γίνει μεταξύ Κύπρου, Σκωτίας και Ελλάδας, καθώς οι Σέρβοι δεν έχουν ομάδα που συνεχίζει στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Η Ελλάδα, με τη νίκη του Ολυμπιακού επί του Ερυθρού Αστέρα, έκλεισε στους 25.700 και συνεχίζει με τους «ερυθρόλευκους» του Πειραιά. Η απόδοσή είναι τρεις νίκες που θα πρέπει να κάνουν οι «Ερυθρόλευκοι» παραπάνω από τους πρωταθλητές μας.

Έμειναν πίσω οι Ελβετοί
Όπως αναφέραμε πιο πάνω, οι Σέρβοι, όπως και οι Κροάτες, δεν πέρασαν ομάδα τους στους «32» άρα τέθηκαν εκτός μάχης για την διεκδίκηση της 15ης θέσης, ενώ οι Ελβετοί είχαν ελπίδες για τρεις και πέρασαν μόνο τη Βασιλεία. Είναι στους 24.400, δηλαδή απέχουν πέντε νίκες. Όπως αντιλαμβανόμαστε, έχουν πολύ μεγάλη σημασία για την χώρα μας, τα αποτελέσματα που θα έχει ο ΑΠΟΕΛ στην επόμενη φάση του Ευropa League. Αν καταφέρει να προκριθεί ξανά στους «16», όπως το έκανε ξανά το 2016-2017 με τον Τόμας Κρίστιανσεν, θα μπορούμε να ελπίζουμε βάσιμα στην παραμονή μας στην 15η θέση που θα μας δώσει

και 5η ομάδα στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Ελπίζουμε και ευχόμαστε οι «γαλαζοκιτρίνοι» να φτάσουν όσο πιο μακριά μπορούν και ν' ανεβάσουν ακόμα ψηλότερα την προοπτική του ποδοσφαίρου μας. Πολλά βέβαια θα εξαρτηθούν και από την αυριανή (16/12), κλήρωση της φάσης των «32».

Εισιτήρια για κάθε θέση
Η 13η και 14η θέση δίνουν δυο εισιτήρια για το Champions League (δευτερο και τρίτο προκριματικό), ένα στο Ευropa League (τρίτο προκριματικό) και δυο στο Ευropa Conference League (δευτερο προκριματικό). Η 15η θέση δίνει για την ίδια σεζόν (2020/21) δυο εισιτήρια για το Champions League (δευτερο και τρίτο προκριματικό), ένα για το Ευropa (τρίτο προκριματικό) και δυο εισιτήρια για το Ευropa Conference League (δευτερο προκριματικό). Οι δυο θέσεις που ακολουθούν (16η και 17η) δίνουν μόνο ένα εισιτήριο για το Champions League (δευτερο προκριματικό), κανένα για το Ευropa League και τρία για το Ευropa Conference League (δευτερο προκριματικό).

Η κατάταξη των χωρών μετά την φάση των ομίλων:	
Τσεχία	27.300 (καμία ομάδα)
Κύπρος	26.750 (1 ομάδα)
Σκωτία	26.625 (2 ομάδες)
Ελλάδα	25.700 (1 ομάδα)
Σερβία	25.500 (καμία ομάδα)
Κροατία	24.875 (καμία ομάδα)
Ελβετία	24.200 (1 ομάδα)

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Μπεργκ και αλλαγές

Δεν στερούνται λογικής οι απόψεις που θεωρούν λανθασμένη την τακτική του Χένρικ Μπεργκ να μην κάνει χρήση του δικαιώματος για τρεις αλλαγές, ειδικά όταν ποδοσφαιριστές του μένουν από δυνάμεις κατά τη διάρκεια ενός αγώνα και υπήρχαν περιπτώσεις που «φώναζαν» στα τελευταία παιχνίδια πρωταθλήματος. Δικαίωμα του και όσο τα αποτελέσματα τον δικαιώνουν καλώς. Το θέμα είναι τι απαντήσεις θα δώσει ο Νορβηγός προπονητής της Ομόνοιας, στο ενδεχόμενο η εξέλιξη και πολύ περισσότερο το τελικό αποτέλεσμα κάποιων παιχνιδιών, να μην έχουν πρόσφορο θετικό, καταγράφοντας βαθμολογικές απώλειες...

* * * * *

Ιανουάριος - υπενθύμιση

Όπως και στα προηγούμενα χρόνια, έτσι και φέτος, η επικείμενη μεταγραφική περίοδος Ιανουαρίου για πολλές ομάδες φαντάζει ως σανίδα σωτηρίας για την κάλυψη κενών, για τη διόρθωση σημαντικών λαθών του περασμένου καλοκαιριού. Ψηλές και οι προσδοκίες των φιλάθλων αρκετών ομάδων, αναμένοντας τις πρώτες ανακοινώσεις. Καλό είναι λοιπόν να υπενθυμίσει κάποιος, στους άμεσα ενδιαφερόμενους, πως μόνο τέσσερις μετα-

γραφές μπορούν να γίνουν, πως όσοι ποδοσφαιριστές έρθουν άλλοι τόσο θα πρέπει να αποχωρήσουν από το υφιστάμενο ρόστερ, πως οι επιλογές είναι σαφώς περιορισμένες σε σχέση με την αγορά του καλοκαιριού και πως οι μεταγραφές Ιανουαρίου προϋποθέτουν πέρα από το κόστος ενός νέου συμβολαίου και τη σχετική αποζημίωση γι' αυτούς που θα φύγουν...

* * * * *

Τρελά λεφτά

Ακούνε οι πρόεδροι των άλλων ομάδων τα εκατομμύρια που παίζουν γύρω από τον ΑΠΟΕΛ και μάλλον λιγουρεύονται. Άμα κιόλας συνεχιστεί όλο αυτό, σε λίγα χρόνια τα μπάτζετ κάποιων ίσως και μεγάλων ομάδων θα αντιστοιχεί στα κηπουρικά του Αρχάγγελου.

* * * * *

Είναι και οι παίκτες

Ναι μεν θα λάβουν τα μπόνους και τα πριμ που προνοεί το συμβόλαιό του καθενός για τέτοιες επιτυχίες στην Ευρώπη, από την άλλη κιόλας η αξία του καθενός ποδοσφαιριστή του ΑΠΟΕΛ ολοένα και μεγαλώνει. Γιατί άμα στο βιογραφικό σου γράφει πρωτάθλημα Κύπρου, κάπως κοστολογείται. Άμα όμως αναγράφεται πρόκριση στους

«32» κοστολογείται και μάλιστα πολύ περισσότερα λεφτά.

* * * * *

Αμάν ονόματα

Άρχισε να ζεσταίνεται για τα καλά το παζάρι του Γενάρη και ανεξάρτητα από το τι λέγεται δημοσίως από τις ομάδες οι περισσότερες θα πάνε για τέσσερις κινήσεις. Το ζητούμενο σε αυτές τις περιπτώσεις είναι να μην βασίζουν οι ομάδες την όποια επιτυχία τους στις κινήσεις που θα γίνουν. Έχουν υπάρξει καθοριστικοί παίκτες που ήρθαν τέτοιο καιρό αλλά σε ομάδες που είχαν ήδη ένα κορμό αξιόλογο. Όσες βολόδερναν και έψαχναν σωσίβιο διώχνοντας κόσμο, συνήθως πυροβολούσαν τα πόδια τους. Πάντως οι μεγάλοι που πάνε για τον τίτλο θα προσπαθήσουν και για μεταγραφές από το πάνω ράφι. Αυτό ακούν τα ραντάρ της στήλης. Για να δούμε τι θα δούμε.

* * * * *

ΑΕΛ και σενάρια

Δεν άρεσε στη διοίκηση της ΑΕΛ το γεγονός πως γράφεται κάθε μέρα και ένα όνομα υποψήφιου προς αποχώρηση ποδοσφαιριστή. Αλίμονο να τους άρεσε κιόλας όμως το ζητούμενο δεν είναι αν κυκλοφορούν τα σε-

νάρια αλλά το κατά πόσο θα επιβεβαιωθούν τελικά. Για να είμαστε δίκαιοι, τα ΜΜΕ ούτε το 50% των όσων κυκλοφορούν για την ΑΕΛ δεν αναπαράγουν. Προσπαθούμε να διασταυρώνουμε κάποια πράγματα όσο δύσκολο κι αν είναι αφού αραιώσαν πολύ και οι δημόσιες τοποθετήσεις. Ο Γενάρης είναι κοντά και θα φανεί το τι τελικά ισχύει και τι όχι.

* * * * *

Γιώργος Παλάλας

Ο Γιώργος Παλάλας αποτελεί ένα από τους πιο πετυχημένους καλαθοσφαιριστές στην σύγχρονη ιστορία της κυπριακής καλαθόσφαιρας, με σημαντικές διακρίσεις σε όλες τις ομάδες που αγωνίστηκε. Αποτέλεσε επί χρόνια τον βασικό πόντ-γκαρντ της ΑΕΛ, και αντιπροσωπευτικού μας συγκροτήματος. Αγωνίστηκε και στην Πετρολίνα ΑΕΚ. Για σις δυο ομάδες κέρδισε τίτλους αλλά είχε στο ενεργητικό και Ευρωπαϊκές διακρίσεις. Την Παρασκευή το βράδυ ΑΕΛ ΑΕΚ και πολλοί φίλοι της ΑΕΛ και του αθλήματος τον τίμησαν αποκαιρώνοντας τον σε αγώνα που έγινε στο «Νίκος Σολωμονίδης» με τον παίκτη να αγωνίζεται για δέκα λεπτά. Μια διαδρομή έφτασε στο τέλος της με το 38χρονο... δρομέα να αφήνει τη σφραγίδα του στο άθλημα.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Σπανίζει του Χατζηλούκα

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Η ιστορική νίκη πάνω σε μια τεράστια ομάδα όπως είναι η Σεβίλλη δεν είναι αποκλειστικά δική του. Δεν θα μπορούσε άλλωστε να ήταν νοούμενου ότι εργάστηκε στο Pari Match Αρχάγγελος μόλις ένα τρίμηρο. Όποιος θεωρεί το αντίθετο απλά δεν καταλαβαίνει από ποδόσφαιρο και καλά θα ήταν να συνεχίσει να διαβάζει το Χάρυ Πότερ που κρατάει μαγικά ραβδιά και μεταμορφώνει τον γάτο σε χρυσόψαρο.

Οκ, κάποια πράγματα μπορεί ν' αλλάζουν όπως η ψυχολογία, το πουςάρισμα κάποιων παικτών... γενικώς όντως μπαίνει φρέσκος αέρας στα αποδυτήρια από κει και πέρα όμως, η ομάδα δεν είναι δική του, ούτε και έχει το μαγικό ραβδί που έχει μαθητευόμενος μάγος στις ταινίες του. Ο ιστορικός πάντως του μέλλοντος θα καταγράψει ότι κυπριακή ομάδα, ο ΑΠΟΕΛ επικράτησε ενός τεράστιου κλαμπ της Ισπανίας με προπονητή στον πάγκο τον Λούκα Χατζηλούκα.

Το σπουδαίο όμως με τον Παφίτη προπονητή δεν είναι ούτε οι ικανότητες του στην προπονητική, ούτε και η νίκη πάνω στη Σεβίλλη, ούτε ίσως και αυτά που έκανε ως ποδοσφαιριστής. Το μέγα επίτευγμά του, έχει να κάνει με τον τρόπο που διαχειρίστηκε τα τελευταία γεγονότα έτσι όπως προέκυψαν στη ζωή του όχι μονάχα την επαγγελματική αλλά την προσωπική. Σε μια χώρα που ο καθένας ψάχνει την αρπαχτή, την εξουσία, τη βελτίωση της προσωπικής του εικόνας και το οικονομικό κέρδος, ο Χατζηλούκας επέλεξε να υπερασπιστεί τον ίδιο του εαυτό, την προσωπική του υγεία και κατ' επέκταση την ομάδα.

Η απόφαση του να μην συνεχίσει ως πρώτος προπονητής σε περίπτωση που θα του ζητούσαν από τον ΑΠΟΕΛ, είναι μια απόφαση που σπανίζει στην Κύπρο καθώς η πλειοψηφία των επαγγελματικών δύσκολα θα απέρριπταν μια τέτοια ευκαιρία. Ο ίδιος προς τιμή του επέλεξε ν' αφήσει στην άκρη την ματαιοδοξία που ταλαιπωρεί σχεδόν όλους μας στο νησί και έκρινε τι θα ήταν κυρίως καλό γι' αυτόν άρα και την ομάδα την οποία θα βοηθήσει από άλλο πόστο.

Πόσες φορές τούτος ο τόπος δεινοπάθησε από τους αριβίστες, από την ματαιοδοξία και κυρίως από την έλλειψη αυτογνωσίας που ο έχει ο καθένας μ' αποτέλεσμα η κοινωνία ολοένα και να δεινοπαθεί.

Αν μη τι άλλο, όλα αυτά που περνάμε σα μαρτύριο όλοι εμείς, δεν θα το περάσει ο ΑΠΟΕΛ με τον Χατζηλούκα, αντιθέτως θα έχει έναν άνθρωπο στις τάξεις του που αποδεικνύει ότι διαθέτει το γνώθι σαυτόν. Και στην Κύπρο, σπανίζει και μάλιστα πολύ.

Προπονητές και επιτυχία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΝ**

Τόμας Ντολ. Ούτε ο πρώτος και πολύ πιθανό ούτε ο τελευταίος προπονητής που φεύγει από το ΑΠΟΕΛ, πολύ πριν ολοκληρώσει το συμβόλαιό του. Και ούτε φαινόμενο αποκλειστικά... Αποελίστικο αποτελούν οι συχνές αλλαγές προπονητών, με πιο πρόσφατο το παράδειγμα Ιμανόλ Ιντιακέθ, αν και οι γαλαζοκιτρίνοι διατηρούν τα πρωτεία! Γιατί δεν στεριώνει προπονητής στο ΑΠΟΕΛ, στην μετά Γιόβανοβιτς εποχή; Εύκολη η απάντηση! Γιατί κριτήριο, ως προς το τι μπορεί να χαρακτηρίσει επιτυχημένο ένα προπονητή στο ΑΠΟΕΛ δεν υπάρχει ή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ρεαλιστικός στόχος. Γιατί νίκες σε κάθε αγώνα, με εντυπωσιακές εμφανίσεις, κατάκτηση πρωταθλήματος κάθε χρόνο και πρόκριση κάθε καλοκαίρι σε ευρωπαϊκό όμιλο, δύσκολα μπορεί να πετύχουν τόσο ο Γιούργκεν Κλοπ όσο και ο Πετ Γκουαρτιόλα σε πάγκο κυπριακής ομάδας...

Γενικότερα, γιατί στην Κύπρο δύσκολα και λίγιοι προπονητές μένουν καιρό στον πάγκο της ίδιας ομάδας; Πρώτα απ' όλα γιατί δεν υπάρχει η απαραίτητη υπομονή, για την αναγκαία πίστωση χρόνου και προκειμένου σωστά να κριθεί η δουλειά ενός προπονητή. Πιο απλά, θέλουμε αποτελέσματα και επιτυχίες χθες... Δεν υπάρχει υπομονή γιατί δεν υπάρχει πλάνο και σχεδιασμός για την υλοποίηση του στόχου.

Ομάδες φτιάχνονται από την αρχή σχεδόν κάθε καλοκαίρι με διψήφιο αριθμό μεταγραφών άρα και αποχωρήσεων, ρόστερ συμπληρώνονται με αποφάσεις, κάθε άλλο παρά ειδικών, για τον εντοπισμό κατάλληλων ποδοσφαιριστών και όχι στη βάση ενός γενικότερου σχεδιασμού, είτε από προπονητές, είτε από τεχνικούς διευθυντές. Και την ίδια ώρα, η απαίτηση από ένα προπονητή μέσα σε λίγες εβδομάδες, να βάλει τη σφραγίδα του και να φέρει (μόνο) επιτυχίες...

Μην αγνοούμε και τους... προπονητές της κερκίδας. Γνώστες όλων των τεχνικών συστημάτων, με ποσοφαιρικό μάτι ικανό να κρίνει και να αποφασίσει για την ποιότητα ποδοσφαιριστών από μία πάσα, ένα λάθος ή ένα γκολ. Φυσιολογικά πράγματα για το λαϊκό άθλημα που λέγεται ποδόσφαιρο, θα μπορούσε να πει κάποιος. Όταν όμως η άποψη του ξερόλα της κερκίδας μετατρέπεται σε πίεση προς μια διοίκηση, σε μια μικρή ποδοσφαιρική κοινωνία όπως η δική μας, τα δεδομένα αλλάζουν...

Γι' αυτό και το δρόμο του Ντολ και του Ιντιακέθ, των τελευταίων προπονητών που απολύθηκαν, λογικά, σύντομα θα ακολουθήσουν και άλλοι...

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
-0,38%X.A.
2,04%Dow Jones
0,41%Nasdaq
0,92%Nikkei
2,86%Dax
1,28%FTSE 100
1,90%**ΗΠΑ**
Πτυχιούχοι
αρπάζουν
τις θέσεις
ανειδίκευτων
εργατών
Σελ. 9Πετρέλαιο
0,46%€/ \$
0,98%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΡΟΝΙΔΗΣ

Αποτελεσματικό μέτρο
οι online πλειστηριασμοί

Βήμα προς την ορθή κατεύθυνση, χαρακτηρίζει τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς ο Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου Μιχάλης Κρονίδης, προσθέτοντας ότι το μέτρο αυτό αναμένεται να καταστήσει τη διαδικασία ανάκτησης χρεών από τις τράπεζες πιο αποτελεσματική. **Σελ. 3**

ΕΛΛΑΔΑ

Αύξηση με τρελό ρυθμό
των τιμών των ακινήτων

Σπάει τα κοντέρ ο ρυθμός αύξησης στις τιμές των ακινήτων τόσο στην Αττική όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Στο τρίτο τρίμηνο η αύξηση τιμών στην Αττική φθάνει σε ετήσια βάση στο 11,9%, ενώ πανελλαδικά η αύξηση φθάνει στο 9,1%. Μεσίτες χαρακτηρίζουν υπερβολικές τις αυξήσεις. **Σελ. 12**

Βαθύ το χάσμα γιατρών και ΟΚΥπΥ

Δεν φαίνεται να υπάρχει σημείο επαφής στα κίνητρα που έχουν δοθεί - Εμμένουν στις θέσεις τους

Παραμένει το χάσμα μεταξύ των γιατρών του δημοσίου και του ΟΚΥπΥ, αναφορικά με τα κίνητρα που τους δίδει. Ο οργανισμός χαρακτηρίζει το πακέτο ισορροπημένο και δελεαστικό ενώ οι γιατροί κάνουν λόγο για αντικίνητρα

και νέο κύμα φυγής από το δημόσιο, γεγονός που θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στη βιωσιμότητα των δημοσίων νοσηλευτηρίων.

Το τι μέλει γενέσθαι στο χώρο της δημόσιας υγείας παραμένει

άγνωστο με τους γιατρούς μέλη της ΠΑΣΥΚΙ αλλά και τον ΟΚΥπΥ να εμφανίζονται να μην έχουν σημείο επαφής. Στην πρόταση κινήτρων προς τους γιατρούς του δημοσίου οι ετήσιες απολαβές τους, σύμφωνα με υπολογισμούς

του ΟΚΥπΥ, αυξάνονται από 90 χιλιάδες ευρώ στις 110 χιλιάδες ευρώ.

Παράλληλα με τα οικονομικά κίνητρα η πρόταση περιλαμβάνει και πρόνοιες για κάποιους όρους εργασίας. Η ΠΑΣΥΚΙ, μια εκ των

συντεχνιών των ιατρών του δημοσίου, επιρρίπτει ευθύνες στον ΟΚΥπΥ για το αδιέξοδο που έχει σημειωθεί, υποστηρίζοντας ούτε λίγο ούτε πολύ ότι η ηγεσία του Οργανισμού πήρε αποφάσεις χωρίς να υπάρξει διάλογος. **Σελ. 4**

Αθρόες εισαγωγές χρυσού στην Τουρκία

Οι τουρκικές αρχές προχώρησαν στη χαλάρωση του πλαισίου που διέπει τις εισαγωγές χρυσού και πλέον επιτρέπουν την πιστοποίηση αλλά και την τυποποίηση οποιουδήποτε χρυσού εισάγεται στη χώρα αδιακρίτως των προδιαγραφών του, της πιστοποίησης ή μορφής του. Η επίσημη δικαιολογία των Αρχών είναι η προσπάθεια κάλυψης της αυξημένης ζήτησης για χρυσό από τα νοικοκυριά της χώρας. **Σελ. 11**

Η μαρίνα Αγίας
Νάπας ανοίγει
σύντομα για
σκάφη και κοινό*Συνέντευξη Στ. Καραμονιάνη*

Από τον Ιανουάριο θα ανοίξει όλος ο χώρος ελλιμενισμού σκαφών στη μαρίνα Αγίας Νάπας, ενώ τον Ιούνιο θα ανοίξει και το εμπορικό τμήμα της για το κοινό. Ο διευθύνων σύμβουλος της M.M Makronisos Marina Ltd Σταύρος Καραμονιάνης δηλώνει ότι συνεχίζονται οι εργασίες και για τους δύο πύργους. **Σελ. 6**

Υποχώρηση
ΕΤΥΚ στο θέμα
προσαυξήσεων*Στην Τράπεζα Κύπρου*

Για πρώτη φορά στην ιστορία της η ΕΤΥΚ φαίνεται να έκανε ένα βήμα πίσω στο θέμα της ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης στην Τράπεζα Κύπρου. Ενώ αρχικά επέμενε σε παραχωρήσεις των προσαυξήσεων για όλους τους υπαλλήλους, τελικά δέχτηκε μία προσαύξηση που είναι μειωμένη σε σχέση με την οριζόντια που ζητούσε. **Σελ. 7**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** και **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Τεχνολογική πρόοδος και οικονομική ανισότητα, η πρόκληση της εποχής μας

Η παγκόσμια οικονομία παρουσιάζει μακρά περίοδο θετικής ανάπτυξης, συνοδευόμενη με άλματα στην τεχνολογία. Θεωρητικά αναμένεται η τεχνολογία να βελτιώνει την καθημερινότητα των πολιτών και αυτό όντως διαπιστώνουμε στην πράξη. Η τεχνολογία αντικαθιστά εργασίες επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα, επιτρέπει πρόσβαση σε ευρύτατο φάσμα πληροφοριών και γενικά κάνει τη ζωή μας ευκολότερη. Παράλληλα, όμως, φαίνεται να οδηγεί σε ένταση στις ανισότητες εισοδήματος. Τα στατιστικά δεδομένα επιβεβαιώνουν ότι η τεχνολογία, σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση, ευνοεί τα εύροστα, εις βάρος των μεσαίων και χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων. Ως επακόλουθο, πληθαίνουν τα φαινόμενα αντίδρασης «ενάντια των κατεστημένων» που τροφοδοτούν τον ευρω-σκεπτικισμό και εναντιώνονται στην παγκοσμιοποίηση. Χαρακτηριστικά παρα-

δείγματα η επικράτηση Τραμπ, το Brexit, η άνοδος των ευρω-σκεπτικιστών στην Ιταλία, οι διαδηλώσεις ενάντια στις μεταρρυθμίσεις Μακρόν, κ.λπ. Η σχέση ανάπτυξης – κατανομής εισοδήματος συγκεντρώνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Δεν είναι τυχαίο ότι το φετινό βραβείο Νόμπελ μοιράστηκαν οι οικονομολόγοι Banerjee, Duflo και Kremer, τα επιστημονικά ενδιαφέροντα των οποίων επικεντρώνονται στην κοινωνική διάσταση της ανάπτυξης. Ποια μπορεί να είναι τα μέτρα που θα αμβλύνουν τα φαινόμενα ανισοτήτων; Είναι δυνατόν να συνυπάρξουν οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή;

Οι απαντήσεις είναι σύνθετες. Απαιτούνται πολιτικές που να αναγνωρίζουν ότι ο μηχανισμός αγορών από μόνος του δεν οδηγεί σε αρμονία των στόχων ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Χρειάζονται στρατηγικές παρεμβάσεις των

κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών, μακροπρόθεσμου και βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα.

Από μακροχρόνιας οπτικής, η διεθνής εμπειρία αποδεικνύει ότι οι πιο αποτελεσματικές πολιτικές είναι αυτές που διασφαλίζουν καθολική πρόσβαση στην εκπαίδευση, η οποία πρέπει να προσαρμοστεί στις σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η μελέτη PISA, που είδε πρόσφατα το φως της δημοσιότητας, επιβεβαιώνει ότι πολλές χώρες (ακόμη και αναπτυγμένες και η Κύπρος) υστερούν στον νευραλγικό αυτό τομέα. Επίσης σημαντική είναι η καθολική πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου ιατροφαρμακευτική περίθαλψη π.χ. μέσω ενός αποτελεσματικού γενικού σχεδίου υγείας. Όμως τέτοιες πολιτικές, από τη φύση τους, παίρνουν χρόνο για να αποφέρουν καρπούς. Γι' αυτό απαιτούνται παράλληλα πολιτικές πιο άμεσου χαρακτήρα, όπως η διοχέτευση μέρους του

οφέλους από μεταρρυθμίσεις προς στήριξη των κοινωνικών στρωμάτων που δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις κοινωνικές αλλαγές, μέσω διασφάλισης ενός αποτελεσματικού δικτύου προστασίας, ελάχιστου εισοδήματος και στοχευμένων επιδοτήσεων μισθών σε τομείς που επηρεάζονται από τις διαρθρωτικές αλλαγές. Ήδη, τα φαινόμενα έντασης των εισοδηματικών ανισοτήτων έχουν τροφοδοτήσει τη συζήτηση καταλλήλότητας του ΑΕΠ ως δείκτη κοινωνικής ευημερίας. Πολλοί επιφανείς οικονομολόγοι/οργανισμοί προτείνουν την επεξεργασία εναλλακτικών δεικτών που να αντικατοπτρίζουν και την πτυχή της κοινωνικής συνοχής.

Η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα. Οι συγχλίνουσες απόψεις είναι ότι το επίπεδο φορολογίας πρέπει να αυξηθεί για να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα ανισότητας των ει-

σοδημάτων, αλλά και άλλων προκλήσεων, όπως κλιματική αλλαγή και γήρανση πληθυσμού. Η συνδρομή στη μείωση των ανισοτήτων επιβάλει κάποια προοδευτικότητα της φορολογίας, δηλαδή την επιβάρυνση σε μεγαλύτερο βαθμό των υψηλών εισοδηματικών τάξεων. Όμως, τα περιθώρια προοδευτικότητας και αύξησης της φορολογίας, χωρίς αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη, είναι περιορισμένα.

Ως εκ τούτου, σημαντικό ρόλο καλείται να διαδραματίσει η εξοικονόμηση δημόσιων δαπανών για να καταστεί δυνατή η ορθολογική χρηματοδότηση ενός φιλόδοξου κοινωνικού προγράμματος.

Ο κ. Ανδρέας Χαραλάμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών.

Ο κ. Όμηρος Πισσαρίδης είναι γενικός διευθυντής της επενδυτικής τράπεζας AXIA Ventures Group.

pwc

Καλές γιορτές &
ευτυχισμένος ο νέος χρόνος!

www.pwc.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΧΡΕΥΓΕΝΙΟΥ*

«New World. New Skills» Νέο πρόγραμμα ψηφιακής αναβάθμισης από την PwC

Η **επιβράδυνση** της παραγωγικότητας αποτελεί τα τελευταία χρόνια ένα από πιο σημαντικά χαρακτηριστικά της παγκόσμιας οικονομίας. Την ίδια στιγμή η εργασιακή ευελιξία ιεραρχείται ως καθοριστικός παράγοντας για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού οργανισμού, αφού δίνει στους εργοδότες την ευκαιρία να προσελκύσουν κορυφαία στελέχη, να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους και κυρίως να προσαρμοστούν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι νέες τεχνολογίες και ο ψηφιακός μετασχηματισμός καθίστούν πιο εύκολη την πρακτική της ευέλικτης εργασίας, δίνοντας τη δυνατότητα σε οργανισμούς να αναπτύξουν νέες δομές και νέα κανάλια επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων τους. Στον εργασιακό κόσμο του μέλλοντος, η τεχνολογία θα αποτελέσει τη βάση πάνω στην οποία θα εξελιχθεί το ανθρώπινο ταλέντο.

Ως εκ τούτου, η συνεχής εξέλιξη των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και η παράλληλη ανάπτυξη της καινοτομίας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι οργανισμοί στους πελάτες τους.

Το πρόγραμμα «New World. New Skills» αποτελεί δέσμευση του παγκόσμιου δικτύου της PwC για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης αναντιστοιχίας μεταξύ των υφιστάμενων δεξιοτήτων των εργαζόμενων και αυτών που απαιτούνται στον ψηφιακό κόσμο. Μέσα από αυτήν την παγκόσμια πρωτοβουλία η PwC επενδύει στον εμπλουτισμό των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των περισσότερων από 276.000 ανθρώπων της σε όλο τον κόσμο. Τα επόμενα τέσσερα χρόνια, αναμένεται να επενδυθούν από το παγκόσμιο δίκτυο της PwC τρία δισεκατομμύρια δολάρια για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανθρώπων του οργανισμού αλλά και για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών με απώτερο στόχο την καλύτερη στήριξη των πελατών και των κοινοτήτων στις οποίες δραστηριοποιείται ο οργανισμός. Το πρόγραμμα εστιάζει σε τρεις βασικούς τομείς:

- στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανθρώπων της PwC,
- στη στήριξη των πελατών του οργανισμού για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που επιφέρουν οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και η αυτοματοποίηση και στη συνεργασία με διάφορους φορείς για τη στήριξη ποικίλων κοινωνικών ομάδων, ώστε να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στην ψηφιακή εποχή.

Στην PwC Κύπρου, αντιμετωπίζουμε την αναβάθμιση των δεξιοτήτων ως προτεραιότητά μας και προς αυτήν την κατεύθυνση συνεργαζόμαστε με φορείς και ιδρύματα ούτως ώστε να προσεγγίσουμε ανθρώπους οι οποίοι, υπό άλλες συνθήκες, δεν θα είχαν πρόσβαση σε τέτοιες ευκαιρίες.

Σε τοπικό επίπεδο, η PwC Κύπρου δεσμεύεται να επενδύσει στα επόμενα τέσσερα χρόνια ποσό ύψους €2 εκ. σε δράσεις και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη διάχυση της ψηφιακής γνώσης και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων που θεωρούνται απαραίτητες στην ψηφιακή εποχή.

Στο πλαίσιο αυτό, ο οργανισμός μας συνομολόγησε συνεργασία με τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου επενδύοντας 500 ώρες διδασκαλίας και εκπαίδευσης το χρόνο σε δράσεις ενημέρωσης της νεολαίας για θέματα ψηφιακής εκπαίδευσης, κατάρτισης, απασχόλησης, διαχείρισης σταδιοδρομίας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

Η τεχνολογία διαμορφώνει το μέλλον μας, μετασχηματίζοντας τον κόσμο της επιχειρηματικότητας και της εργασίας. Η ικανότητα να προσαρμοζόμαστε ενώ μετεξελίσσεται η τεχνητή νοημοσύνη, τα ρομπότ και η ψηφιοποίηση θα επιπρεάσει σημαντικά την κοινωνική και την οικονομική μας ευημερία. Το χάσμα των δεξιοτήτων αποτελεί μια πρόκληση, η οποία αγγίζει τον πυρήνα του σκοπού της PwC για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην κοινωνία και την επίλυση σημαντικών προβλημάτων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η παροχή ευκαιριών στους νέους μας για να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους είναι για μας κορυφαίος στόχος.

* Διευθύνων Σύμβουλος, PwC Κύπρου

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Στιγμιότυπο από την αιφνίδια επίσκεψη Καρούσου στο ταχυδρομείο, την οποία φυσικά ανάρτησε στα social media. Τουλάχιστον αυτός ξέρει τη δύναμή τους, κάτι που φαίνεται ότι αγνοούσε η τέως.

Άλλαξε ρότα

Άλλαξε ρότα η ΕΤΥΚ. Παρά το ότι είχε συμφωνήσει με όλες τις τράπεζες για τις συλλογικές της συμβάσεις, δύο εξ αυτών έλειπαν, η Τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική Τράπεζα. Άρα, είχε συμφωνήσει με όλες τις τράπεζες, πλην των τραπεζών που έχουν το 85% του μεριδίου της κυπριακής αγοράς. Μέχρι την Παρασκευή. Η Τράπεζα Κύπρου τα βρήκε με την ΕΤΥΚ και συμφώνησαν για οριζόντια αύξηση στο προσωπικό, αλλά μειωμένη. Η ΕΤΥΚ ούτε που συζητούσε τέτοιο πράγμα. Μειωμένη; Καλό αστείο. Όμως το ρεύμα της εποχής την ανάγκασε όχι μόνο να το συζητήσει, αλλά και να συμφωνήσει για μειωμένη. Βέβαια, για να πούμε και του «τραβού το δίκιο» και η Τράπεζα Κύπρου άλλαξε ρότα. Ούτε αυτή συζητούσε οριζόντιες αυξήσεις.

• • • • •

Μειώνονται στις τράπεζες

Η **συνολική** απασχόληση για το 3ο τρίμηνο του 2019 αυξήθηκε κατά 3%, συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018, λέει η Στατιστική. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις παρουσιάζονται στους τομείς των Τεχνών, Διάσκεδασής και Ψυχολογίας, Κατασκευών, Επαγγελματικών, Επιστημονικών και Τεχνικών Δραστηριοτήτων και Ενημέρωσης και Επικοινωνίας. Μείωση σε σχέση με το αντίστοιχο περινό τρίμηνο, παρατηρήθηκε στον τομέα των Χρηματοπιστωτικών και Ασφαλιστικών Δραστηριοτήτων. Διώχνουν κόσμο οι τράπεζες.

• • • • •

Ο σούπερ Υπουργός

Δεν θα είμαι υπουργός πίσω από ένα γραφείο είπε ο Καρούσος και μάλλον το 'βάλε σκοπό να αποδείξει ότι δεν είναι σαν άλλους παλαιότερους συναδέλφους του. Και πού δεν πήγε, και τι δεν έκανε. Πήγε στο ταχυδρομείο, στην υπό κατασκευή γέφυρα Μονής, μπήκε σε σχολικό λεωφορείο και την Τρίτη πάει και στην Αγία Φύλα για το κυκλοφοριακό. Και όλα αυτά μέσα σε δύο εβδομάδες. Ωραία ως εδώ, αλλά Υπουργέ μου, δείτε λίγο και το κυκλοφοριακό της πρωτεύουσας, κρίμα είναι.

• • • • •

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Απόσβεση

Απόσβεση καλείται η μείωση της αξίας των πάγιων στοιχείων του ενεργητικού η οποία προκύπτει από τη φθορά που υφίστανται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία λόγω της απλής παρόδου του χρόνου (χρονική φθορά), λόγω χρήσεως (λειτουργική φθορά) ή ακόμα και λόγω τεχνολογικών εξελίξεων και καινοτομιών (τεχνολογική / οικονομική απαξίωση).

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Επενδύσεις στη Λευκωσία

Όπως πληροφορείται η στήλη, μεγάλη εταιρεία στον τομέα ανάπτυξης γης ετοιμάζεται σύντομα για διπλό ποντάρισμα στην πρωτεύουσα δοκιμάζοντας τις πιθανότητες της και σε αγορές άλλες από αυτές που μας συνήθισε μέχρι σήμερα. Αν και δεν έχει καταλήξει ακόμα για το είδος της επένδυσης, στο τραπέζι έπεσε και το ενδεχόμενο δημιουργίας χώρου φιλοξενίας συνεδρίων και άλλων event. Είναι πάντως τα συνέδρια ένας τομέας που η Λευκωσία με τις κυβερνητικές της υπηρεσίες, τις τράπεζες και τις εταιρείες που φιλοξενεί, θα μπορούσε να το κάνει ατού της. Θεωρητικά ενδιαφέρον υπάρχει, μένει να δούμε αν θα ευδοκιμήσει.

• • • • •

Τα σπάει η ναυτιλία μας

Ο **Γενικός** Διευθυντής του Κυπριακού Ναυτικού Επιμελητηρίου, Θωμάς Καζάκος, επανέξελε η ομόφωνα για μια ακόμη διετία ως Πρόεδρος της Επιτροπής Κρατικών Ενισχύσεων της Ένωσης Ευρωπαίων Πλοιοκτεπών. Ταυτόχρονα, το Lloyd's List ανακοίνωσε πως η καθιερωμένη λίστα του που αφορά τους 100 επαγγελματίες με επιρροή στη ναυτιλία πρέπει να αντικατοπτρίζει και την γυναικεία παρουσία και ηγεσία σε οργανισμούς, εταιρείες και οργανωμένα σύνολα. Και η Υφυπουργός Ναυτιλίας, βρίσκεται στη λίστα του Lloyd's για τις δέκα γυναίκες με τη μεγαλύτερη επιρροή στον τομέα της ναυτιλίας. Η ναυτιλία είναι ένας τομέας που διαπρέπουμε, ή είναι εντύπωση μας;

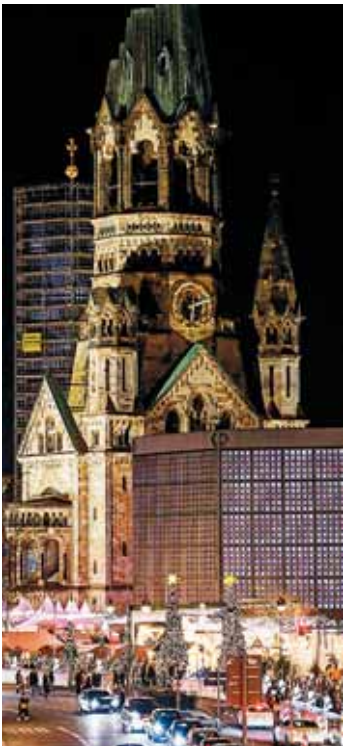
Οικολογικές χριστουγεννιάτικες προτάσεις από την εταιρεία BSR

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Εκκλινση στους κατοίκους του Βερολίνου απηύθυνε η εταιρεία αποκομιδής απορριμμάτων της γερμανικής πρωτεύουσας, καλώντας τους να περιορίσουν την απόρριψη σκουπιδιών την εορταστική περίοδο, χαρίζοντας τον χρόνο τους αντί των πατροπαράδοτων καταναλωτικών προ-ϊόντων.

Στη διαφημιστική της εκστρατεία, η εταιρεία BSR συστήνει στους πελάτες να δώσουν νέο νόημα στα Χριστούγεννα περιορίζοντας τα απορρίμματά τους. Αυτό θα καταστεί δυνατό εάν οι Βερολινέζοι ψωνίσουν λιγότερο, επι-

Η εταιρεία αποκομιδής απορριμμάτων του Βερολίνου καλεί τους κατοίκους της πόλης να περιορίσουν την απόρριψη σκουπιδιών.

λέξουν να καταναλώσουν τα απομεινάρια των γευμάτων τους αντί να τα πετάξουν στα σκουπίδια και πραγματοποιώντας κοινωνικές επισκέψεις σε μοναχικούς γείτονες. «Οι άνθρωποι συνωστίζονται σε καταναλωτικούς ναούς, ενώ οι διανομείς δεμάτων δεν προφταίνουν τον όγκο πακέτων που πρέπει

Η **χριστουγεννιάτικη** αγορά στην πλατεία Μπράιτςβιντ του Βερολίνου.

να παραδώσουν. Είναι άραγε αυτό το νόημα των γιορτών; Ο τεράστιος όγκος δώρων και οι υπερπλήρεις κάδοι σκουπιδιών δείχνουν ότι ο άνθρωπος έχει ξεχάσει το πραγματικό νόημα των Χριστουγέννων», αναφέρει η διαφήμιση της εταιρείας διαχείρισης απορριμμάτων, σύμφωνα με δημοσίευμα

της βρετανικής εφημερίδας The Guardian. Η BSR, που εξυπηρετεί δύο εκατομμύρια νοικοκυριά στο Βερολίνο, συστήνει εναλλακτικούς τρόπους εορτασμού των Χριστουγέννων, που θα προστατεύσουν το περιβάλλον και θα περιορίσουν την επιβάρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού. «Ένα από τα πολυτιμότερα αγαθά είναι ο χρόνος μας. Αυτό πρέπει να χαρίσετε. Πώς θα σας φαινόταν μια βραδιά με φίλους, ένα ταξίδι ή μια συναυλία;» εξηγεί η διαφήμιση της εταιρείας. Η BSR συστήνει, επίσης, στους πελάτες της να είναι ευρηματικοί με τα αποφάγια της χριστουγεννιάτικης χήνας ή γαλοπούλας, φτιάχνοντας σάντουιτς, αντί να τα πετάξουν στα σκουπίδια. Οι Βερολινέζοι καλούνται επίσης να αποφύγουν την κατανάλωση του παραδοσιακού «ζεστού γλυκού κρασιού» σε πλαστικά σκεύη, προτιμώντας τα κεραμικά. Περισσότερα από 20.000 πλαστικά κύπελλα μιας χρήσης χρησιμοποιούνται κάθε ώρα στο Βερολίνο κατά τη διάρκεια της περιόδου των Χριστουγέννων.

Οσοι Βερολινέζοι νιώθουν την ανάγκη να χαρίσουν δώρα, μπορούν να επιλέξουν χειροποίητα αντικείμενα ή ρούχα, τυλίγοντάς τα σε χαρτί τυαοαλέτας, εφημερίδα ή κομμάτια ύφασμα, αντί να χρησιμοποιήσουν πλαστικές συσκευασίες ή αλουμινόχαρτο.

REUTERS

Με επταπλάσια ταχύτητα λιώνουν πλέον οι πάγοι της Γροιλανδίας

Με πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα από ό,τι εκτιμούσαν μέχρι σήμερα οι ερευνητές λιώνουν οι πάγοι της Γροιλανδίας, απειλώντας εκατομμύρια ανθρώπους, καθώς οι οικισμοί τους θα μετατραπούν σε Ατλαντίδες. Οι μη αναστρέψιμες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής γίνονται, όπως επισημαίνουν οι επιστήμονες, όλο και πιο ορατές.

Ειδικότερα, σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύθηκε χθες στο επιστημονικό περιοδικό Nature, οι πάγοι στη Γροιλανδία λιώνουν σήμερα με επταπλάσια ταχύτητα συγκριτικά με τη δεκαετία του 1990. Τόσο η κλίμακα όσο και η ταχύτητα της τήξης των πάγων είναι πολύ υψηλότερες από αυτές που είχαν εκτιμηθεί, με βάση πληθώρα μελετών, από τη διακυβερνητική επιτροπή του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή.

Από την ταχύτερη τήξη των πάγων της Γροιλανδίας, ουσιαστικά, η στάθμη των θαλάσσιων υδάτων θα αυξηθεί φθάνοντας τα 67 εκατοστά μέχρι το 2100 – δηλαδή, θα είναι κατά επτά εκατοστά υψηλότερη από την πρόβλεψη της διακυβερνητικής επιτροπής του ΟΗΕ. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι 400 εκατ. άνθρωποι θα κινδυνεύουν κάθε χρόνο από πλημμύρες. Η διακυβερνητική επιτροπή του ΟΗΕ είχε προβλέψει πως 360 εκατ. άνθρωποι θα κινδύνευαν από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας έως τα τέλη του αιώνα. Ταυτόχρονα, η

Τόσο η κλίμακα όσο και η ταχύτητα της τήξης των πάγων είναι πολύ υψηλότερες από αυτές που είχαν εκτιμηθεί, με βάση πληθώρα μελετών.

αύξηση της στάθμης της θάλασσας ενισχύει και τον κίνδυνο κυμάτων θυέλλας, όποτε οι θύελλες –που θα καταστούν ισχυρότερες εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής– θα πλήττουν παράκτιες περιοχές. Η τήξη των πάγων στη Γροιλανδία, από 33 δισ. τόνους καθ' έτος τη δεκαετία του 1990 αυξήθηκε σε 254 δισ. τόνους την περασμένη δεκαετία. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πάγοι της Γροιλανδίας διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην άνοδο της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων.

Εν μέρει, η τήξη τους οφείλεται στην αύξηση της θερμοκρασίας του ατμοσφαιρικού αέρα, που ακολουθεί ταχύτερους ρυθμούς στην Αρκτική

από ό,τι παγκοσμίως, αλλά και από την επιτάχυνση της ροής του πάγου των παγετώνων στη θάλασσα, η οποία οφείλεται στην άνοδο της θερμοκρασίας των ωκεανών.

Από το 2011 το ρεκόρ

Σύμφωνα με τη μελέτη, η χρονιά με τη μεγαλύτερη απώλεια πάγου ήταν το 2011, όταν έλιωσαν 335 δισ. τόνους πάγου της Γροιλανδίας. Από το 2013, η τήξη των πάγων φαίνεται να σταθεροποιήθηκε στα 238 δισ. τόνους, αλλά αυτός ο υπολογισμός δεν περιλαμβάνει τα δεδομένα του φετινού καλοκαιριού, κατά το οποίο οι ερευνητές διαπίστωσαν εκτεταμένη τήξη.

Μόλις στις 621 οι αιτήσεις για το ΕΣΤΙΑ

Ο μέχρι σήμερα αριθμός αιτήσεων που έχουν υποβληθεί δεν είναι ο αναμενόμενος αναφέρει ο κ. Κρονίδης

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η περίοδος συμμετοχής στο Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, με το οποίο το κράτος θα καταβάλλει το 1/3 της μηνιαίας δόσης του κάθε επιλέξιμου δανειολήπτη ώστε να αρχίσει να εξυπηρετείται το δάνειό του, λήγει στο τέλος του χρόνου. Ωστόσο, δεν αποκλείεται να δοθεί μικρή παράταση σε αυτούς τους δανειολήπτες οι οποίοι να μην αιτήθηκαν συμμετοχής, αλλά υπολείπονται κάποιων λίγων εγγράφων. Μέχρι την Τετάρτη 11 Δεκεμ-

**Σε δυο εβδομάδες εκ-
πνέει η διορία που έχει
δοθεί για την υποβολή
αίτησης για ένταξη στο
Σχέδιο Εστία.**

βρίου είχαν υποβληθεί 621 αιτήσεις πλήρως συμπληρωμένες και με όλα τα δικαιολογητικά, ενώ άλλες 967 αιτήσεις έχουν μεν παραληφθεί από τις τράπεζες αλλά υπολείπονται κάποιων εγγράφων ούτως ώστε να υποβληθούν ολοκληρωμένες. Στη συνέντευξή του ο Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου Μιχάλης Κρονίδης τονίζει πως για να μπορέσει να γίνει ορθή ανάλυση της επιτυχίας ή όχι του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ θα πρέπει να αναμένουμε την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων.

Ο διευθυντής του Συνδέσμου υπογραμμίζει επίσης πως υπάρχει και ένας αριθμός δυνητικά επιλέξιμων δανειοληπτών που δεν επέδειξε ενδιαφέρον, είτε διότι δεν επιθυμεί να προβεί σε κάποια διευθέτηση των υποχρεώσεων του είτε γιατί

θέλει να αποκρύψει και να μην δηλώσει τα πραγματικά εισοδήματα και τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει.

- Διαφαιίνεται πως το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ πάει να αποτύχει βάσει των αρχικών υπολογισμών για την συμμετοχή των πολιτών. Έχουμε εικόνα της συμμετοχής βάσει αριθμών που έχετε στη διάθεσή σας;

- Μέχρι την περασμένη Τετάρτη, 11 Δεκεμβρίου 2019, είχαν υποβληθεί 621 αιτήσεις πλήρως συμπληρωμένες και με όλα τα παραστατικά/δικαιολογητικά, ενώ άλλες 967 αιτήσεις έχουν μεν παραληφθεί από τις τράπεζες αλλά υπολείπονται κάποιων εγγράφων ούτως ώστε να υποβληθούν ολοκληρωμένες. Σίγουρα ο μέχρι σήμερα αριθμός αιτήσεων που έχουν υποβληθεί δεν είναι ο αναμενόμενος, αλλά ευελπιστούμε ότι τις επόμενες δυο εβδομάδες και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 που είναι και η τελευταία ημερομηνία υποβολής αιτήσεων θα αυξηθεί αυτός ο αριθμός.

- Γιατί δεν υπάρχει ενδιαφέρον για ένταξη στο Σχέδιο ΕΣΤΙΑ κατά τη γνώμη σας;

- Κατ' αρχάς, να αναφέρουμε ότι το Σχέδιο Εστία είναι κυβερνητικό σχέδιο από το οποίο επωφελούνται δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Δια μέσου του Σχεδίου Εστία ο δανειολήπτης θα μπορέσει μακροπρόθεσμα να αποπληρώσει το δάνειό του, να διατηρήσει την κύρια κατοικία του και να αναστείλει τις όποιες εν εξελίξει νομικές διαδικασίες εναντίον του.

Για να μπορέσει να γίνει ορθή ανάλυση της επιτυχίας ή όχι του Σχεδίου θα πρέπει να αναμένουμε την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων. Οι τράπεζες

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές ρυθμίσεις στο νομοθετικό πλαίσιο ούτως ώστε να καταστεί πιο αποδοτικό και αποτελεσματικό για τη μείωση των ΜΕΔ.

έχουν έρθει σε επαφή και έχουν επικοινωνήσει με όλους τους δυνητικά επιλέξιμους δανειολήπτες που εμπίπτουν στο Σχέδιο Εστία. Από την προκαταρκτική πληροφόρηση που λαμβάνουμε από τα μέλη μας διαφαιίνεται ότι ένας αριθμός θαώσει ή αναμένει ότι θα ακολουθήσει κάποιο άλλο σχέδιο με ίσως ευνοϊκότερους όρους, κάτι το οποίο έχει αποκλειστεί από τις αρμόδιες αρχές. Ένας άλλος αριθμός ενώ αρχικά επέδειξε ενδιαφέρον και ανταποκρίθηκε θετικά κατά τις πρώτες

επαφές με τις τράπεζες, ακολούθως είτε λόγω παραπληροφόρησης είτε λόγω αρνητικών δημόσιων τοποθετήσεων έπαψε πλέον να επιδεικνύει ενδιαφέρον. Τέλος, υπάρχει και ένας άλλος αριθμός δυνητικά επιλέξιμων δανειοληπτών που εξ' υπαρχής δεν επέδειξε ενδιαφέρον, είτε διότι δεν επιθυμεί να προβεί σε κάποια διευθέτηση των υποχρεώσεων του είτε γιατί θέλει να αποκρύψει και να μην δηλώσει τα πραγματικά εισοδήματα και τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει.

Τα e-auctions

- Μετά και την ολοκλήρωση του πλαισίου για τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, εκτιμάτε πως είναι θωρακισμένο το σύστημα για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων;

- Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές ρυθμίσεις στο νομοθετικό πλαίσιο ούτως ώστε αυτό να καταστεί πιο αποδοτικό και αποτελεσματικό, ενισχύοντας έτσι τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι τράπεζες για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η επιλογή της διαδικασίας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών ακολουθεί τις πρόνοιες του Περί Μεταβίβασης και Υποθηκεύσεως Νόμου που ισχύει και για τους φυσικούς πλειστηριασμούς και το μόνο που αλλάζει είναι το τελικό στάδιο της διαδικασίας, για την οποία σήμερα υπάρχει η αξιοποίηση της τεχνολογίας και μπορεί να πραγματοποιείται και ηλεκτρονικά. Αυτό που αναμένεται όμως να επιφέρει είναι να καταστήσει τη διαδικασία ανάκτησης χρεών από τις τράπεζες πιο αποτελεσματική.

Συνεπώς, θεωρούμε ότι η δυνατότητα της επιλογής διενέργειας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών είναι ένα βήμα προς την ορθή κατεύθυνση. Επιπλέον, η διενέργεια ηλεκτρονικών πλειστηριασμών αναμένεται να λειτουργήσει ως μοχλός πίεσης προς εκείνους τους δανειολήπτες που δεν είναι συνεργάσιμοι και ενώ έχουν τη δυνατότητα να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους επιλέγουν να μην αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Τα οφέλη

- Ποιο μήνυμα θα θέλατε να στείλετε σε δικαιούχους του Σχεδίου Εστία μερικές εβδομάδες πριν την εκπνοή και της παράτασης

που έχει δοθεί για υποβολή αιτήσεων;

- Σε δυο εβδομάδες εκπνέει η διορία που έχει δοθεί για την υποβολή αιτήσεων για ένταξη στο Σχέδιο Εστία. Ο κάθε δικαιούχος θα πρέπει να αντιληφθεί τα οφέλη του Σχεδίου Εστία, τόσο για τον ίδιο όσο και για την οικογένειά του. Συνεπώς, και με δεδομένο το γεγονός ότι μεσολαβούν κάποιες αργίες λόγω των εορτών, δεν απομένει πολύς χρόνος για αυτούς που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, δεν μπορούν να αποπληρώσουν το δάνειό τους και ενδιαφέρονται να διατηρήσουν την κύρια κατοικία τους, να υποβάλουν αίτηση για να ενταχθούν στο Σχέδιο. Επιπλέον, θα ήθελα να ενθαρρύνω και εκείνους τους δανειολήπτες που μέχρι σήμερα δεν επέδειξαν ενδιαφέρον διότι πιθανόν να θεωρούν ότι δεν θα κριθούν βιώσιμοι, να υποβάλουν αίτηση. Όλες οι αιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων και αυτών των οποίων οι αιτήσεις δεν είναι βιώσιμοι και δεν έχουν ικανότητα αποπληρωμής, θα προωθηθούν στα αρμόδια υπουργεία ώστε να διαμορφώσουν ξεκάθαρη εικόνα για τον αριθμό και τον συνολικό όγκο των δανείων αυτών των περιπτώσεων δανειοληπτών. Οι τράπεζες είναι στη διάθεση του κάθε ενδιαφερόμενου επιλέξιμου δανειολήπτη για να επεξηγήσουν το Σχέδιο, να απαντήσουν σε τυχόν ερωτήσεις ή απορίες και να βοηθήσουν να συμπληρωθεί και να υποβληθεί εμπρόθεσμα η σχετική αίτηση. Όσοι δανειολήπτες είναι μεν δικαιούχοι αλλά επιλέγουν να αγνοούν ή να μην επιδεικνύουν ενδιαφέρον να ενταχθούν στο Σχέδιο Εστία, θα πρέπει να κατανοήσουν τη σημαντικότητα και τα οφέλη που αυτό προσφέρει και να αναλάβουν τις ευθύνες τους έναντι των υποχρεώσεων τους.

moebius

Βέλτιστη αποδοτικότητα με τη χρήση της τεχνολογίας

Ποια είναι η Moebius

Η Moebius Software Limited συστάθηκε στην Κύπρο το 2015 με στόχο την ανάπτυξη ενός εύχρηστου λογισμικού για την επίλυση καθημερινών επιχειρησιακών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν δικηγόροι, εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, λογιστές και οποιαδήποτε εταιρεία διαχειρίζεται αρχεία.

Το λογισμικό Moebius αναπτύχθηκε από μια ομάδα προγραμματιστών και επαγγελματιών με πολύχρονη πείρα στο χώρο, σε στενή συνεργασία με εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, δικηγορικά και λογιστικά γραφεία.

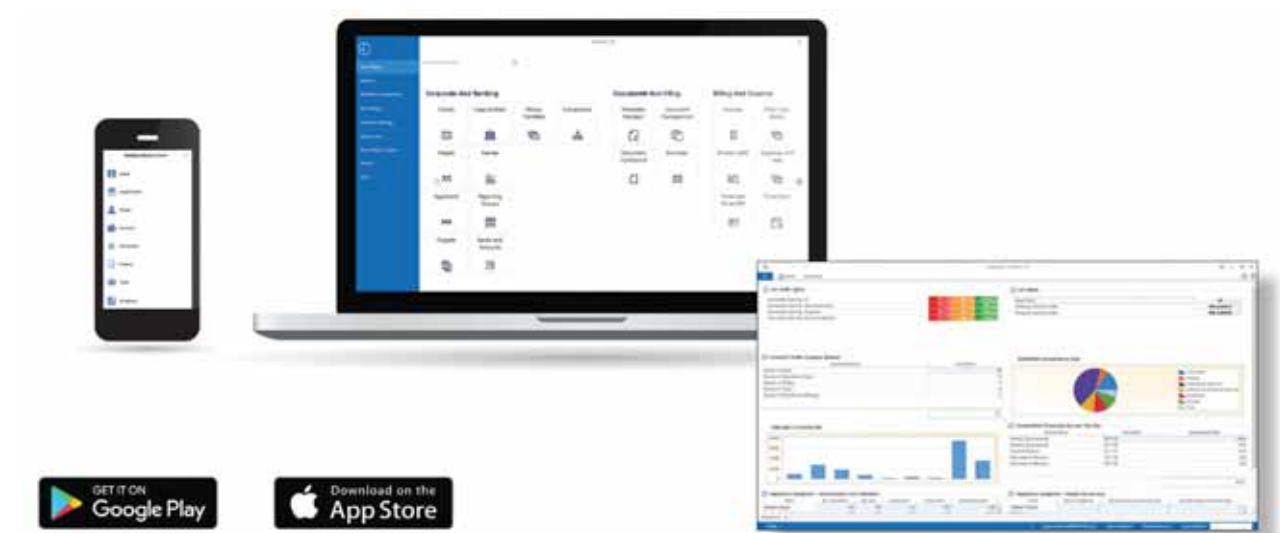
Εξατομικευμένες λύσεις με βάση τις ανάγκες του κάθε επαγγελματία

Το Moebius περιλαμβάνει μια σειρά από ενότητες, σχεδιασμένες έτσι ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές ανάγκες και να προσφέρουν εξατομικευμένες λύσεις με βάση τις ανάγκες του κάθε πελάτη.

Είναι ιδανικό για εταιρική διαχείριση για εταιρείες θεματοφυλακής (Fiduciary) δίνοντας μια ολοκληρωμένη λύση στη διαχείριση εταιρειών και κεφαλαίων, εταιρικά μητρώα, δομές και έντυπα καταχωρητών, ΚΥΣ και συμμόρφωση, καταγραφή χρόνου και εξόδων, τιμολόγηση και πληρωμές.

Το Moebius παρέχει επίσης μια αποτελεσματική λύση για τους επαγγελματίες συμμόρφωσης (compliance officers) αφού περιλαμβάνει έναν πλήρως προσαρμοσμένο μηχανισμό Κανόνων Κινδύνου σε συνδυασμό με ολοκληρωμένους ελέγχους ιστορικού, εκθέσεις ρυθμιστικών εκθέσεων ready-to-go και διαχείριση εγγράφων να ασφαλή κατάσταση εμπιστευτικών εγγράφων.

Το Moebius μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από δικηγορικά γραφεία αφού παρέχει εξειδικευμένες λύσεις διαχείρισης νομικών πρακτικών. Συνδέει όλες τις διαδικασίες

από τις λεπτομέρειες των υποθέσεων, προγραμματίζει τις εμφανίσεις στο δικαστήριο βάσει ημερολογίου και τα ραντεβού, αποθηκεύει και προστατεύει σημαντικά έγγραφα, καταγράφει τον χρόνο, τις δαπάνες, την τιμολόγηση και παρέχει λεπτομερή αναφορά απόδοσης.

Το Moebius είναι ιδανικό για κάθε επιχείρηση αφού μπορεί να μειώσει το χρόνο αναζήτησης και διαχείρισης εγγράφων, να ελαχιστοποιήσει τα σφάλματα εγγράφων και να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ των υπαλλήλων, βελτιστοποιώντας έτσι την απόδοσή τους.

Συμβουλευτικές υπηρεσίες από εξειδικευμένους επαγγελματίες

Η εταιρεία ειδικεύεται στην εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης επιχειρήσεων και μπορεί να προσφέρει εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στους πελάτες της με στόχο την ομαλή μετάβαση σε ψηφιακό σύστημα και τη συνεχή, καθημερινή στήριξη των αναγκών τους. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες που προ-

σφέρονται περιλαμβάνουν την Επιχειρηματική Ανάλυση, τη Διαδικασία και το Σχεδιασμό Πολιτικής και τεκμηρίωσης, Προσαρμοσμένη Ανάπτυξη και Εκπαίδευση.

Το προσωπικό του Moebius έχει εμπειρία από δεκαετίες εργασιών στην εταιρική διαχείριση, την ανάπτυξη λογισμικού και τη διαχείριση επιχειρήσεων σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών κλάδων, όπως: Εταιρικές Υπηρεσίες, Τραπεζικές, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες και Μάρκετινγκ.

Testimonials πελατών

Το Moebius αποτελεί μια εύχρηστη και οικονομικά προσιτή λύση, κατάλληλη για οποιοδήποτε μέγεθος ή τύπο επιχείρησης. Σήμερα, χρησιμοποιείται με επιτυχία σε 20 μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Κύπρο, βελτιώνοντας την καθημερινότητα πάνω από 300 επαγγελματιών.

«Καταργώντας την καταχώρηση δεδομένων και την αναπαραγωγή εγγράφων, έχουμε βελτιώσει την ποιότητα των δεδομένων μας, πετυχαίνοντας ταχύτερη και ακριβέστερη αποθήκευση και ανάκτηση

εγγράφων. Επιπλέον, με τη χρήση των εργαλείων τιμολόγησης του Moebius, έχουμε αναβαθμίσει τις διαδικασίες μας, με ακριβέστερη τιμολόγηση των εργατωρών, βελτιώνοντας έτσι τη ρευστότητα της εταιρείας. Παράλληλα, χάρη στην ενοποίηση της βάσης δεδομένων μας σε ένα κεντρικό σύστημα, μπορούμε να αξιολογούμε καλύτερα την αποδοτικότητα σε καθημερινή βάση.»

Κώστας Χριστοφόρου,
CEO, CPM

«Από την καταγραφή των πελατών και τη δημιουργία εγγράφων, μέχρι την καταχώρηση ωρών και τιμολόγησης, το εξατομικευμένο σύστημα της Moebius μας έχει βοηθήσει να αυξήσουμε την παραγωγικότητα, δίνοντας σε κάθε εργαζόμενο την ευελιξία να οργανώσει και να διαχειριστεί το φόρτο εργασίας του εύκολα και απλά.»

Κύπρος Ιωαννίδης,
Partner, Hadjianastassiou, Ioannides LLC,
member of the Deloitte Legal network

«Πρόσφατα εγκαταστήσαμε το Moebius και έχουμε εντυπωσιαστεί με τον επαγγελματισμό, τη γρήγορη ανταπόκριση και τη φιλική προσέγγιση της εταιρείας καθ' όλη τη διαδικασία εγκατάστασης, εκπαίδευσης, και τεχνικής υποστήριξης. Το σύστημα είναι εύχρηστο και ολοκληρωμένο σε ό,τι αφορά τις διαθέσιμες ενότητες και λειτουργίες. Το σύστημα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της επιχείρησής μας και στη συμμόρφωση με τις ρυθμιστικές αρχές.»

Αντώνης Αβραάμ,
Managing Director, Pan-Invest
Management Ltd

«Μετά την εγκατάσταση του Moebius γίνεται καλύτερος έλεγχος των εργασιών και ανάλυση δεδομένων που γίνεται εύκολα μέσω των εκθέσεων που παράγει το σύστημα, ενώ παράλληλα έχουμε καλύτερη ποιότητα δεδομένα χάρη στη βελτιωμένη διαχείρισή τους, πράγμα που έχει βοηθήσει στην αποδοτικότητα της επιχείρησης. Επιπλέον, η ενότητα Moebius Compliance αποτελεί ένα αποτελεσματικό εργαλείο σε ό,τι αφορά τη λειτουργία AML για να συμμορφωνώμαστε με τις αρχές αποδοτικά. Καθ' όλη τη διαδικασία εγκατάστασης, που περιλάμβανε και τη μεταφορά δεδομένων και αρχείων από το παλιό στο νέο σύστημα, λάβαμε τεράστια στήριξη από το έμπειρο προσωπικό της Moebius καταφέροντας να μετριάσουμε τον αντίκτυπο στην ροή των εργασιών μας.»

Βάσος Παρσκευά,
Director, Fiduserve Management Ltd

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Moebius και δωρεάν δοκιμή επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <https://www.moebiussoftware.com> ή επικοινωνήστε στο τηλέφωνο 22275 190 ή μέσω email info@moebiussoftware.com

Τα αγκάθια πίσω από τα κίνητρα ΟΚΥπΥ

Ισορροπημένο και δελεαστικό χαρακτηρίζει ο Οργανισμός το σχέδιο κινήτρων την ώρα που η ΠΙΑΣΥΚΙ κάνει λόγο για νέο κύμα φυγής

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η πρόταση που παρουσίασε ο ΟΚΥ-πΥ στους γιατρούς του δημοσίου και απορρίφθηκε από την ΠΙΑΣΥΚΙ, για πρώτη φορά επιχειρεί να δι-συνδέσει την παραχώρηση οικονομικών κινήτρων σε γιατρούς, με την παραγόμενη εργασία τους, στα δημόσια νοσοκομεία. Πίσω από τα νούμερα που έβαλε στο τραπέζι ο Διαχειριστής των δημόσιων νοσοκομείων, βρίσκεται η ξεκάθαρη επιδίωξη, αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης των ιατρικών υποδομών των νοσηλευτηρίων, σε περιβάλλον ΓεΣΥ, η οποία αφενός θα βελτιώσει σημαντικά τις προσφερόμενες ιατρικές υπηρεσίες και

Στην πρόταση κινήτρων προς τους γιατρούς του δημοσίου οι ετήσιες απολαβές τους σύμφωνα με υπολογισμούς του ΟΚΥπΥ αυξάνονται από 90 χιλιάδες ευρώ στις 110 χιλιάδες ευρώ.

αφετέρου θα σμικρύνει το υφιστάμενο χάσμα με τις ιδιωτικές κλινικές. Στόχος που εάν επιτευχθεί, θα καταστήσει τα δημόσια νοσοκομεία ανταγωνιστικά αλλά και βιώσιμα, στο υπό διαμόρφωση νέο περιβάλλον. Η παραχώρηση κινήτρων στους γιατρούς του δημοσίου, πέρα από τις οποιεσδήποτε αντιδράσεις και αν εκδηλώνονται, θεωρείται κομβικής σημασίας προκειμένου ο ΟΚΥπΥ να είναι σε θέση να εξισορροπήσει τα έσοδα και έξοδα των νοσοκομείων. Λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά αποτελέσματα των έξι πρώτων μηνών λειτουργίας, παρατηρείται μια απόκλιση η οποία αποδίδεται, σε πρακτικά προβλήματα προσαρμογής σε περιβάλλον ΓεΣΥ, αλλά και νοσηλείας που επικρατεί στο χώρο

Το τι μέλει γενέσθαι στο χώρο της δημόσιας υγείας παραμένει άγνωστο με τους γιατρούς μέλη της ΠΙΑΣΥΚΙ αλλά και τον ΟΚΥπΥ να εμφανίζονται να μην έχουν σημείο επαφής.

της δημόσιας υγείας, η οποία όπως υποστηρίζεται θα πρέπει να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, όπως ευέλικτο ωράριο εργασίας με το οποίο διαφωνούν οι γιατροί του δημοσίου.

Τα κίνητρα

Με βάση τη μελέτη που συνοδεύει την πρόταση του ΟΚΥπΥ, το κόστος των κινήτρων που προτάθηκαν στους ιατρούς του δημοσίου, για κανονικό ωράριο εργασίας, ουσιαστικά ισοδυναμεί με το 1/12 των υπολογιζόμενων ετήσιων εσόδων του ΟΚΥπΥ. Στους υπολογισμούς που έχουν γίνει, λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα του μηνός Οκτωβρίου, επί των οποίων παρουσιάστηκαν στους ιατρούς τρία σενάρια τα οποία καθορίζουν το μηνιαίο

ποσό κινήτρων στους ιατρούς του δημοσίου.

Στο αρχικό σενάριο που αποτελεί το ελάχιστο, το μέσο μηνιαίο εισόδημα του Ειδικού ιατρού καθορίζεται στα 770 ευρώ, με ετήσιο συνολικό κόστος 4,4 εκατ. ευρώ.

Στο δεύτερο, το βασικό σενάριο, το αντίστοιχο μέσο μηνιαίο εισόδημα ανέρχεται στα 970 ευρώ, με συνολικό ετήσιο κόστος 5,4 εκατ. ευρώ.

Στο τρίτο σενάριο, το επιθυμητό, το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανεβαίνει στα 1150 ευρώ, με ετήσιο συνολικό κόστος για τον ΟΚΥπΥ, τα 6,4 εκατ. ευρώ. Στα σενάρια που έχουν εκπονηθεί φαίνονται και οι προσδοκίες του ΟΚΥπΥ για τα ετήσια έσοδα. Στο πρώτο σενάριο τα συνολικά έσοδα τοποθετούνται στα

62,3 εκατ. ευρώ στο δεύτερο στα 74,3 εκατ. ευρώ και στο τρίτο στα 91,1 εκατ. ευρώ. Από την πρόταση προκύπτει πως κάποιος Ειδικός Ιατρός του δημοσίου έχει τα περιθώρια να αυξήσει τις απολαβές του περισσότερο, εάν εργάζεται και εκτός κανονικού ωραρίου. Σε αυτή την περίπτωση στο πρώτο σενάριο στο μέσο μηνιαίο εισόδημα προστίθενται άλλα 230 ευρώ, στο δεύτερο δεν υπάρχει διαφοροποίηση, ενώ στο τρίτο ανεβαίνει στα 330 ευρώ. Συνολικά οι απολαβές από τα κίνητρα, εντός και εκτός ωραρίου εργασίας, διαμορφώνονται αντίστοιχα στα 1.000, 1.200 και 1.480 ευρώ.

Οι απολαβές

Από πλευράς ΟΚΥπΥ, στη φα-

ρέτρα των επιχειρημάτων του περιλαμβάνονται και οι αναπροσαρμογές που έγιναν τα τελευταία χρόνια, στα μισθολόγια των γιατρών του δημοσίου. Σύμφωνα με εσωτερικό έγγραφο, οι αποδοχές ενός Ειδικού Ιατρικού Λειτουργού παρουσιάζονται ότι ανέρχονται, ετησίως και κατά μέσο όρο, στις 90.500 ευρώ. Ενός βοηθού διευθυντή στις 124 χιλιάδες ευρώ και ενός διευθυντή κλινικής στις 122 χιλιάδες ευρώ.

Στις συγκεκριμένες απολαβές, όπως διευκρινίζεται δεν συμπεριλαμβάνονται τα κίνητρα που δόθηκαν από τον ΟΚΥπΥ. Στο έγγραφο αναφέρεται πως σε περιβάλλον ΓεΣΥ (εφαρμογή και των δυο φάσεων), οι Ειδικοί Ιατροί σύμφωνα με στοιχεία του ΟΑΥ θα λαμβάνουν

κατά μέσο όρο 170 χιλιάδες ευρώ ετησίως. Για τους Προσωπικούς Ιατρούς ενηλίκων του Δημοσίου, τα στοιχεία του ΟΑΥ δείχνουν πως οι συνολικές ετήσιες απολαβές θα ανέλθουν, από 78 χιλιάδες ευρώ έως 85 χιλιάδες ευρώ, την ώρα που ένας Προσωπικός Ιατρός ενηλίκων του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, θα αμείβεται ετησίως με 115 χιλιάδες ευρώ. Ένα άλλο σημείο κομβικό για προσαρμογή των δημόσιων νοσηλευτηρίων σε περιβάλλον ΓεΣΥ, αφορά τη φυγή ιατρών και την πρόσληψη νέων. Εδώ τα στοιχεία που δίνονται από τον ΟΚΥπΥ δείχνουν θετικό πρόσημο σε σημείο που να υποστηρίζεται πως το τελευταίο διάστημα καταγράφονται περιπτώσεις επιστροφής ιατρών που αποχώρησαν από τα δημόσια νοσοκομεία.

Η ΠΙΑΣΥΚΙ

Παρά το γεγονός ότι το σχέδιο παροχής κινήτρων φαίνεται ελκυστικό η ΠΙΑΣΥΚΙ, μια εκ των συντεχνιών των ιατρών του δημοσίου, αντέδρασε έντονα προχωρώντας μάλιστα σε τριώρη στάση εργασίας.

Οι της ΠΙΑΣΥΚΙ επιρρίπτουν ευθύνες στον ΟΚΥπΥ για το αδιέξοδο που έχει σημειωθεί, υποστηρίζοντας ούτε λίγο ούτε πολύ ότι η ηγεσία του Οργανισμού με τη στάση της, δεν τους άφησε άλλα περιθώρια παρά τα δυναμικά μέτρα. «Λάβαμε ένα κείμενο, το οποίο λίγο πολύ μας είπαν ξέρετε είναι απόφαση του ΔΣ(ΟΚΥΠΥ), και δεν επδέχεται ιδιαίτερη συζήτηση και αλλαγών. Άρα, για ποιο διάλογο μιλούμε», υποστήριξε ο πρόεδρος της συντεχνίας Σωτήρης Κούμας. Το χάσμα μεταξύ των δυο πλευρών είναι μεγάλο και αυτό προκύπτει από βαρύτατες κατηγορίες που εκτόξευσε η ΠΙΑΣΥΚΙ χαρακτηρίζοντας την πρόταση των κινήτρων ως αντικίνητρο που στόχο έχουν να εξωθήσουν τους γιατρούς ή ένα μεγάλο αριθμό προς τα έξω, με ότι αυτό συνεπάγεται για το μέλλον, για την βιωσιμότητα των δημοσίων νοσηλευτηρίων.

ΑΡΘΡΟ / Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Εξι μήνες ΓεΣΥ, ένας απολογισμός

Έχοντας συμπληρώσει έξι μήνες από την έναρξη της πρώτης φάσης του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ), μπορούμε πια να προβούμε σε μια πρώτη αξιόπιστη αποτίμηση της μεγάλης αυτής κοινωνικής μεταρρύθμισης, η οποία έγινε πράξη και άλλαξε τη ζωή μας μετά από πολλές δεκαετίες ατέρμονων συζητήσεων.

Το ΓεΣΥ δέχθηκε έντονη και πολλές φορές άδικη κριτική πριν από την έναρξή του. Παρόλα αυτά, η θέρμη με την οποία η κυπριακή κοινωνία αγκαλιάζει το ΓεΣΥ καταδεικνύεται από τους αριθμούς των εγγεγραμμένων δικαιούχων και την αυξητική ροή εγγραφής των ιατρών και των άλλων επαγγελματιών υγείας. Κόντρα στην ομολογούμενη αρνητική και απογοητευτική τάση που επικρατούσε τις πρώτες εβδομάδες λειτουργίας του Συστήματος, το ΓεΣΥ βελτιώνεται μέρα με τη μέρα και κερδίζει το στοίχημα για την παροχή ποιοτικής ιατροφαρμακευτικής περι-

θαλψής κατά τρόπο καθολικό και αλληλέγγυο.

Το ΓεΣΥ είναι γεγονός με την υπομονή και την επιμονή που δείξαμε όλοι, κυβέρνηση, Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας, κοινωνία, οργανωμένοι ασθενείς και άλλες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, αλλά και οι ομάδες των επαγγελματιών υγείας. Θέλω και δημοσίως για ακόμη μία φορά να δηλώσω ότι καταλυτική είναι η στήριξη που έχουμε από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος ουσιαστικά έγειρε την πλάστιγγα για την εφαρμογή του ΓεΣΥ ειδικά την περίοδο που προηγήθηκε της 1ης Ιουνίου 2019, τότε που αρκετοί αμφιβάλλαν κατά πόσον θα προχωρούσαμε στην κορυφαία αυτή τομή. Σημαντική είναι ασφαλώς και η συμβολή των πολιτικών δυνάμεων που χωρίς την ομόφωνη έγκρισή τους το 2017, θα βίωναμε ακόμα τις παθογένειες του προηγούμενου συστήματος. Και παρόλο που το Σύστημα Υγείας βρίσκεται πια σε λειτουργία, όλοι όσοι

Μέρα με τη μέρα το Γενικό Σύστημα Υγείας βελτιώνεται και κερδίζει το στοίχημα για την παροχή ποιοτικής ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής κατά τρόπο καθολικό και αλληλέγγυο.

προανέφερα έχουν το δικό τους λιθαράκι να βάλουν για την αναβάθμιση του οικοδομήματος που λέγεται ΓεΣΥ, μέσα από καλόπιστη και εποικοδομητική κριτική και συνεργασία για εντοπισμό και επίλυση των αδυναμιών, έτσι ώστε το Σύστημα να αναβαθμίζεται συνεχώς, προσφέροντας τις βέλτιστες δυνατότητες στους δικαιούχους.

Θα ήταν ανειλικρινές να ισχυριστώ ότι δεν υπάρχουν προβλήματα.

Εκείνο, όμως, για το οποίο μπορώ να διαβεβαιώσω είναι ότι έχουμε την πολιτική βούληση και την προθυμία να εργαστούμε για την αντιμετώπισή τους. Η προσαρμογή με το νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται στον χώρο της υγείας παραμένει η μεγάλη πρόκληση για όλους μας, τους δικαιούχους, αλλά και τους παρόχους υπηρεσιών υγείας.

Η μετάβαση στην εποχή ΓεΣΥ είναι μείζον στοίχημα που καλούνται να κερδίσουν και τα δημόσια νοσηλευτήρια, τα οποία έχουν δεδομένη τη στήριξη του κράτους, αλλά όχι χωρίς περιορισμούς. Δεν θα κουραστώ να επαναλαμβάνω ότι επενδύουμε στα δημόσια νοσηλευτήρια έχοντας πάντα υπόψη την οικονομική βιωσιμότητα και τη χρηστή διοίκηση, γι' αυτό απευθύνω έκκληση για τερματισμό της κινδυνολογίας, η οποία υπονομεύει την ποιότητά τους, την προσφορά τους, αλλά και την ίδια την ύπαρξή τους. Ο προϋπολογισμός του 2020 για τα δημόσια νοσηλευτήρια είναι

ο υψηλότερος στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας και μεταξύ άλλων προβλέπει €25 εκατομμύρια για την αναβάθμιση κτηρίων και άλλα €15 εκατ. για αγορά ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, ενώ συνεχείς είναι οι επενδύσεις μας σε ανθρώπινο δυναμικό, αφού μόνο για τα έτη 2019 και 2020, προβλέπονται σχεδόν 500 νέες θέσεις για τα δημόσια νοσηλευτήρια. Σκοπός είναι ο ΟΚΥπΥ, ως ο πολυπληθέστερος πάροχος του ΓεΣΥ, να έχει νοσοκομεία με διοικητική και οικονομική σταθερότητα.

Ζωτικές σημασίες είναι και η προσφορά των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, ιδιαίτερα στη δεύτερη φάση της ενδονοσοκομειακής φροντίδας υγείας, που θα τεθεί σε εφαρμογή την 1η Ιουνίου 2020. Προσβλέπω σε αίσια κατάληξη των διαβουλεύσεων για ένταξη των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓεΣΥ προκειμένου να διασφαλίσουμε ότι ο δικαιούχος θα έχει το δικαίωμα της επιλογής του ιατρού και του

νοσηλευτηρίου που ο ίδιος θεωρεί ότι μπορεί να του προσφέρει τις υπηρεσίες που χρειάζεται.

Το ΓεΣΥ δεν σχεδιάστηκε εν μια νυκτί ούτε και εφαρμόζεται για να νουαυγίσει. Εξάλλου, η καθολική αποδοχή της οποίας έτυχε από τους δικαιούχους, που είδαν την καθημερινότητά τους να αλλάζει και τα οικογενειακά τους έξοδα να περιορίζονται, αλλά και η θετική προσέγγιση που έδειξαν οι πάροχοι, αποτελούν όπλα στη φαρέτρα μας για να υπερασπιστούμε και να προστατεύσουμε το ΓεΣΥ τώρα και για τις μελλοντικές γενεές. Είμαστε προσηλωμένοι στον στόχο μας, που δεν είναι άλλος από την ολοποίηση της λειτουργίας της 1ης φάσης και την πλήρη ανάπτυξη του ΓεΣΥ και είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς που σε αυτή την προσπάθεια έχουμε όλους τους εμπλεκόμενους στο πλευρό μας.

Ο κ. Κωνσταντίνος Ιωάννου είναι υπουργός Υγείας.

Should digital transformation be on your agenda, or running it?

ey.com #BetterQuestions

EY
Building a better working world

■ ■ ■
The better the question. The better the answer. The better the world works.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Ο Γαστρονόμος ετοιμάζει
το καλύτερο ρεβεγιόν της ζωής μας!

COQ AU VIN
από την Αθηνά Λοϊζίδου

ΚΡΑΣΑΤΟ ΨΗΤΟ
από τη Μαριλένα Ιωαννίδου

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανοίγει τον Ιούνιο η μαρίνα Αγίας Νάπας

Οι συμφωνίες, τα χρονοδιαγράμματα και οι πελάτες που δεν ήρθαν λόγω του σάλου για τα χρυσά διαβατήρια

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ιανουάριο ανοίγει ο χώρος ελλιμενισμού σκαφών στη μαρίνα Αγίας Νάπας, ενώ το καλοκαίρι θα ανοίξει και το εμπορικό τμήμα της για το κοινό. Στο μεταξύ συνεχίζονται οι εργασίες για τους δύο πύργους, οι οποίοι βάσει χρονοδιαγραμμάτων θα είναι έτοιμοι μέχρι το 2022. Αυτά αναφέρει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της M.M Makronisos Marina Ltd Σταύρος Καραμοντάνης. Ξεδιπλώνει τα χαρτιά του για το προφίλ των εστιατορίων τα οποία θα φιλοξενοούνται στη μαρίνα, αλλά και το προφίλ των αγοραστών των διαμερισμάτων. Δεν θεωρεί ανταγωνιστική τη μαρίνα Παραλιμνίου, ωστόσο είναι κατηγορηματικός για τον τρόπο χειρισμού και της έκτασης που πήρε το θέμα με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων, κάτι που όπως αναφέρει στοίχισε στο έργο, αλλά και στον τομέα των ακινήτων ευρύτερα.

Δεν λειτουργεί ανταγωνιστικά η μαρίνα Παραλιμνίου. Χρειαζόμαστε τις μαρίνες και είναι επίσης πολύ σημαντικό να προχωρήσει η μαρίνα στην Πάφο.

-Παρουσιάσατε πρόσφατα τον χώρο ελλιμενισμού στη μαρίνα. Ποιο είναι το επόμενο στάδιο στην πορεία υλοποίησης του έργου;

Κατ' αρχάς έχουμε ανοίξει τη μαρίνα σε πιλοτική φάση για να μπορέσουμε να ελέγξουμε τα διάφορα συστήματα της όπως την παροχή νερού, ρεύματος και διαδικτύου σε κάθε θέση ελλιμενισμού και στα σημεία που προνοεί το σχέδιο ώστε να είμαστε σίγουροι ότι θα μπορέσουμε να προσφέρουμε τις υπηρεσίες τις οποίες έχουμε υποσχεθεί. Οι θέσεις ελλιμενισμού που έχουμε ανοίξει είναι γύρω στις 150 και συνολικά ανέρχονται στις 420 θέσεις στο νερό. Η ανατολική πλευρά της λιμενολεκάνης είναι σημαντική, διότι εκεί υπάρχει το κτήριο διοίκησης το οποίο έχουμε ανοίξει, το κυβερνητικό κτήριο το οποίο φιλοξενεί το τελωνείο, την λιμενική, τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, τμήμα Υπουργείου Υγείας και ΥΚΑΝ. Έχει ήδη στελεχωθεί από την αστυνομία και οι υπόλοιπες υπηρεσίες ακολουθούν. Όλα αυτά πρέπει να ελεγχθούν για να μπορέσουμε να ανοίξουμε στις 31 Ιανουαρίου του 2020 την μαρίνα μόνο για θέσεις ελλιμενισμού. Αυτός είναι ο σκοπός μας.

-Πότε αναμένεται η ολοκλήρωση του έργου;

-Οι στόχοι είναι να παραδοθεί η μαρίνα για τα σκάφη τον Ιανουάριο και το καλοκαίρι όταν θα έχει ολοκληρωθεί η εμπορική ζώνη με τα καταστήματα, τις καφετέριες και τα εστιατόρια, θα ανοίξουμε για το κοινό. Από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούνιο θα υπάρχει μια περίοδος μεταβατική κατά την οποία θα τελειοποιήσουμε τα υπόλοιπα συστήματα

Καραμοντάνης: Μέχρι στιγμής έχει πωληθεί σχεδόν το 90% του ανατολικού πύργου, ο οποίος παραδίδεται τέλος του 2021. Ο δυτικός πύργος θα ανοίξει στην αγορά εφόσον λειτουργήσει η μαρίνα.

Η Μαρίνα Αγίας Νάπας σε αριθμούς

Επένδυση

300 εκατ. ευρώ

Δύο πύργοι

115 μέτρων

190 διαμερίσματα

29 επαύλεις

Χωρητικότητα

600 σκάφη

Ετος ολοκλήρωσης

2022

ρίνα ή ένας ασφαλής τόπος πρόσδεσης σκαφών. Το ταξίδι στην θάλασσα δεν είναι καθόλου προβλέψιμο και είναι πολύ πιο αργό σε σχέση με το ταξίδι με το αυτοκίνητο. Τα ιστιοφόρα, μικρά ή μεγάλα, κάνουν περίπου 8-10 ναυτικά μίλια την ώρα οπότε αντιλαμβάνεστε αν η μαρίνα Λεμεσού με την δική μας μαρίνα έχει απόσταση 55 ναυτικά μίλια, χρειάζονται 5-5μιση ώρες ταξιδιού. Δεν είναι λίγες. Άρα θα χρειαστεί να σταματήσει στην Λάρνακα σε περίπτωση που συμβεί κάτι. Αυτό το αίσθημα της ασφάλειας είναι πολύ σημαντικό. Άρα για τους boaters, οι μαρίνες είναι απαραίτητο. Από την άλλη για να πείσεις τον

Κύπριο καταναλωτή, από την Πάφο ή την Λευκωσία, πρέπει να του δώσεις επιλογές. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να προχωρήσει η μαρίνα στην Πάφο, διότι αποτελεί το δυτικό σημείο εισόδου στην Κύπρο, από την δυτική πλευρά της Μεσογείου, άρα από τα νησιά της Ελλάδας, ακριβώς για να υπάρχει η ασφάλεια, την οποία δεν προσφέρει το λιμανάκι της Πάφου. Άρα είναι σημαντική η ύπαρξη μαρίνων για να υπάρχουν αυτές οι επιλογές. Και φυσικά είναι κάτι που δημιουργεί ένα υγιές περιβάλλον ανταγωνισμού. Διότι ναι μεν εγώ θέλω να προσφέρω τις καλύτερες υπηρεσίες, καλύτερες από τις άλλες μαρίνες, αλλά ιδού η Ρόδος, ιδού και το πηδάλιο.

-Υπάρχει ενδιαφέρον για νέες τουριστικές αναπτύξεις κοντά στην μαρίνα. Γνωρίζετε αν υπάρχουν κι άλλες ανάλογες επενδυτικές κινήσεις;

-Η μαρίνα Αγίας Νάπας και η επένδυση που κάνουμε ύψους 300 εκατομμυρίων είναι η μεγαλύτερη επένδυση που έχει γίνει ποτέ στην περιοχή και από τις μεγαλύτερες στην Κύπρο. Είναι ένα έργο το οποίο είναι έργο υποδομής, πολύ καλής ποιότητας και σχεδιασμού από όλες τις πλευρές. Άρα είναι αναπόφευκτο ότι δίνει έναυσμα για νέες επενδύσεις. Αυτό για μας είναι τεράστια επιτυχία διότι είναι ψήφος εμπιστοσύνης στη δική μας επένδυση. Όποια νέα επένδυση είναι κάτι το ευχάριστο και καλοδεχούμενο και μακάρι να έρθουν κι άλλες προσεγμένες επενδύσεις σωστές με σωστό σχεδιασμό. Υπάρχουν κι άλλα ξενοδοχεία που κτίστηκαν, ή κτίζονται τώρα λόγω της μαρίνας και είμαι σίγουρος ότι θα ανακοινωθούν κι

άλλα. Φτάνει να είναι σωστά σχεδιασμένα για το καλό όλων για να μην χαλάσουμε αυτό που προσπαθούμε με κόπο να κτίσουμε για το κοινό όφελος.

Συμφωνίες για εστιατόρια

-Τι συμφωνίες έχετε κλείσει για την εμπορική ανάπτυξη της μαρίνας;

-Δεν μπορώ ακόμα να ανακοινώσω brands, εκείνο που μπορώ να σας πω είναι ότι είμαστε σε προχωρημένες συζητήσεις, άρχισαν να πέφτουν υπογραφές αλλά στρατηγικά θέλουμε να ανακοινώσουμε αφού υπογράψουμε με όλες τις εταιρείες ή τουλάχιστον με την πλειοψηφία. Θα υπάρχει επίσης φαρμακείο και μια μικρή υπεραγορά για την οποία έχουμε συζητήσει με τις διάφορες αλυσίδες. Στον τομέα της εστίασης θέλω να τονίσω ότι στόχος μας είναι να γίνουν πολύ στοχευμένες επιλογές. Θέλουμε να προσφέρουμε σε οποιοδήποτε επισκέπτη μία ωραία εμπειρία. Για να μπορέσουμε να προσφέρουμε αυτή την ωραία εμπειρία, πρέπει να έχουμε και τα ανάλογα εστιατόρια, καφετέριες και καταστήματα και δεν είναι εύκολο να τα συνδυάσεις όλα αυτά ώστε να υπάρχει μια ισορροπία. Πιστεύω όμως ότι το έχουμε καταφέρει.

-Θα δούμε εστιατόρια fast food;

-Το fast food είναι κάτι το οποίο αποφεύγουμε για την μαρίνα αφού θεωρούμε ότι δεν ταιριάζει στο concept. Από την άλλη όμως υπάρχουν κάποια brands και αλυσίδες εστιατορίων, τα οποία έχουν αγκαλιαστεί από τον Κύπριο καταναλωτή, και θα ήθελε να τα

στην μαρίνα και προς αυτή την κατεύθυνση βλέπουμε.

-Πρόκειται για κυπριακές εταιρείες;

-Όχι μόνο κυπριακές. Εκείνο που έχει σημασία για εμάς, είναι να μην χαλάσουμε αυτό που προσπαθούμε να κτίσουμε με τέσσερις στόχους της περιοχής της ανατολικής Μεσογείου. Ο σκοπός μας είναι να προσφέρουμε στον επισκέπτη και στους ένοικους των επαύλεων και των πύργων την ιδανική εμπειρία.

Σκάφη, όχι κρουαζιερόπλοια
-Για τι είδους σκάφη προορίζεται η μαρίνα;

-Τα σκάφη αρχίζουν από δέκα μέτρα μέχρι 65 μέτρα. Είναι ιστιοφόρα, τα λεγόμενα ταχύπλοα σκάφη, και τα cruisers. Ο στόχος της μαρίνας Αγίας Νάπας είναι να προσελκύσει την κατηγορία μεταξύ 20-45 μέτρα βασισμένοι πάντοτε στις τάσεις της αγοράς. Για τα σκά-

«Δεν θα δούμε στην μαρίνα εστιατόρια fast food, αλλά θα υπάρχουν αλυσίδες εστιατορίων τα οποία έχουν αγκαλιαστεί από τον Κύπριο καταναλωτή».

φη από δέκα μέτρα και κάτω έχουμε δημιουργήσει ένα χώρο ο οποίος δεν είναι εντός της λιμενολεκάνης αλλά εντός του λιμένα και είναι το λεγόμενο boat yard. Εκεί έχουμε δημιουργήσει ένα πολυώροφο σύστημα στάθμευσης με τέσσερις στάθμες για αυτά τα σκάφη, χωρεί περίπου 180 θέσεις από 0-10 μέτρα και εκεί θα προσφέρονται υπηρεσίες concierge service. Αν κάποιος έχει ένα ταχύπλοο, θα του προσφέρουμε υπηρεσία με ειδικό μηχανάκι και θα το τοποθετούμε από το νερό σε αυτές τις θέκες. Αυτό είναι κάτι πρωτοποριακό για την Κύπρο και την Μέση Ανατολή. Ξεκινάμε με εκστρατεία τον Ιανουάριο ώστε να προσελκύσουμε όσο περισσότερους πελάτες μπορούμε, στοχεύοντας ειδικότερα στην τοπική αγορά.

-Σας ενδιαφέρει ο τουρισμός κρουαζιεράς;

-Αυτό είναι κάτι που ακούω τακτικά. Πρέπει να το καταλάβουν οι τοπικές αρχές ότι οι μαρίνες εστιάζουν άλλο. Θέλω να υπογραμμίσω ότι τα κρουαζιερόπλοια θέλουν ειδικές αποβάθρες και ειδική μετακίνηση, και οι μαρίνες δεν γίνονται για να εξυπηρετήσουν κρουαζιερόπλοια, αυτό είναι ξεκάθαρο. Σίγουρα είναι ευπρόσδεκτα επειδή φέρνουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Αλλά αυτή την στιγμή τα μόνα σημεία που μπορούν να εξυπηρετήσουν κρουαζιερόπλοια είναι το λιμάνι της Λεμεσού και της Λάρνακας. Αν ολοκληρωθούν οι υποδομές μας και μπορούν να έρθουν να δένουν σε ανοικτή θάλασσα και να φέρνουν τον κόσμο στην μαρίνα μας, τότε πολύ ευχαρίστως να τα εξυπηρετήσουμε.

Χάθηκαν πελάτες λόγω του σάλου των χρυσών διαβατηρίων

Ήδη έχει ανοίξει το ανατολικό τμήμα της λιμανολεκάνης και γύρω στις 150 θέσεις ελλιμενισμού. Τον Ιανουάριο θα ανοίξει όλος ο χώρος της λιμανολεκάνης.

-Ήταν εξ αρχής πολύ θετική η ανταπόκριση της αγοράς για τα διαμερίσματα στους πύργους. Σε ποιο στάδιο βρίσκεστε τώρα;

-Το προφίλ των αγοραστών μας παραμένει το ίδιο. Έχουμε αγοραστές από διάφορες χώρες, είτε αυτοί είναι από την Σαουδική Αραβία, από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, από τη Ρωσία, την Ευρώπη, την Κύπρο και την Αφρική. Ειδικότερα, έχουμε αγοραστές από την Αίγυπτο λόγω του συντάξιμου και μεγαλοεπενδυτή του έργου Naguib Sawiris, ο οποίος είναι όνομα πολύ δυνατό όχι μόνο στην Αίγυπτο αλλά παγκοσμίως. Προοπτική για εμάς είναι η ασιατική αγορά από την οποία έχουμε λιγότερους αγοραστές. Αυτή την στιγμή εμείς επειδή

έχουμε πωλήσει σχεδόν τον ανατολικό πύργο γύρω στο 90% τον οποίο είχαμε στρατηγικά προωθήσει, και ο οποίος παραδίδεται τέλος του 2021. Όσον αφορά τον δυτικό πύργο στρατηγικά έχουμε επιλέξει να ανοίξουμε την μαρίνα και τότε να τον βγάλουμε στην αγορά το επόμενο καλοκαίρι ή την άνοιξη, ώστε να υπάρχει κάτι χειροπιαστό λόγω αυτών που συμβαίνουν στον τομέα των ακινήτων. Οι τιμές στον δυτικό πύργο θα ξεκινούν από τις 650 χιλιάδες ευρώ για διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου και θα πηγαίνουν μέχρι έξι εκατομμύρια για το ρετιρέ.

-Σε ποιο βαθμό έχετε στηριχθεί στο πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων για την αγορά των διαμερισμάτων.

-Είναι αναπόφευκτο να μην υπάρχουν πελάτες από το πρόγραμμα αλλά το ευχάριστο για εμάς είναι ότι δεν είμαστε εξαρτημένοι σε αυτό. Και αυτό το δεν οι στατιστικές που έχουμε με τις πωλήσεις τις οποίες έχουμε κάνει. Δηλαδή, γύρω στο 45% των πωλήσεων μας είναι προς αυτή την κατεύθυνση. Το υπόλοιπο 55-60% του πελατολογίου μας, μας επέλεξε επειδή είμαστε destination project και αυτό είναι το δυνατό μας σημείο. Αυτός ο σάλος που έχει γίνει τελευταίως γύρω από το θέμα των διαβατηρίων επηρεάζει όλους μας, αφού έχει επηρεάσει την Κύπρο γενικότερα.

-Έχει επηρεάσει και εσάς;

-Επηρεάστηκαν όλες οι πωλήσεις παγκύπρια. Φαίνεται και στις στατιστικές. Και δεν σημαίνει ότι επη-

ρεάστηκα επειδή έχασα τον πελάτη ο οποίος θα ερχόταν ειδικά για το διαβατήριο. Έχασα τον πελάτη διότι διαβάλλεται η Κύπρος.

-Άρα έχετε χάσει πελάτες;

-Βεβαίως, όλος ο τομέας των ακινήτων άρα και εμείς, έχουμε χάσει. Και ένα μήνυμα που πρέπει να δώσουμε προς τα έξω είναι ότι εμείς δεν λέμε στην Κυβέρνηση να δίνει διαβατήρια αβέρτα αλλά να ακολουθεί το πρόγραμμα σωστά με τους κανόνες που πρέπει να υπάρχουν. Όμως ιδιαίτερα για τους πολιτικούς, όταν συζητούν τέτοια πράγματα σε τόσο έντονο ύψος το αποτέλεσμα είναι να κάνουν ζημιά της χώρας μας. Πρέπει όλοι να είναι προσεκτικοί, διότι ήδη έχουν κάνει ζημιά. Και έχουν ευθύνη όλοι οι πολιτικοί.

«Νερό στο κρασί» της έβαλε η ΕΤΥΚ

Εδωσε τα χέρια με την Τράπεζα Κύπρου για μειωμένες οριζόντιες αυξήσεις, αλλάζοντας στάση χρόνων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε μπαράζ ανανέωσης συλλογικών συμβάσεων προχώρησε η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου την περασμένη εβδομάδα, με τη σημαντικότερη να είναι αυτή της Τράπεζας Κύπρου. Όχι γιατί μετά από συζητήσεις από το 2017 επιτέλους δόθηκε λύση, αλλά γιατί η ΕΤΥΚ για πρώτη φορά στην ιστορία της φαίνεται να «βάζει νερό στο κρασί της». Ενώ η ΕΤΥΚ ήταν ανένδοτη αναφορικά με τις συλλογικές συμβάσεις, με τις παραχωρήσεις των προσαυξήσεων και της ΑΤΑ και τις ζητούσε στην ολότητά τους, έκανε πίσω και δέχτηκε μία προσαύξηση που είναι μειωμένη σε σχέση με την οριζόντια που ζητούσε «διακαώς» για όλους τους υπαλλήλους της. Με αυτό τον τρόπο που συμφωνήθηκε με την Τράπεζα Κύπρου, θα παραχωρηθεί μια

Η Τράπεζα Κύπρου, ενώ αγωνίζεται από το 2017 και κάνει λόγο για αλλαγή στο σύστημα των αμοιβών, έκανε πίσω, τουλάχιστον για φέτος.

Προκύπτουν μεγάλα ερωτηματικά αναφορικά με τη στάση που θα κρατήσει η ΕΤΥΚ απέναντι στην Ελληνική Τράπεζα και την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης μεταξύ των δύο τραπεζών.

μειωμένη οριζόντια αύξηση προς όλους, ωστόσο αφήνεται έτσι «κενό» για να δοθεί και επιπλέον ποσό βάσει απόδοσης του κάθε υπαλλήλου. Η ετήσια προσαύξηση για το 2018 είχε ήδη παραχωρηθεί για την Τράπεζα Κύπρου, εκείνο που ήταν ανοικτό για τη διάρκεια της Σύμβασης είναι τα έτη 2019 και 2020. Η συμφωνία προβλέπει, μεταξύ άλλων, για το 2019 μια ισόποση αύξηση για όλους τους υπαλλήλους της τράπεζας ίση με 115 ευρώ το μήνα, έως και για το 2020. Όπως αναφέρει ίδια η ΕΤΥΚ, «η ρύθμιση αυτή δεν καταργεί τις υφιστάμενες μισθολογικές κλίμακες και η αύξηση (€115 + €115) θα είναι εντός των συμφωνημένων με την ΕΤΥΚ κλιμάκων και στην οποία είναι τοποθετημένοι ο κάθε συνάδελφος ανάλογα με το βαθμό

του». Τονίζει δε, πως, με αυτή τη συμφωνία ευεργετούνται ιδιαίτερα οι χαμηλόμισθοι συνάδελφοι τόσο άμεσα όσο και μακροχρόνια. Και πολύ σωστά αναφέρει η συντεχνία. Όντως, με την οριζόντια αύξηση των 115 ευρώ σε όλους (τραπεζοϋπάλληλοι, κλητάρες, καθαρίστριες, γραφείς), ωφελούνται οι χαμηλόμισθοι, διότι αν υποθέσουμε πως ένας εργαζόμενος στην τράπεζα λαμβάνει 1.000 ευρώ το μήνα, σίγουρα δεν θα λάμβανε προσαύξηση 115 ευρώ. Θα λάμβανε πολύ λιγότερα. Την ίδια ώρα ενισχύεται η θέση που είχε εκφραστεί από την έναρξη του Σχεδίου Εθελουσίας Εξόδου της τράπεζας, πως ήταν τόσο γενναιόδωρο επειδή παρασκηνιακά ήδη είχαν βρει ΕΤΥΚ και Τράπεζα Κύπρου τη χρυσή τομή για τη συλλογική σύμβαση. Μόλις

δύο μήνες μετά, επιβεβαιώνεται. Συν τοις άλλοις, η σύμβαση μεταξύ ΕΤΥΚ και Τράπεζας Κύπρου προνοεί όπως εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020, η Τράπεζα προχωρήσει στη συμπλήρωση των κενών οργανικών θέσεων, δηλαδή θέσεων προαγωγής που θα είναι κενές τη δεδομένη στιγμή. Επίσης, το Ταμείο Πρόνοιας, βάσει της επίσημης ανακοίνωσης, από το 2021 θα επανέλθει στο 9%. Το Ταμείο Πρόνοιας για το 2020 θα είναι στο 8%.

Το μήνυμα εστάλη

Υπάρχει όμως και μία άλλη πτυχή. Η Τράπεζα Κύπρου, ενώ «αγωνίζεται» από το 2017 και κάνει λόγο για αλλαγή στο σύστημα των αμοιβών, έκανε πίσω, τουλάχιστον για φέτος. Το μήνυμα εστάλη από τα

τέλη Οκτωβρίου, όταν ο διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου Πανίκος Νικολάου είχε μιλήσει στο Limassol Economic Forum για τους μισθούς. Τότε, είχε περιγράψει ως αναπόφευκτη την αλλαγή του συστήματος αμοιβών των τραπεζικών υπαλλήλων, είτε από του χρόνου, είτε στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Ο κ. Νικολάου, απαντώντας σε ερωτήσεις στη διάρκεια συζήτησης στο Forum, ανέδειξε ότι «οι τράπεζες πρέπει να κινηθούν γρήγορα και να συζητήσουν με τις συντεχνίες για να προωθήσουν ένα πιο δίκαιο» σύστημα αμοιβών». Σύμφωνα με τον νέο CEO της Τράπεζας, «θα πρέπει να υπάρξει ένα σύστημα αμοιβών στη βάση της απόδοσης και της θέσης». Είχε σημειώσει δε, ότι «στην περίπτωση της Τράπεζας

Κύπρου αυτό δεν θα γίνει φέτος, ίσως συμβεί τον επόμενο χρόνο, αλλά θα γίνει, αφού είναι αναπόφευκτο».

Ιδιάζουσα περίπτωση

Αν και επίσημα δεν έχει υπογραφεί καμία συλλογική σύμβαση με την Ελληνική, η Τράπεζα ανακοίνωσε αρχές Οκτωβρίου πως θα παραχωρούσε αυξήσεις σε όλους τους υπαλλήλους της κατά 2% του μισθού τους, ενώ παράλληλα θα λάμβαναν περισσότερα, βάσει της απόδοσής τους και του επαγγέλματός τους σε σχέση με τους μισθούς που δίνονται στο «παζάρι». Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Ελληνικής, όπως είχε καταγράψει και η «Κ», κατά μέσο όρο ο κάθε υπάλληλος θα λάμβανε αύξηση της τάξης του 4,4%. Έτσι, το μισθολόγιο

της τράπεζας θα επιβαρυνθεί κατά 4,7 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο, πράγμα που έγινε. Οι υπάλληλοι της τράπεζας έλαβαν αναδρομικά τις αυξήσεις τους στο τέλος Οκτωβρίου 2019, ό,τι δικαιούνταν από τον Ιανουάριο του 2019. Μπορεί η Ελληνική να μην έχει συμφωνήσει με την ΕΤΥΚ, αλλά η μεθοδολογία με την οποία η Τράπεζα θέλει και παραχωρεί τις αυξήσεις της από τα τέλη Οκτωβρίου είναι πιο κοστοβόρες. Η διαφορά είναι περίπου στο 1 εκατ. ευρώ ετησίως. Σημειώνεται πως η παραχώρηση αυξήσεων που διεκδικεί η ΕΤΥΚ μέσω συμφωνιών της παλαιάς συλλογικής σύμβασης, θα ανέβαζε τους μισθούς των υπαλλήλων κατά 3,8% οριζόντιως. Τέλος, θέσπισε κατώτατο μισθό τα 1.300 ευρώ για όλους τους υπαλλήλους της, μέτρο που ευλόγησε 300 περίπου υπαλλήλους της τράπεζας. Οι 275 ήταν υπάλληλοι που ήρθαν από το Συνεργατισμό μετά το κλείσιμό του και είχαν μισθούς πολύ χαμηλότερους από αυτό το ποσό.

Προκύπτουν μεγάλα ερωτηματικά αναφορικά με τη στάση που θα κρατήσει η ΕΤΥΚ απέναντι στην Ελληνική Τράπεζα και την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης μεταξύ των δύο τραπεζών, ιδίως μετά την γενναιόδωρη στάση της δεύτερης και του «κράματος» που συμφωνήθηκε με την Τρ. Κύπρου. Υπενθυμίζεται πως πριν από μερικές ημέρες υπεγράφη η συλλογική σύμβαση με την AlphaBank, ενώ την Παρασκευή ανακοινώθηκαν και υπογραφές συμβάσεων με Astrobank και CDB Bank.

Πάντως, η ανακοίνωση της ΕΤΥΚ που γνωστοποιεί για το αποτέλεσμα των γενικών συνελεύσεων των μελών τους στην Τράπεζα Κύπρου σε όλες τις επαρχίες, και που είναι ξεκάθαρο μήνυμα προς την Ελληνική, καταλήγει ως εξής: «Ελπίζουμε ότι και οι υπόλοιπες Τράπεζες θα επιδείξουν την ίδια ωριμότητα και υπευθυνότητα και να καταλήξουμε σε συμφωνία διασφαλίζοντας για το επόμενο χρονικό διάστημα την εργατική ειρήνη, η οποία είναι απολύτως απαραίτητη για το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα».

Ανακτούν χαμένο έδαφος οι ταξιδιωτικοί πράκτορες

Καταγράφουν αύξηση περίπου 3-4% στις πωλήσεις τους τα τελευταία τρία χρόνια - Δηλώσεις Ακη Κελεπέση

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Τα τελευταία στοιχεία της JCC από την χρήση των πιστωτικών καρτών στην τοπική αγορά για τον Νοέμβριο του 2019 κατέγραψαν μείωση στον κλάδο των ταξιδιωτικών πρακτόρων. Στοιχείο το οποίο δεν θεωρείται ωστόσο ανησυχητικό, αφού ο μήνας Νοέμβριος είναι συνθήας μήνας με λιγότερα ταξίδια και ταξιδιωτικά πακέτα, κυρίως λόγω του ότι προηγείται των Χριστουγέννων. Για παράδειγμα, συγκεκριμένο ταξιδιωτικό πρακτορείο έκανε 1.100.000 πωλήσεις τον Νοέμβριο ενώ ο μέσος όρος των προηγούμενων μηνών ήταν περίπου 2.300.000 εκατομμύρια ευρώ. Ωστόσο, αυτό το στοιχείο ήταν το έναυσμα για αναζήτηση στοιχείων σε σχέση με την θέση των ταξιδιωτικών γραφείων στην αγορά ταξιδιών.

Φαινομενική η μείωση

Από το 2009 μέχρι το 2012 υπήρχε μείωση λόγω της μεγάλης επίδρασης του διαδικτύου στους καταναλωτές, αναφέρει ο επίτιμος πρόεδρος των ταξιδιωτικών πρακτόρων Ακης Κελεπέσης. Βάσει των στοιχείων, τα 2-3 τελευταία χρόνια υπάρχει μία σταθερότητα και ίσως μια μικρή αύξηση σε ετήσια βάση. Εξηγεί ότι η σταθερότητα και η αύξηση στις τάξεις των ταξιδιωτικών πρακτόρων δεν σημαίνει ότι έχει μειωθεί η τάση των καταναλωτών προς την χρήση του διαδικτύου για τα ταξίδια τους. Την δεδομένη στιγμή, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ιδίων των ταξιδιωτικών πρακτόρων, από το σύνολο

Τα πρακτορεία βλέπουν σταθερότητα και μικρή αύξηση αλλά, όπως αναφέρει ο κ. Κελεπέσης, δεν έχουν απορροφήσει στον βαθμό που θα μπορούσαν την αύξηση που καταγράφεται στα ταξίδια των Κυπρίων τα τελευταία χρόνια.

της καταναλωτικής πίτας το διαδίκτυο έχει το 65%, παραμένει εκεί, και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες έχουν το 40-45%, και είναι κάτι που έχει σταθεροποιηθεί τα τελευταία 2-3 χρόνια.

Ωστόσο, την τριετία από το 2009-2012 τα ταξιδιωτικά γραφεία απώλεσαν μεγάλους τζίρους σε αεροπορικά εισιτήρια περίπου της τάξης του 20% λόγω ακριβώς του διαδικτύου. Τα τελευταία τρία χρόνια οι πωλήσεις των πρακτορείων

έχουν μια σταθερότητα και ίσως μια μικρή αύξηση γύρω στο 3-4%. Το θέμα πλέον είναι αν η αύξηση είναι ανάλογη της αύξησης της πίτας των καταναλωτών, αναφέρει ο κ. Κελεπέσης και επισημαίνει ότι υπάρχει μεγάλη αύξηση στα ταξίδια των Κυπρίων τα τελευταία χρόνια. Αν μάλιστα τα εισιτήρια που εκδίδονται αγοράζονται κατευθείαν από αεροπορικές εταιρείες ή από ξένες ιστοσελίδες, τότε ενδεχομένως σε αυτές τις πλατφόρμες

να υπάρχει μεγαλύτερη αύξηση σε σχέση με τους ταξιδιωτικούς πρακτορες.

Μεγαλώνει η πίτα

Όντως, μια ματιά στα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας, δείχνει ότι ο αριθμός των Κυπρίων ταξιδιωτών έχει αυξηθεί μέσα σε μια δεκαετία, κυρίως δε η αύξηση έχει συντελεστεί την τελευταία τριετία. Από το 2010 μέχρι το 2018 ο αριθμός αυτός έχει αυξηθεί κατά 200

χιλιάδες. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν 1,24 εκατ., επιστροφές Κυπρίων από το εξωτερικό σε σχέση με 1,44 εκατομμύρια το 2018. Για το 2019, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Οκτώβριο ο αριθμός ανήλθε στα 1,3 εκατομμύρια ταξιδιώτες.

Ανάγκη αναπροσαρμογής

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος του συνδέσμου ταξιδιωτικών πρακτόρων Κύπρου Βασίλης Σταματάρης αναφέρει ότι υπάρχει κίνηση στην αγορά, και ότι τα μέλη του αναπροσαρμόζονται στις ανάγκες και τις τάσεις των καταναλωτών.

Περίπου 20% ήταν οι απώλειες των ταξιδιωτικών πρακτόρων την τριετία 2009-2012 λόγω της επέλασης του διαδικτύου.

Εξηγεί επίσης ότι ως αδειοδοτημένα γραφεία, παρέχουν εγγύηση της ασφάλειας της συναλλαγής. Αυτό σημαίνει ότι ο ταξιδιωτικός πράκτορας έχει την απόλυτη ευθύνη, αν γίνει μια λανθασμένη πληρωμή να την επαναφέρει. Στα ατού των ταξιδιωτικών πρακτόρων, συμπεριέλαβε και τις εγγυήσεις που έχουν προς το Υφυπουργείο και την ΙΑΤΑ, και κυρίως, το γεγονός ότι ένας ταξιδιωτικός πράκτορας λειτουργεί ως σύμβουλος, έχοντας την γνώση

των αγορών και των αεροπορικών εταιρειών και παρέχοντας τις επιλογές στον πελάτη.

Σημείωσε επίσης ότι τα γραφεία μέλη έχουν υποχρέωση έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι ασφαλισμένοι έναντι της αφερεγγυότητας των γραφείων, κάτι που προσφέρει εγγυήσεις στον ταξιδιώτη ότι αν συμβεί κάτι δεν θα χάσει τα λεφτά του.

Προβλήματα πρακτόρων

Τα θέματα αφερεγγυότητας των αεροπορικών εταιρειών δεν αφήνουν ανεπηρέαστα τα ταξιδιωτικά πρακτορεία αναφέρει ο κ. Σταματάρης. Και εξηγεί πως όταν κλείνει μια αεροπορική εταιρεία κάτι που συνέβηκε τρεις φορές τους τελευταίους μήνες τα πρακτορεία δεν έχουν την ίδια εξασφάλιση από την αγορά. Κάνει λόγο για ανισομερή προσπάθεια η οποία προσφέρεται με υποχρεωτικές ρυθμίσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ήδη για το θέμα είναι σε συζητήσεις με τα αρμόδια υπουργεία και τα κατεθέντα εισιτήρια και προτάσεις ώστε να εξεύρουν τρόπους να είναι όλοι εξασφαλισμένοι και όχι μόνο ο ταξιδιώτης και να μπει εκτεθειμένος ο ταξιδιωτικός πράκτορας. Σημειώνει ως παράδειγμα το κόστος το οποίο είχαν υποστεί τα μέλη του συνδέσμου ταξιδιωτικών πρακτόρων το 2018 με το κλείσιμο της Cobalt το οποίο ανήλθε στο ένα εκατομμύριο ευρώ, ενώ από όλα τα κλείσιμα εταιρειών οι ταξιδιωτικοί πράκτορες επωμίζονται κόστος.

Στις τελευταίες θέσεις παγκοσμίως παραμένει η Ελλάδα σε επενδύσεις

Μόνο οι Γουινέα Μπισάου, Πουέρτο Ρίκο και Ζιμπάμπουε έχουν χειρότερες επιδόσεις

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ουραγός στις επενδύσεις, όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και παγκοσμίως, προβάλλει η Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, τα οποία την τοποθετούν μια θέση πιο κάτω από τη Γουατεμάλα και δύο από τη Ζιμπάμπουε.

Συγκεκριμένα, το 2018 οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα αντιπροσώπευαν μόλις το 11,1% του ΑΕΠ, έναντι 12,9% του ΑΕΠ το 2017 και 12,1% το 2016. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό ήταν 20,4%. Περίπου σε αυτά τα επίπεδα βρισκόταν η Ελλάδα και προ κρίσης.

Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις αντιπροσώπευαν το 26% του ΑΕΠ το 2007, όταν είχαν φθάσει στο υψηλότερο σημείο και το 17,5% το 2010, όταν μπήκαμε επισήμως στην κρίση και στα μνημόνια.

Οι επενδύσεις αντιπροσώπευαν μόλις το 11,1% του ΑΕΠ το 2018, όταν της Τουρκίας φθάνουν το 29,6%.

Ομως, η περίοδος της κρίσης είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση των επενδύσεων κατά περίπου 60%, με τις επιχειρηματικές αλλά και τις δημόσιες επενδύσεις και φυσικά τις επενδύσεις σε κατοικίες να καταρкулούν και να σταθεροποιούνται τα τελευταία χρόνια σε περίπου 20 δισ. ευρώ. Η χώρα βγήκε από τα μνημόνια με μια βαριά κληρονομιά, το λεγόμενο αναπτυξιακό κενό, το οποίο, μάλιστα, ο ΣΕΒ είχε εκτιμήσει

τον περασμένο Απρίλιο σε περίπου 100 δισ. ευρώ. Σε κενό 77 δισ. ευρώ είχε αναφερθεί η Alpha Bank. Με άλλα λόγια, χρειάζεται να γίνουν επενδύσεις δεκάδων δισ. ευρώ για να επιστρέψουμε εκεί που ήμασταν προ κρίσης. Και αυτό απαιτεί πολύ υψηλότερους επενδυτικούς ρυθμούς από τους σημερινούς.

Στην κατάταξη της World Bank, η Ελλάδα τοποθετείται λίγες θέσεις πριν από το τέλος, πο-

λύ πιο κάτω από χώρες όπως η Τουρκία, όπου οι επενδύσεις ήταν 29,6% του ΑΕΠ της το 2018, η Ιρλανδία (23,4% του ΑΕΠ), η Ισπανία (21,2%), αλλά και η Κύπρος (19,4% του ΑΕΠ).

Σε χαμηλότερη θέση βρίσκονται μόνο οι Γουινέα Μπισάου (10,8% του ΑΕΠ), το Πόρτο Ρίκο (8,8%) και η Σομαλία (6,5%).

Η κυβέρνηση αναγνωρίζει πως το πρόβλημα είναι μείζον. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Στέλιος

Πέτσας είπε προ ημερών ότι ο προϋπολογισμός του 2020, που αρχίζει να συζητείται αύριο, αποσκοπεί ακριβώς στην αντιμετώπιση αυτού του επενδυτικού κενού. Οι φοροελαφρύνσεις που προβλέπει ο προϋπολογισμός είναι ασφαλώς ένα κίνητρο για επενδύσεις, αλλά μένει να αποδειχθεί πόσο γρήγορα θα αποδώσουν.

Μιλώντας σε εκδήλωση του ΕΛΙΑΜΕΠ, εξάλλου, ο υφυπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης είπε, αναφερόμενος στην κρίση: «Η προσαρμογή που έγινε δημιούργησε ένα καινούργιο έλλειμμα, ένα επενδυτικό έλλειμμα. Συρρικνώσαμε την παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας. Και συρρικνώθηκε σε επίπεδο κεφαλαίου και εργασίας. Αυτό είναι το πρόβλημα σήμερα. Δεν είναι το δημοσιονομικό έλλειμμα, είναι το επενδυτικό. Η προσαρμογή, όπως σχεδιάστηκε, χτύπησε πιο βίαια τον παραγωγικό ιστό της χώρας».

Αναλύοντας τις επενδύσεις κατά κατηγορία, ο ΣΕΒ σε δελτίο του τον Οκτώβριο σημείωνε ότι οι επιχειρηματικές επενδύσεις το 2018 ήταν περίπου 10 δισ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 6% του ΑΕΠ, όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε.-28 διαμορφώνεται στο 13%. Έχουν επανέλθει, ωστόσο, στα 2/3 των προ κρίσης επιπέδων τους.

Το μεγάλο κενό

Υπάρχει όμως τεράστια υστέρηση στις μη επιχειρηματικές επενδύσεις, καθώς ο προϋπολογισμός δημοσίων επενδύσεων και οι επενδύσεις των νοικοκυριών (κυρίως σε κατοικίες, αλλά και σε εξοπλισμό αυτοαποσχολυμένων) διαμορφώνονται σήμερα σε περίπου 5 δισ. ευρώ για την κάθε κατηγορία, όταν προ κρίσης κυμαίνονταν σε 14 δισ. ευρώ και 21 δισ., αντιστοίχως.

Βραδυφλεγής βόμβα για την οικονομία το δημογραφικό

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Στην Ελλάδα, για όγδοη συνεχόμενη χρονιά, ο αριθμός των γεννήσεων είναι μικρότερος από τον αριθμό των θανάτων. Μόνο μεταξύ 2011 και 2015 ο πληθυσμός της χώρας μας μειώθηκε από 11,2 σε 10,8 εκατομμύρια και η εκτίμηση για το 2050 είναι πως θα πέσει στα 8,3 εκατομμύρια. Ταυτόχρονα, από 2,4 παιδιά στο παρελθόν σήμερα γεννιούνται 1,35 παιδιά ανά γυναίκα.

Η βόμβα της γήρανσης του πληθυσμού και της υπογεννητικότητας έχει ήδη πυροδοτηθεί, και οι ειδικοί, όπως καταγράφηκε και κατά το συνέδριο του Economist σε συνεργασία με τη HOPEgenesis για τη δημογραφική κρίση στην Ελλάδα που τελέστηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας Προκόπη Παυλοπούλου, παρουσίασαν στοιχεία-φωτιά και ξεκαθάρισαν ότι απαιτούνται άμεσες λύσεις, οι οποίες μάλιστα σε ορισμένα θέματα όπως το μεταναστευτικό, είναι δύσκολες πολιτικά. Ο σύμβουλος έκδοσης του Economist Τζον Αντριους, θέτοντας το πλαίσιο της συζήτησης, υπογράμμισε ότι η μείωση των γεννήσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη οδηγεί στην ανάγκη για περισσότερες συντάξεις άρα και περισσότερους φόρους. Επίσης, όλες οι ευρωπαϊκές κοινωνίες χρειάζονται περισσότερους μετανάστες, ένα θέμα που το χαρακτήρισε ιδιαίτερα δύσκολο πολιτικά.

Αναφερόμενος δε, στην Ελλάδα, προσέθεσε και το πρόβλημα του brain drain.

Στοιχεία-φωτιά για τη δημογραφική γήρανση που απειλεί τις εργασιακές σχέσεις, το ασφαλιστικό αλλά και την οικονομία

Οι μεταρρυθμίσεις των μνημονίων δεν ήταν αρκετές

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα πραγματοποίησε μεγάλο αριθμό μεταρρυθμίσεων στη διάρκεια της κρίσης, κατάφερε απλώς να φτάσει τους τελευταίους των εταίρων της στις λίστες της ανταγωνιστικότητας. Και αυτό γιατί ξεκινούσε από πάρα πολύ χαμηλή βάση, ενώ από το 2014 επιβραδύνθηκε και η ένταση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

Αυτό επισήμανε ο καθηγητής Πάνος Τσακλόγλου, κατά την παρουσίαση σε εκδήλωση του ΕΛΙΑΜΕΠ, της μελέτης που έκανε, μαζί με την οικονομολόγο της Τράπεζας της Ελλάδος, Μαριάνθη Αναστασάτου, για τις διαρθρωτικές αλλαγές στο πεδίο της δημοσιονομικής πολιτικής στα χρόνια της κρίσης. Ειδικά για το συνταξιοδοτικό, η κ. Αναστασάτου είπε ότι η σχετική δαπάνη παραμένει μακράν η υψηλότερη στην Ε.Ε. και αποτελεί «δημοσιονομική βόμβα».

Ο υφυπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης, στη συζήτηση που ακολούθησε, με συντονιστή τον πρόεδρο του ΕΛΙΑΜΕΠ Λουκά Τσούκαλη, σημείωσε ότι στο πλαίσιο της προσπάθειας ελέγχου των δημοσιονομικών ελλειμμάτων πολλαπλασιάσθηκε το φορολογικό βάρος δυσανάλογα με όσα εισπράχθηκαν και εξουθενώθηκε ο παραγωγικός ιστός της χώρας. Μίλησε επίσης για τα ακριβέστα υπερπλεονάσματα. Παραδέχθηκε, πάντως, ότι ο «στενός κορσές» ήταν και παραμένει απαραίτητος και ότι η δημοσιονομική πειθαρχία πρέπει να διατηρηθεί ως κόρη οφθαλμού.

Ο πρώην αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Γιώργος Χουλιαράκης υποστήριξε ότι τα υπερπλεονάσματα ήταν

γενικότερα έδωσε από το βήμα του συνεδρίου ο υπουργός Εργασίας Γιάννης Βρούτσος, επισημαίνοντας ότι από το 2011 ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώνεται. Και γερνάει, καθώς σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΟΟΣΑ, ο λόγος της ηλικιακής ομάδας άνω των 65 ετών προς την ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών έχει αυξηθεί τα τελευταία 40 χρόνια από το 20% στο 31%. Και το 2060 θα έχει σχεδόν δι-

Ο πληθυσμός προβλέπεται να μειωθεί σε 8,3 εκατομμύρια το 2050 από 10,8 εκατομμύρια που ήταν το 2015.

πλασαστεί στο 58%. Η Ελλάδα, μάλιστα, είναι μία από τις χώρες με δημογραφικό προφίλ με δυσμενή πρόγνωση, καθώς μέχρι το 2060 ο προβλεπόμενος πληθυσμός σε ηλικία 20-64 ετών θα έχει συρρικνωθεί στην Ελλάδα κατά 35%.

«Οι Έλληνες θα πρέπει να συνειδποποιήσουμε ότι είμαστε πολύ λίγοι», ανέφερε ο υπουργός Εσωτερικών Παναγιώτης Θεοδωρικάκος, μιλώντας για την ανάγκη εθνικής στρατηγικής με προαπαιτούμενο τη συνείνεση, ενώ ο διευθυντής σύνταξης της διαΝΕΟσις Θεόδωρος Γεωργακόπουλος επεσήμανε πως ανεπιτυγμένες χώρες που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα «εδώ και πολλά χρόνια» ακολουθούν ενεργητικές πολιτικές προσέλκυσης ανθρώπων από άλλες χώρες του κόσμου.

Χαμηλά και σε ψηφιακές δεξιότητες στην Ε.Ε.

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Η Ελλάδα δεν αποτρέπει την είσοδο ξένων κεφαλαίων, αλλά αντιθέτως αποτελεί έναν ασφαλή και αποδοτικό επενδυτικό προορισμό. Υπάρχουν πολλοί που θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα και αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να ανοίξουμε τις επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν και να τις καταστήσουμε διατηρήσιμες. Την εκτίμηση αυτή έκανε ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Θεόδωρος Φέσσας, κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που παραχώρησε, χθες, με αφορμή το συνέδριο που διοργανώνει ο Σύνδεσμος την Παρασκευή 19 του μηνός με θέμα την 4η Βιομηχανική Επανάσταση.

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ εκτίμησε επίσης ότι ο στόχος για ανάπτυ-

Τη χάραξη εθνικής στρατηγικής για την 4η Βιομηχανική Επανάσταση ζήτησε ο ΣΕΒ.

Ξη 2,8% μπορεί να επιτευχθεί, ίσως μάλιστα να πλησιάσει και το 3% υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις με έμφαση στον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας και της οικονομίας. Σχολιάζοντας τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις ο κ. Φέσσας είπε ότι «οποιαδήποτε διεθνή αστάθεια επηρεάζει τις εξαγωγές και άρα θα επηρεάσει και την Ελλάδα». Σημείωσε, ωστόσο, ότι η Ελλάδα είναι μια μικρή χώρα και μόνο σε περίπτωση μιας παγκόσμιας ύφεσης θα υπάρξει σοβαρό πρόβλημα.

Ψύχραιμη ήταν η τοποθέτηση του κ. Φέσσα και για τις εξελίξεις

Χρειάζονται επενδύσεις στην τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων και παράλληλες αλλαγές στα μοντέλα δημόσιας διοίκησης και εκπαίδευσης, που θα αντιστοιχούν στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, τόνισε ο πρόεδρος του ΣΕΒ, Θεόδωρος Φέσσας.

στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. «Όσο η κατάσταση παραμένει σε επίπεδο λεκτικών αντιπαράθεσεων δεν προκύπτει κάποιο θέμα αστάθειας», τόνισε.

Μιλώντας για τη βιομηχανία, ο κ. Φέσσας αναφέρθηκε στις μεγάλες αλλαγές που φέρνει η 4η Βιομηχανική Επανάσταση και κάλεσε πολιτεία και ακαδημαϊκή κοινότητα να συνεννοηθούν και να συνασπιστούν με τους φορείς της επιχειρηματικότητας στη χάραξη εθνικής στρατηγικής. «Οι προσδοκίες για οικονομική μεγέθυνση τα επόμενα χρόνια έχουν ένα μόνο τρόπο να μετουσιωθούν σε σταθερά υψηλούς ρυθμούς

ανάπτυξης: με επενδύσεις στην τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων και παράλληλες αλλαγές στα μοντέλα δημόσιας διοίκησης και εκπαίδευσης, που θα αντιστοιχούν στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας», είπε ο πρόεδρος του ΣΕΒ. Σημείωσε δε ότι η ελληνική βιομηχανία, παρά την κρίση και τα προβλήματα, διαθέτει πολλές δυναμικές, παραγωγικές επιχειρήσεις, με υψηλή παραγωγικότητα, ισχυρή εξωστρέφεια και σημαντική καινοτομία, που δίνουν σταθερές και αμειβόμενες δουλειές.

Τα στοιχεία που παρουσίασε, πάντως, ο αναπληρωτής γενικός

Οι πτυχιούχοι εκτοπίζουν ανειδίκευτους εργάτες στις ΗΠΑ

Οι θέσεις εργασίας στη μεταποίηση απαιτούν πλέον περισσότερες δεξιότητες

Ολο και περισσότεροι πτυχιούχοι πανεπιστημίου καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας στις βιομηχανίες των ΗΠΑ, ενώ παράλληλα μειώνεται ο αριθμός των απλών αποφοίτων λυκείου στον κλάδο. Ο λόγος είναι ότι έχουν δημιουργηθεί νέες θέσεις εργασίας που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνογνωσίες και οι οποίες εκτοπίζουν τους ανειδίκευτους εργάτες. Ανεβαίνει, έτσι, αναγκαστικά το επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού των βιομηχανιών, που σε όλες τις προηγούμενες γενιές αποτελείτο κυρίως από άτομα χωρίς πανεπιστημιακή μόρφωση, αποφοίτους λυκείου ή ακόμη και απλούς εργάτες που δεν είχαν ολοκληρώσει ούτε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εικόνα προκύπτει από σχετικό ρεπορτάζ της αμερικανικής εφημερίδας Wall Street Journal, που επεξεργάστηκε στατιστικά στοιχεία του αμερικανικού γραφείου εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει η WSJ, σήμερα το προσωπικό του μεταποιητικού τομέα των ΗΠΑ αποτελείται από αποφοίτους πανεπιστημίου σε ποσοστό άνω του 40%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 1991 ήταν μόλις 22%. Όπως εξηγεί η αμερικανική εφημερίδα, μετά την τελευταία ύφεση οι αμερικανικές βιομηχανίες δη-

μιούργησαν τουλάχιστον 1 εκατ. νέες θέσεις εργασίας, αλλά στην πλειονότητά τους οι θέσεις αυτές έχουν καταληφθεί από άντρες και γυναίκες με πτυχίο πανεπιστημίου. Το ίδιο χρονικό διάστημα μειώθηκε παράλληλα ο αριθμός των ανειδίκευτων εργατών που απασχολούνται στον κλάδο με απολυτήριο λυκείου ή και χωρίς αυτό. Και βέβαια, ο παράγοντας που οδήγησε σε αυτές τις ανατροπές δεν είναι άλλος από την τεχνολογία.

Από το 2012 έως το 2018 αυξήθηκαν κατά 10% οι θέσεις εργασίας του μεταποιητικού κλάδου που απαιτούν πολύ πιο σύνθετες δεξιότητες σε σύγκριση με το παρελθόν, όπως για παράδειγμα οι μηχανολόγοι βιομηχανιών. Το ίδιο χρονικό διάστημα οι θέσεις εργασίας που δεν απαιτούν παρά στοιχειώδεις γνώσεις μειώθηκαν κατά 3%. Με την επεξεργασία των υφιστάμενων στοιχείων, η αμερικανική εφημερίδα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μέσα στα επόμενα τρία χρόνια οι αμερικανικές βιομηχανίες για πρώτη φορά στην ιστορία τους θα απασχολούν περισσότερους αποφοίτους πανεπιστημίου παρά απλούς εργάτες. Η εξέλιξη θα οφείλεται εν μέρει στην αυτοματοποίηση, που έχει αυξήσει την παραγωγή των βιομηχανιών ανοί-

Εκτιμάται πως μέσα στα επόμενα τρία χρόνια, οι αμερικανικές βιομηχανίες για πρώτη φορά στην ιστορία τους θα απασχολούν περισσότερους αποφοίτους πανεπιστημίου παρά απλούς εργάτες, εξέλιξη η οποία θα οφείλεται εν μέρει στην αυτοματοποίηση.

Ανω του 40% των εργαζομένων στη βιομηχανία σήμερα είναι πτυχιούχοι, όταν το αντίστοιχο ποσοστό το 1991 ήταν μόλις 22%.

γοντας την πόρτα σε περισσότερες γυναίκες και μειώνοντας τις θέσεις για τους εργάτες χαμηλής εκπαίδευσης.

Είναι γεγονός ότι οι τεχνολογικές δυνατότητες που έχει πλέον στη διάθεσή της η μεταποίηση έχει δώσει στις αμερικανικές βιομηχανίες τη δυνατότητα να γίνουν πιο παραγωγικές από ποτέ και έχει περιορίσει τις ανάγκες τους σε προσωπικό. Έτσι, παρά την πρόσφατη αύξηση της απασχόλησης στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, οι αμερικανικές

βιομηχανίες χρειάζονται περίπου 30% λιγότερους εργάτες σε σύγκριση με πριν από 40 χρόνια. Το 1979, οπότε η απασχόληση στον μεταποιητικό τομέα είχε φτάσει το υψηλότερο επίπεδο στην ιστορία του, ο κλάδος απασχολούσε σχεδόν 20 εκατομμύρια ανθρώπους.

Και βέβαια, οι ανάγκες του κλάδου σε προσωπικό εξακολουθούν να μειώνονται. Είναι ενδεικτικό ότι στη διάρκεια του έτους που τελειώνει, οι αμερικανικές βιομηχανίες δημιούργησαν 56.000 θέσεις εργασίας όταν στη διάρκεια του 2018 είχαν προσφέρει 244.000 νέες θέσεις εργασίας. Κάνοντας μια προβολή στο μέλλον, η αμερικανική εφημερίδα προεξοφλεί πως ο αυτοματισμός θα εξακολουθήσει να αυξάνει την παραγωγή των βιομηχανιών και να μειώνει το προσωπικό τους. Και όσες θέσεις θα έχουν μείνει θα καταλαμβάνονται ολο και περισσότερο από αποφοίτους πανεπιστημίου και τεχνικών σχολών, περιορίζοντας δραματικά τις επιλογές των ανειδίκευτων.

Η εισβολή των ρομπότ

Είναι δεδομένο ότι η υψηλή τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη απειλούν τις θέσεις εργασίας χαμηλών απαιτήσεων. Όπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, η εισβολή των ρομπότ στην αμερικανική αγορά εργασίας έχει εκτοπίσει ήδη πολλές θέσεις χαμηλών απαιτήσεων στη Wall Street. Τώρα, όμως, θα πλήξει και τα υψηλά κλιμάκια, τις ακριβοπληρωμένες θέσεις στον τομέα των χρηματοπιστωτικών.

Πρόκειται για το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε ο Μάρκος Λόπες ντε Πράδο, καθηγητής του Πανεπιστημίου Κορνέλ, στην ακρόασή του ενώπιον της επιτροπής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην αμερικανική Βουλή των Αντιπροσώπων την Παρασκευή. Θέμα της τοποθέτησής του ήταν ο αντίκτυπος της τεχνητής νοημοσύνης στις αγορές κεφαλαίου και εργασίας. Όπως τόνισε ο καθηγητής, η

χρήση αλγορίθμων στις ηλεκτρονικές αγορές έχει αποτέλεσμα να αντικαθίστανται δεκάδες χιλιάδες απλοί διαπραγματευτές παγκοσμίως και τις θέσεις τους να καταλαμβάνει η τεχνητή νοημοσύνη. Ο ίδιος υπογράμμισε πως «η χρήση των μηχανών στον χρηματοπιστωτικό τομέα θέτει ενώπιον προκλήσεων τα 6,14 εκατ. ανθρώπων που απασχολούνται στον τομέα των χρηματοπιστωτικών και των ασφαλιστικών. Όπως εξήγησε, πολλοί από αυτούς πρόκειται να χάσουν τις θέσεις εργασίας τους «όχι απαραίτητως επειδή θα αντικατασταθούν από μηχανές, αλλά επειδή δεν έχουν εκπαιδευθεί για να εργάζονται μαζί με αλγορίθμους». Σημειωτέον ότι η αγορά του Nasdaq, για παράδειγμα, χρησιμοποιεί πάνω από 40 διαφορετικούς αλγορίθμους για την ανίχνευση χειραγώγησης ή άλλης παραβατικότητας στις συναλλαγές.

PIK1

ΑΠΟ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΕΡΑ

Η μακροβιότερη καθημερινή μεσημβρινή ενημερωτική εκπομπή. Στο PIK1, Δευτέρα με Παρασκευή από τις 11.30 π.μ. μέχρι τις 2.30 μ.μ., η εκπομπή αναδεικνύει όλα τα θέματα της επικαιρότητας με επάρκεια, εγκυρότητα και αμεσότητα. Με δελητία ειδήσεων, ρεπορτάζ, συζητήσεις, αναλύσεις, απευθείας συνδέσεις και ανταποκρίσεις παρουσιάζονται σφαιρικά όλες οι εξελίξεις που απασχολούν τους πολίτες. Πάντα με την αντικειμενικότητα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Δημοσιογραφική Επιμέλεια - Παρουσίαση:
Κατερίνα Μνηιώτη, Ντίνος Φοινικαρίδης

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Λιάνα Κωνσταντίνου και Άντρεα Αγγελίδου

Δευτέρα με Παρασκευή
11.30 π.μ. - 2.30 μ.μ.

PIK1

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γιγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.
PIK 1

Αρχισαν να εξασθενούν οι διεθνείς απειλές για την ευρωπαϊκή οικονομία

Εκτίμησε η Λαγκάρντ στην πρώτη συνέντευξη Τύπου ως επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Η οικονομία της Ευρώζωνς δείχνει σημάδια ότι η επιβράδυνσή της φτάνει στο αποκορύφωμά της, δήλωσε η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ, κατά την πρώτη συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε υπό τη νέα της ιδιότητα. Η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητη την πολύ επεκτατική νομισματική πο-

Για φέτος η ΕΚΤ προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης 1,2% και 1,1% το 2020.

λιτική της, ενώ το σχόλιο της κ. Λαγκάρντ υποδηλώνει ότι δεν θα πρέπει να αναμένεται νέα μείωση επιτοκίων δανεισμού εάν δεν προκύψει ισχυρή επιδείνωση της οικονομίας.

Η κ. Λαγκάρντ είπε ότι «υπάρχουν κάποια αρχικά σημάδια σταθεροποίησης της επιβράδυνσης της ανάπτυξης και μικρή ενίσχυση του υποκείμενου πληθωρισμού».

Εκτίμησε, δε, ότι οι απειλές που αντιμετωπίζει η οικονομία –από γεωπολιτικούς παράγοντες μέχρι την ενίσχυση του οικονομικού προστατευτισμού και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αναδυόμενες οικονομίες– θα

μπορούσαν να οδηγήσουν σε χαμηλότερο από τον προβλεπόμενο ρυθμό ανάπτυξης και πληθωρισμό, ωστόσο «έχουν γίνει κάπως λιγότερο έντονες».

Πάντως, οι νέες προβλέψεις της ΕΚΤ μέχρι και το 2022 αποκαλύπτουν μια οικονομία με χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης και πληθωρισμό πολύ κάτω από τον στόχο της κεντρικής τράπεζας. Για το 2019 η ΕΚΤ προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης 1,2% (1,1% προέβλεπε τον προηγούμενο Σεπτέμβριο), επιβράδυνση στο 1,1% το 2020 (1,2% η προηγούμενη πρόβλεψη) και ελαφρά επιτάχυνση στο 1,4% το 2021 και το 2022 (αμετάβλητη πρόβλεψη).

Στο μέτωπο του πληθωρισμού, η ΕΚΤ εξακολουθεί να χάνει τη μάχη για αύξησή του μεσοπρόθεσμα «κοντά αλλά κάτω από το 2%». Η κεντρική τράπεζα προβλέπει πληθωρισμό 1,2% φέτος, 1,1% το 2020, ενίσχυση στο 1,4% το 2021 και στο 1,6% το 2022. «Η κατεύθυνση είναι σίγουρα καλή. Είναι όμως ο στόχος που επιδιώκουμε; Οχι», παραδέχτηκε χθες η κ. Λαγκάρντ.

Η ΕΚΤ έχει να πετύχει τον στόχο της για τον πληθωρισμό από το 2013 παρά τις φιλότιμες προσπάθειες που καταβάλλει διατηρώντας πολύ χαμηλά το κόστος του χρήματος, χορηγώντας φθηνά δάνεια στις τράπεζες και αγοράζοντας πε-

ριουσιακά στοιχεία 2,6 τρισ. ευρώ από το 2015 έως σήμερα.

Οι οικονομικοί αναλυτές προβλέπουν ότι η ΕΚΤ θα διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια δανεισμού ολόκληρο το 2020, εκτίμηση που ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο αφότου η αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα (Fed) προέβλεψε, την Τετάρτη, ότι θα διατηρήσει αμετάβλητα τα αμερικανικά επιτόκια δανεισμού το επόμενο έτος.

Η κ. Λαγκάρντ δεν είπε κάτι που να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει να περιμένουμε μεταβολή επιτοκίων στην Ευρωζώνη το 2020.

Συνεχίζοντας την πολιτική Ντράγκι, η ΕΚΤ επανέλαβε ότι θα διατηρήσει τα επιτόκια δανεισμού στα τρέχοντα χαμηλά επίπεδα για παρατεταμένη χρονική περίοδο και μέχρι να διαπιστώσει διαρκή σύγκλιση του πληθωρισμού με τον στόχο της. Η κ. Λαγκάρντ κάλεσε τις κυβερνήσεις να ακολουθήσουν πιο επεκτατική δημοσιονομική πολιτική, ενώ ερωτηθείσα εάν θα χρειαστεί να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού απάντησε ότι «γνωρίζουμε πολύ καλά τις παρενέργειες» των αρνητικών επιτοκίων δανεισμού.

Δεδομένης της «ανταρσίας» αρκετών κεντρικών τραπεζιτών τον Σεπτέμβριο κατά της απόφασης για μείωση του επιτοκίου δα-

Η κ. Λαγκάρντ κάλεσε τις κυβερνήσεις να ακολουθήσουν επεκτατική δημοσιονομική πολιτική, ενώ ερωτηθείσα εάν θα μειώσει τα επιτόκια, απάντησε ότι «γνωρίζουμε πολύ καλά τις παρενέργειες» των αρνητικών επιτοκίων.

νεισμού για τράπεζες στο -0,5%, η κ. Λαγκάρντ τόνισε ότι στόχος της είναι η επίτευξη συναίνεσης. «Το λέω μια και καλή, δεν είμαι ούτε περισσότερη (σ.σ. να υποστηρίξω χαμηλά επιτόκια δανεισμού) ούτε γεράκι (σ.σ. να υποστηρίξω υψηλά επιτόκια δανεισμού). Φιλοδοξία μου είναι να είμαι αυτή η κουκουβάγια που συχνά συνδέεται με λίγη σοφία», είπε χθες η κ. Λαγκάρντ.

Πρόσθεσε ότι η στρατηγική αναθεώρηση του τρόπου λειτουργίας της ΕΚΤ θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 2020.

Ορισμένοι κεντρικοί τραπεζίτες της Ευρωζώνης έχουν επικρίνει τον κ. Ντράγκι λέγοντας ότι συχνά λάμβανε αποφάσεις σε στενό κύκλο συνεργατών του και προκαταλάμβανε τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ μέσω δημοσίων δηλώσεών του.

Στην αναμονή η Ελλάδα για το QE

Η Ελλάδα θα μπορέσει να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE) όταν θα ικανοποιηθεί τα σχετικά κριτήρια της ΕΚΤ, ξεκαθάρισε η πρόεδρος της Κριστίν Λαγκάρντ στην πρώτη της συνέντευξη τύπου, από τη νέα θέση της. Τα κριτήρια αυτά είναι η αξιολόγηση σε επενδυτική βαθμίδα από έναν τουλάχιστον οίκο και ο χαρακτηρισμός του χρέους ως βιώσιμου από την ΕΚΤ. Εκτιμάται ότι για την επενδυτική βαθμίδα θα χρειαστεί ενάμιση χρόνος. Η κ. Λαγκάρντ είπε ότι μόλις η Ελλάδα ικανοποιήσει αυτά τα κριτήρια, θα είναι αυτομάτως επιλέξιμη, αλλά έως τότε «πρέπει να σεβαστούμε τα κριτήρια και να παίξουμε με τους κανόνες». Από την άλλη πλευρά, η πρόεδρος

της ΕΚΤ, η οποία θα συναντηθεί την ερχόμενη εβδομάδα με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα, επανέλαβε με τρόπο ότι παραμένει αντίθετη με τους υψηλούς στόχους πρωτογενών πλεονασμάτων. Δηλώνοντας εντυπωσιασμένη από τις επιδόσεις της Ελλάδας στην ανάπτυξη και στα πρωτογενή πλεονάσματα, πρόσθεσε: «Εχω τις απόψεις μου σε αυτά, δεν τις επαναλαμβάνω». Τον Σεπτέμβριο είχε δηλώσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πως θεωρεί υπερβολικό τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ. Επίσης, έδωσε συγχρηπτήρια στη χώρα και δήλωσε ενθουσιασμένη με την πρόοδο και την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

«Εκπληκτική» συμφωνία με Κίνα αναμένει ο Τραμπ

Ο Αμερικανός πρόεδρος ανακοίνωσε ότι Ουάσινγκτον και Πεκίνο είναι πολύ κοντά σε μια «καταπληκτική» εμπορική συμφωνία που θα έχει ως αποτέλεσμα να μειωθούν οι υφιστάμενοι δασμοί. «Το θέλουν εκείνοι και το θέλουμε κι εμείς» ανέφερε ο Ντόναλντ Τραμπ σε μήνυμά του στο Twitter λίγα λεπτά μετά το άνοιγμα του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης.

Η πικρή ανακοίνωση έρχεται μόλις δύο ημέρες πριν από την Κυριακή 15 Δεκεμβρίου, οπότε αναμενόταν να επιβληθούν νέοι δασμοί στις κινεζικές εισαγωγές αν δεν μεσολαβούσε εμπορική συμφωνία με το Πεκίνο. Πηγές προσκειμένες στον Λευκό Οίκο ανέφεραν στο Bloomberg ότι ο Αμερικανός πρόεδρος συνεδριάζει με τους συμβούλους του επί θεμάτων εμπορίου.

Ο Αμερικανός πρόεδρος όπως, άλλωστε, και το Πεκίνο έχουν επανειλημμένως αφήσει να εννοηθεί ότι βρίσκονται κοντά σε συμφωνία αλλά έχουν διαψευσ-

Θα οδηγήσει σε μείωση των δασμών που έχουν επιβληθεί τους τελευταίους 20 μήνες.

σθει. Αυτή τη φορά, όμως, εξέφρασε ανοικτά την επιθυμία του για τη σύναψη συμφωνίας, κάτι που δεν είχε κάνει ως τώρα. Αντιθέτως, προ ημερών δήλωσε πως είναι πρόθυμος να περιμένει για να συνάψει συμφωνία με το Πεκίνο μετά τις προεδρικές εκλογές που έχουν προγραμματισθεί για το 2020.

Στους 20 μήνες που διαρκεί ο σινοαμερικανικός εμπορικός πόλεμος, η Ουάσινγκτον έχει προσθέσει δασμούς ύψους 25% σε κινεζικά προϊόντα αξίας περίπου 250 δισ. δολαρίων και 15% σε άλλα κινεζικά προϊόντα αξίας 110 δισ. δολαρίων. Οι διμερείς συνομιλίες

Ο Αμερικανός πρόεδρος προανήγγειλε τη συμφωνία στο Twitter.

επικεντρώνονται τώρα στο πώς θα μειωθούν οι δασμοί στο ήμισυ στο πλαίσιο της προκαταρκτικής

συμφωνίας που προανήγγειλε ο πρόεδρος Τραμπ πριν από σχεδόν εννέα εβδομάδες.

Εκτοτε, οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές έχουν περιέλθει σε αδιέξοδο. Αν ολοκληρωθεί, πάντως, η προκαταρκτική συμφωνία, αναμένεται να προβλέπει ότι η Κίνα θα αυξήσει τις εισαγωγές αμερικανικών αγροτικών προϊόντων ως αντάλλαγμα για τη μη επιβολή των νέων δασμών στις 15 Δεκεμβρίου. Σημειώτεον ότι οι νέοι δασμοί θα αφορούν κινεζικά προϊόντα αξίας 160 δισ. δολαρίων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα έξιηνα κινητά και τα παιχνίδια από την Κίνα.

Σύμφωνα με Αμερικανούς αξιωματούχους, θα προβλέπει επίσης δέσμευση της Κίνας να πατάξει την κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και μια εκατέρωθεν δέσμευση πως οι δύο χώρες δεν θα επιχειρήσουν ανταγωνιστικές υποτιμήσεις των νομισμάτων τους.

Αναδιάρθρωση χρέους εκ νέου για Αργεντινή

Ο Μάρτιν Γκουτζίμάν, νέος υπουργός Οικονομικών της Αργεντινής και μέλος της νεοεκλεγείσας κυβέρνησης Φερνάντες, ετοιμάζεται να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τους ομολογιούχους και δανειστές του Μπουένος Αϊρες, από τους οποίους θα ζητήσει πίστωση χρόνου, αλλά και με το ΔΝΤ για τη σύναψη νέου δανείου.

Ελπίδα

Στην πρώτη του δημόσια ομιλία ως υπουργός Οικονομικών, ο Γκουτζίμάν εξέφρασε την ελπίδα πως οι επενδυτές θα κατανοήσουν πως η Αργεντινή είναι πρόθυμη να αποπληρώσει το χρέος της, αλλά αυτή τη στιγμή δεν είναι σε θέση να το κάνει.

Η πάλαι ποτέ πλούσια χώρα της Λατινικής Αμερικής βρίσκεται και πάλι σε βαθύτατη οικονομική κρίση που, άλλωστε, οδήγησε και στην κατά κράτος ήττα του πρώην

προέδρου, Μαουρίσιο Μάκρι. Σύμφωνα με τον νέο υπουργό Οικονομικών, που ουσιαστικά κατηγόνησε τον Μάκρι ότι οδήγησε την Αργεντινή σε νέα πτώχευση, το Μπουένος Αϊρες πρέπει να προχωρήσει σε νέα αναδιάρθρωση του χρέους.

Ανάπτυξη

Δεδομένου, άλλωστε, ότι δεν έχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση, δεν μπορεί πλέον να αυξήσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα. Οι δηλώσεις του νέου υπουργού Οικονομικών απηχούν εκείνες του νέου προέδρου της χώρας, Αλμπέρτο Φερνάντες, που αμέσως μετά την ορκυμοσία του πριν από δύο ημέρες τόνισε πως η Αργεντινή πρέπει πρώτα να σημειώσει οικονομική ανάπτυξη και μετά θα είναι σε θέση να αποπληρώσει τα χρέη της. Στη σημερινή κατάσταση δεν μπορεί.

Επιθετική μείωση επιτοκίων στην Τουρκία για τέταρτη φορά από τον Ιούλιο

Η Τράπεζα της Τουρκίας μείωσε τα επιτόκια της τουρκικής λίρας για τέταρτη φορά από τον Ιούλιο, περιορίζοντάς τα στο 12% από το 14%. Η μείωση υπερέβη τις προβλέψεις των περισσότερων οικονομικών αναλυτών, ενώ φαίνεται να εξαντλεί τα περιθώρια της κεντρικής τράπεζας για περαιτέρω υποχώρησης στις προσαγωγές του Τούρκου προέδρου. Η είδηση προκάλεσε παραδόξως ενίσχυση της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου αρχικά κατά 0,7%. Αργά το βράδυ, η ισοτιμία της έναντι του δολαρίου διαμορφωνόταν στις 5,7870 τουρκικές λίρες προς ένα δολάριο, σημειώνοντας άνοδο κατά 0,29%.

Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, από τον Ιούλιο, όταν αντικατέστησε τον προηγούμενο διοικητή της κεντρικής τράπεζας, ο Μουράτ Ουϊσάλ έχει προχωρήσει σε επιθετικές

Με απόφαση της κεντρικής τράπεζας της χώρας διαμορφώθηκαν στο 12%, από 14%.

μειώσεις των επιτοκίων. Έχει, έτσι, αντιστρέψει πλήρως την πολιτική του προκατόχου του, Μουράτ Τσετίνκαγια, που απεπέμφθη τον Ιούλιο, μετά μια μακρά περίοδο αντιπαραθέσεων με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Ο Τούρκος πρόεδρος έχει προφανώς ενθαρρυνθεί από τη σχετική σταθερότητα που επιδεικνύει τους τελευταίους μήνες η τουρκική λίρα και έχει ασκήσει νέες πιέσεις στην κεντρική τράπεζα για να μειώσει σημαντικά το κόστος του δανεισμού. Ανα-

Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός δείχνει και πάλι ανοδικές τάσεις στη γειτονική χώρα, το κόστος του δανεισμού δεν είναι πλέον αρκετά υψηλό για να αποτρέψει τις μαζικές πωλήσεις των τουρκικών τίτλων.

λυτές της αγοράς επισημαίνουν, πάντως, ότι η πορεία προς μια συνεχή χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής φτάνει στα όριά της, δεδομένου ότι ο Μουράτ Ουϊσάλ έχει υποσχεθεί στους επενδυτές ότι θα έχουν «ένα λογικό επίπεδο αποδόσεων».

Στη σχετική ανακοίνωσή της, άλλωστε, χθες η Τράπεζα της Τουρκίας αφαιρέσε σχόλιο που υπήρχε στις προηγούμενες ανακοινώσεις πως η νομισματική πολιτική της είναι «σε μεγάλο βαθμό» συμβατή με τον στόχο της μείωσης του πληθωρισμού. Εως τώρα το σχόλιο αυτό φαινόταν να προσιμαίνει την αγορά για περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής.

Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός δείχνει και πάλι ανοδικές τάσεις στη γειτονική χώρα, το κόστος του δανεισμού δεν είναι πλέον

αρκετά υψηλό για να αποτρέψει τις μαζικές πωλήσεις των τουρκικών τίτλων και του τουρκικού πολιτικού φέτος. Με την προσαρμογή στον πληθωρισμό, τα επιτόκια της Τουρκίας βρίσκονται σε επίπεδα χαμηλότερα από τα αντίστοιχα άλλων αναδυόμενων αγορών. Αναλυτές της Credit Agricole CIB φτάνουν μάλιστα στο σημείο να πιθανολογούν μια περαιτέρω μείωσή τους μέχρι και σε αρνητικό πρόσημο.

Όπως σχολίασε στο Bloomberg ο Γκιγιόμ Τρέσκα, αναλυτής της Credit Agricole, το κόστος δανεισμού στην Τουρκία «δεν είναι τόσο ελκυστικό για τους ξένους επενδυτές». Σημειώτεον ότι, μετά τη χθεσινή μείωση, τα επιτόκια της τουρκικής λίρας έχουν μειωθεί συνολικά κατά 12 εκατοστιαίες μονάδες μέσα σε λιγότερο από έξι μήνες.

Στην τελική ευθεία η συγχώνευση Fiat και Peugeot

Την επίσημη συμφωνία συγχώνευσης τους, που θα δημιουργήσει την τέταρτη μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία παγκοσμίως, ετοιμάζονται να υπογράψουν την επόμενη εβδομάδα οι όμιλοι Peugeot και Fiat, σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg. Έχει ήδη επιτευχθεί πρόοδος στη συγγραφή του μνημονίου συμφωνίας, αν και υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που θα πρέπει να επιλυθούν, σύμφωνα με τις πηγές του Bloomberg. Αναζητείται, κυρίως, τρόπος να αξιολογηθούν πιθανές οικονομικές υποχρεώσεις της Fiat, οι οποίες προέκυψαν μετά την επίτευξη γενικής συμφωνίας μεταξύ των δύο ομίλων στις 31 Οκτωβρίου. Μετά την αποκάλυψη του σχεδίου συγχώνευσης, η General Motors άσκησε αγωγή κατά της Fiat-Chrysler κατηγορώντας την ότι δωροδόκισε την ηγεσία του αμερικανικού εργατικού σωματίου UAW ώστε να αποσπάσει αθέμιτα το 2011 και το 2015 συμβάσεις εργασίας με ευνοϊκότερους όρους. Η Fiat έχει χαρακτηρίσει τις κατηγορίες «δίκως αξία».

Παράλληλα, οι ιταλικές φορολογικές αρχές κατηγόρησαν τη Fiat ότι υποεκτίμησε κατά 5,1 δισ. ευρώ την αξία της Chrysler, την οποία είχε εξαγοράσει σταδιακά αμέσως μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009. Η διοίκηση της Fiat έχει δηλώσει ότι «διαφωνεί έντονα» με την εκτίμηση της ιταλικής εφορίας. Ωστόσο, αν χάσει την υπόθεση, το πρόστιμο θα μπορούσε να ανέλθει μέχρι το 1,5 δισ. ευρώ. Εκπρόσωποι Τύπου των Fiat-Chrysler και Peugeot αρνήθηκαν να σχολιάσουν τις πληροφορίες. Οι δύο όμιλοι έχουν ανακοινώσει ότι σκοπεύουν να υπογράψουν επίσημη συμφωνία συγχώνευσης πριν από το τέλος του έτους. Η μετοχή της Fiat έκλεισε χθες με άνοδο 2,47% στα 13,19 ευρώ, με την κεφαλαιοποίηση του ομίλου να ανέρχεται στα 20,7 δισ. ευρώ. Η μετοχή της Peugeot έκλεισε ενισχυμένη κατά 2,34%, στα 21,41 ευρώ, και η κεφαλαιοποίηση στα 19,5 δισ. ευρώ.

BLOOMBERG

Εκλείσε ένα ακόμη εστιατόριο υπό το σήμα του Τζέιμι Ολιβερ

Ένα από τα τελευταία εστιατόρια της αυτοκρατορίας του Τζέιμι Ολιβερ, το Fifteen Cornwall, έκλεισε και μαζί του χάνονται 100 θέσεις εργασίας. Η είδηση ανακοινώθηκε χθες το απόγευμα στο προσωπικό του εστιατορίου που χρησιμοποιεί την επωνυμία Τζέιμι Ολιβερ, μολονότι ανήκει σε φιλανθρωπικό ίδρυμα. Έχει προηγηθεί στη διάρκεια του 2019 η κατάρρευση των εστιατορίων που φέρουν το όνομα του διάσημου σεφ, μεταξύ των οποίων η αλυσίδα εστιατορίων στην Ιταλία και δεκαπέντε εστιατόρια στο Λονδίνο. Μαζί τους χάθηκαν τουλάχιστον 1.000 θέσεις εργασίας. Στη σχετική ανακοίνωσή του, η διεύθυνση του εστιατορίου εξήφρασε τη λύπη της για τη δυσάρεστη εξέλιξη και πρόσθεσε πως έχει προχωρήσει στις αναγκαίες κινήσεις για τη ρευστοποίηση της εταιρείας. Προ μινών ο διευθύνων σύμβουλος της επιχείρησης, Μάθιου Τόμσον, είχε παραδεχθεί πως το Fifteen Cornwall αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες ιδιαιτέρως τις περιόδους που δεν υπήρχαν σκο-

λικές εορτές. Οι πωλήσεις του έφτασαν πέρυσι περίπου τα τρία εκατ. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 3,53 εκατ. ευρώ, αλλά μόλις που κατάφερε να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό του. Στο παρελθόν και επί πολλά χρόνια κατέγραφε καθαρά κέρδη πάνω από 200.000 στερλίνες ετησίως, ποσό αντίστοιχο των 235.000 ευρώ. Το συγκεκριμένο εστιατόριο άνοιξε από τον διάσημο σεφ πριν από 13 χρόνια. Μπόρεσε ως τώρα να επιβιώσει παρά τις δυσκολίες των επιχειρήσεων του Τζέιμι Ολιβερ επειδή λειτουργούσε εντελώς ανεξάρτητα από αυτές και χρησιμοποιούσε τα κέρδη του για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Το όνομα του Τζέιμι Ολιβερ εμφανίζεται στην πόρτα του εστιατορίου καθώς έχει αγοράσει τη σχετική άδεια. Ωστόσο, ο διάσημος σεφ δεν είχε οικονομικές σχέσεις με το Fifteen Cornwall και εμφανιζόταν εκεί μόνον περιστασιακά για να συνεργαστεί με μαθητευόμενους μάγειρες. Το εστιατόριο συνήθιζε να εκπαιδεύει από έξι ως 10 άνεργους νέους ετησίως στις κουζίνες του.

Αυξημένη ζήτηση και αθρόες εισαγωγές χρυσού στην Τουρκία

Οι Αρχές καλάρωσαν τους κανόνες πιστοποίησης του πολύτιμου μετάλλου

Η Τουρκία επιδιώκει να εισάγει όσο περισσότερο χρυσό μπορεί, καθώς η παραγωγή της είναι ελάχιστη και δεν μπορεί να καλύψει τη διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση. Η γειτονική χώρα είναι μία από τις μεγαλύτερες αγορές του κόσμου σε ό,τι αφορά τον χρυσό και σε αντίθεση με άλλες χώρες, όπως η Κίνα και η Ινδία, κατέγραψε μεγάλη αύξηση ζήτησης φέτος. Μόνον στη διάρκεια του εννεαμήνου του 2019 η ζήτηση αυξήθηκε κατά 3,7% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Συμβουλίου Χρυσού, η Τουρκία ήταν μία από τις λίγες αγορές που παρουσίασαν αυξημένη ζήτηση φέτος, καθώς στη διάρκεια του έτους αυξήθηκαν οι τιμές του χρυσού όπως πάντα συμβαίνει σε περιόδους αβεβαιότητας για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Παραδοσιακά οι Τούρκοι συνηθίζουν να χαρίζουν κοσμήματα ή άλλα δώρα αποτελούμενα από χρυσό σε γάμους ή σε μεγάλες εορτές. Εξάλλου οι έμποροι που εκθέτουν τα εμπορεύματά τους στη μεγάλη κλειστή αγορά της Κωνσταντινούπολης συχνά χρησιμοποιούν τον χρυσό ως μέσο πληρωμής του ενοίκιου του καταστήματός τους. Σημειωτέον ότι η Τουρκία έχει επίσης μεγάλη παράδοση στη χρυσοκοΐα και παράγει κομφοτεχνήματα συχνά αντιγραφα παραδοσιακών οθωμανικών μοτίβων επεξεργασμένα για να φαίνονται παλιά. Η παραγωγή της Τουρκίας σε χρυσό παραμένει, όμως, σε πολύ χαμηλά επίπεδα και σύμφωνα με τα στοιχεία του 2018, δεν ξεπερνά τους 10 τόνους ετησίως. Την ίδια στιγμή, όμως, η ζήτηση στη γειτονική χώρα υπερβαίνει τους 160 τόνους χρυσού ετησίως. Έτσι οι τουρκικές αρχές προσαρμόζουν αναλόγως το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις εισαγωγές χρυσού, χαλαρώνοντας τους κανόνες ώστε να επιτρέπουν εφεξής την πιστοποίηση αλλά και την τυποποίηση οποιουδήποτε χρυσού εισάγεται στη χώρα αδιακρίτως των προδιαγραφών του και αδιακρίτως πιστοποίησης ή μορφής του. Το υπουργείο Οικονομικών συνεργάζεται, έτσι, με το Χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης και εκπονούν από κοινού σχέδιο για την καταγραφή χρυ-

Η παραγωγή της Τουρκίας σε χρυσό παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθώς δεν ξεπερνά τους 10 τόνους ετησίως, όταν η ζήτηση υπερβαίνει τους 160 τόνους χρυσού ετησίως.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η ζήτηση έχει πέσει κατακόρυφα, αλλά στην Τουρκία αυξήθηκε κατά 3,7%.

σού που έρχεται χωρίς να έχει πιστοποιηθεί από την αρμόδια αρχή στο Χρηματιστήριο Χρυσού του Λονδίνου. Η εν λόγω αρχή (LBMA) καθορίζει σε παγκόσμιο επίπεδο τις προδιαγραφές που πρέπει να έχει ο χρυσός από την περιεκτικότητά του σε άλλα μέταλλα και την προέλευσή του μέχρι τον τρόπο με το οποίο θα διεξάγεται το εμπόριο των ρά-

βδων χρυσού. Θυγατρική αυτής της αρχής είναι η αντίστοιχη αρχή στο Χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης που επίσης εποπτεύει την αγορά πολύτιμων μετάλλων και διαμαντιών από το 2013 και μετά. Με τη δημιουργία της το 2013 καταργήθηκε το Χρηματιστήριο Χρυσού που είχε θεσπίσει η Τουρκία 20 χρόνια νωρίτερα, προκειμένου να συντονίσει τις εγχώριες τιμές με τα διεθνή επίπεδα και να επιβάλει διεθνείς προδιαγραφές στις εισαγόμενες ράβδους χρυσού. Την ίδια στιγμή, πάντως, που αυξάνεται τόσο η ζήτηση στην Τουρκία, μειώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο κυρίως επειδή τείνουν να περιορίσουν τις αγορές τους σε χρυσό οι δύο χώρες που

παραδοσιακά έχουν τις μεγαλύτερες πωλήσεις κοσμημάτων: η Κίνα και η Ινδία. Όπως επισημαίνουν αναλυτές πολύτιμων μετάλλων της Refinitiv GFMS, μόνον το τρίτο τρίμηνο του έτους η παγκόσμια ζήτηση για χρυσό μειώθηκε κατά 28% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Στην Κίνα η μειωμένη ζήτηση αντανakλά την επιβράδυνση της ανάπτυξης αλλά και την αντίδραση των καταναλωτών στις υψηλές τιμές του μετάλλου. Το ίδιο ισχύει και για την Ινδία όπου μειώθηκαν οι εισαγωγές χρυσού για τέταρτο συναπτό μήνα τον Οκτώβριο και συγκεκριμένα κατά περίπου 30% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΘΕΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ι.Ν. Παναγίας Φανερωμένης, Λευκωσίας, δέχεται αιτήσεις για τη θέση ενός Βιβλιοθηκονόμου για τη σύναψη σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με σκοπό την καταγραφή των βιβλίων της Βιβλιοθήκης Φανερωμένης, η οποία στεγάζεται στο Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄.

Απαιτούμενα προσόντα:

- Πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος ή ισότιμο προσόν στη Βιβλιοθηκονομία ή στην Τεκμηρίωση σε συνδυασμό με τη Βιβλιοθηκονομία. (Σημ.: Ο όρος «πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος» καλύπτει και μεταπτυχιακό δίπλωμα ή τίτλο).
- Πολύ καλή γνώση της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση Η/Υ και προγραμμάτων του.
- Ακεραιότητα χαρακτήρα, διοικητική και οργανωτική ικανότητα, υπευθυνότητα, πρωτοβουλία και ευθυκρία.

Οι αιτήσεις, οι οποίες πρέπει να συνοδεύονται από λεπτομερές βιογραφικό σημείωμα, μπορούν να κατατεθούν στα Γραφεία του Ιερού Ναού Παναγίας Φανερωμένης στην παλιά πόλη της Λευκωσίας, ή να σταλούν μέσω ταχυδρομείου με συστημένη επιστολή, ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όχι αργότερα από την Παρασκευή, 10 Ιανουαρίου 2020.

Διεύθυνση Γραφείου: Οδός Φανερωμένης 55, (κτίριο της OXEN στο προαύλιο του Ναού), Τ. Θ. 21637, 1511 Λευκωσία, Τ: 22 673 296, E: phanerom@logosnet.cy.net.

Ώρες λειτουργίας Γραφείου Δευτέρα - Παρασκευή, 08:00 - 15:00

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω.

Δήλωση Μεταβίβασης: 5/Π/4509/2019
Πωλητές: ΣΑΒΒΟΥΛΙΔΗΣ ΣΑΒΒΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ 35, 2363, ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αγοραστής: CEF & SONS LIMITED
ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ 2, 4ος ΟΡΟΦΟΣ, ΓΡΑΦ. 401, 1045 ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ
Ακίνητο: Αρ. Εγγραφής: 0/10189
Φύλλο/Σχέδ./Τμήμα/Τεκ./Κλίμ.: 37/47/0/3672/5
Είδος Ακινήτου: ΧΩΡΑΦΙ
Υποϊδιοκτησίες: ΑΜΠΕΛΙ
Εμβαδό τ.μ.: 2486
Γεωγραφική Περιοχή: ΛΕΜΕΣΟΣ, ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ, Τοποθεσία: ΚΑΤΑΣΗ
Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.: 1/5
Ποσό Πώλησης: €10.000,00

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω.

Δήλωση Μεταβίβασης: 1/Π/4539/2019
Πωλητές: NELLAZZA LIMITED
ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ 2, ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Αγοραστής: ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ 6, 1100, ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Ακίνητο: Αρ. Εγγραφής: 0/692
Φύλλο/Σχέδ./Τμήμα/Τεκ./Κλίμ.: 21/1010Ν01/1/527/3
Είδος Ακινήτου: ΓΗ
Υποϊδιοκτησίες: ΣΥΝΕΧ. ΙΣΟΓΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ
ΣΥΝΕΧ. ΔΙΩΡΟΦΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ
Εμβαδό τ.μ.: 827
Γεωγραφική Περιοχή: ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Τοποθεσία: Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.: 304/4135
Ποσό Πώλησης: €128.570,00

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης

Με ρυθμούς προ κρίσης τρέχει η αγορά ακινήτων

Κατά 11,9% εκτινάχθηκαν οι τιμές στην Αττική το τρίτο τρίμηνο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τη μεγαλύτερη αύξηση από το 2002 σημείωσαν οι τιμές πώλησης κατοικιών στην Αττική κατά τη διάρκεια του φετινού τρίτου τριμήνου του έτους, ενώ σε πανελλαδικό επίπεδο καταγράφεται ο ταχύτερος ρυθμός αύξησης των τιμών από το 2006, δηλαδή όταν η αγορά κατοικίας βρισκόταν στο απόγειό της. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν χθες για το φετινό τρίτο τρίμηνο, οι τιμές στην περιοχή της πρωτεύουσας

Πανελλαδικά οι τιμές πώλησης των κατοικιών αυξήθηκαν κατά 9,1%.

κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξεως του 11,9%, ξεπερνώντας το προηγούμενο υψηλό του 11,7% που είχε σημειωθεί το 2006. Πρέπει κανείς να φτάσει στο μακρινό 2002, δηλαδή 17 χρόνια πριν, για να εντοπίσει υψηλότερη επίδοση, καθώς τότε οι τιμές στην Αττική είχαν αυξηθεί κατά 16,2%.

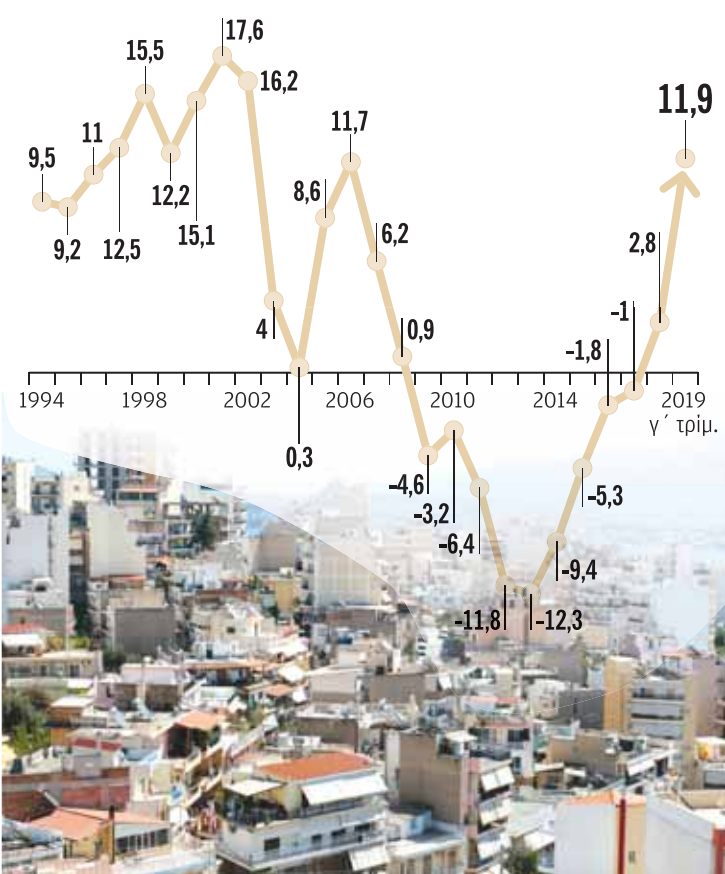
Αντίστοιχα, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι τιμές των κατοικιών ενισχύθηκαν με τον ταχύτερο

ρυθμό των τελευταίων 13 ετών. Συγκεκριμένα, η άνοδος άγγιξε το 9,1%, με το προηγούμενο αντίστοιχο υψηλό έτους να καταγράφεται το 2006, όταν η άνοδος ήταν της τάξεως του 13%. Η επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου των τιμών είναι εμφανής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ειδικότερα, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΤτΕ, οι τιμές το πρώτο τρίμηνο αυξήθηκαν κατά 5,3% σε ετήσια βάση, ενώ το δεύτερο τρίμηνο η άνοδος άγγιξε το 7,7%. Συνολικά το 2018 η μέση άνοδος δεν είχε ξεπεράσει το 1,8%. Πέραν της Αττικής, όπου η μεγάλη ζήτηση από το εξωτερικό έχει πυροδοτήσει ένα ράλι τιμών, στη Θεσσαλονίκη η αύξηση άγγιξε το 8,5%, ενώ στις άλλες μεγάλες πόλεις της χώρας, η άνοδος των τιμών διαμορφώθηκε στο 6,9%.

Τέλος, στην υπόλοιπη χώρα (όπου περιλαμβάνονται κυρίως περιοχές υψηλής τουριστικής κίνησης), οι τιμές για το τρίτο τρίμηνο του 2019 ενισχύθηκαν με ετήσιο ρυθμό 6,3%. Αντίστοιχα, το τρίτο τρίμηνο, οι τιμές των νεόδμητων διαμερισμάτων κατέγραψαν αύξηση κατά 9%, ενώ αντίστοιχα οι τιμές των παλιότερων διαμερισμάτων ενισχύθηκαν κατά 9,2%. Με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία, για το 2018 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών

Η διαχρονική ετήσια μεταβολή των τιμών πώλησης κατοικιών στην Αττική

Ποσοστιαία μεταβολή %

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

για τα νέα και τα παλαιά διαμερίσματα ήταν 2% και 1,6% αντίστοιχα. Είναι λοιπόν προφανές η μεγάλη άνοδος των τιμών, η οποία πάντως, σύμφωνα με αρκετά στελέχη της αγοράς ακινήτων, δεν δικαιολογείται ιδιαίτερα από την πορεία της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών.

Εν ολίγοις, εκτιμάται πως η μεγάλη ζήτηση από το εξωτερικό έχει μεν επιδράσει θετικά στις τιμές, πλην όμως έχει φτάσει στο σημείο να συμπαρασύρει τις τιμές και σε περιοχές όπου οι ξένοι αγοραστές δεν είναι ενεργοί. Όπως σημειώνουν άνθρωποι της αγοράς, παρότι η άνοδος είναι ευπρόσδεκτη, καθώς διαμορφώνει ένα θετικό κλίμα στην αγορά, εντούτοις,

πολλά νοικοκυριά εξακολουθούν να αδυνατούν να αποκτήσουν ακίνητο, παρά τη μείωση της ανεργίας και τα πρόσφατα μέτρα φορολογικής ελάφρυνσης για κάποιες κατηγορίες εισοδημάτων, ιδίως τις ασθενέστερες. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι αν δεν διαφοροποιηθούν άμεσα κάποια οικονομικά δεδομένα για τα νοικοκυριά, κυρίως σε επίπεδο μισθολογικών απολαβών και δυνατότητας πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση τέτοια που να επιτρέπει την αγορά κατοικίας, είναι πιθανό η σημερινή εκτίναξη των τιμών να «ξεφουσκώσει», τουλάχιστον για τις περιοχές εκείνες που δεν ενδιαφέρουν τους ξένους επενδυτές.

Σημάδια «φούσκας» στη γερμανική αγορά ακινήτων εξαιτίας του υπερδανεισμού

Η Γερμανία βρίσκεται στο επίκεντρο μιας έκρηξης τιμών των ακινήτων, η οποία όμως τροφοδοτείται σε μεγάλο βαθμό μέσω δανεισμού. Αναλυτές προειδοποιούν πως αν υπάρξει ύφεση ή αύξηση των επιτοκίων δανεισμού, τότε θα απειληθεί η αγορά ακινήτων και μαζί της οι επενδυτές που έχουν αγοράσει ομόλογα των γερμανικών εταιρειών εκμετάλλευσης ακινήτων.

Λόγω της μείωσης του κόστους δανεισμού τα τελευταία χρόνια οι γερμανικές εταιρείες ακινήτων δανειζονται με τον υψηλότερο ρυθμό που έχει καταγραφεί ποτέ στη χώρα. Μόνο το 2019 έχουν εκδώσει ομόλογα ύψους 19 δισ. ευρώ, τα μισά απ' όσα έχει εκδώσει πανευρωπαϊκά ο κλάδος. Σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, ο δανεισμός αυτών των εταιρειών έχει αυξηθεί κατά 40 φορές σε σύγκριση με το 2012. Μεγάλο μέρος αυτών των ομολόγων το έχουν αγοράσει διεθνείς διαχειριστές κεφαλαίων όπως οι Amundi, Allianz και BlackRock. Οι εταιρείες ακινήτων χρησιμοποίησαν τα δανεικά για να συνεχίσουν να αγοράζουν και να κατασκευάζουν με πυρετώδη ρυθμό ακίνητα.

Ωστόσο, η έκρηξη των τιμών ακινήτων στη Γερμανία δεν συμβαδίζει με την πολύ χαμηλή ανάπτυξη που εμφανίζει η γερμανική οικονομία από τα μέσα του 2018 και μετά. Οι γερμανικές εταιρείες εκμετάλλευσης ακινήτων αντί να εκμεταλλευθούν το χαμηλό κόστος του χρήματος και την έκρηξη των τιμών για να περιορίσουν τον δανεισμό τους, εξακολουθούν να εκδίδουν ομόλογα.

Αν αντιστραφεί η πορεία της αγοράς, είναι πιθανό να βρεθούν εκτεθειμένες. «Η βασική ανησυχία είναι πως έχει αυξηθεί εκρηκτικά το ονομαστικό ύψος του χρέους των εταιρειών ακινήτων, λέει ο Πέ-

Η αύξηση των τιμών ακινήτων στη Γερμανία δεν συμβαδίζει με την πολύ χαμηλή ανάπτυξη που εμφανίζει η οικονομία από τα μέσα του 2018 και μετά.

τερ Παπαδάκος, στέλεχος της εταιρείας ερευνών αγοράς ακινήτων Green Street Advisors. Οι εταιρείες εκμετάλλευσης ακινήτων Deutsche Wohnen και ADO Properties συγκαταλέγονται μεταξύ των εταιρειών που έχουν δανειστεί τα περισσότερα χρήματα τα τελευταία τρία χρόνια. Η αγορά του Βερολίνου κατέχει κεντρική θέση στα χαρτοφυλάκιά τους. Ωστόσο, αντιμετωπίζουν τώρα το ενδεχόμενο «παγώματος» των ενοικίων στο Βερολίνο για τα επόμενα πέντε χρόνια. Παράλληλα, ο λόγος μισθώματος προς την αξία του ακινήτου υποχώρησε εφέτος στο μόλις 2,5% στο Μόναχο, στο 2,9% στο Βερολίνο και στο 2,8% στη Φρανκφούρτη. Συγκριτικά στο West End του Λονδίνου ο συγκεκριμένος λόγος είναι 3,75% και 4,25% στο City. «Μόλις αυξηθούν τα επιτόκια δανεισμού ή χτυπήσει ύφεση, τότε θα μειωθεί η ρευστότητα σε ολόκληρο τον κλάδο και ως ομολογιούχος θα πρέπει να σταθείς στη σειρά για να πάρεις πίσω τα χρήματά σου», προειδοποιεί ο Λουτς Ροεμάγιερ, επικεφαλής επενδύσεων στην Capitulum Asset Management.

BLOOMBERG

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Ο χαμαιλέοντας του πολιτισμού

Ένα Δημοτικό Θέατρο μπορεί εύκολα να αποκαλείται Ναός του Πολιτισμού. Δεν χρειάζεται επεξήγηση, καθώς οι λιτές λέξεις έχουν τη βαθύτερη έννοια. Στη σημερινή εποχή ένας τέτοιος Ναός ουσιαστικά αποτελεί ένα πολιτιστικό χαμαιλέοντα έναν χώρο που εύκολα μπορεί να μεταλλαχτεί και να φιλοξενήσει οτιδήποτε, ένα απλό φιλολογικό μνημόσυνο, ένα μουσικό αφιέρωμα, μια θεατρική παράσταση, ένα μπαλέτο, μια όπερα, μέχρι ακόμη και συνέδρια απεριόριστης θεματολογίας.

Ένα τέτοιο ρόλο ευελπιστεί να διαδραματίσει το νέο Δημοτικό Θέατρο του Δήμου Λευκωσίας. Και πιστεύω πως έχει το δικαίωμα να πιστεύει πως μπορεί να αναδείξει αυτή την πολλαπλή του προσωπικότητα αναλόγως των διαθέσεων του κάθε διοργανωτή. Καθόλου άσχημα αν αναλογιστεί κανείς πως από το 2008 που κατέρρευσε η οροφή, παρέμενε ένα ερείπιο για σχεδόν εννέα χρόνια μέχρι να αρχίσουν οι εργασίες αναστήλωσης και αναβάθμισής του.

Πώς κρίνεται το αποτέλεσμα; Λίαν καλώς, άμα σκεφτείς πως το τι βλέπεις και το τι δεν βλέπεις εντός και εκτός του χώρου έγινε με ποσό της τάξης των €8,5εκ. Στην κατηγορία των σύγχρονων Θεάτρων αυτής της κλίμακας, το ποσό δεν μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικό, ούτε καν ψηλό. Πιστεύω ότι καλά τα πήγε. Φυσικά, η όλη φινέτσα του Μεγάρου αναβλύζει από τον νεοκλασικό χαρακτήρα του περιβλήματος, το οποίο εντυχώς περισώθηκε και ανακαινίστηκε, παντρεύοντας το αρμονικά με την μοντέρνα εκδοχή της οροφής. Εσω-

Το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας λοιπόν άρχισε να γράφει μια νέα σύγχρονη ιστορία στο βιβλίο του και είμαι σίγουρος πως οι νέες γενιές θα το απολαύσουν.

τερικά κυριαρχούν οι ξύλινες επενδύσεις με έντονες εναλλαγές σχεδιαστικών εξάρσεων τις οποίες προσπαθεί – επιτυχημένα μπορώ να πω – να τιθασεύσει η «αμακιγιάριστη» μορφή του ξύλου στην φυσική του μορφή και οι δαπεδοστρώσεις από μάρμαρο στο φουαγιέ.

Η αίθουσα μου άφησε μια ουδέτερη αίσθηση. Ενώ όντως φαίνεται να ισχύει η απρόσκοπτη ορατότητα προς τη σκηνή, λόγω των κλίσεων που δόθηκαν στα καθίσματα τόσο κάτω όσο και στο εξώστη, οι κάθετες επενδύσεις στα πλάγια και στην οροφή αλλά και οι χρωματισμοί νομίζω άξιζαν πε-

ρισσότερης προσοχής. Παρεμπιπτόντως, μιας και αναφέρομαι σε μάρμαρα και μιας και η συντήρηση είναι για περίοδο 12 χρόνων πάνω στην κατασκευάστρια εταιρεία, καλό είναι να πάνε να αλλάξουν το κεφαλόσκαλο στη δεξιά σκάλα που οδηγεί στον εξώστη καθώς έσπασε η ακμή του «Emperador Dark Brown» μαρμάρου και είναι επικίνδυνο για τραυματισμούς.

Η σκηνή φαίνεται να ανταποκρίνεται στα όσα λέγονται και δεν έχω καμία αμφιβολία ότι θα μπορεί να φιλοξενήσει τα πάντα για κάποιες δεκαετίες. Δεν επισκέφτηκα τα παρασκήνια, αλλά φαντάζομαι θα είναι ανάλογα της προσέγγισης

του υπόλοιπου οικοδομήματος που είναι ορατό και προσβάσιμο σε εμάς τους θεατές. Εκείνο το οποίο κρίνω λίγο αρνητικά και με αρκετή επιφύλαξη είναι η ποιότητα της ηχητικής. Δεν θα επεκταθώ, επειδή δεν υπάρχει ακόμη τόση εμπειρία με παραδείγματα λόγω του ότι μόλις πρόσφατα άνοιξαν οι πύλες και δεν μπόρεσα να καταλήξω αν είναι κάποιο θέμα στα συστήματα ήχου ή στην ακουστική του χώρου ή και στα δύο. Αλλά κάπου, κάτι, δεν κάθεται καλά.

Η τελευταία μου εμπειρία ήταν η παράσταση Ice Show «The Nutcracker», ένας συνδυασμός μπαλέτου, χορογραφίας και «circusart»,

Η όλη φινέτσα του Μεγάρου αναβλύζει από τον νεοκλασικό χαρακτήρα του περιβλήματος, το οποίο εντυχώς περισώθηκε και ανακαινίστηκε, παντρεύοντάς το αρμονικά με την μοντέρνα εκδοχή της οροφής.

στην λατρεμένη μουσική του Τσαϊκόφσκι που έγινε συνώνυμη με τα Χριστούγεννα. Δεν ξέρω εσείς, αλλά εγώ μεταφέρομαι σε άλλη διάσταση μόλις παίξει η πρώτη νότα του Pas de deux - Dance of the sugar plum fairy! Ειδικά αυτό το κομμάτι έτυχε τέλειας εκτέλεσης από το Ρωσικό μπαλέτο – τσίρκο, με «αυτοσχεδία» μουσικά όργανα τα οποία δεν γνώριζα καν ότι υπήρχαν.

Η υπόλοιπη παράσταση νομίζω θα μπορούσε να πήγαινε καλύτερα. Εκείνο που έκανε εντύπωση με το που καθίσαμε ήταν το στρώμα στη σκηνή το οποίο (υποτίθεται) πως ήταν πάγος. Με μια πιο κοντινή ματιά διέκρινες πως αποτελείτο από ομοιόμορφα πάνελ συναρμολογημένα μεταξύ τους και είχαν πάχος το πολύ δύο εκατοστά. Και διερωτώσαι: καλά τι πάγος είναι αυτός με τόσο πάχος που με το πρώτο πήδημα θα σπάσει; Και αν είναι πάγος πως τον διατηρούν καθ' όλη την παράσταση; Ή μήπως τελικά δεν είναι πάγος αλλά

σανίδι; Και καλά αυτοί διαφημίζουν iceshow πάνω σε σανίδι; Και τι σσί πατινάζ θα κάνουν πάνω σε σανίδι; Έλεος, πας να ξεκουραστείς και σκέφτεσαι υλικά και τη στατική τους επάρκεια σε μεταβαλλόμενα φορτία! Τελικά δεν άντεξα και στα μέσα της πρώτης πράξης το έψαξα. Πρόκειται για τεχνητό πάγο από ειδικό πολυμερές υλικό το οποίο έχει όλα τα χαρακτηριστικά πρόσφυσης του πάγου, χωρίς φυσικά να λιώνει και χωρίς να αλλοιώνεται ουσιαστικά η επιφάνειά του με αποτέλεσμα η αίσθηση του πατινάζ να είναι η ίδια ωσάν σε φυσικό πάγο! Δεν κάνω πατινάζ αλλά αν έκανα πιστεύω δεν θα άλλαζα τον φυσικό πάγο, για τον ίδιο λόγο που δεν μου αρέσει το τεχνητό γρασίδι και για τον ίδιο λόγο που δεν κάνω σκι στην τεχνητή πίστα του Ντουμπάι. Θέλω το real thing!

Το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας λοιπόν άρχισε να γράφει μια νέα σύγχρονη ιστορία στο βιβλίο του και είμαι σίγουρος πως οι νέες γενιές θα το απολαύσουν. Προς το παρόν as το απολαμβάνουμε εμείς. Αλλά αν έκρινα την όλη εμπειρία η οποία κανονικά περιλαμβάνει και after-the-show καταστάσεις, τότε απέχουμε πολύ από ό,τι ισχύει στο εξωτερικό. Δεν υπάρχει τίποτα στην άμεση περιοχή που να μπορείς να πας για να χαλαρώσεις, ένα ποτήρι κρασί ή ένα τσιμπηματάκι τέλος πάντων. Άμα φτάσεις και μπεις μέσα στο αυτοκίνητο (που πάρκαρες στα 500 μέτρα), τότε απλά πας στο σπίτι σου.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Η χαρακτική κατέβηκε στη χώρα

Επίσκεψη της «Κ» στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή στη Λευκωσία, λίγο πριν από τα επίσημα εγκαίνιά του

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«**Νιώθω μιάλη** συγκίνηση για τους συνεργάτες μου ούλους. Το πάθος το δικός μας και η αγάπη των φίλων μας εκάμασι τούτον το μουσείο», προσθέτοντας «έχει να προσφέρει πάρα πολλά και εν να σοσάρεστε ούλοι, υπόσοχοι σας», αυτά είπε ο χαράκτης Χαμπής, μετά το τέλος της άτυπης πρώτης ξενάγησης από τη Helene Reeb Tsangari, στην έκθεση «Από τον Dürer στον Κάνθο». Η κανονική λειτουργία του Μουσείου θα ξεκινήσει τον Μάιο. Στον κεντρικό χώρο του μουσείου θα παρουσιάζεται η κύρια ετήσια έκθεση, θα αλλάζει κάθε χρόνο η θεματική. Η πρώτη ετήσια έκθεση θα έχει τίτλο: «Οι παραδοσιακές βασικές τεχνικές της χαρακτικής: Ξυλογραφία & λινογραφία, χαλκογραφία και λιθογραφία», στους άλλους χώρους του μουσείου θα διοργανώνονται από δύο έως τρεις θεματικές εκθέσεις κάθε χρόνο. Σε δεύτερο στάδιο έχει προβλεφθεί χώρος για μαθήματα και σεμινάρια, καθώς και αίθουσα στην οποία θα εκθέτει ένας νέος χαράκτης. Το νέο αυτό μουσείο μόνο εύκολη υπόθεση δεν ήταν, αλλά το μεράκι και το πείσμα του Χαμπή και των συνεργατών του αποδείχθηκε υπερρόπλο. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι και ο Δήμος Λευκωσίας αγκάλιασε τη σκέψη του Χαμπή και βοήθησε ώστε τελικά να γίνει πραγματικότητα η ιδέα ενός μουσείου χαρακτικής στην πρωτεύουσα με στόχο, όπως είπε ο χαράκτης «να πάρουμε τη χαρακτική στον κόσμο, να μάθουμε τον κόσμο χαρακτική, είναι για τον πολύ κόσμο τούτη η τέχνη».

Η πρώτη έκθεση

Η έκθεση «Από τον Dürer στον Κάνθο», σε επιμέλεια της Helene Reeb Tsangari, που είναι και η πρώτη που γίνεται στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Λευκωσίας παρουσιάζει το ευρύ χρονικό φάσμα της χαρακτικής. Εκτίθενται έργα από τα πρώτα χρόνια του 16ου αιώνα μέχρι τη δεκαετία του 1980. Στην έκθεση αυτή ο θεατής θα κάνει ένα μεγάλο ταξίδι από τη Γερμανία της Αναγέννησης σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και σε Ρωσία, Κίνα, Ιαπωνία, στην Αμερική, πριν ο επισκέπτης καταλήξει στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Τα χαρακτικά της έκθεσης χαρακτηρίζονται από ποικιλία, τόσο θεματικά όσο και τεχνικά. Παρουσιάζονται έργα των Dürer, Callot, Poussin, Hogarth, Utamaro, Hisroshige, Toulouse Lautrec, Κάνθου. Πλατανίστεια. Στις πρώτες αίθουσες παρουσιάζονται

«**Το πάθος** το δικός μας και η αγάπη των φίλων μας εκάμασι τούτον το μουσείο», σημειώνει συνεχώς ο Χαμπής,

ζονται έργα του 16ου αιώνα, που μπορεί να χαρακτηριστεί ως αιώνας της άνθισης των ζωγράφων-χαρακτών: Ξυλογραφία και χαλκογραφία αποτελούν γνήσια μέσα δημιουργίας, και του 17ου αιώνα, οπότε και οι τεχνικές βελτιώνονται και τα χαρακτικά γίνονται δυνατό εργαλείο στα χέρια των ισχυρών και πολλαπλασιάζονται οι δεξιότεχνες χαράκτες αναπαραγωγής. Η χαλκογραφία επιτρέπει την εκλεπτυσμέ-

“

«**Έχει να προσφέρει πάρα πολλά και εν να σοσάρεστε ούλοι, υπόσοχοι σας», αυτά είπε ο χαράκτης Χαμπής, μετά την ξενάγησή μας, λίγο πριν από τα επίσημα εγκαίνια.**

Στον χώρο που στεγάζεται το Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή στη Λευκωσία, βρισκόταν φούρνος, που ήταν για πολλά χρόνια σε πλήρη εγκατάλειψη.

Το «χαλαμάντουρο» που έγινε παλάτι

Στον χώρο που στεγάζεται σήμερα το μουσείο βρισκόταν φούρνος, πολλών δεκαετιών, ο οποίος τα τελευταία χρόνια δεν λειτουργούσε και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα το «χαλαμάντουρο» που δόθηκε στον Χαμπή μετατράπηκε σε κόσμημα, πολλές φορές μάλιστα ο Χαμπής είπε, «ρε παιθικιά, γιατί σκοτωνούμαστε να κάνουμε το μουσείο;». «Πάνω στην απελπισία μας ούλη

νη εικονογράφηση των βιβλίων. Κορυφαίοι ζωγράφοι επιλέγουν τη χαρακτική για τη δημιουργία δυνατών προσωπογραφιών και τοπίων με πολλή ευαισθησία. Ακολουθεί ο 18ος αιώνας, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως «χρυσός αιώνας» της χαρακτικής. Εμπλουτίζεται το φάσμα των μεθόδων της ξυλογραφίας και της χαλκογραφίας, το έγχρωμο χαρακτικό εξελίσσεται και εμφανίζεται η λιθογραφία. Τον 19ο αιώνα η χαρακτική αναπαραγωγής παρακμάζει, μέχρι εξαφάνισης, λόγω της εμφάνισης και βελτίωσης της φωτογραφίας. Τον 20ό αιώνα, η χαρακτική απελευθερώθηκε από τον αναπαραγωγικό της ρόλο και επιστρέφει στα χέρια των δημιουργών. Επιταχύνονται και πολλαπλασιάζονται οι προβληματισμοί και οι τεχνικοί πειρατισμοί των χαρακτών. Η χαρακτική θεωρείται ως πλήρες μέσο έκφρασης από τους καλλιτέχνες.

Χαρακτική και Κύπρος

Η αλήθεια είναι ότι η τέχνη της χαρακτικής τα χρόνια της ακμής της στην Ευρώπη στο νησί μας

δεν καλλιεργήθηκε, εξαιτίας της κατάκτησης της Κύπρου από τους Οθωμανούς Τούρκους το 1571 και της φυγής των καλλιτεχνών, αλλά και μεγάλου μέρους του λόγιου κεφαλαίου του νησιού. Φυσικά, υπάρχουν χαρακτικά με θέμα την Κύπρο, από τον 16ο αιώνα μέχρι τον 20ό, τα οποία όμως είναι ξένων χαρακτών.

Ο Χαμπής μάς είπε ότι γνωρίζει το χαρακτικό του Κύπριου χαρακτή Αδολφου, «Άγιος Επιφάνιος, Επίσκοπος Κωνσταντίας», και τόνισε, «μετά από αυτόν έχουμε τον Κάνθο». Όταν πεθαίνει ο Τηλέμαχος Κάνθος το 1993, η κυπριακή χαρακτική βρίσκεται ακόμα σε αρχικά στάδια εξέλιξης. Δεν υπάρχει κανένα χαρακτικό που να είναι αναμφισβήτητη δημιουργία κάποιου Κύπριου χαρακτή μέχρι τα πρώτα έργα του Κάνθου, ο οποίος ασχολείται συστηματικά με τη χαρακτική από το 1956. Τα πιο συγκλονιστικά και δυνατά έργα του συνδέονται με την τραγική σύγχρονη ιστορία της Κύπρου, με τη σειρά ξυλογραφιών «Σκληροί Χρόνοι». Την ίδια εποχή ζωγράφοι γεννημένοι μεταξύ του 1917 και του 1936 ασχολούνται λιγότερο ή περισσότερο με την τέχνη της χαρακτικής. Ο πιο παλιός, ο Κώστας Αβερκίου, αυτοδίδακτος, πειραματίζεται με διάφορες τεχνικές και υλικά για τις μητρες των έργων του. Υπάρχουν, επίσης, λίγες λινογραφίες του Χριστόφορου Σάββα, μεταξοτυπίες του Στάς Παράσκου και μεταξοτυπίες του Στέλιου Βότση. Οι ξυλογραφίες και λινογραφίες του Κώστα Οικονόμου, τα «Δίσεκτα Χρόνια», οι ξυλογραφίες του Λευτέρη Οικονόμου, και μερικές ξυλογραφίες – μεταξύ έργων άλλων τεχνικών – του Άντη Χατζηπαδάμου, είναι η κυπριακή χαρακτική παρακαταθήκη.

Ο Χαμπής είναι ο καταξιωμένος χαράκτης καλλιτέχνης της Κύπρου, είναι ο άνθρωπος επίσης που πέτυχε και κάτι άλλο, έκανε πολιτιστική αποκέντρωση πολύ πριν γίνει της μόδας, και σήμερα με το Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμπής λέει σε όλους ότι το κέντρο έχει πολλά ακόμα να μάθει από την περιφέρεια. Χαμπή, συνέχισε τζιζι εν καλά τα έργα σου!

Το Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή στη Λευκωσία στην οδό Αμμοχώστου, στην Παλιά Πόλη, εγκαινιάζεται στις 17 Δεκεμβρίου, 6:30 μ.μ. Τα εγκαίνια θα τελήσει ο δήμαρχος Λευκωσίας κ. Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

15.12.19 - 22.12.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

Εγκαίνια Μουσείου Χαρακτικής Χαμπή

Ο **χαρακτήρας** Χαμπής και οι συλλογές του κατεβαίνουν στη Λευκωσία και η πρωτεύουσα αποκτά το δικό της μουσείο χαρακτικής, στην παλιά πόλη. Η έκθεση με την οποία θα εγκαίνιαστεί το μουσείο έχει τίτλο «Από τον Albrecht Durer στον Τηλέμαχο Κάνθο» και περιλαμβάνει χαρακτηριστικά κορυφαίων χαρακτών από όλο τον κόσμο, επιμέλεια η Ελένη Reep Τσαγγάρη. Τρίτη, 17 Δεκεμβρίου, ώρα 6:30 μ.μ. Οδός Αμμοχώστου 55-59, Λευκωσία. **Πληροφορίες** info@hambisprintmakingcenter.org.cy

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Η Παγίδα» του Ρομπέρ Τομά

Ανεβαίνει από το Θέατρο «Διόνυσος» το ψυχολογικό θρίλερ, σε σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου, «Η Παγίδα» του Ρομπέρ Τομά «Η Παγίδα» είναι ένα συναρπαστικό ψυχολογικό θρίλερ για έναν άντρα που, όπως όλα δείχνουν, έχασε τη γυναίκα του αλλά κινδυνεύει να χάσει και το μυαλό του. Το έργο διαδραματίζεται σε ένα σαλέ στις γαλλικές Άλπεις, όπου μένει το νιόπαντρο ζευγάρι Ντανιέλ

και Ελισάβετ Κορμπάν. Ο Ντανιέλ Κορμπάν ενημερώνει την αστυνομία για την εξαφάνιση της συζύγου του. Μετά από λίγο τον επισκέπτεται ένας ιερέας ο οποίος ισχυρίζεται ότι η κυρία Κορμπάν επιθυμεί να επιστρέψει στο σπίτι και ότι μετανιώνει που εγκατέλειψε τον άντρα της. Η ένταση και το μυστήριο κορυφώνονται αριστοτεχνικά μέχρι το φινάλε του έργου. Ηθοποιοί: Αντώ-

νης Κλεάνθους, Λουκάς Ζήκος, Άθως Αντωνίου, Ευφροσύνη Κουτσουβέρη, Χρήστος Γιάγκου, Χριστόδουλος Μαρτάς, Γιόλα Κλείτου. Τακτικές παραστάσεις στη Λευκωσία κάθε Παρασκευή & Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. μέχρι τις 5 Ιανουαρίου 2020. Λεμεσός: Θέατρο «Ριάλτο» 7 Ιανουαρίου 2020 στις 8:30 μ.μ. **Κρατήσεις: 22818999, 99621845**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Η ύπαρξη δυσκολεύεται με τη συνύπαρξη

Ενα φαινομενικά ευτυχισμένο ζευγάρι οδηγείται σταδιακά σε διαζύγιο. Τι πιο σύνηθες... Σε αυτή τη φράση θα μπορούσε να συνοψίσει κανείς την υπόθεση ταινιών που καλύπτουν τη μισή, τουλάχιστον, παγκόσμια κινηματογραφική παραγωγή. Ισως, γιατί σε αυτήν τη σχέση/απόσχιση, συμπυκνώνεται η πανομοιότυπη, με μικρές αποκλίσεις, ιστορία της ανθρώπινης συνύπαρξης. Πρόσφατα προβλήθηκε (και συνεχίζεται στις αίθουσες και στο Netflix) η «Ιστορία γάμου» του Νόα Μπάουμπακ (ή Μπόμπιακ) με τη Σκάρλετ Γκόχανσον και τον Άλαν Ντράιβερ, η οποία μάλιστα συγκέντρωσε και τις περισσότερες υποψηφιότητες (6) για Χρυσές Σφαίρες. Στην εισαγωγή, η κάμερα καταγράφει, σχεδόν αυτοσχεδιαστικά, την αυθόρμητη εξομολόγηση του ενός για τον άλλον. Μια άτυπη λίστα. Τι σκέφτεται η Νικόλ για τον Τσάρλι, τι αγαπά σε αυτόν και το αντίστροφο, τι ξεχωρίζει εκείνος σε εκείνη. Την τρυφερότητα των μικρών, αδιάφορων για τους τρίτους, στιγμών που συνθέτουν τον κοινό βίο. Ακαταστάσεις, πεταμένα ρούχα, ανοιχτά ντουλάπια, παρατημένα φλιτζάνια τσαγιού, για τη Νικόλ, αλλά «και κάνει σπουδαία δώρα», «είναι μια μητέρα που παίζει με όλη της την καρδιά», «είναι ανταγωνιστική» ο Τσάρλι είναι απτόπτος, ποτέ δεν αφήνει τις γνώμες των άλλων ή τις ατυχίες να τον αποπροσανατολίσουν, τρομερά νοικοκύρης, οργανωμένος, κλαίει εύκολα στα έργα, μαντάρε, σιδερώνει, μαγειρεύει, «είναι ανταγωνιστικός». Στο «ανταγωνιστικός/ή» συναντώνται. Και η αμέσως επόμενη σκηνή στον ειδικό/σύμβουλο γάμου, να προσπαθούν να σώσουν αυτό που έχουν μάλλον αποφασίσει να διαλύσουν. Και οι δύο γύρω στα τριάντα και καλλιτέχνες, στο Μανχάταν, η Νικόλ παίρνει το παιδί και μετακομίζει στο Λος Άντζελες με αφορμή ένα τηλεοπτικό ρόλο. Σιγά σιγά όλα δυσκολεύουν, οι δικηγόροι αναλαμβάνουν δράση, όμως ο θεατής αισθάνεται ότι υπάρχει πάντα τρυφερότητα και αλληλεκτίμηση ανάμεσά τους. Τότε; Γιατί χωρίζουν; Παίρνουν διαζύγιο πολιτισμένα, φροντίζουν ώστε ο μικρός γιος τους να υποστεί τους λιγότερους δυνατούς κραδασμούς. Αρχές τής δεκαετίας του '70 ο Ινγκμαρ Μπέργκμαν γύρισε τις «Σκηνές από ένα γάμο», με τον Έρλαντ Γόλζεφσον και τη Λιβ Όλμαν, στους ρόλους του Γιόχαν και της Μαριάννας, ξετυλίγοντας την ιστορία αγάπης ενός ζευγαριού φαινομενικά ευτυχισμένου που χωρίζει, αλλά τότε ακριβώς συνειδητοποιούν ότι δεν μπορούν να ζήσουν ο ένας χωρίς τον άλλον... Ταινία αναφοράς όχι μόνο στη φιλομορφία του Μπέργκμαν αλλά και στην ιστορία του κινηματογράφου. Γράφτηκε, μάλιστα, ότι ο Μπάουμπακ επιδίωκε να «συνομιλήσει» με τον Μπέργκμαν στην «Ιστορία γάμου». «Ο Γιόχαν και η Μαριάννα ή η Μαριάννα και ο Γιόχαν επέτρεψαν στους εαυτούς τους να είναι γενναίοι, δειλοί, χαρούμενοι, λυπημένοι, θυμωμένοι, αγαπημένοι, μπερδεμένοι, αβέβαιοι, ικανοποιημένοι, πονηροί, δυσάρεστοι, παιδαριώδεις, διάφοροι, μεγαλοπρεπείς, ασήμαντοι, ληϊδίοι, άθλιοι, αβόητοι, με λίγα λόγια – τυπικά ανθρώπινα όντα», σημειώνει ο Μπέργκμαν.

Τριάντα χρόνια αργότερα γύρισε το «Σάραμπαντ» (2003), ως συνέχεια εκείνης της ταινίας. Ο κεντρικός ήρωας στα 85 του, καταρρέει όχι από την απώλεια του έρωτα πλέον, αλλά από το γήρας. Η αγάπη και ο θάνατος, η ελπίδα και η άγνοια, η μοναξιά, η περιθωριοποίηση του καλλιτέχνη, ο εγωισμός του αρσενικού και η γυναίκα υπόσταση, η κρίση του ζευγαριού και η διάλυση της οικογένειας, τα τραύματα της παιδικής ηλικίας και το ναυάγιο των γηρατειών. Δεν πρόκειται για αλληλοδιαδοχά λέξεων ή φρενκτική ακολουθία μιας συνθησιμμένης συνθήκης ζωής. Τα αντιθετικά ή συμπληρωματικά ζεύγη μπορεί να συνυπάρχουν την ίδια στιγμή, πυκνώνοντας ή αραιώνοντας τον χρόνο, κάνοντας αναδρομές ή προχωρώντας στο μέλλον και, βέβαια, στο αναπόφευκτο φινάλε.

Ψυχοσωματικές συγκρούσεις, άγχος, υπαρξιακή αγωνία, αναζήτηση του νοήματος της ζωής, της ευτυχίας, κατάδυση στη μνήμη, στο παρελθόν, γεύση αποστέφνης, συνειδηση θανάτου. Δεν αφορούν μόνο τον Μπέργκμαν οι διαπιστώσεις, απλώς ο αιώνας στον οποίο έζησε και δημιούργησε ο σπουδαίος Σουηδός δημιουργός κινήθηκε, σε μεγάλο βαθμό, μέσα στην υπαρξιακή αναμόχλευση και δραματοποίηση. Ο 21ος στρέφει αλλού την προσοχή του γυρνάει την κάμερά του/της συντρόφου. Για να καταλήξουμε, θεατές και δημιουργοί, στο ίδιο συμπέρασμα: η ανθρώπινη ύπαρξη δυσκολεύεται με τη συνύπαρξη.

ΘΕΑΤΡΟ

«Άνθρωποι και ποντίκια» του Τζων Στάινμπεκ

Τελευταίες παραστάσεις για το εμβληματικό έργο «Άνθρωποι και ποντίκια» του βραβευμένου με βραβείο Πούλτζερ και Νόμπελ λογοτεχνίας Τζων Στάινμπεκ, που ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου, σε σκηνοθεσία Στέλιου Καυκαριδίου. Γραμμένο το 1937, ως νουβέλα, το «Άνθρωποι και ποντίκια» έχει παρουσιαστεί αμέτρητες φορές στο θέατρο, έχει διασκευαστεί για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση και θεωρείται από τα αναμφισβήτητα αριστουργήματα της Παγκόσμιας λογοτεχνίας του 20ού αιώνα. Στο έργο απεικονίζονται οι συνθήκες ζωής των άπορων εργατών στην Αμερική, η οποία μαστιγείται από τις συνέπειες της οικονομικής ύφεσης του 1929. Ο Αμερικανός συγγραφέας κατορθώνει να αποδώσει την αγωνιότητα και συγκινητική προσπάθεια των ανθρώπων του μόχθου για επιβίωση και την άνιση πάλη με την σκληρή πραγ-

ματικότητα, η οποία διαφεύγει τις ελπίδες τους για μια καλύτερη ζωή. Παίζουν οι ηθοποιοί Βασίλης Μιχαήλ, Αλέξανδρος Μαρτίδης, Νέοφυτος Νεοφύτου, Πέτρος Γιωρκάτζης, Σπύρος Γεωργίου, Μαρία Φιακά, Ανδρέας Ρόζου, Μάριος Στυλι-

νού, Μιχάλης Καζάκας, Πόλυς Χατζηκώστα. Τελευταίες παραστάσεις Κυριακή 15 Δεκεμβρίου, 21 Δεκεμβρίου και Κυριακή 22 Δεκεμβρίου, ώρα 6:30 μ.μ. **Πληροφορίες** tlp42940,22421609,satirikotheatro@cytanet.com.cy

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Κάτω από το Μεσογειακό Ουρανό»

έργου του. Τα εγκαίνια θα γίνουν την Τετάρτη, 18 Δεκεμβρίου 2019 στις 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 4 Ιανουαρίου 2020. Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες** [τηλέφωνο 22762605](tel:22762605), www.gloriagallery.com

Η Γκλερί Γκλόρια παρουσιάζει την 5η ατομική έκθεση υδατογραφίας του ζωγράφου Λόλη Νικολαΐδη. Ο καλλιτέχνης εκτός από τις προηγούμενες ατομικές του εκθέσεις (1988, 1991, 1996, 2010) έχει συμμετάσχει με έργα του σε 3 ομαδικές εκθέσεις. Η θεματογραφία της παρούσας έκθεσης είναι παρμένη κυρίως από την Κύπρο και τον ελληνικό χώρο, όπου ο «Μεσογειακός Ουρανός» χαρίζει με το φως του την απαραίτητη γοητεία της φύσης, όπου βουνά, δένδρα, θάλασσα, ποταμοί, λίμνες, στεριά, ουρανός, σπίτια και άνθρωποι συνθέτουν την πηγή έμπνευσης του έργου. Τα εγκαίνια θα γίνουν την Τετάρτη, 18 Δεκεμβρίου 2019 στις 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 4 Ιανουαρίου 2020. Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες** [τηλέφωνο 22762605](tel:22762605), www.gloriagallery.com

ΘΕΑΤΡΟ

«Το κοριτσάκι με τα σπέρτα» στο Θέατρο Δέντρο

Η παράσταση «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα» που συγκίνησε μικρούς και μεγάλους, επιστρέφει στο Θέατρο Δέντρο για λίγες μόνο παραστάσεις. Το φουαγιέ του Θεάτρου Δέντρο μετατρέπεται σε ένα στενό γιορτινό δρομάκι μιας μεγαλούπολης, για να φιλοξενήσει το γνωστό παραμύθι του περιφημου Δανού παραμυθαίου Χανς Κρίστιαν Άντερσεν. Οι Κατερίνα Λούρα, Κωνσταντίνος Δημητρίου και Λοΐζος Παπαγεωργίου μαζί με τον Αντρέα Μιχαλόπουλο στο πιάνο, μέσα από ζωντανή μουσική και τραγούδι ζωντανεύουν μια ιστορία που χαρίζει άπλετο φως, αγάπη και ζεστασιά στις καρδιές και τις ψυχές. Παραστάσεις Κυριακή 15/12 και 12/01 στις 10:30 π.μ. και Σάββατο 14/12

και 21/12 στις 4:00 μ.μ. Θέατρο Δέντρο, Ενότητας 44, Λευκωσία. **Κρατήσεις** [τηλέφωνο 99520835](tel:99520835).

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Κάποια μαγική νύχτα...

Καθώς **πλησίαζαν** οι μέρες των Χριστουγέννων γινόταν ολοένα και πιο ανυπόμονος και ρατούσε συνέχεια, από πού θα μπει, πώς θα κατέβει, τι θα μας αφήσει; Απαντήσεις δεν έπαιρνε και αυτό τον θύμωνε, «μα, γιατί δεν μου απαντάς; Ρωτάω, από πού θα μπει;». Τι κι αν ρωτούσε, απάντηση δεν έπαιρνε. Κατάλαβαινε, βέβαια, ότι από την καμινάδα δεν θα έμπαινε, διότι τζάκι δεν είχαν, από τη σόμπα αποκλείεται, δεν χωράει με τίποτα, δεν ήταν δα και μάγος. Άρα... «Μωρέ, σκέφτηκε, «τι τους ρωτάω, από την πόρτα θα μπει, πόσο βλάκας είμαι!», και αμέσως έριξε το φταίξιμο σε εκείνα τα εικονογραφημένα παραμύθια και τις ταινίες τις αμερικανικές, που τον μπερδεύαν. Όχι, μη φανταστείτε, ο μικρός ήταν αρκούντος έξυπνος για να πιστεύει ότι υπήρχε Άγιος Βασίλης, ήξερε ότι δεν υπήρχε, αλλά του άρεσε να το βλέπει έτσι. Ξεγελούσε τον εαυτό του και νόμιζε ότι ξεγελάει και τη μάνα του, που δεν του έδινε ποτέ απάντηση.

Όπως και να 'χει, όσο πλησίαζαν οι γιορτές σκεφτόταν πώς θα περάσουν ευχάριστα, τι θα έτρωγαν, τι θα φορούσε όταν θα

έβγαине να πει τα κάλαντα και τι θα έκανε τα χρήματα που θα μάζευε. Αν ήταν αρκετά, θα αγόραζε παπούτσια –καλά δεν υπολόγιζε πολύ σε αυτή την περίπτωση, ήξερε ότι περνάει κρίση ο κόσμος και η γειτονιά δεν ήταν και μεγάλη, ούτε πολύ πλούσια –, αν ήταν λιγότερα ίσως να έπαιρνε κανένα παιχνίδι, από εκείνα τα φτηνά, μη φανταστείτε σπουδαία πράγματα και τεχνολογίες... Αν πάλι δεν κατάφερνε να μαζέψει ούτε τα λίγα που χρειαζόντουσαν για ένα φτηνό παιχνίδι, με ό, τι έβγαζε θα έπαιρνε μια σοκολάτα, ίσως και τρεις... ναι, μάλλον τρεις... σίγουρα θα έφταναν τα χρήματα για τρεις μεγάλες σοκολάτες.

Και ξέρετε πού είναι το παράξενο; Περισσότερο σκεφτόταν τις σοκολάτες, παρά τα παπούτσια και το φτηνό παιχνίδι. Ναι, εκείνες τις τρεις σοκολάτες ήταν βέβαιοι ότι θα κατάφερνε να τις αγοράσει. Μάλλον, επειδή ήξε-

ρε ότι θα κατάφερνε να τις πάρει, ενώ τα άλλα μάλλον απομακρυσμένο το σενάριο, κάλιο πέντε και στο χέρι... έτσι που λέτε, περίμενε πώς και πώς τα κάλαντα... «Ουπς», τινάχτηκε από το κρεβάτι του ένα βράδυ... «δεν ξέρω τα κάλαντα, πώς θα πάρω τις σοκολάτες, πώς θα τα πω, που λένε, τι θα κάνω;»... εκείνο το βράδυ ήταν τόσο μακρύ, διότι έπρεπε να βρει λύση. Πώς θα μάθαινε τα κάλαντα. Περιέργο δεν είναι να μην ξέρει κάποιος τα κάλαντα; Ε, είναι, όταν μάλιστα έχει κάνει κανείς πλάνο για το πού θα ξοδύψει τα χρήματα, είναι παράξενο.

Τέλος πάντων, σκέψου να σκεφτείς, αποφάσισε ότι την επομένη το πρωί θα ζητούσε από κάποιον συμμαθητή του να του γράψει σε ένα χαρτί τα λόγια και εκείνος θα καθόταν να τα μάθει. Άλλωστε, στο σχολείο κουτσά στραβά είχε αρχίσει να μαθαίνει τα ελληνικά, και είχε δει τι συνέβαινε τα Χριστούγεννα, μπορεί να ήταν πιο μικρός, αλλά είχε

Πάντα θα υπάρχει ένας τρίτος στον παράδεισο

Η Λέα Μαλένη επιστρέφει στο θεατρικό σανίδι, ως ηθοποιός, στην παράσταση «Λιόλια» της Memorandum Theatre Group

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Λέα Μαλένη επιστρέφει μετά από κάποια χρόνια στο σανίδι για την παράσταση «Λιόλια» που ανεβάζει η Memorandum Theatre Group, που αποτελείται από τους Παναγιώτη Μπρατάκο, Αλέξανδρο Αχτάρ και Χριστίνα Κωνσταντίνου. Η «Λιόλια» είναι βασισμένη στην «Κερένια κούκλα», το «αθηνναίο μυθιστόρημα» του Κωνσταντίνου Χρυστομάνου που έφερε έναν διαφορετικό αέρα στην ελληνική λογοτεχνία των αρχών του 20ού αιώνα και σκανδάλισε στην εποχή του, μιας και ο κύριος άξονας του έργου αφορά σε ένα ιδιότυπο «ερωτικό τρίγωνο».

Μίλησα με τη Λέα γι' αυτή την επιστροφή της στο σανίδι, για την παράσταση «Λιόλια» και πώς προέκυψε η συνεργασία με τη Memorandum Theatre Group. Η Λέα μου λέει ότι η επιστροφή της ήταν τυχαία και από σπόντα... «Ευνοημένη από άλλες ατυχείς συγκυρίες. Και εξηγούμαι. Η αίτηση είχε κατατεθεί στο 'Θυμέλη' από την Ομάδα τον Οκτώβρη του 2018, με κάποιες διαφοροτικά ονόματα στη διανομή. Η παραγωγή εγκρίθηκε τελικά (τέλη Οκτωβρίου 2019) και έπρεπε να γίνουν γρήγορες κινήσεις, ώστε να συμπληρωθεί η διανομή, αφού κάποιοι από τους ηθοποιούς απασχολούνταν σε άλλες παραγωγές» και συνεχίζει, «Δέχτηκα, λοιπόν, το κάλεσμα με μεγάλη χαρά». Άρα αξίζει η «Λιόλια», τη ρωτάω: «'Η Κερένια Κούκλα' του Χρυστομάνου είναι από μόνο του υπέροχο ως ερέθισμα σκέψης. Επίσης, με τα περισσότερα παιδιά της ομάδας έχουμε ήδη μια φιλία που

Η επιλογή των τριών συγκεκριμένων ηρώων αποτελούν εν δυνάμει υποψήφια θύματα της ατέρμονης άνισης μάχης του έρωτα με τον θάνατο, λέει η Λέα Μαλένη.

μας συνδέει μέσα από προηγούμενες γόνιμες συνεργασίες μας με την Persona, και γιατί η διαδικασία του Επινοημένου Θεάτρου με την οποία ήξερα ότι θα δουλεύαμε, με συναρπάζει ως διαδικασία δημιουργίας. Επιπλέον, έχω έντονα την ανάγκη να υπάρχω και να δημιουργώ συλλογικά ως ηθοποιός και μέσα από συνεργασίες με τρίτους, χωρίς να έχω την παράλληλη ευθύνη του βάρους της παραγωγής και εννοείται ότι έχω επιθυμήσει πολύ να παίξω. Οπότε είχα πολλούς λόγους για να πω τελικά το ναι».

Πώς μπορεί να αφορά το σήμερα ένα μυθιστόρημα των αρχών του αιώνα; «Όσο μπορεί να αφορά το σήμερα ο έρωτας, όταν μέσα σε μια ισχυρή σχέση αγάπης, προκύπτει ακούσια ένας τρίτος άνθρωπος. Ένα ιδιότυπο ερωτικό τρίγωνο που γεννιέται μέσα από τη μη αναστρέψιμη παρέμβαση της μοίρας είναι πάντα επίκαιρο. Άλλωστε, η αέναη προσπάθεια του θηλυκού να συνδεθεί άρρηκτα με το αρσενικό σε ένα σώμα όπως στην Αρχή, ως πνευματική οντότητα, ανέκαθεν αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί ενδόμυχο πόθο των ερωτικών σωμάτων» και συνεχίζει η Λέα: «Επιπλέον, η απόλαυση του έρωτα κι ο πόθος ως

«Θα δούμε μια σύγχρονη παράσταση που ξεκινά από τους πρωτόπλαστους ως ανάστροφη πορεία (Αδάμ-Εύα-Λίλιθ), σε μια διαχρονική θεώρηση της ερωτικής ιστορίας της ανθρωπότητας. Τον ρόλο του αφηγητή αναλαμβάνει, η έκπτωτη πρωτόπλαστη, βιώνοντας το δράμα της αιώνιας μοναξιάς».

απαγορευμένος καρπός, ο έρωτας ως θάνατος (φυσικός ή συναισθηματικός) και το δράμα της αποτυχίας του θηλυκού με το αρσενικό να υπάρχουν αιώνια, αλλά και ο πόνος που έχουν εμποτίσει τη συλλογική μνήμη από το ατελείωτο, επαναλαμβανόμενο λάθος της ανθρωπότητας, καθιστούν το θέμα με το οποίο καταπνέται η 'Κερένια Κούκλα' επίκαιρο όσο ποτέ, πάντα θα υπάρχει ένας Αδάμ, ως καρπός διεκδίκησης, πάντα θα υπάρχει μια Εύα να κόβει

το απαγορευμένο μήλο. Και πάντα θα υπάρχει μια Λίλιθ να διεκδικεί την ίση μεταχείριση στον έρωτα, την ελευθερία και την απόλαυση, ως καταραμένος, έκπτωτος μαύρος άγγελος».

Θα δούμε μία τολμηρή παράσταση, όσο τολμηρή ήταν η «Κερένια Κούκλα», αναρωτιέμαι, «Θα δούμε μια σύγχρονη παράσταση που ξεκινά από τους πρωτόπλαστους ως ανάστροφη πορεία (Αδάμ-Εύα-Λίλιθ), σε μια διαχρονική θεώρηση

της ερωτικής ιστορίας της ανθρωπότητας. Στη δική μας παράσταση, τον ρόλο του αφηγητή αναλαμβάνει, η έκπτωτη πρωτόπλαστη, βιώνοντας το δράμα της αιώνιας μοναξιάς της. Μέσα από την ερωτική ιστορία που επιλέγει να φωτίσει η Λίλιθ με το θολό φως μιας μαύρης σελήνης, ξαναζεί μέσα από τις ζωές των άλλων το δράμα της έκπτωσής της από τον Παράδεισο και την αιώνια κατάρα να πεθαίνουν οι καρποί του έρωτά της, ζώντας ξανά τον πόνο του ανεκπλήρωτου πόθου στο μεδούλι, μονίμως με τη μάταιη ελπίδα για δικαίωσή της».

Οι τρεις ήρωες

Η Λέα μου μίλησε και για τους τρεις ήρωες της παράστασης: «Η επιλογή των τριών συγκεκριμένων ηρώων αποτελούν εν δυνάμει υποψήφια θύματα της ατέρμονης άνισης μάχης του έρωτα με τον θάνατο, τα οποία βιώνουν επίσης μια παράλληλη συνθήκη σιωπής, απώλειας και πόνου. Οι τρεις αυτοί ήρωες και πόλοι του τριγώνου θα μπορούσαν να είναι και παιδιά της, αυτά που ο Θεός καταράστηκε να πεθαίνουν αιώνια. Όντας καταραμένα, απώλεσε τη δυνατότητα της σαρκικής ηδονής. Η ίδια δεν μπορεί πια να αγγίξει, να αγκαλιάσει, να αγαπήσει, αφού ό,τι αγγίζει, πεθαίνει. Μπορεί μόνο να αποπλανεί, να παραπλανεί και να καταστρέφει. Καταστρέφει, λοιπόν, με συμπόνια την Εύα /Βεργινία, η οποία γεννήθηκε μισή φιλάσθενη, όπως και η Εύα γεννιέται μισή από το πλευρό του Αδάμ. Παρουσιάζει το δικό της παραμύθι, υιοθετώντας κατ' αναλογία έναν κώδικα με υπερφυσικά στοιχεία, βάλλοντας αντίστοι-

χα, όπως και στην περίπτωση της εκπεσούσας γυνής, το Αρσενικό, τον Νίκο. Ενώ, επίσης, διδάσκει στην πηγαία και αγνή Λίλιθ /Λιόλια, την εμπειρία της πτώσης. Η Λιόλια είναι η μόνη ηρώα του έργου που θα συνεχίσει να βαδίζει ανάμεσα στους ζωντανούς, αλλά με την εμπειρία της απώλειας του έρωτα και του καρπού του. Η παράσταση, όπως μου εξηγεί η Λέα, έχει ακόμη μία ιδιαιτερότητα, τη σύνδεση των ηρώων της ιστορίας με το ρεμπέτικο τραγούδι και τη γνήσια και πηγαία καταγραφή της εσωτερικής συναισθηματικής κατάθεσης που κουβαλά, μέσα από την ιδιαίτερη ακουστική και άκρως ενδιαφέρουσα ηχητική χροιά του Δημήτρη Σπύρου.

Τελικά, Λέα, ποια είναι η Λιόλια, τη ρωτάω: «Η Λιόλια είναι ένα αθώο κορίτσι που διψά να ζήσει και άθελά της γίνεται το τρίτο πρόσωπο στη σχέση του Νίκου και της Βεργινίας. Αισιόδοξη, προσπαθεί να φωτίσει το σκοτάδι που απειλεί τη ζωή των ανθρώπων που αγαπά, αλλά στο τέλος καταλήγει να βουλιάζει κι η ίδια μέσα σε αυτόν».

Πληροφορίες: «Λιόλια», σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Μπρατάκου. Δεύτερη Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου, οδός Βλαδίμηρου Καυκαρίδη, Αγλαντζιά, Λευκωσία. Επικοινωνία/κρατήσεις: 96211590, 99659847.

Παραστάσεις: Πρεμιέρα Παρασκευή 20 Δεκεμβρίου στις 8:30 μ.μ. 21, 22, 27, 28, 29 Δεκεμβρίου 2019 & 11 και 12 Ιανουαρίου 2020 στις 8:30 μ.μ. Παίζουν: Λέα Μαλένη, Χριστίνα Κωνσταντίνου, Αλέξανδρος Αχτάρ, Κρίστη Χαραλάμπους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
παρουσιάζει

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

23.12.2019
20:00

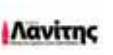
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Τα καλύτερα δώρα για όσους αγαπάμε

Συντάκτες της «Καθημερινής» και επιφανείς συγγραφείς παρουσιάζουν, ενόψει των γιορτών, τα βιβλία που διάβασαν τη χρονιά

ΔΙΣ/ΓΕΣ
Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922

Ακουγεται παράδοξο, αλλά το βιβλίο που συγκρατώ από την περασμένη χρονιά εκδόθηκε το 2001 από τη Διεύθυνση Ιστορίας του Στρατού. Είναι η «Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-22». Πρόκειται για συγκλονιστικό βιβλίο που περιγράφει με τρόπο «κλινικό» αλλά και γλαφυρό τις επιχειρήσεις του ελληνικού στρατού από την ώρα που έφτασε στη Σμύρνη έως τη στιγμή της αποχώρησης και της καταστροφής. Για όσους λατρεύουν την Ιστορία είναι μία σπάνια ευκαιρία να δουν καρέ καρέ, όπως θα λέγαμε στη σημερινή τηλεοπτική μας αργκό, την εξέλιξη ενός δραματικού επεισοδίου της σύγχρονης Ιστορίας μας.

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ

NTANIEA MENTEΛΣON
Μια Οδύσσεια. Ένας πατέρας, ένας γιος, ένα έπος
μτφρ. Μαργαρίτα Ζαχαριάδου
εκδ. Πατάκη

Η διαχρονική επιτυχία του μυηικού έπους της «Οδύσσειας» έγκειται στο ότι, πέρα από συγκλονιστική περιπέτεια, είναι και μια πανίσχυρη μεταφορά. Στο σύμπαν του Ντάνιελ Μέντελσον, οι Λαιστρυγόνες και οι Κύκλωπες παίρνουν την μορφή μιας πολύπλοκης σχέσης πατέρα και υιού, το κρεβάτι της Πηνελόπης μετατρέπεται σε ξύλινη κουκέτα των παιδικών χρόνων του συγγραφέα, και η αποκάλυψη της ταυτότητας του Οδυσσέα μεταμορφώνεται σε προσωπική υπέρβαση παραδοχής της σεξουαλικότητας σε ένα αμήχανο οικογενειακό περιβάλλον. Από την πρώτη κιόλας σελίδα ευχήθηκα να είναι μακρύς ο δρόμος της ανάγνωσης – και με την τελευταία σελίδα θυμήθηκα πραγματικά «οι Ιθάκες τι σημαίνουν».

ΝΙΚΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

HANS ROSLING
Factfulness
εκδ. Κάτοπτρο

Ένα βιβλίο που καταρρίπτει τους μύθους και τις προκαταλήψεις μας και δείχνει με στοιχεία ότι παρά τα προβλήματά του ο πληθυσμός του πλανήτη βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση απ' όσο πιστεύουμε. Από την παιδική θνησιμότητα και το επίπεδο διαβίωσης, έως τη δημοκρατία και τη μάθηση. Αν ο πολιτισμός και η ελευθερία, δηλαδή οι στόχοι της ανάπτυξης, μπορούσαν να μετρηθούν με τις κατά κεφαλήν... κιθάρες τότε προχωράμε μπροστά. Το 1962 υπήρχαν 200 κιθάρες ανά ένα εκατομμύριο άτομα, σήμερα υπάρχουν 11.000.

ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΙΛΑ ΧΕΤΙ
Motherhood
εκδ. Henry Holt & Company

Διάβασα πολλά βιβλία γυναικών συγγραφέων φέτος, όχι από φεμινιστική ζέση, αλλά επειδή κατά τη γνώμη μου έχει δημιουργηθεί μία ενδιαφέρουσα γυναικεία λογοτεχνική σκηνή, που δεν γράφει καθόλου «γυναικεία» με τη στερεότυπη ερμηνεία του όρου: Ρ. Κασκ, Λ. Σλιμάνι, Σ. Ρούνει, Λ. Μπούστρεμ Κνάουσκγορντ. Ξεχωρίζω το «Motherhood» της Καναδής Σίλα Χέτι, που αποδομεί ίσως το πιο ιερό ταμπού της πατριαρχικής κοινωνίας, τη μητρότητα, παίζοντας τη σχετική απόφαση στα ζάρια και συνδέοντας την τεκνοποίηση με το γράψιμο, αλλά και το σεξ. Τελικά αποδίδει την απόφασή της (όχι spoilers εδώ) στο οικογενειακό τραύμα, αυτό του Ολοκαυτώματος, καθιστώντας συνειδητή επιλογή τη δόθεν τυχαία απόφασή της.

ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

DIANA PRESTON
Eight Days at Yalta: How Churchill, Roosevelt and Stalin Shaped the Post-war World
εκδ. Picador

Το «Eight Days at Yalta» είναι μια καθηλωτική περιγραφή της ομώνυμης διάσκεψης, στη σοβιετική Κριμαία, τον Φεβρουάριο του 1945. Στη διάσκεψη, με την κωδική ονομασία «Αργοναύτης», οι «Τρεις Μεγάλοι» επιχείρησαν να λύσουν τα μεγάλα ζητήματα της μεταπολεμικής τάξης πραγμάτων. Μεταξύ ενός εξασθενημένου Ρούζβελτ και ενός Τσώρτσιλ που ηγείτο μιας υπερχρεωμένης, υπό διάλυση αυτοκρατορίας, το βιβλίο δείχνει πώς ο Στάλιν, δεινός διαπραγματευτής, βγαίνει κερδισμένος, και πώς η διαφωνία των συμμάχων για το μεταπολεμικό καθεστώς της Πολωνίας προοιωνίζει τον επερχόμενο Ψυχρό Πόλεμο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΤΖΕΪΝ ΧΑΡΠΕΡ
Η Ψηρασία
μτφρ. Χίλντα Παπαδημητρίου
εκδ. Μεταίχμιο

Η Αυστραλή Τζέιν Χάρπερ έκανε εντυπωσιακό συγγραφικό ντεμπούτο με μια κλασική αστυνομική ιστορία, τοποθετημένη στην άγρια όσο και γοτευτική επαρχία της χώρας της. Σε μια μικρή πόλη, την οποία έχει πληξει παρατεταμένη ξηρασία, ένα άγριο έγκλημα ωθεί τα πράγματα στα άκρα. Ένας αστυνομικός φτάνει στην περιοχή και προσπαθεί να λύσει την υπόθεση, φέρνοντας στην πορεία στο φως διάφορα μυστικά της κοινότητας. Η Χάρπερ κατασκευάζει ένα απολαυστικό θρίλερ, με μελαγχολικούς τόνους, το οποίο διαβάζεται απνευστί.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΜΠΗΣ

ELIZABETH KUBLER ROSS
Πλησιάζοντας το θάνατο. Τα πέντε στάδια του πένθους
μτφρ. Βαγγέλης Προβιάς, **εκδ.** Ικαρός

Το κλασικό αριστούργημα της Αμερικανίδας ψυχιάτρου Ελίζαμπεθ Κούμπλερ Ρος, που εισήγαγε τα «πέντε στάδια του πένθους» κυκλοφόρησε στα ελληνικά σε μετάφραση του συγγραφέα Βαγγέλη Προβιά (εκδόσεις Ικαρός). Αν κάθε μέρα όλοι πλησιάζουμε τον θάνατο κατά μία μέρα, τότε πρόκειται για ένα εγχειρίδιο που δεν πρέπει να λείπει από κανένα σπίτι. Ο θαρραλέος στοχασμός για την πιο δημοκρατική μοίρα, όχι μόνο μας προσφέρει εφόδια για να είμαστε χρήσιμοι στους εαυτούς μας και στους άλλους, όταν χρειαστεί, αλλά ταυτόχρονα συμβάλλει για μια πιο πλήρη, πυκνή και συνειδητή ζωή.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ντηκοστών του γενεθλίων προσπαθεί να ξεκάσει τον τελευταίο επώδυνο χωρισμό του επινοώντας μια δική του εκδοχή για τον γύρο του κόσμου. Ευτυχώς, στο τέλος «κερδίζει» ο αξιγάππος κύριος Πλιν, αλλά κυρίως ο αναγνώστης ο οποίος σελίδα με τη σελίδα ανακαλύπτει στην επιφανειακά ανάλαφρη ιστορία ένα αναπάντεχο βάθος που στην αρχή του βιβλίου δεν υποψιάζεται καθόλου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

SHOSHANA ZUBOFF
The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a human future at the new frontier of power
εκδ. Public Affairs

Αν η εκπληκτική πρόοδος που μας χάρισε η Βιομηχανική Επανάσταση στιγματίστηκε από καταστροφικές επιπτώσεις στη Φύση, όπως διαπιστώνουμε σήμερα με την κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή επανάσταση απειλεί την ίδια την ανθρώπινη φύση. Αυτή είναι η κεντρική θέση της ομότιμης καθηγήτριας του Χάρβαρντ Σοσάνα Ζούμποφ, στο βιβλίο της «Η εποχή του κατασκοπευτικού καπιταλισμού», που απέσπασε διθυραμβικές κριτικές. Ένα δριμύ κατηγορώ για τα μεγαθήρια της ψηφιακής οικονομίας που σφετερίζονται τα πιο ευαίσθητα μυστικά μας, εντυπωσιακό στην τεκμηρίωση και συναρπαστικό στην ανάγνωση. Το βιβλίο αναμένεται να κυκλοφορήσει στα ελληνικά από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ANTONIO LOBO ANTUNES
Πάνω στα ποτάμια που κυλούν
μτφρ. Μαρία Παπαδήμα, **εκδ.** Πόλις

«Η φαντασία είναι μνήμη που έχει υποστεί ζύμωση. Είναι ο τρόπος με τον οποίο τακτοποιούμε τις αναμνήσεις μας. Ο πατέρας μου ήταν νευροπαθολόγος και ένας από τους αδερφούς μου είναι νευροχειρουργός. Πέρασαν πολλά χρόνια με ανθρώπους, που λόγω εγκεφαλικών βλαβών έχασαν τις αναμνήσεις τους. Αυτοί οι άνθρωποι δεν είχαν πλέον φαντασία. Θέλω να πω ότι ως συγγραφείς δεν επινοούμε τίποτε, απλώς θυμολογούμε». Ο, τι χρειάζεται να έχει υπόψη του ο αναγνώστης του συγκεκριμένου βιβλίου –το πιο προσωπικό του συγγραφέα– πριν ξεκινήσει την ανάγνωση.

ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ο Δικαστής
εκδ. Μεταίχμιο

Οι δικαστές είναι απόμακροι άνθρωποι. Κάποιοι τους θεωρούν και τρομακτικούς. Δικαίως: οι δικαστές είναι οι μόνοι που μπορούν να στερθούν το πολύτιμο αγαθό των ανθρώπων, την ελευθερία τους, ενώ παλιότερα είχαν δικαίωμα ζωής και θανάτου. Περιορίζονται μόνο από τη συνειδησή τους και θεσμικώς μόνο κατόπιν ποινής. Το πορτρέτο του ιδεώτους ενός δικαστή παρουσιάζει μυθιστορηματικός ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης κ. Θανάσης Διαμαντόπουλος, με μια πλοκή που αναψηλαφεί όλες τις μεγάλες πολιτικές και δικαστικές υποθέσεις της σύγχρονης Ιστορίας. Το βιβλίο διαβάζεται και ως λογοτεχνία, αλλά και ως απόκρυφη ιστορία...

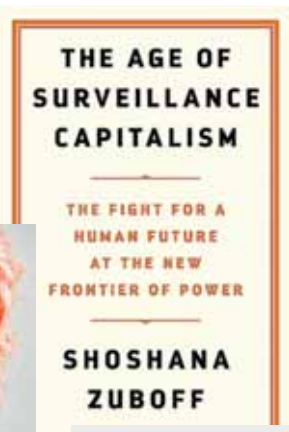
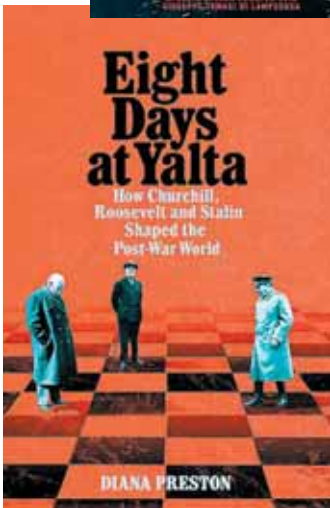
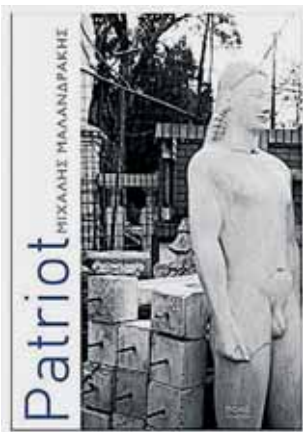
ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ

Η Αναγέννηση

ΓΙΑΚΟΜΠ ΜΠΟΥΡΚΧΑΡΤ
Ο πολιτισμός της Αναγέννησης στην Ιταλία
μτφρ. Μαρία Τονάλη
εκδ. Νεφέλη

Ο «Πολιτισμός της Αναγέννησης στην Ιταλία» του Γιάκομπ Μπούρκχαρτ είναι ένα θεμελιώδες έργο της ιστορίας της τέχνης και απαραίτητο για την κατανόηση του ιστορικού φαινομένου της Αναγέννησης. Εκδόθηκε στα γερμανικά το 1860 και ο εκδοτικός οίκος Νεφέλη ανέλαβε την έκδοσή του στη γλώσσα μας σε εξαιρετη μετάφραση της Μαρίας Τονάλη. Το έιχα στη βιβλιοθήκη πάνω από 15 χρόνια αναβάλλοντας πάντα την ανάγνωσή του. Το φυλλομετρώσα κατά καιρούς, αλλά ξανάμπαινε στη θέση του. Μια επίσκεψη στη Φλωρεντία όμως με έκανε να αναρωτηθώ: Τι οφείλω εγώ σαν άνθρωπος και σαν καλλιτέχνης στην Αναγέννηση; Πόσο καλά τη γνωρίζω; Γιατί μου σκεί τέτοια έλξη; Ετσι αποφάσισα να διαβάσω το βιβλίο. Ανεπιφύλακτα το συστήνω σε όσους έχουν τις ίδιες ή παρεμφερείς απορίες με μένα, αλλά και σε όσους θέλουν να διαβάσουν ένα σπουδαίο βιβλίο Ιστορίας γι' αυτήν την περίοδο. Η ανάγνωση αποτελεί πρόκληση για συνεχείς αναζητήσεις και έρευνες. Ο όγκος των γνώσεων καθυποτάσσεται στη μορφή του ύφους. Η εποχή ζωντανεύει στην ολότητα της. Καμιά δημόσια ή ιδιωτική δραστηριότητα του αναγεννησιακού ανθρώπου δεν αφήνει αδιάφορο τον συγγραφέα. Μια σπουδαία εμπειρία για τον αναγνώστη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΟΡΡΗΣ, ζωγράφος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΥΡΙΜΗ
Η Θάλασσα στο χιόνι
εκδ. Μεταίχμιο

Το συλλογικό τραύμα και το ατομικό. Για να επουλωθούν, το ένα ζητεί κατανόηση, το άλλο συγχώρεση. Μια καθηγήτρια βρίσκεται στη ζωή της χωρίς βαρίδια. Πέρα από τις λογοτεχνικές αρετές που διαθέτει και τον ρυθμό του που σε καθλώνει, ένα βιβλίο που διαβάζεται σε διαφορετικά επίπεδα.

ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

ΦΕΡΝΑΝΤΟ ΑΡΑΜΠΟΥΡΟΥ
Πατρίδα
μτφρ. Τίτινα Σπερελάκη, **εκδ.** Πατάκη

Υπάρχει πάντα ένα βιβλίο από το οποίο γραπώνεσαι για να περάσεις στη νέα χρονιά. Στο '19 εγώ πέρασα πατώντας στην «Πατρίδα» του Αραμπούρου, για την ιστορία δύο οικογενειών στη Χώρα των Βάσκων, οι οποίες όταν η ETA έσκισε στη μέση την κοινωνία, βρέθηκαν σε διαφορετικές όχθες. Δεν έγιναν ούτε τόσο παλιά ούτε τόσο μακριά όλα αυτά. Η «Πατρίδα» σου θυμίζει πόσο κοντά είναι ο δικασμός, πόσο εύκολα μπορεί να κακοφορμίσει ένας ευγενής σκοπός, πόσο αίμα να κυθεί στο όνομα της ελευθερίας.

ΑΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ

ΟΡΧΑΝ ΠΑΜΟΥΚ
Η γυναίκα με τα κόκκινα μαλλιά
μτφρ. Στέλλα Βρεττού, **εκδ.** Πατάκη

Οι ήρωες, πατέρας και γιος, μέσα από τον έρωτα για την ίδια γυναίκα, αναζητούν τη θέση τους σε μια Τουρκία υπό μετάβαση. Στη «Γυναίκα με τα κόκκινα μαλλιά» (εκδόσεις Πατάκη) ο Ορχάν Παμούκ (ο αγαπημένος μου συγγραφέας) επιστρέφει στο γνώριμο του θέμα, τη σχέση Ανατολής - Δύσης. Με αναφορές σε δύο θεμελιώδη έργα του δυτικού και ανατολικού κόσμου, τον «Οιδίποδα» του Σοφοκλή και το «Ρουστέμ και Σουκράμπ» του Φιντουσί, ο Παμούκ αναδεικνύει αριστοτεχνικά τους πολιτισμικούς δεσμούς μεταξύ των εθνών.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΚΑΣΑΣ

είναι φτιαγμένα από... λέξεις και χαρτί

που φεύγει και τα οποία συστήνουν ανεπιφύλακτα – Λογοτεχνικά, ιστορικά, αλλά και ευρύτερου προβληματισμού

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ
Patriot
εκδ. Πόλις

Το Patriot είναι από τα τελευταία βιβλία της φετινής εσοδείας αλλά το πρώτο του 23χρονου Μιχάλη Μαλανδράκη. Αξίζει, όμως, να μην προσπεράσετε την ιστορία του Αλβανού Αγκίμ που παίζει κλαρίνο στους δρόμους της Αθήνας και μπλέκει με τη νύχτα. Με γρήγορο ρυθμό, γλώσσα καθημερινή, διανθισμένη με αλβανικές εκφράσεις, ευαισθησία και φαντασία, ο Μαλανδράκης φωτίζει την αγωνία ενός Αλβανού μετανάστη, συνομηλικού του, που σπάνια εκπροσωπείται στην ελληνική λογοτεχνία.

ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΧΑΝΣ ΦΑΛΑΝΤΑ
Και τώρα ανθρωπάκο;
μτφρ. Ιωάννα Αβραμίδου
εκδ. Gutenberg

Το opus magnum ενός σπουδαίου «καταραμένου» των γερμανικών γραμμάτων. Βερολίνο 1930-1932. Δοηθείς ανθρωποφάγος. Επίκεντρο η μεγάλη κρίση. Πρώτοι βρυκθημοί του αναδυόμενου τέρατος. Πυρετώδης γραφή, καθηλωτική διάπλαση πρώων-αντιπρώων. Ο Γιοχάνες, το στωικό «Μανάρι» του Έμα, και ο μπόμπρας τους. Φτέρη στον άνεμο. Πνιγνήρ επιβίωση. Καταλύματα-απόπατοι, πείνα, ανεργία. Το αύριο ίδιο χθες. Και τώρα; «Εχουμε ακόμα ο ένας τον άλλον». Στοπ.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗΣ

ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΚΟΥΥ
Μέση Αγγλία
μτφρ. Αλκασίς Τριμπέρη, εκδ. Πόλις

Είναι ένα ολοζώντανο πορτρέτο της κοχλάζουσας μεταβαλλόμενης δικασμένης Αγγλίας κατά την τελευταία ταραγμένη δεκαετία του Brexit. Μέσα από τις παράλληλες ζωές των συμβιβασμένων ή οργισμένων, διαψευσμένων, εμμονικών, μετριοπαθών ή εξεγερμένων πρώων, διαφαίνονται οι πολιτικές, οι σκοπιμότητες, τα λάθη που οδήγησαν στη διαρκή πολιτικο-κοινωνική κρίση και στα χαρακώματα της εξόδου από την Ε.Ε. Πολιτική ορθότητα, αδιαλλαξία, ρατσιστικές εκρήξεις, αμοραλισμός, αδιέξοδα, κόπωση, συμβιβασμός. Μία ανατομία της βρετανικής κατάστασης κι ένας κύκλος που μας περικλείει όλους.

ΤΑΣΟΥΛΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΤΑΣΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ (Tasmar)
Hard Rock
εκδ. Jemma Press

Δεν χρειάζεται να είσαι ροκάς ή να έχεις μεγαλώσει στη Σύρο για να ταυτιστείς με τα συμπεράσματα του Μάρκο. Ο έφηβος «μεταλάς» τελειώνει το σχολείο ελπίζοντας ότι θα καταφέρει να «δραπετεύσει» από τον μικρόκοσμο του νησιού,

Τροφή για σκέψη

MARGARET ATWOOD
The Testaments
εκδ. Nan A. Talese / Doubleday

Ως συνέχεια στο τόσο δημοφιλές «Η ιστορία της θεραπαινίδας», οι «Διαθήκες» μας γυρίζουν πίσω στον δυστοπικό κόσμο της Γκίλεαντ. Είναι ένα βιβλίο που προσφέρει τροφή για σκέψη, ένα ανάγνωσμα που θέλεις να μάθεις τι γίνεται στη συνέχεια. Ένα έργο υψηλής λογοτεχνικής αξίας αλλά και ένα θρίλερ (σπάνιο κατόρθωμα αυτό). Είναι ένα μυθιστόρημα που νομίζω ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες, ηλικιωμένες και νέες, θα έπρεπε να διαβάσουν, καθώς η Ατγουντ έχει δημιουργήσει χαρακτήρες με τους οποίους μπορεί ο καθένας να ταυτιστεί. Είναι ένα νευρώδες, συχνά πνευματώδες έργο, το οποίο εντέλει με άφησε με μια καλοδεχούμενη γεύση αισιοδοξίας μέσα σε ένα σκοτεινό τοπίο. Δεν μπορούσα να το αφήσω και το διάβασα μέσα σε μια ημέρα και μια νύχτα - για μένα δεν υπάρχει καλύτερο σχόλιο για ένα βιβλίο από αυτό.

ΒΙΚΤΟΡΙΑ ΧΙΣΛΟΠ, συγγραφέας

έρχεται διαρκώς σε σύγκρουση με τους γονείς του και τους καθηγητές του, ερωτεύεται, παίζει μουσική. Ένα διασκεδαστικό και καλοδουλεμένο graphic novel για τη «μετάβαση» στον κόσμο των ενηλίκων και τον μικροαστισμό της ελληνικής επαρχίας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΑΛΙΟΣ

ΣΒΕΤΛΑΝΑ ΑΛΕΞΙΕΒΙΤΣ
Τσερνόμπιλ, ένα χρονικό του μέλλοντος
μτφρ. Ορέστης Γεωργιάδης
εκδ. Πατάκη

Περιπλανώμενη στην απαγορευμένη ζώνη του Τσερνόμπιλ δέκα χρόνια μετά το ατύχημα, η βραβυθείσα με Νομπέλ συγγραφέας, Σβεtlάνα Αλεξίεβιτς, συγκεντρώνει μαρτυρίες επιζώντων από τη μολυσμένη γη. Το βιβλίο της «Τσερ-

νόμπιλ, ένα χρονικό του μέλλοντος», δεν διαβάζεται χωρίς κόπο. Έχει σκληρές κι επώδυνες εικόνες. Θυμώνεις για την έλλειψη ενημέρωσης, τρομάζεις με την παραπληροφόρηση. Διαπιστώνεις πόσο καταστροφική ήταν η μουσικοπάθεια του σοβιετικού καθεστώτος.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ
Μαύρες Διαθήκες
εκδ. Κίχλη
ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΓΟΥΛΙΝ
Τα παιδιά του Χάιντεγκερ
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Το δοκίμιο του Σινιόσσογλου για τα ημερολόγια του Καρλ Σμιτ και

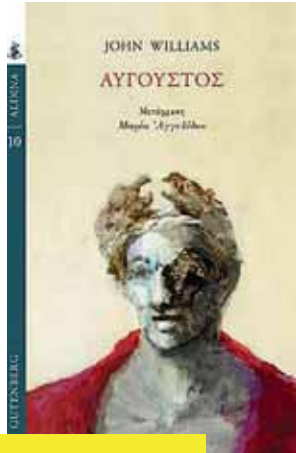

του Μάρτιν Χάιντεγκερ, που συνδέθηκαν αμφότεροι με το ναζιστικό καθεστώς, δεν φωτίζει μόνο το παλιό αίνιγμα, για τη σαγήνη του ολοκληρωτισμού στα μεγάλα πνεύματα. Φωτίζει και μια πρώιμη πολεμική κατά της νεωτερικότητας που γίνεται σήμερα ανατριχιαστικά επίκαιρη. Η πολεμική αυτή μεταβολίστηκε στα έργα των μαθητών του Χάιντεγκερ, οι οποίοι παρέμειναν υπό την επιρροή του, ακόμη κι όταν τον είχαν αποκρούσει, όπως δείχνει ο Γουόλιν. Δύο διεισδυτικές μελέτες που προσφέρονται για συνδυαστική ανάγνωση.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΝΤΕΙΝΗΣ

ΠΑΤΡΙΚ ΜΠΟΥΣΡΟΝ
Λεονάρντο και Μακιαβέλι
μτφρ. Ρίκα Μπενβενίστε, εκδ. Πόλις

Συναντήθηκαν κάποια στιγμή ο Λεονάρντο ντα Βίντσι και ο Νικόλο Μακιαβέλι ενόσω, καθένας για δια-

φορετικούς λόγους, βρίσκονταν στο ανάκτορο του Καίσαρα Βοργία στο Ουρμπίνο το 1502; Μπορεί να διασταυρώθηκαν κάποια άλλη στιγμή; Αυτή τη βασική προβληματική επιχειρεί να απαντήσει ο Μπουσρόν, σε ένα απολαυστικό αφήγημα το οποίο εξελίσσεται βασισμένο αποκλειστικά και μόνο στις υφιστάμενες ιστορικές πηγές μέσα στο ιταλικό πολιτικό χάος του 16ου αιώνα και την παράλληλα εξελισσόμενη τεχνολογική «έκρηξη» της εποχής.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΟΣ

PATRICK HAMILTON
Πλατεία Χανγκόβερ
μτφρ. Κατερίνα Σχινά
επιμτρ.: Νίκος Α. Μάντης
εκδ. Στερέωμα, σελ. 422

Αναγνωστική απόλαυση προσφέρει ο Πάτρικ Χάμιλτον (1904-1962), Βρετανός ως το κόκκαλο, με τα μυθιστορήματά του. Οι εκδόσεις Στερέωμα μας τον συστήνουν εξ αρχής. Πέρυσι ήταν οι «Σκλάβοι της Μοναξιάς», φέτος

είναι η «Πλατεία Χανγκόβερ», και τα δύο μεταφρασμένα έξοχα από την Κατερίνα Σχινά. Αυτό το τόσο βρετανικό μυθιστόρημα εκτυλίσσεται στο Λονδίνο στα τέλη της δεκαετίας του '30, στην καπνισμένη ατμόσφαιρα των παμπ και στην αδηφάγο πόλη. Ο Χάμιλτον εστιάζει στους αποσυνάγωγους και στον απόλυτο μέσον όρο, στους ανεκπλήρωτους έρωτες, στα ένστικτα και στις ανάγκες, στον ολοκληρωτισμό που σκεπάζει μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Ανατόμος των ψυχικών αντιφάσεων, μας δίνει ήρωες με σάρκα.

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

RICHARD POWERS
Οι κορυφές της ζωής
μτφρ. Βασιλική Πολίτη
εκδ. Διάπλαση

Μία μοναχική καστανιά, μία μουριά, μία ομάδα από γιγαντιαίες σελήδες, ένα υπόγειο σύστημα από λεύκες που απλώνεται για εκατοντάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα: δένδρα, πολλά δένδρα· η αιτία που οι ζωές ευαίσθητων, αποσυνάγων ανθρώπων θα διασταυρωνθούν τυχαία, ανακαλύπτοντας ότι, πέρα από την ανθρώπινη επίφαση της πραγματικότητας, υπάρχει δίπλα μας ένας κόσμος απείρως πιο βαθύς κι αιώνιος, απείρως πιο σοφός απ' οτιδήποτε θα μπορούσε ποτέ να σκαρφιστεί η ανθρωπότητα. Ένας κόσμος πιο μεγάλος από όλους εμάς: ο κόσμος των δένδρων. Αξιος νικητής του βραβείου Πούλιτζερ 2019.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

ANNY ΑΠΛΜΠΑΟΥΜ
Ο κόκκινος λιμός
μτφρ. Μενέλαος Αστερίου
εκδ. Αλεξάνδρεια

Holodomor σημαίνει στα ουκρανικά θάνατος από λιμό. Ο «κόκκινος λιμός» της Αννυ Απλμπάουμ αφηγείται την ιστορία της πιο πολύνεκρης καταστροφής σε καιρό ειρήνης, της εξόντωσης από πείνα εκατομμυρίων Ουκρανών πολιτών τα έτη 1932-1933, όταν η αποκοιλοποίηση του Στάλιν και οι κατασχέσεις των τροφίμων μαζί με τις εκτελέσεις όσων αρνιόνταν να υπηρετήσουν το σχέδιο, οδήγησαν στην εξόντωση, σε κάποιες περιπτώσεις του 1/5 του πληθυσμού ορισμένων ουκρανικών επαρχιών. Η Απλμπάουμ χρησιμοποιεί ένα μεγάλο μέρος του εθνικού αρχείου της Ουκρανίας για την καταστροφή - αρχείο που δεν είναι πολιτικά άχρωμο ή ουδέτερο. Η αφήγησή της, ωστόσο, είναι ζωντανή, ελάχιστα ακαδημαϊκή και φέρνει τον αναγνώστη πολύ κοντά στις «ουκρανικές υποθέσεις της δεκαετίας του '30», εξηγώντας ταυτόχρονα το βαθύ τραύμα που έχει αυτή η πρώην σοβιετική χώρα στις σχέσεις της με τη Ρωσία.

ΤΑΣΟΣ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ

Δύο σκύλοι, ένας κόρακας και ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αύγουστος

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Η άκρα δεξιά στην Ελλάδα, 1965-2018
εκδ. Καστανιώτη

Το βιβλίο της Βασιλικής Γεωργιάδου «Η άκρα δεξιά στην Ελλάδα, 1965-2018» είναι το χρονικό ενός πολιτικού χώρου που, ενώ φαίνεται ότι ορίζεται εύκολα, παραμένει ολισθηρός και διάχυτος. Σήμερα, η εξίσωση με την ακροδεξιά αποτελεί ανάθεμα: η αριστερά χαρακτηρίζει «ακροδεξιά» οποιαδήποτε θέση δεν της αρέσει. Σ' αυτό το βιβλίο, ίσως βρει και κατανοήσει τα συστατικά της φύσης της ακροδεξιάς, τόσο ως πολιτικό λόγο όσο και ως κοινωνική συμπεριφορά. Η ακροδεξιά πριν από τη Μεταπολίτευση έχει μελετηθεί εκτενώς: εδώ η Βασιλική Γεωργιάδου αναλύει το

φαινόμενο στις σύγχρονες συνθήκες, εντοπίζοντας τα αίτια της επιρροής της σε τμήματα της ελληνικής κοινωνίας και τις εκλεκτικές της συγγενείες με άλλους πολιτικούς χώρους. Ένα από τα πιο συναρπαστικά δοκίμια της χρονιάς, όπου, με επίκεντρο την εξέλιξη από τους βασιλοχουντικούς στους χρυσαυγίτες, ξεδιπλώνεται η πρόσφατη ιστορία μας. Κάπως καταθλιπτική· όχι όμως χωρίς ελπίδα.

ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, συγγραφέας

JOHN M. - COLLEEN MARZLUFF
Dog Days, Raven Nights
εκδ. Yale University Press

Ένα ζευγάρι νέων επιστημόνων αποφασίζει να φορτώσει σε ένα αυτοκίνητο όλα του τα υπάρχον-

τα και μαζί με τους δύο σκύλους του να ακολουθήσει τον μέντορά του στα δάση των βόρειων ΗΠΑ για να μελετήσει τις χειμερινές συνθήκες του κοινού κόρακα (Corvus Corax). Στην επαρχία Μέιν, όπου θα εγκατασταθεί για τα επόμενα τρία χρόνια, δεν θα ανακαλύψει μόνο τα μυστικά του πτηνού, αλλά και τον εαυτό του ως μέλος του τοπικού οικοσυστήματος. Στο «Dog Days, Raven Nights» των John M. και Colleen Marzluff, αφηγείται που θυμίζουν τις ιστορίες από την εποχή των μεγάλων εξερευνήσεων, συναντούν μια ευαίσθητη απεικόνιση της ανθρώπινης φύσης.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ
συγγραφέας

Ζ. Κ. ΟΥΣΙΜΑΝΣ
Ανάστροφα
μτφρ. Ρίτα Κολαίτη
εκδ. Στερέωμα

Ο ήρωας είναι ενοχλητικά αυτοαναφορικός, οι ιδέες αποπνικτικές κι όμως, το «Ανάστροφα» του Ζ. Κ. Ουσιμάνς είναι το πιο παράξενο και συναρπαστικό βιβλίο που διάβασα φέτος. Ο συγγραφέας οικοδομεί έναν κόσμο στον οποίο σίγουρα δεν θα ήθελα να ζήσω, αλλά τους φθαρμένους αρμούς του οποίου μπορώ να ψλαφίσω· έναν κόσμο όπου οι βεβαιότητες έχουν καταρρεύσει παραχωρώντας τη θέση τους σε μια διάχυτη malaise, την οποία ο πρωταγωνιστής του βιβλίου πασχίζει να

αμβλύνει μέσω του αισθητικού αναχωρητισμού και του πνευματικού μυστικισμού. Ένα fin de siècle μυθιστόρημα, ένα «υαλί χρωματιστό» που παραδόξως αντικατοπτρίζει την ηθική και πνευματική εξουθένωση των ημερών μας.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΧΙΝΑ
κριτικός - μεταφράστρια

ΤΖΟΝ ΓΟΥΛΙΑΜΣ
Αύγουστος
μτφρ. Μαρία Αγγελίδου
εκδ. Guttenberg

Ξέρω ότι στον παραδίπλα δρόμο είτε στην άλλη άκρη του κόσμου κάποιος, κάθε στιγμή, παλεύει με τις λέξεις. Ένα καινούργιο ποίημα, ένα πεζογράφημα πλάθεται με το

αίμα της καρδιάς του δημιουργού του με σκοπό να ξαναφωτίσει τον κόσμο. Να φανερώσει το έως τώρα ανείπωτο. Γι' αυτό αδιαμονώ για τα καινούργια βιβλία, για τις νέες φωνές. Συχνά-πυκνά, ωστόσο, επιστρέφω στα παλιότερα εκείνα έργα, τα οποία διαμόρφωσαν τη σκέψη μου και την αισθητική του. Τέσσερις φορές το έκανα το 2019. Ξαναδιάβασα τον «Γατόπαρδο» του Λαμπεντούζα, το «Εμβαστήριο του Ραντέσκι» του Ροτ, τον «Στόουινερ» του Γουίλιαμς. Βυθίστηκα έπειτα στο έτερο αριστούργημα του Τζον Γουίλιαμς, την μυθιστορηματική αυτοβιογραφία του πρώτου Ρωμαίου αυτοκράτορα. Τον «Αύγουστο».

ΧΡΗΤΟΣ ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ
συγγραφέας

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΥ*

Αγάπη κλεισμένη πίσω από κάγκελα

Στα κυνοκομεία και στα καταφύγια τα σκυλιά ζουν μέσα σε κλουβιά. Άλλα περνούν μικρό μέρος της ζωής τους, άλλα μεγάλο μέρος κι άλλα όλη τους τη ζωή πίσω από τα κάγκελα. Άλλα είναι μικρόσωμα, άλλα μεγαλόσωμα, άλλα ημίαιμα, άλλα καθαρόαιμα, άλλα νεαρά, άλλα ηλικιωμένα, άλλα ακρωτηριασμένα, άλλα αρτιμελή, άλλα ανάπηρα, άλλα μαύρα, άλλα λευκά ή πολύχρωμα, άλλα άρρωστα, άλλα υγιή, άλλα διψάνε για ένα χάδι, άλλα τρέμουν τη σκιά του ανθρώπινου χεριού, άλλα συνεχίζουν να χαμογελούν, άλλα συνεχίζουν να βλέπουν εφιάλτες. Όλα ψάχνουν τον δικό τους άνθρωπο, αυτόν που θα τα βγάλει από το κλουβί και θα τους χαρίσει μια ζωή μαζί του.

Τα σκυλιά δεν έχουν φωνή, τα σκυλιά δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον λόγο για να μας πουν τη δική τους ιστορία. Τα σκυλιά, όμως, έχουν το βλέμμα τους –αυτά τα υγρά αφοπλιστικά μάτια–, την ουρά τους που άλλοτε είναι κουνιστή κι άλλοτε κάτω από τα σκέλια, το γάβγισμά τους και το ουρλιαχτό τους, τη γλώσσα τους για να μοιράζουν φιλιά και τα δόντια τους που σπάνια επιδεικνύουν –συνήθως κατόπιν αφόρτης πίεσης και κακοποίησης– και ακόμη σπανιότερα χρησιμοποιούν. Τα σκυλιά μιλάνε, αλλά όχι με τον τρόπο που εμείς έχουμε καθιερώσει, τη λεκτική επικοινωνία, χρησιμοποιούν τον δικό τους κώδικα. Το θέμα είναι πόσο εξ ημών επιλέγουμε να τα ακούσουμε. Όπως απέδειξε και ο φωτογράφος Νίκος Ζήκος, πρόκειται περί επιλογής.

Η φωτογραφία είναι μια μορφή τέχνης, που αποτυπώνει ή/και δημιουργεί εικόνες ενώ αποτελεί μέσο επικοινωνίας, ένα από τα πιο δεδομένα μέσα επικοινωνίας για περισσότερο από έναν αιώνα. Μία εικόνα-χιλίες λέξεις λέμε συχνά. Η δύναμη της εικόνας ενίοτε είναι ανυπολόγιστη. Η φωτογραφία έχει τη δυνατότητα να αφηγηθεί πτυχές αθέατων μέχρι εκείνη τη στιγμή ιστοριών ή να δώσει όψη σε ήδη γνωστές ιστορίες. Ο Νίκος Ζήκος επέλεξε όχι απλώς να ακούσει, αλλά και να προβάλει μέσα από τον φακό του τις μοναδικές ιστορίες περισσότερων από 60 αδέσποτων σκυλιών που φιλοξενούνται από την οργάνωση «Save a Greek Dog».

Έτσι μάθαμε την ιστορία του Ηλία, ενός γλυκύτατου ημίαιμου

«Eyes behind bars»: Η φωτογραφική έκθεση του Νίκου Ζήκου πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος το Σάββατο 7 Δεκεμβρίου. Πάνω αριστερά, η Λέξι, που έφυγε από τη ζωή τρεις μέρες μετά τη φωτογράφιση της. Κάτω δεξιά, ο Ice, ο οποίος πυροβολήθηκε εξ επαφής κι έμεινε δεμένος σε δέντρο επί τρεις ημέρες.

Τα προσπερνάμε στους δρόμους και στα μπαλκόνια, στα βαρέλια και στις τάρτσες, στα χωράφια και στ' αθέατα κλουβιά.

σκυλάκου με λυπημένο βλέμμα που χτυπήθηκε σοβαρά από αυτοκίνητο, εγκαταλείφθηκε από τον οδηγό και τέσσερα χρόνια τώρα περιμένει τον άνθρωπο που πρώτα θα κοιτάξει τα μάτια του και μετά τη ράτσα του, την ηλικία του και τα κιλά του. Αλλά και την ιστορία του τυφλού και γελαστού Οσκαρ, ο οποίος ζει στο κλουβί μαζί με τον καλύτερό του φίλο, τον Τέτρικ, και ψάχνουν το δικό σπίτι τους εδώ και τρία χρόνια. Και την ιστορία του Ice, που πυροβολήθηκε σχεδόν εξ επαφής στο πρόσωπο και παρέμει-

νε δεμένος σ' ένα δέντρο για τρεις ολόκληρες ημέρες. Σήμερα είναι υιοθετημένος. Η Πινελόπη, ένα σέτερ που βρέθηκε σε νησί του Αιγαίου μαζί με τα μωρά της, βρήκε τον δικό της Οδυσσέα, αλλά υπάρχουν σκυλιά που δεν έχουν δει τον κόσμο έξω από το καταφύγιο από όταν ήταν κουτάβια.

Το πρόσωπο της έκθεσης «Eyes behind bars», που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος το Σάββατο 7 Δεκεμβρίου, ήταν η Λέξι, ένα πανέμορφο ασπρόμαυρο σέτερ, που έφυγε από τη ζωή τρεις μέρες μετά τη φωτογράφισή της. Στα πορτρέτα σκύλων που έχει δημιουργήσει ο φωτογράφος αναδεικνύει την προσωπικότητα κάθε σκυλιού και τη δική του μοναδική ιστορία. Προσωπικός στόχος του Νίκου Ζήκου είναι να φέρνει στο προσκήνιο και να «φωτίζει» ιστορίες που μπορεί να γνωρίζει επιφανειακά ο κόσμος, όμως δεν έχει ασχοληθεί

με αυτές στην ουσία τους. Πολλές φορές οι άνθρωποι φοβόμαστε να ξεβολευτούμε, φοβόμαστε να δούμε, ίσως και να ντρεπόμαστε ν' αντικρίσουμε κατάματα αυτά τα πλάσματα που τόσο ταλαιπωρούμε. Τα προσπερνάμε στους δρόμους και στα μπαλκόνια, στα βαρέλια και στις τάρτσες, στα χωράφια και στ' αθέατα κλουβιά. Γι' αυτό προτιμούμε να κοιτάζουμε χωρίς να βλέπουμε.

ΥΓ.: «Οι σκύλοι είναι η επαφή μας με τον παράδεισο. Δεν ξέρουν ούτε κακία ούτε φθόνο ούτε δυσφορία», είχε γράψει ο Μίλαν Κούντερα. Οποιος έχει σκύλο το ξέρει αυτό. Μήπως ήρθε η ώρα να το μάθετε κι όσοι δεν το ξέρετε; Στα πορτρέτα τους μπορεί να βρήκατε τον πιο πιστό σας φίλο ή τον πιο πιστό σας σύντροφο ή το (δευτέρο) παιδί σας.

* Η κ. Σταματίνα Σταματάκου είναι δημοσιογράφος και ακτιβίστρια για τα δικαιώματα των ζώων.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΜΗ ΠΑΝΟΥ

Ο Θέμης Πάνου γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1960. Είναι ηθοποιός, μέλος της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, απόφοιτος του τμήματος Θεατρικών Σπουδών (ΕΚΠΑ). Στο 70ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Βενετίας το 2013 τιμήθηκε με το Coppa Volpi, βραβείο καλύτερου άνδρα ηθοποιού για την ερμηνεία του στην ταινία του Αλέξανδρου Αβρανά «Miss Violence». Από τις εκδόσεις Αγρα μόλις κυκλοφόρησε η συλλογή διηγημάτων του «Παραθεριστάι με ελαφρά αισθήματα». Έχει επίσης γράψει τα βιβλία «Αιφνιδίως και μία επιστροφή» (Το Ροδάκιό, 2001), «Vita Brevis. Ιστορίες για αχρείους» (Καστανιώτης, 2013).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα: «Βιβλικοί Ηρωες» του Γιάννη Ξανθούλη με εικονογράφηση Θανάση Δήμου (Ελληνικά Γράμματα), «Ο στενός δρόμος για τα βάθη του Βορρά» του Μάτσοου Μπάσο (Αγρα) και «Τρόμος επί σκηνής» του Stephen Aaron (Ικαρος).

Ποιος ήρωας/ηρώδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
«Ο Θεατροποιός» του Τόμας Μπέρν-χαρντ, γιατί μου είναι πολύ οικείος αλλά και ο Κωνσταντίνος Σιμωνίδης για τον ανήκουστα περιπετειώδη βίο του. Ωστόσο, ακόμα δεν έχει γραφτεί.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Βέλτσο με τη Ζατέλη, τον Γονατά με τον Παπαδημητράκοπουλο και τον Λογοθετίδη με τον μπαμπά μου που του αρέσει πολύ. Στον καναπέ αυτοί, οι άλλοι στο τραπέζι.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
«Σε μια στιγμή παρορυσήνης θα διέσχιζα άραγε τον αδιάβατο ωκεανό με το μονόξυλό μου;», από τις «Λογοκρατορίες» του Νικόλας Οστλερ. Και «όλα μας τα δεινά προέρχονται από το ότι δεν είμαστε ικανοί να καθίσουμε σε ένα δωμάτιο μονάχοι», από τις

«Σκέψεις» του Μπλεζ Πασκάλ.

Ποιο (κλασικό) βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Οργάνωσε τη βιβλιοθήκη σου» του Κυριάκου Ντελόπουλου. Απέτυχα, ωστόσο, στην πρακτική εφαρμογή. Επίσης, το «Ο Άνθρωπος που γελά» του Βίκτωρος Ουγκώ.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τον «Αποτυχημένο» του Τόμας Μπέρνχαρντ (πέντε φορές) και το «Αναζητώντας τον Χαμένο Χρόνο» του Μαρσέλ Προυστ (τρεις).

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Βοηθάει τη συγγραφή, την προώθηση ενός συγγραφέα;
Το μέσον πάντα βοηθάει. Στη δικτύωση προπάντων. Όχι;

Τι σηματοδοτεί το «Παραθεριστάι με ελαφρά αισθήματα» στον τίτλο του νέου σας βιβλίου;
Μάλλον τον πιο ελκυστικό τίτλο ενός από τα πέντε διηγήματα που μου έκαναν την τιμή οι εκδόσεις Αγρα να εκδώσουν. Οι άλλοι τίτλοι είναι: «Liegenbleiben», «Ανατολικός Αστήρ», «Ζάχαρη Πικρή», «Τουρχάν». Βλέπετε; Για εξώφυλλο δεν είναι.

Πόσο επηρεάζει ο ηθοποιός τον συγγραφέα – και αντιστρόφως;
Αρκετά. Είμαι δέσμιος της προφορικότητας. Το πλέον κολακευτικό σχόλιο που έλαβα για το πρώτο μου βιβλίο «Αιφνιδίως» ήταν από τη Μάγια Λυμπεροπούλου που έγραψε: «Θέλω να παίξω όπως γράφει ο Θέμης». Μακάρι κι εγώ να έγραφα όπως εκείνη παίζει.

Πρώτα σε πωλήσεις

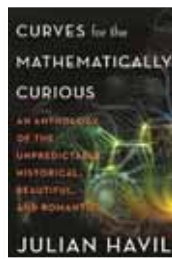
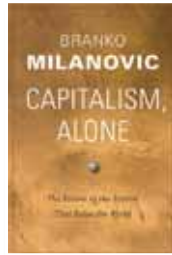
Ανθρωπιστικές επιστήμες

- 1 «Capitalism Alone - The Future of the System that Rules the World» του Branko Milanovic (Harvard Univ. Press)
- 2 «Metternich - Strategist and Visionary» του Wolfram Siemann (Harvard Univ. Press)
- 3 «Narrative Economics - How Stories Go Viral & Drive Major Economic Events» του Robert Shiller (Princeton Univ. Press)
- 4 «The Enlightenment that Failed - Ideas, Revolution, and Democratic Defeat, 1748-1830» του Jonathan Israel (Oxford Univ. Press)
- 5 «Globalizing Capital - A History of the International Monetary System» του Barry Eichengreen (Princeton Univ. Press)

Θετικές επιστήμες

- 1 «Curves for the Mathematically Curious - An anthology of the Unpredictable, Historical, Beautiful, and Romantic» της Julian Havil (Princeton Univ. Press)
- 2 «Tales of Impossibility - The 2000 Year Quest to solve the Mathematical Problems of Antiquity» του David Richeson (Princeton Univ. Press)
- 3 «Something Deeply Hidden - Quantum Worlds and the Emergence of Spacetime» του Sean Carroll (Oneworld Publications)
- 4 «At the Edge of Time - Exploring the Mysteries of Our Universe's First Seconds» του Dan Hooper (Princeton Univ. Press)
- 5 «Breakfast with Einstein - The Exotic Physics of Everyday Objects» του Chad Orzel (Oneworld Publications)

* Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο «Bookpaths» (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ένας σωτήριος θάνατος

ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ
Κάποιοι άλλοι
εκδ. Πατάκη, σελ. 340

Ενα ουρανοκατέβато πτώμα, που σωριάζεται στην τάρτσα της πολυκατοικίας, διαλύει τον έγαμο βίο ενός ζευγαριού που μόλις έχει μεταναστεύσει στην Πολωνία. Ο άνδρας, ο αφηγητής του μυθιστορήματος, παραλυμένος από μια αυτοκαταστροφική παθητικότητα εξαιτίας επάλληλων αποτυχιών, διακρίνει ένα νόημα στην ύπαρξή του, να διαλευκάνει τι πήγε στραβά στη ζωή του Ρέι Πάρκερ και βρέθηκε σφηνωμένος στους τροχούς ενός αεροπλάνου. Γραπωμένος από τον θάνατό του, παλεύει να βγει από το «βαθύ κενό της αποτυχίας». Ανασκαλεύοντας το παρελθόν του Πάρκερ, δραπέτευε σε έναν κόσμο σκοτεινό και επικίνδυνο, γεμάτο απειλές, υπερβολικά εξωφρενικές για να τον τρομάζουν. Συναναστρεφόμενος ένα πτώμα, ξεχνούσε την επιθυμία του θανάτου. Η έρευνά του ήταν, τρόπος τινά, η αναβολή της κηδείας του.

Λαθρόβιος στη ζωή του Πάρκερ, ο αφηγητής κρυφοκοιτάζει έναν μυστηριώδη κόσμο, μακριά από τον ασφυκτικό του μικρόκοσμο. Ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης εστιάζει τη μυθοπλασία στην ανάγκη του αφ-

γητή να λύσει τους κόμπους που τον πνίγουν, ώστε να ανασάνει μέσα σε μια συναρπαστική υπαρξιακή συνθήκη. Εγκλωβισμένος «σε έναν κύκλο απaráλλακτων επαναλήψεων», βιώνει την κάθε ημέρα σαν κατακρήμνιση. Φοβόταν πως είχε μπει τελεία στις «άπειρες δυνατές εναλλακτικές», που του αναλογούσαν. Είχε την αίσθηση ότι ποντιζόταν σε μια απύθμενη τρύπα: «μια τρύπα που δεν πιστεύεις ποτέ ότι μπορεί να είναι τόσο βαθιά κι όμως εσύ πέφτεις όλο και περισσότερο, τότε με τα πόδια, τότε με το κεφάλι, αδυνατώντας να πιστέψεις πόσο διαρκεί κάθε στιγμή».

Ο Ανυφαντάκης μιλάει για τη μιζέρια που αργόσυρτα επικάθεται σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας, για βήματα που ολοένα βαρύνουν μέχρι που δεν έχουν πουθενά να πάνε. Το ουρανόσταλο πτώμα διατηράσει τα στάσιμα νερά της ιστορίας του ήρωα. Ξαφνικά του παρουσιάζεται η δυνατότητα να μεταβιβάσει την πληκτική του

ζωή σε μια άλλη, πιο ενδιαφέρουσα αφήγηση. Αναδιφώντας το περιπετειώδες αφήγημα του Ρέι Πάρκερ, γίνονται κάποιος άλλος, μέχρι που συνειδητοποιεί πως η φανταστική ζωή όπου μετοίκισε, ήταν προ καιρού τερματισμένη και πως η μόνη διαθέσιμη παρέμνε η δική του ιστορία.

Η μιζέρια δεν χρειάζεται πολλές λεπτομέρειες. Ο Ανυφαντάκης, συναρμολογώντας παραπληρωματικές αφηγήσεις, επιχειρεί να αποδώσει το μπουκτισμα από τη συσώρευση αποτυχημένων ημερών. Ίσως θα ήταν καλύτερο να μην επεκταθεί τόσο διεξοδικά στις επιμέρους ιστορίες, οι οποίες, όπως και η ζωή του ήρωα, μαστίζονται από την πλήξη ενός αδιέξοδου, ατελέσφορου χρόνου. Ωστόσο, το πιο αξιοπαρατήρητο πρόβλημα της αφήγησης είναι οι σεξουαλικές περιγραφές, πρόβλημα απότοκο μάλλον από τους «Ομορφους έρωτες». Και εδώ οι ερωτικές σκηνές κινούνται μεταξύ ακαλαίσθησίας και περιττής παραστατικότητας, ενώ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Στο πωλητήριο της Μόργκαν
Στο Μουσείο και στη Βιβλιοθήκη Morgan στο Μανχάταν, το πωλητήριο είναι γνωστό ως ένα βιβλιοπωλείο τέχνης όπου μπορεί κανείς να βρει θαυμάσιες εκδόσεις και συναφή αντικείμενα που αρέσουν σε κάθε βιβλιόφιλο. Αυτή την περίοδο πολλά δώρα αγοράζονται στα πωλητήρια των μουσείων και είναι μια καλή ιδέα και για τις δικές μας αγορές στην Ελλάδα. Στο πωλητήριο της Βιβλιοθήκης Morgan δίνεται παραδοσιακά έμφαση στον χριστουγεννιάτικο κόσμο του Ντίκενς.

ΠΑΡΙΣΙ

Στον απόηχο του Μπερλιόζ
Στο ρομαντικό περιβάλλον του Παρισιού του παρελθόντος, το μουσείο αφιερωμένο στο έργο του συνθέτη Εκτόρ Μπερλιόζ. Το πατρικό του, που έγινε μουσείο, είναι ένα κτίσμα του 1680 και αποτελεί εθνικό μνημείο από το 1942. Από τις 22 Δεκεμβρίου θα εγκαινιαστεί μια νέα έκθεση με τίτλο «Trois fort Hector!», στην οποία θα παρουσιαστεί πλήθος έργων τέχνης από παλαιότερους και σύγχρονους καλλιτέχνες με διάφορα μέσα, όλα εμπνευσμένα από το πνεύμα του Μπερλιόζ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ

Ανοιγμα με Εντουαρντ Χόπερ
Η Βασιλεία, στην Ελβετία, είναι κέντρο σύγχρονων τέχνης και το Fondation Beyeler στην ευρύτερη περιοχή είναι ονομαστό για τις εκθέσεις του. Ανακοίνωσε την εναρκτήρια έκθεση για το 2020, που θα είναι αφιερωμένη στον αγαπημένο του διεθνούς κοινού, σημαντικό Αμερικανό ζωγράφο, Εντουαρντ Χόπερ. Θα παρουσιαστούν πάνω από 60 έργα ζωγραφικής και υδατογραφίες από διάφορα μουσεία και συλλογές. Η έκθεση θα εγκαινιαστεί στις 26 Ιανουαρίου.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Φλόρενς Νάτινγκεϊλ
Στη National Portrait Gallery του Λονδίνου, ένας τρόπος για να τιμήσουν τα 200 χρόνια από τη γέννηση της Φλόρενς Νάτινγκεϊλ (1820-1910) είναι να επαναφέρουν σε κοινή θέα ένα θαυμάσιο φωτογραφικό πορτρέτο της στην αίθουσα 25 του πρώτου ορόφου. Η Φλόρενς Νάτινγκεϊλ συνδέθηκε με τον πόλεμο της Κριμαίας, έναν από τους φονικότερους πολέμους, και αγωνίστηκε για τη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας. Η προσωπικότητά της σφράγισε μια εποχή και σηματοδότησε αλλαγές.

ΤΑΪΒΑΝ

Βιώσιμη αρχιτεκτονική
Ενας νέος πύργος κατοικιών με την υπογραφή του αρχιτεκτονικού γραφείου WOHΑ θα ανεγερθεί στην Ταϊβάν, αξιοποιώντας τη νέα τεχνολογία για τη βιώσιμη και ανθεκτική αρχιτεκτονική που εξοικονομεί ενέργεια και δεν επιβαρύνει το περιβάλλον όσο τα συμβατικά κτίρια. Η πρόσοψη «αναπνέει», καθώς κυριαρχεί η αστική κλωρίδα μέσα από κρεμαστούς κήπους και κατάφυτα μπαλκόνια, που είναι κομμάτια μιας συνολικής σύλληψης για μια φιλική στην ατμόσφαιρα αρχιτεκτονική.

Το πνεύμα των Χριστουγέννων κατά Φρανκ Κάπρα

ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ

Όσα θεωρούμε αυτονόητα δεν είναι τόσο απλά. Και όσα θεωρούμε δεδομένα, κάποιοι άνθρωποι δούλεψαν σκληρά για να δώσουν χαρά σε εκατομμύρια ανθρώπους. Κάθε χριστουγεννιάτικη περίοδο, ορισμένες κινηματογραφικές ταινίες επανακάμπουν είτε ως μια ταινία για όλη την οικογένεια και όλες τις γενιές είτε ως προσωπική επιλογή για επαφή με το παλιό, καλό σινεμά. Η ταινία του Φρανκ Κάπρα «It's a Wonderful Life» είναι παραγωγής 1946, έχουν περάσει δηλαδή 73 χρόνια από τότε που βγήκε στις αίθουσες. Αγαπήθηκε όσο λίγες. Και αν κάποιοι τη θεωρούν ξεπερασμένη και γλυκερή, την απάντηση τη δίνει η ψήφος του κόσμου, όπου ακόμη και σήμερα βλέπεται και ξαναβλέπεται.

Τι είναι μια χριστουγεννιάτικη ταινία; Μπορεί να είναι πολλά πράγματα και μεταξύ τους διαφορετικά, αλλά χωρίς αμφιβολία, αυτή η ταινία του Φρανκ Κάπρα με πρωταγωνιστή τον αξεπέραστο Τζέιμς Στιούαρτ είναι η επιτομή των Χριστουγέννων. Ο ήρωας αποπειράται να αυτοκτονήσει την παραμονή των Χριστουγέννων, απογοητευμένος από τη συμπεριφορά των ανθρώπων. Ο φύλακας άγγελός του, που έχει βλαθεί να τον σώσει, μας οδηγεί σε ένα διαρκές φλας μπακ, σε σημαντικά κεφάλαια της ζωής που παραλίγο να χαθεί και δείχνει πόσο διαφορετική και χειρότερη θα ήταν η ζωή στη μικρή αυτή κοινωνία εάν ο παρ' ολίγον αυτουργός δεν είχε ποτέ γεννηθεί. Αν συγκινεί ακόμη το παλιό Χόλι-

γουντ είναι η άνεση που έχει με την εντιμότητα των αισθημάτων. Είναι τολμηρό ίσως σε μια ταινία να πρωταγωνιστούν η καλοσύνη και η πίστη στη ζωή και η συμπόνια και το ενδιαφέρον για τους άλλους. Είναι μια χριστουγεννιάτικη ιστορία σαν παραμύθι, αλλά επί της ουσίας είναι μια παραβολή με ηθικό δίδαγμα από μια εποχή που δεν ντρεπόταν κανείς να δηλώσει ηθικός και να είναι και ήρωας. Ο ίδιος ο Φρανκ Κάπρα έλεγε ότι ήταν η αγαπημένη του ταινία και ότι κάθε Χριστούγεννα την έβλεπαν με την οικογένειά του. Μας θυμίζει ότι ο άνθρωπος στη βάση του μπορεί να παραμένει αγνός και ότι τα Χριστούγεννα είναι μια καλή ευκαιρία να αφεθούμε στην απλότητα και στην καλοσύνη.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΩΡΩΝ

για τα παιδιά που ξεχνά ο Άμ Βασίλης

Τα δώρα πρέπει να είναι υγιεινά, τυλιγμένα και στο περιτύλιγμα να αναγράφεται η ηλικία και το φύλο των παιδιών για τα οποία προορίζονται

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Αρτοποιεία Sunfresh στην οδό Αγίας Ζώνης 10:00 - 19:00

Live Lnk με το ΚΑΝΑΛΙ 6 | 16:00 - 19:00

To Party Island - παιδικά πάρτι θα ψυχαγωγεί μικρούς και μεγάλους

Πληροφορίες στο 25-820500

ΕΜΕΛ

Sunfresh

ΚΑΝΑΛΙ 6

ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΚΗΝΗ

MERRY CHRISTMAS

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Συγνώμη, ... Σ' ΑΓΑΠΩ

HO HO HO!
της Ελένης Οδυσσέως

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
Δεκεμβρίου 2019

8/12, 15/12, 22/12, ΚΥΡΙΑΚΗ στις 11πμ & 4πμ
21/12, ΣΑΒΒΑΤΟ στις 4πμ
23/12, ΔΕΥΤΕΡΑ στις 4πμ

Διάρκεια παράστασης 45 λεπτά και 15 λεπτά γνωριμία και παιχνίδι με τους ηθοποιούς!
Γενική Είσοδος € 8

ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΚΗΝΗ
Αγίου Δημητρίου 28Α,
Στρόβολος, Λευκωσία 2012

ΠΡΕΜΙΕΡΑ
Κυριακή 29/09/2019

ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ τηλ 7000 2829

Σκηνοθεσία: Ελένη Οδυσσέως Παίζουν οι ηθοποιοί: Πωλίνα Μπαθίου, Γεωργία Νικολάου
Χορογραφίες: Γιώργος Οδυσσέως Σκηνικά: Νιόβη Κωνσταντινίδου Κοστούμια: Νιόβη Κωνσταντινίδου, Ελένη Οδυσσέως
Κυπέλα & Κούκλες: Ανδρούλα Εμπεδοκλέους Μουσική Επιμέλεια: Ελένη Οδυσσέως Σχεδιασμός Φωτισμού: Σταύρος Τάρταρης
Διδασκαλία Μουσικού Παιχνιδιού: Χριστίνα Χαριζαμπίδου Διερμηνεύς Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας: Θέκλα Ελευθερίου

Η παράσταση έχει την επίσημη έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την Προδημοτική Εκπαίδευση, και ταξιδεύει σε Νηπιαγωγεία. Την παράσταση έχει παρακολουθήσει και συνιστά ανεπιφύλακτα για τα παιδιά ηλικίας 2-8 ετών, η Παιδοψυχολόγος Δρ Αριστονίκη Θεοδοσίου. Η παράσταση ταξιδεύει επίσης σε Οργανωμένους Φορείς και Σύνολα.

Χορηγοί: RED STAGE THEATRE

Χορηγός Επικοινωνίας: LOVE 100.7 FM 98.4 & 105.7

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το αειθαλές μπεστ σέλερ της Μέρι Μέιπς Ντοντζ «Τα ασπμμένα πατίνα» διασκευάζει και αφηγείται γλαφυρά η βραβευμένη Μαρία Παπαγιάννη. Η Εικονογράφηση είναι της Μυρτώς Δεληβοριά.

Χριστούγεννα, η πιο ονειρική εποχή

Δώδεκα βιβλία που θα ταξιδέψουν μικρά και μεγάλα παιδιά σε παραμυθένιους κόσμους την περίοδο των εορτών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Διαλέξαμε δώδεκα βιβλία που κυκλοφόρησαν ή επανεκδόθηκαν πρόσφατα για να οδηγήσουν μικρούς (αλλά και μεγάλους) στην πάντα μαγεμένη καρδιά της παιδικής ηλικίας, που λέγεται «Χριστούγεννα».

Σε δάσος μαγικό

«Σσος... Ένα νεογέννητο μωρό κοιμάται εκεί. Το προσέχει η μαμά του, ο μπαμπάς του κι ένα αρνί». Η Μάγια, που θυμώνει με τον χειμώνα «γιατί νυχτώνει νωρίς», ανακαλύπτει μέσα στο όνειρο τη γεμάτη θαύματα νύχτα με τα αγγελάκια, τον Αϊ-Βασίλη, τα καμπανάκια σε κάθε της βήμα, το δέντρο με το αστέρι στην κορυφή του. Μία απλή ιδέα της Γιολάντας Τσιαμπόκαλου και μια πολύ γλυκιά εικονογράφηση της Σοφίας Τουλιάτου μετατρέπουν τη γιορτή σε νυχτερινή-ονειρική περιδιάβαση σε μαγικό δάσος («Η Μάγια στο δάσος των Χριστουγεννιών»), κατάλληλη για παιδιά προσχολικής και πρώιμης σχολικής ηλικίας.

Για τις ίδιες ηλικίες, προτείνουμε άλλο ένα όνειρο – κι είναι ενδιαφέρον που διαφορετικοί συγγραφείς προσεγγίζουν τις γιορτές μέσα από την πύλη του ονείρου, ό,τι πιο κοντά, δηλαδή, στη μαγεία διατηρεί ο απομαγευμένος κόσμος μας. Στο «Όνειρο Χριστουγεννιών» οι ρίμες του Φαίδωνα Κυριακού οδηγούν τον παχουλό –και λαιμαργό!– Αϊ-Βασίλη από την κουζίνα της επίμονης μαμάς στην ονειροπαγίδα πάνω από το παιδικό κρεβάτι, στην οποία οικειοθελώς εμπλέκεται και, εικονογραφημένος από τον Πέτρο Χριστούλια μοιάζει τώρα «με ψιπό ρολό». «Έλασε ο άγιος πρώτος/ γέλασε ύστερα η μαμά/ κι άξαφνα μες στ' όνειρό τους/ γέλασαν και τα παιδιά!».

Ο Σάνι, η σουρικήά

Η βραβευμένη Βρετανίδα Εμίλι Γκράβερ (πολύ θα θέλαμε θα δούμε σε ελληνική μετάφραση και τους «Λύκους» της) παρακολουθεί τον Σάνι, μια ανήσυχη, ανικανοποίητη σουρικήά από την έρημο Καλαχάρι που «φτιάχνει τον σάκο του και ξεκινάει να βρει ένα μέρος πιο χριστουγεννιάτικο». Βιβλίο σοφιστι-

κέ, με κλασικό βρετανικό χιούμορ και ένα σωρό «ποπ-απ» στοιχεία, το «Χριστούγεννα στην έρημο» απευθύνεται, στην πραγματικότητα, σε όλα τα παιδιά από 3 μέχρι 103 ετών.

Κρυμμένες εικόνες

Τα Χριστούγεννα ανήκουν στον χειμώνα και η σχετική μυθολογία δίνει αφορμή για αφηγήσεις περιπετειών και εξερευνήσεων στο χιόνι και τον πάγο. Η Ρότσαουτ Σουζάνε Μπέργκερ, που τη γνωρίζουμε καλά από το αειθαλές «Πειραχτήρι των Αριθμών» του Χανς Μάγκνους Εντσενσπεργκερ, φτιάχνει «Το βιβλίο του χειμώνα» (βραβείο Αντερσεν 2016). Πρόκειται για «βίμελμπουκ» ή «βιβλίο κρυμμένων εικόνων», δηλαδή ένα βιβλίο μεγάλου σχήματος, χωρίς λέξεις, με εικόνες καθημερινής ζωής, σύμφωνα με τη μεγάλη ολλανδική παράδοση του Ιερώνυμου Μπος και του

Οι ρίμες του Φαίδωνα Κυριακού οδηγούν τον παχουλό και λαιμαργό Αϊ-Βασίλη από την κουζίνα της μαμάς στην ονειροπαγίδα πάνω από το παιδικό κρεβάτι.

Πίτερ Μπρίγκελ. Με τη βοήθεια του οπισθοφυλλού, που ευερετριάζει τους «πρωταγωνιστές», και με τη συνδρομή ενός ενήλικα, ο/η μικρός/ή αναγνώστης/τρια μπορούν να περάσουν ώρες αναζητώντας πρόσωπα και επινούντας ιστορίες πάνω στις χοντρές χαρτονένιες σελίδες, που κάνουν το βιβλίο ιδανικό (και) για πολύ-πολύ μικρούς αναγνώστες.

Ο Ντίκενς παιδί

Με ορόσημο τα Χριστούγεννα η βραβευμένη συγγραφέας Ελένη Κατσαμά αφηγείται, με τη βοήθεια της εικονογράφησης του Βασίλη Κουτσογιάννη, τα παιδικά χρόνια του Τσαρλς Ντίκενς («Καλά Χριστούγεννα, κύριε Ντίκενς!»). Η εναλλαγή ευτυχία - δυστυχία - ευτυχία (φως -

σκοτάδι - φως) αντιστοιχεί στο βιβλίο στη συμμετρία των χριστουγεννιάτικων γιορτών της παιδικής ηλικίας του μεγάλου συγγραφέα, που εναλλάσσονται με χαρά, με μελαγχολία, με σκληρή δυστυχία και με επάνοδο, εντέλει, και θρίαμβο της αισιοδοξίας. Ο μικρός Τσαρλς υποχρεώθηκε, πράγματι, να εγκαταλείψει πολύ νωρίς την ανεμελιά και τη θαλπωρή. Εργάστηκε υπό συνθήκες μεσαιωνικές για να ξεχρεώσει και να αποφυλακίσει τον πατέρα και την υπόλοιπη οικογένεια, κερδίζοντας, από την άλλη, το σθένος και τις εμπειρίες που τον έκαναν απαραίτητο αφηγητή.

Η γιαγιά και οι «τζιμτζάμες»

Ο βετεράνος Μάικλ Μορπούργκο αφηγείται με τον δικό του, μο-

ναδικό τρόπο, τον «Χιονάνθρωπο» του καρτούνιστ Ρέιμοντ Μπρίγκς (πρώτη έκδοση 1978). Κάντε όμως δώρο στον εαυτό σας και στα παιδιά σας και το φιλμ του 1982, που στηρίζεται στο εικονογραφημένο βιβλίο του Μπρίγκς, ξεκινά με αφηγητή τον Ντέιβιντ Μπόουι και εύκολα το βρίσκετε στο Διαδίκτυο. Η Αγγελική Δαρλάση μεταφράζει το βιβλίο αυτό του 2018 με μια γλώσσα ζηλευτή, παλλόμενη, στην οποία οι κουκουβάγιες «κουκουτίζουν», οι λόφοι του «χερσότοπου» είναι «κυματιστοί» και η γιαγιά λέει τις πιτζάμες «τζιμτζάμες». Αυτή η γιαγιά είναι και η βασική συνέννοχος του μικρού Τζέιμς, αφού μοιράζεται τη μαγική εμπειρία της πτήσης με τον Χιονάνθρωπο, γεγονός που κλείνει

το μάτι στις μικρές αναγνώστρες και τους μικρούς αναγνώστες: αφού συμμετέχει στην τρέλα και η γιαγιά, εκπροσωπώντας τον κόσμο των ενηλίκων, άρα και ο κόσμος αυτός είναι διαπερατός από τη μαγεία και το όνειρο! Το αρχικό βιβλίο του Μπρίγκς είναι εικονογραφημένη ιστορία δίχως λόγια, δίχως γιαγιά, δίχως Χριστούγεννα και δίχως καμιά διάθεση για καλό και ευτυχισμένο τέλος!

Τα Χριστούγεννα εισάγονται με την ταινία και ο Μορπούργκο το στρέφει σταθερά επί το εορταστικότερο και το πλέον αισιόδοξο, προσθέτοντας τη γιαγιά, κυρίως όμως τον τραυλισμό του πρωταγωνιστή από τον οποίο τον απαλλάσσει (σχεδόν) η πτήση με τον Χιονάνθρωπο. Πόσο φοβεροί

Η δύναμη της αγάπης

Δύο ακόμη βιβλία από τις εκδόσεις Ποταμός: Στο «Βαλς των Χριστουγεννιών», με κείμενο του σπουδαίου Γάλλου συγγραφέα Μπρίς Βιαν και εικονογράφηση της Ναταλί Σου, η μετάφραση των Σπύρου Γιανναρά, Δημήτρη Παπακώστα αποδίδει με μεγάλη αισθαντικότητα τον μελωδικό ρυθμό ενός έξοχου ποιητικού κειμένου. Ιδιότητα ματιά στα Χριστούγεννα από την οποία δεν λείπει η ευαισθησία. Απίστευτα τρυφερό και το «Αν είχα ένα όνειρο» (μτφρ.: Μαίρη Κιτρούφη) των Νίνα Λάντεν και Μελίσα Καστριγιόν. Αποπνέει μια ωραία, αισιόδοξη αύρα για τη δύναμη του ονείρου και της αγάπης. Ο τρόπος που κορυφώνεται στην τελευταία σελίδα η επανάληψη της φράσης «αν είχα...» είναι απλώς υπέροχο!

H. M.

αυτοί οι Βρετανοί, που δυναμικά συνεχίζουν από πένα σε πένα την παραμυθένια παράδοση.

Τα ασπμμένα πατίνα

Το αειθαλές μπεστ σέλερ της Μέρι Μέιπς Ντοντζ (1831-1905) «Τα ασπμμένα πατίνα», που κινηματογραφήθηκε πολλαπλώς ως τηλεοπτικό μιούζικαλ ξεκινώντας από τον Σίντνεϊ Λιούμετ (1958) και φτάνοντας στο Disney Channel (1998) διασκευάζει και αφηγείται γλαφυρά η βραβευμένη, επίσης, Μαρία Παπαγιάννη. Η εικονογράφηση της Μυρτώς Δεληβοριά και το εξαιρετικό στίσιμο του βιβλίου πραγματικά απογειώνουν αυτή την ελληνική διασκευή, κατάλληλη για παιδιά των πρώτων και των μεσαίων τάξεων του δημοτικού.

Το κλασικό «κοριτσάκι με τα σπέρτα»

Η Τσέκα εικονογράφος Κβετά Πασόφσκα εγγράφεται στην ιδιαίτερη, υψηλή αισθητική της εικαστικής παράδοσης της χώρας της, και βραβεύθηκε το 1992 με το βραβείο Αντερσεν για εικονογράφο παιδικής λογοτεχνίας. Με τη δεύτερη έκδοση του κλασικού παραμυθιού «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα» (η πρώτη ελληνική μετάφραση ήταν σύγχρονη με την πρώτη κυκλοφορία του πρωτοτύπου, το 2005) έχουμε από φέτος και πάλι στα χέρια μας αυτό το μικρό αριστούργημα. Τα γυμνά δάκτυλα των ποδιών του μικρού κοριτσιού «συνομιλούν» εικονογραφικά με τα σπέρτα, όπως συνομιλεί στο παραμύθι το οδυνηρό κρύο με την παρηγορητική φλόγα, το βάσανο του δρόμου με τη θανάσιμη λύτρωση που οδηγεί ψηλά, στ' αστέρια. Οι γνωστοί και μη εξαιρετικοί

Στο «Παγοτέρας», ένα θηλυκό χαμίνι του 19ου αι., μια παλαβιάρα καθαρίστρια και ένας τρελός επιστήμων ζωντανεύουν ένα παλαιολιθικό μαμούθ.

Ντέιβιντ Ουίλιαμς (λατρέψαμε το «Η γιαγιά μου η κλέφτρα») και Τόνι Ρος (λατρέψαμε, ομοίως, το «Θέλω το γιογιό μου!») μας χαρίζουν μια περιπέτεια με μεγάλη δόση χιούμορ και φαντασίας. Στο βιβλίο «Το παγοτέρας» ένα λονδρέζικο θηλυκό χαμίνι του 19ου αιώνα, μια παλαβιάρα γερασμένη καθαρίστρια και ένας τρελός επιστήμων ζωντανεύουν ένα παλαιολιθικό μαμούθ

στο ούτως ή άλλως παραμυθένιο ντεκόρ του βρετανικού Μουσείου Φυσικής Ιστορίας. Μέχρι η υπόθεση να στεφθεί με επιτυχία και τιμές από το χέρι της βασίλισσας Βικτώριας στα ανάκτορα του Μπάκιγχαμ, θα μεσολαβήσει ένα θυελλώδες ταξίδι με το θρυλικό σκαρί «Βίκτορι» του Νέλσον προς τον Βόρειο Πόλο. Μπορεί να το διαβάσει κανείς, όπως και τον «Χιονάνθρωπο», σε πολύ μικρά παιδιά, ενώ με ευχαρίστηση θα το διαβάσουν μόνο τους παιδιά από την Γ' δημοτικού και άνω.

Το «Πνεύμα του Χιονιού»

Η Νορβηγίδα συγγραφέας παιδικής λογοτεχνίας Μάγια Λούντε, ήδη γνωστή για το πρώτο της βιβλίο για ενήλικες («Η ιστορία των μελισσών») τολμά να αντιμετωπίσει στο δικό της «Πνεύμα

του Χιονιού» (κυκλοφορία πρωτοτύπου 2018) το πένθος, και μάλιστα το πένθος για τον θάνατο μιας εφήβου, ως επίκεντρο της χριστουγεννιάτικης ιστορίας της. Με τη βοήθεια της εικονογράφου Lisa Aisato, το «Πνεύμα του χιονιού» προχωρά ήπια αλλά αποφασιστικά στην καρδιά του πόνου, που πρέπει να βιωθεί και όχι να παραμεριστεί, για να μπορέσει η ζωή να συνεχιστεί. Δεν είναι μυστικό ότι οι γιορτές και, ανάμεσά τους, η κατεξοχήν οικογενειακή γιορτή των Χριστουγεννιών σκιάζονται κάθε τόσο και για πολλούς ανθρώπους από το βάρος μιας πρόσφατης απώλειας. Το βιβλίο της Λούντε, κατάλληλο για μεγάλα παιδιά και εφήβους, ανατέμνει την ανάγκη της ανθρώπινης ψυχής να πενήθεισεί αλλά και να γιορτάσει, να αγκαλιάσει αλλά και να αποχαιρετήσει.

Με τη δεύτερη έκδοση του κλασικού παραμυθιού «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα» έχουμε από φέτος και πάλι στα χέρια μας αυτό το μικρό αριστούργημα.

Όταν η κοινωνία εγκλωβίζεται στα στερεότυπα

Η Άννα Γιαγκιώζη μιλάει στην «Κ» για το «One for Sorrow», της Κορντίλια Λιν, που ανεβαίνει στο Πολιτιστικό Κέντρο Εγκώμιο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Θεατρική Ομάδα Μαρίας Καρολίδου, στο πλαίσιο του project ΣΕ-ZON Γυναίκες 2019-2020, παρουσιάζει στο Πολιτιστικό Κέντρο Εγκώμιο, σε πανελλήνια πρώτη, το έργο της Βρετανίδας συγγραφέα Κορντίλια Λιν «One for Sorrow», σε σκηνοθεσία Μαρίας Ιόλνς Καρολίδου. Πρόκειται για ένα σύγχρονο έργο που αναδεικνύει σύγχρονα θέματα, όπως το θέμα του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της κουλτούρας και της γλώσσας του φόβου, του κόσμου των μίντια και της πολιτικής ορθότητας, της σύγκρουσης γενεών και της σύγκρουσης ιδεολογιών. Στην «Κ» η Άννα Γιαγκιώζη μιλάει για τον ρόλο της Έμμα, τον οποίο ενσαρκώνει. Λέει ότι το πιο σημαντικό που διαπραγματεύεται το έργο είναι η γλώσσα του φόβου και η κουλτούρα που ενισχύεται από τον φόβο. Όσο για την κυπριακή κοινωνία και την προσκόλλησή της σε στερεότυπα τονίζει ότι γι' αυτό ευθύνονται οι απαρχαιωμένοι θεσμοί του κράτους, «αντί να εξελίσσονται με την πάροδο των χρόνων παραμένουν αμετάβλητοι, μοιρολατρικοί, εξυμνώντας τον εθνικισμό και αποτρέποντας την κοινωνία μας να εξελιχθεί».

—Άννα, ποιος είναι ο ρόλος σου στο έργο;

—Υποδύομαι την Έμμα, μπέτερα δύο κοριτσιών, δικηγόρο στο επάγγελμα, πρώην ιδεαλίστρια και φαινομενικά ένα φιλελεύθερο, προοδευτικό άτομο.

«Το πιο σημαντικό που διαπραγματεύεται το έργο είναι η γλώσσα του φόβου και η κουλτούρα που ενισχύεται από τον φόβο», λέει η Άννα Γιαγκιώζη.

—Πρόκειται για ένα σύγχρονο έργο, άρα είναι πιο εύκολο να το «διαβάσεις» υποκριτικά;

—Ένα έργο για να διαβαστεί είναι πάντα δύσκολο, είτε είναι σύγχρονο είτε κλασικό. Το μόνο εύκολο στα σύγχρονα έργα είναι πως έχουμε βιωματικές αναφορές και προσλαμβάνουσες δεδομένων.

—Έργα όπως το «One for Sorrow» είναι κατάλληλες ευκαιρίες για συζήτηση, τι πιστεύεις ότι κάνει ξεχωριστό;

—Θεωρώ πως ο ρόλος γενικά της τέχνης είναι να προκαλεί προβληματισμό (πέραν της ψυχαγωγίας) και να προβάλλει διάφορες οπτικές. Στο «One for Sorrow» έχουμε τη δυνατότητα να δούμε θέματα όπως ο ρατσισμός, η τρομοκρατία, την πολιτική ορθότητα και το κατά πόσο μπορεί να εγκλωβιστεί μια κοινωνία σε αυτήν, το θέμα της διαφορετικότητας και της τυποποίησης, του χάσματος γενεών, των επιπτώσεων της σύγχρονης τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη ζωή μας. Αλλά τελικά το πιο σημαντικό που διαπραγματεύεται το έργο είναι η γλώσσα του φόβου και η κουλτούρα που ενισχύεται από τον φόβο.

Το έργο «One for Sorrow» ανέβηκε για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 2018 στο θέατρο Royal Court στο Λονδίνο, μετά από ανάθεση στη συγγραφέα, αφού τον προηγούμενο χρόνο της είχε απονεμηθεί το βραβείο Pinter.

—Μπορείς να διακινδυνέψεις απάντηση στο ερώτημα θα είχαμε «πόρτες ανοικτές» στην Κύπρο σε περίπτωση Μπατακλάν ή Στρασβούργου;

—Από τη μια αρθρώνω εύκολα το όχι. Από την άλλη σαν λαός έχουμε λειτουργήσει πολλές φορές συλλογικά και έχουμε δείξει τη συμπάρασταση και τη μαχητικότητα μας. Τώρα, όμως, ο φόβος δεν ξέρω πως λειτουργεί στον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά. Και εγώ τώρα λέω πως θα την άνοιγα την

πόρτα, στη στιγμή του φόβου.... Τι θα έκανα πραγματικά, δεν ξέρω.

—Χωράει χιούμορ σε μια τρομοκρατική επίθεση;

—Αντικειμενικά σε καμία τρομοκρατική επίθεση δεν χωράει χιούμορ. Θεατρική αδεία, όμως, ναι. Υπάρχει αρκετό χιούμορ. Εν μέρει φλεγματικό. Το χιούμορ υπάρχει γενικά στις ανθρώπινες σχέσεις. Όχι σε αυτή καθ' αυτή την τρομοκρατική επίθεση. Αυτή είναι η αφορμή για να δούμε τους πέντε

αυτούς ανθρώπους να προσπαθούν να επικοινωνήσουν.

Απαρχαιωμένοι θεσμοί

—Η κυπριακή κοινωνία είναι προσκολλημένη σε πολλά στερεότυπα, τι νομίζεις ότι φταίει γι' αυτό;

—Οι απαρχαιωμένοι θεσμοί του κράτους, οι οποίοι αντί να εξελίσσονται με την πάροδο των χρόνων παραμένουν αμετάβλητοι, μοιρολατρικοί, εξυμνώντας τον εθνικισμό και αποτρέποντας την κοινωνία μας να εξελιχθεί. Δείτε τι διδάσκεται

στα σχολεία... Δείτε πως μεγαλώνουν τα παιδιά μας, που ενώ έχουν τις ανησυχίες τους, αναγκάζονται να τις θάψουν για να μπορέσουν να βρουν μια δουλειά που θα μπορέσει, στην τελική, να πληρώσει τα έξοδα για να συντηρηθεί αυτό το κράτος και κατ' επέκταση το παγκόσμιο κράτος των δυνατών.

—Ποια είναι η θέση της γυναίκας ηθοποιού στο κυπριακό θέατρο;

—Η θέση της είναι μειονεκτική. Βρισκόμαστε σε έναν ανδροκρατούμενο χώρο. Πόσες γυναίκες βλέπετε να κρατάνε τα νύια ή να τους δίνεται βήμα για να δημιουργήσουν; Ένα ερώτημα το οποίο αφήνω να το απαντήσετε εσείς. Και θα σας ζητήσω να κοιτάξετε πίσω από τις σκοπιμότητες και τις χαριστικές τοποθετήσεις για να κλείνουνε τα στόματα.

—Τι κρατάς από τον ρόλο σου;

—Δεν ξέρω ακόμα. Είναι κάτι που θα μου φανερωθεί μετά το πέρας των παραστάσεων. Προς το παρόν κρατάω τη συνεργασία με την ομάδα μας και ανυπομονώ να «γεννήσουμε» όλοι μαζί την παράσταση στις 22 του μήνα.

Πληροφορίες: «One for Sorrow», της Κορντίλια Λιν, Εγκώμιο, Πολιτιστικό Κέντρο, Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Έγκωμης 8, Έγκωμη, Λευκωσία. Παραστάσεις 22, 23, 27, 28, 30 Δεκεμβρίου και 2, 4 Ιανουαρίου στις 8.30. Στις 29 Δεκεμβρίου και 5 Ιανουαρίου στις 7 μ.μ. Πληροφορίες/Κρατήσεις: 99784920. Ερμηνεύουν: Δημήτρης Αντωνίου, Άννα Γιαγκιώζη, Αντρία Ζένιου, Αντρέας Κουτσούφας, Θέκλα Φλουρή.

LIMASSOL
Christmas
LAND

23.12.2019
20:00
(ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΜΕΣΟΥ)
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

STAN
JOSEPHINE

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ Eurobank Cyprus
ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ cablenet
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ Limassol SYNDIORGANOTIS
ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ LOVE 100.7 FM, WIZOLIVE

Η κάμερα στα άδυτα του Βατικανού

Ο Φερνάντο Μειρέλες «ζωντανεύει» την παπική διαδοχή το 2013

Οι Δύο Πάπες ★★½
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Φερνάντο Μειρέλες
Ερμηνείες: Τζόνathan Πράις, Αντονι Χόπκινς, Χουάν Μινούχιν

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο δημιουργός της κλασικής πα «Πόλης του Θεού», Φερνάντο Μειρέλες, παίρνει το χρίσμα από το Netflix, για να δημιουργήσει το τρίτο φίλμ-διεκδικητή (μετά τον «Ιρλανδό» και την «Ιστορία γάμου») της πλατφόρμας για τα φετινά Όσκαρ. Σε μεγάλο βαθμό τα καταφέρνει, βασιζόμενος στα πραγματικά γεγονότα της τελευταίας παπικής διαδοχής το 2013.

Η ταινία ξεκινά με τις γνωστές σκηνές του Κονκλάβιου, την επαύριον του θανάτου του Πάπα Ιωάννη-Παύλου Β΄. Η ψηφοφορία έχει για βασικούς υποψηφίους τον μεταρρυθμιστή Αργεντινό καρδινάλιο Μπεργκόλιο (Πράις) και τον συντηρητικό Γερμανό Βενέδικτο (Χόπκινς), ο οποίος και θα ανεβεί τελικά στον θρόνο. Αρκετά χρόνια αργότερα και με τον Πάπα εξασθενημένο, ο Μπεργκόλιο επισκέπτεται το Βατικανό, προκειμένου να ζητήσει την άδεια για να συνταξιοδοτηθεί. Οι δύο άνδρες συζητούν και συγκρούονται, με την τελική εξέλιξη να είναι μία από τις πιο ασυνήθιστες στη μακρά ιστορία της Καθολικής Εκκλησίας.

Το δράμα που παίζεται πίσω από τις κλειστές πόρτες του Βατικανού δίνει την αφορμή για τη δημιουργία ενός έντονα θεατρικού φίλμ, με επιπλέον στοιχεία δρα-

ματοποιημένου ντοκιμαντέρ και δύο εξαιρετικούς πρωταγωνιστές. Τζόνathan Πράις και Αντονι Χόπκινς επιβεβαιώνουν τη φήμη τους, φτιάχνοντας ένα συναρπαστικό διδυμο που αγωνίζεται πνευματικά μέχρι εσχάτων. Το σενάριο του Αντονι Μακ Κάρτεν («Η πιο σκοτεινή ώρα») είναι ανά στιγμές απολαυστικό, είτε στη κιομοριστική είτε στη δραματική του διάσταση.

Τα φλας-μπακ

Τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο ενδιαφέροντα, όταν ο Μπεργκόλιο εξομολογείται στον Πάπα τις «αμαρτίες» του από την εποχή της στρατιωτικής δικτατορίας στην Αργεντινή. Σε εκτεταμένα φλας-μπακ παρακολουθούμε και τη σχετική ιστορία, η οποία σπάει κάπως τη μονοτονία των υπόλοιπων διαλογικών μερών. Όπως είπαμε βέβαια αυτά έχουν το περισσότερο... ζουμί.

Πώς σκέφτεται ένας άνθρωπος που είναι επικεφαλής 1,2 δισ. πιστών στον 21ο αιώνα; Αμφισβητεί ποτέ την πίστη του, αν όχι στον Θεό, τότε στον εαυτό του; Μπορεί μια θρησκεία τόσο άρρηκτα συνδεδεμένη με το κατεστημένο, να λειτουργήσει υπέρ εκείνων που πραγματικά έχουν ανάγκη την συνδρομή της; Τέτοια ερωτήματα, κάποια προσωπικών και άλλα πολιτικών φύσης προσπαθεί να απαντήσει η ταινία, που πάντως θα μπορούσε να πηγαίνει και σε ακόμα μεγαλύτερο βάθος σχετικά. Το φίλμ του Μειρέλες απέσπασε πρόσφατα τέσσερις υποψηφιότητες για τις φετινές Χρυσές Σφαίρες.

Ο Τζόνathan Πράις υποδύεται τον μεταρρυθμιστή Αργεντινό καρδινάλιο Μπεργκόλιο, ο οποίος έχασε στην ψηφοφορία του 2005 από τον συντηρητικό Γερμανό Βενέδικτο (Αντονι Χόπκινς). Το 2013 τον διαδέχθηκε στην ηγεσία της Καθολικής Εκκλησίας.

HOME CINEMA

Το Netflix βάζει ένα... χεράκι στο animation

Ένα χέρι... πρωταγωνιστεί στο φίλμ του Ζερεμί Κλαπέν.

Έχασα το σώμα μου ★★½
ANIMATION (2019)
Σκηνοθεσία: Ζερεμί Κλαπέν
Ερμηνείες: Χακίμ Φαρίκ, Βικτοάρ ντι Μπούα, Μιριάμ Λουσίφ

Το γαλλικό animation, βραβευμένο και στο περασμένο Φεστιβάλ Καννών, είναι κατάλληλο για κάπως μεγαλύτερα παιδιά, επιβεβαιώνοντας την πρόθεση του Netflix να δώσει χώρο και στο κινούμενο σχέδιο, πέρα από τα ήδη πολύ δημοφιλή παιδικά προγράμματά του.

Ο Ζερεμί Κλαπέν μας συστήνει μια ρομαντικά όμορφη όσο και ασυνήθιστη ιστορία, η οποία ξεκινάει με μια σοκαριστική εικόνα: Ένας νεαρός βρίσκεται αιμόφυρτος στο έδαφος να κοιτάει σοκαρισμένος το κορμί του από τον καρπό χέρι του, που κείται λίγα μέτρα παραπέρα.

Από εκεί και έπειτα παρακολουθούμε σε παράλληλη αφήγηση το πώς εκείνος έφτασε έως εκεί, καθώς και μια φανταστική περιπέτεια, την οποία το αποκομμένο πα μέλος περνάει... τρέχοντας στους δρόμους του Παρισιού.

Μπορεί το εύρημα του κομμένου χεριού να μοιάζει ελαφρώς μακάβριο, ωστόσο σύντομα ο θεατής το ξεχνάει για να βυθιστεί σε μια γλυκόπικρη ιστορία ζωής, ποτισμένη από τη μελαγχολία της απώλειας και της μνήμης.

Το σχέδιο είναι αισθητικά απλό και απείριτο, αλλάζοντας τακτικά από το χρώμα στο ασπρόμαυρο και υπηρέτώντας πάντα το σενάριο, που με τη σειρά του χαρίζει μερικές υπέροχες στιγμές.

Η δε (αναπόφευκτη) ιστορία αγάπης δεν γίνεται ποτέ πραγμα-

τικό κέντρο της ταινίας, η οποία προτιμά να ασχοληθεί με λιγότερο συνηθισμένα θέματα, όπως οι αναμνήσεις, το υποσυνείδητο και η μοίρα - τυχαιότητα.

Εντονιοι σε αρκετές περιπτώσεις -ίσως και υπερβολικά- είναι και οι συμβολισμοί, οι οποίοι στην υπο-αφήγηση του χεριού εμπεριέχουν και τις κατάλληλες δόσεις μαύρου χιούμορ. Το ορφανό μέλος περιδιαβαίνει τους δρόμους και τις στέγες, καλυμμένο για να μην τρομάξει τους ανθρώπους, προσπαθώντας απελπισμένα να επιστρέψει στον ιδιοκτήτη του.

Όταν οι δύο αφηγήσεις συναντηθούν τελικά, μένουμε με την εντύπωση πως το ταξίδι ήταν βασικά εσωτερικό και τα στάδια της απώλειας είχαν απλώς αντιστραφεί.

PIK1

THΛ.: 22862000

- 21.30** Independence Day
- 07.30** Θεία λειπουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
ΕΥ4U - (Ε)
- 11.00** Κοινωνική εκπομπή.
12.00 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε)
Δραματική σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
Με τον Πέτρο Κων/νου.
- 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe, III - (Ε)
Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)
Περιβαλλοντική εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show.
- 17.00** Μαζί - (Birlikte)
Δικονομική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Πεταλούδα - (Ε)
Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπρο Χαραλάμους.
- 18.50** Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία
Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών.
Κάποτε το '80
Κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμιλία Σέλλη, κ.ά.
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Independence Day: Resurgence
Ταινία δράσης.
- 23.25 ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.30 The Graham Norton Show
Ο μοναδικός Graham Norton υποδέχεται με ιδιαίτερο χιούμορ τα αστέρια του Hollywood.
- 00.30** Επ. προγραμμάτων

PIK2

THΛ.: 22862000

- 22.00** The Kennedys
- 07.30** Παιδική ζώνη
α. Ολίβια
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Ο ταχυδρόμος Πατ
δ. Χάνιτι
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
στ. Η Μάρθα μιλά
ζ. Ο Σούπερ Γουάι
η. Ο Ροζ Πάνθηρας
- 11.00** Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Ολίβια
γ. Ντετέκτιβ Νόντι
δ. Χάνιτι
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
στ. Η Μάρθα μιλά
ζ. Ο Ροζ Πάνθηρας
η. Ο Σούπερ Γουάι
θ. Παιχνιδούπολη
- 16.00** National Geographic: Confederate Flying Machine - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
- 16.45** Το μικρό σπίτι στο λιβάδι
Οικογενειακή σειρά.
- 18.00** Το πλοίο της αγάπης - (Ε)
Κλασική σειρά.
- 18.45** Baywatch, IV
Σειρά περιπέτειας
- 19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 Global Ideas - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 21.05** The Graham Norton Show
Ο μοναδικός Graham Norton υποδέχεται με ιδιαίτερο χιούμορ τα αστέρια του Hollywood.
- 22.00** The Kennedys
After Camelot, II
Βιογραφική μίνι σειρά.
- 23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
00.05 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA

THΛ.: 22477777

- 21.00** Το κόκκινο ποτάμι
- 05.30** Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
- 09.45** Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χροστίδου.
- 13.00** Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
- 15.00** Greece's Next Top Model
Reality μόδας.
- 16.00** Αντίτα κοίτα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αννίτα Πάνια.
- 17.00** Ένας για όλους - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
- 18.00 OMEGA NEWS**
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης
Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξ. Ταρामουντά
- 19.00** Τροχός της τύχης
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
- 20.10 OMEGA NEWS**
21.00 Το κόκκινο ποτάμι
Δραματική σειρά εποχής με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
- 22.00** Robin Hood
Περιπέτεια, με τους Ράσελ Κρόουσι, Κέιτ Μπλάινσετ, κ.ά.
- 23.30** Διπλός αντίκτυπος (Double Impact).
Ταινία δράσης, με τους Ζαν Κλοντ Βαν Νταμ, Τζόρτζι Λιούις, κ.ά.
- 00.40** AR3NA - (Ε)
Δραματική σειρά.
- 01.40** Ζωή μου - (Ε)
Δραματική σειρά.
- 02.40** UNA Fatsa - (Ε)
03.50 Ευτυχείτε!

ANT1

THΛ.: 22200200

- 21.20** Robin Hood
- 06.10** Πρωινή ενημέρωση
06.40 Ο τζιτζικας και ο μέρμηγκας - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 07.30** Ιδιαίτερα για κλάματα (Ε)
Κωμική σειρά.
- 08.10** Daddy Cool - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 09.50** Την πάτσα - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 10.30** Εσύ... στον κόσμο σου
Κωμική σειρά.
- 12.00** Υγεία πάνω απ' όλα
Κοινωνική εκπομπή.
- 12.50** Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 14.50** Casa De Mikel - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Μιχάλη Σφοκλέους.
- 17.20** Πέτα τη φριτζέα - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.40 Μην ψαρώσεις, II
Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
- 20.20 Τα νέα του ANT1**
21.20 Robin Hood
Περιπέτεια, με τους Ράσελ Κρόουσι, Κέιτ Μπλάινσετ, κ.ά.
- 23.30** Διπλός αντίκτυπος (Double Impact).
Ταινία δράσης, με τους Ζαν Κλοντ Βαν Νταμ, Τζόρτζι Λιούις, κ.ά.
- 01.00 Τίτλοι ειδήσεων**
01.10 Εργαζόμενη γυναίκα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
- 02.00** Χωρίς όρια - (Ε)
Ελληνική σειρά.
- 02.50** Η σειρά και ο μπάτσος
Ελληνική σειρά.

ΣΙΓΜΑ

THΛ.: 22580100

- 21.15** The Voice of Greece
- 05.20** Τα χρυσάψαρα - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
- 05.50** Οι Τάκκοι - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
- 06.20** Food n' Friends
Μαγειρικό show, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη.
- 07.00** Μαζί σου
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Τατιάνα Στεφανίδου.
- 09.00** Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 10.00** Βουράτε γεπόνιοι - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
- 11.20** Guess my age - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πύργο Λιάγκα.
- 12.40** Στην υγεία μας ρε παιδιά!
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
- 16.40** Άλλα λόγια θκειε παπά
Κυριακή κωμική σειρά.
- 17.30** The Voice of Greece - (Ε)
Μουσικό talent show.
- 18.00 Γεγονότα σε συντομία**
18.10 The Voice of Greece (Συνέχεια)
20.20 Τορέ στα γεγονότα
21.15 The Voice of Greece, IV (Semifinal 2 Live)
Μουσικό talent show.
- 00.20 Τίτλοι ειδήσεων**
00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά
Κυριακή κωμική σειρά.
- 01.30** Μαζί σου - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
- 03.00** Επιστροφή - (Ε)
Δραματική σειρά.
- 04.00** Σε φόντο κόκκινο - (Ε)
Κοινωνική σειρά.

ALPHA

THΛ.: 22212400

- 21.15** Παράδοση καί' οίκον
- 06.00** Έρωτας με επιδόση ΟΓΑ
07.00 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 08.00** Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 09.20** Εύκολο και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου.
- 10.00** Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
- 13.00** Μην αρχίζεις τη μουρούρα - (Ε)
Η φαμίλια - (Ε)
- 13.45** Κυριακή κωμική σειρά.
- 14.30** Λούης Night Show - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Λούη Πατσολίδη.
- 16.50** Σπίτι είναι...
Κωμική σειρά.
- 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου, IV
Κωμική σειρά.
- 19.30** Μην αρχίζεις τη μουρούρα, VII
Κωμική σειρά.
- 20.20 ALPHA NEWS**
21.15 Παράδοση καί' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηδαμόου.
- 22.20** Μεσάνυχτα
Late night show με την Μαγία Μελέτη.
- 01.00** World party - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
- 02.00** Divided - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Φώτη Σεργουλόπουλο.
- 03.30** Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε)
Ενημερωτική εκπομπή, 24 ώρες - (Ε)

CAPITAL

THΛ.: 25577577

- 07.15** Τηλεαγορά
08.10 Παιδική ταινία
10.00 Ξένη ταινία
12.10 Στον δάσκαλό μας με αγάπη
14.00 Τηλεαγορά
15.20 Πράκτορες 005
εναντίον χρυσόπδαρου
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
02.00 Οικογενειακή υπόθεση
04.00 Ξένη ταινία

TV PLUS

THΛ.: 22259000

- 06.50** Παιδική ζώνη
09.30 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.05 Μόνο για σένα - (Ε)
14.40 Travel Guide
15.05 Ταξίδι γεύσεων, II
16.00 Τηλεαγορά
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.20 Το ταξίδι της ζωής, III
22.25 Ξένη ταινία
00.10 Ξένες σειρές
03.45 Video Clips

SMILE TV

THΛ.: 25715126

- 12.00** Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

- 21.00** Oz The Great And Powerful
- 08.15** The Lone Ranger
11.00 Answer The Call
13.00 Christmas With Holly
15.00 Knightfall, II
19.00 Budapest
21.00 Oz The Great And Powerful
- 23.20** 1945
01.00 Christmas
In The City
02.30 Signs
04.30 Numb

GREEK CINEMA

- 22.00** Μια τρελή σαραντάρα
- 06.05** Η Ρένα είναι «Ου-Σάντι»
07.35 7 μέρες ψέματα
09.00 Η κυρία Δήμαρχος
10.25 Ξενοιστος παλαβιάρης
12.15 Το ανθρωπάκι
13.50 Αγωνία
15.40 Καραγκιόζης, ο σδικημένος της ζωής
17.00 Ένας ντελικανής
Επιχείρησης Γης Μαδιόμ
Θου Βου
Φαλακρός πράκτωρ,
Επιχείρησης Γης Μαδιόμ
- 18.45** Ένας ντελικανής
20.30 Άλλος για το εκατομμύριο
22.00 Μια τρελή σαραντάρα
23.40 Ακ και να 'μουν άντρας
01.20 Ρόδα, τσάντα και κοπάνα 2

Τα βιβλία που ξεχώρισαν οι εκδότες

Ποια από όσα διάβασαν προτείνουν στους αναγνώστες της «Κ» δεκατέσσερις από τους πιο επιτυχημένους Έλληνες του χώρου

ΑΡΓΥΡΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ
εκδόσεις Καστανιώτη

Οραμα βαθύ, διαπεραστικό

ΛΑΣΛΟ ΚΡΑΣΝΟΧΟΡΚΑΪ
Η Σέιομπο πέρασε από εκεί κάτω
μτφρ. Μανουέλα Μπέρκι
εκδ. Πόλις

Είναι κρίσιμο ένας σημαντικός συγγραφέας να εκδίδεται με συστηματικότητα από έναν εκδότη. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του Ούγγρου Λάσλο Κρασναχορκάι και των εκδόσεων Πόλις. Το πιο πρόσφατο βιβλίο του στα ελληνικά, με τον τίτλο «Η Σέιομπο πέρασε από εκεί κάτω», έχει μεταφραστεί άψογα από τη Μανουέλα Μπέρκι, απευθείας από το πρωτότυπο. Πρόκειται για δεκαεπτά αφηγηματικές δοκιμές πάνω στην τέχνη και την άρρηκτη σχέση της με τον άνθρωπο. Το ύφος του Κρασναχορκάι είναι περίτεχνο και ιλιγγιώδες, το όραμά του βαθύ και διαπεραστικό.

ΡΑΧΗΛ ΚΑΠΟΝ
εκδόσεις Καπόν

Μια διεισδυτική διαδρομή

STUART KELLY
Το βιβλίο των χαμένων βιβλίων
μτφρ. Δημήτρης Ελευθεράκης
εκδ. Πατάκης

Διαβάζοντας «Το βιβλίο των χαμένων βιβλίων» του Stuart Kelly, ακολούθησα τον συγγραφέα σε μια διεισδυτική διαδρομή σε έναν γοττευτικό, μα και οριστικά χαμένο κόσμο. Ξεκινώντας από τον Ομηρο και φτάνοντας μέχρι τη Σίλβια Πλαθ και τον Ζορζ Περέκ, ανακάλυψα έργα και απρόσμενες πτυχές της συγγραφικής δημιουργίας, μαζί με τους κινδύνους που διαχρονικά την απειλούν και δεν έχουν ακόμη εκλείψει: από την άγνοια και την προκατάληψη έως τις πολιτικές σκοπιμότητες και τον φανατισμό.

ΜΥΡΣΙΝΗ ΓΚΑΝΑ
εκδόσεις Μελάρι

«Προφητικό» και πολιτικό

ΜΙΣΕΛ ΟΥΕΛΜΠΕΚ
Σεροτονίνη
μτφρ. Γιώργος Κάρμπελας
εκδ. Εστία

Κάθε νέο βιβλίο του Ουελμπέκ είναι γεγονός. Αδυσώπητος παρατηρητής της ανθρώπινης φύσης και ειδικά του μεσληικού λευκού άντρα, που βρίσκεται χαμένος μέσα σε έναν κόσμο όπου όλα τα προνόμιά του σιγά σιγά του αφαιρούνται, βλέπει ως μόνο καταφύγιο, για πρώτη φορά τόσο ανοιχτά, την αγάπη, τη βαθιά, ουσιαστική, δαδική αγάπη. Ένα βιβλίο πολιτικό, «προφητικό», βουτηγμένο στην κατάθλιψη και, τελικά, απελπισμένο εγκώμιο στην τρυφερότητα.

ΦΑΙΔΩΝ Γ. Α. ΚΥΔΩΝΙΑΤΗΣ
εκδόσεις ΕΥΡΑΣΙΑ

Ανατριχιαστικά επίκαιρος

ΜΑΞ ΒΕΜΠΕΡ
Η πολιτική ως κάλεσμα και επάγγελμα
μτφρ. Κώστας Κουτσουρέλης
εκδ. Δώμα

«Οποιος επιθυμεί τη σωτηρία της ψυχής του και τη σωτηρία άλλων ψυχών ας μην το κάνει μέσω της πολιτικής...» Πολιτική σημαίνει αγώνας ισχύος: η εξέλιξη του κράτους, η κάθε μορφής βία, τα κόμματα, οι βουλευτές. Πότε, όμως, η πολιτική γίνεται κάλεσμα; Στα τέλη του 1980, όσοι έφηβοι διαβάζαμε δοκίμια συναντούσαμε συνέχεια τον Μαξ Βέμπερ. Ξαναδιαβάζοντάς τον –σε νέα, εξαιρετική μετάφραση– εντυπωιάζεται κανείς με το πόσο ανατριχιαστικά επίκαιρος είναι.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
εκδόσεις Παπαδόπουλος

Κατανοώντας το Brexit

ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΚΟΥΟΥ
Μέση Αγγλία
μτφρ. Αλκίσις Τριμπέρν
εκδ. Πόλις

Διάβασα τη «Μέση Αγγλία» του Τζόναθαν Κούου, σπαρταριστή αλλά ουσιαστικά κυνική περιγραφή της κατάστασης στην κωμικοτραγική «βαθιά Αγγλία» του σήμερα. Πραγματικά κατανοείς πλήρως την υπόθεση Brexit μόλις διαβάσεις αυτό το βιβλίο και, καθώς είμαι πολιτικοποιημένος, κουνούσα το κεφάλι βλέποντας με πόση ακρίβεια περιγράφει ο Κούου τις ρίζες του αντιφλεβουθερισμού που δείχνει να σαρώνει την Ευρώπη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΑΥΛΟΣ
εκδόσεις Τραυλός

«Καλούμε τον δαίμονα»;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Προσχέδιο - Οι εξελικτικές ρίζες μιας καλής κοινωνίας
εκδ. Κάτοπτρο

Διάβασα το καθηλωτικό βιβλίο «Προσχέδιο - Οι εξελικτικές ρίζες μιας καλής κοινωνίας» του πλέον σπαινοντος, παγκοσμίου, στοχαστή της ανθρώπινης φύσης, Νικόλας Χρηστάκης. Δοκίμιο προκλητικό, επίκαιρο, με αφηνιατικό ύφος, δεν αφήνει το μυαλό σου σε ησυχία. Προσδοκώ, με συνεπαίρνει ο προβληματισμός για την ασφάλεια της τεχνητής νοημοσύνης: Αραγε «καλούμε τον δαίμονα»; Διά στόματος Χρηστάκης, αποδεδειγμένα, στο προσχέδιό μας είναι χαραγμένο να «καλούμε τον άνθρωπο». Ο,τι πιο αισιόδοξο για το μέλλον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΜΑΛΙΔΗΣ
εκδόσεις Κάτοπτρο

Η φύση εκδικείται

ΧΕΝΡΙ ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΘΟΡΟ
Walden ή η ζωή στο δάσος
μτφρ. Βασίλης Αθανασιάδης
εκδ. Κέδρος

Με αφορμή μια εκτενή αναφορά που υπήρχε σε ένα πρόσφατο βιβλίο του Κατόπτρου, το οποίο επιμελούν στην αρχή του καλοκαιριού, αποφάσισα, μεσοκαλόκαιρο, να ξαναγυρίσω σε ένα παλιό αλλά πολυδιαβασμένο βιβλίο: το «Walden ή η ζωή στο δάσος» του Χένρι Θορό. Είναι γοττευτικό βιβλίο, σε εξαιρετική μετάφραση, που προμαντεύει τις επιπτώσεις της απομάκρυνσής μας από τον φυσικό κόσμο. Σήμερα, περισσότερα από 150 χρόνια μετά, εμείς βιώνουμε μια επικίνδυνη ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή στον πλανήτη μας, η ικανότητα επανάκαμψής του οποίου τίθεται υπό αμφισβήτηση για μετά το 2050.

ΠΑΝΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ
εκδόσεις Ροπή

Δείτε τη ζωή με άλλα μάτια

ELIZABETH KUBLER ROSS
Πλησιάζοντας τον θάνατο. Τα πέντε στάδια του πένθους
μτφρ. Βαγγέλης Προβιάς
εκδ. Ικαρος

Το 2019 υπήρξε μια πολύ γόνιμη εκδοτική χρονιά και είναι πραγματικά δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς έναν μόνο τίτλο. Ωστόσο, νομίζω πως έναμβληματικό βιβλίο είναι το «Πλησιάζοντας τον θάνατο». Οχι μόνο εκ του αποτελέσματος (έφερε επανάσταση στις επιστήμες της Ιατρικής και της Ψυχολογίας), αλλά και λόγω της εμπειρίας ανάγνωσης που προσφέρει. Οι διάλογοι με τους ασθενείς και οι ιστορίες που αυτοί αφηγούνται, η πάντα λιτή και στιβαρή, δωρικά προσέγγιση σε κάνουν να νιώθεις σαν αυτόπτης μάρτυρας σε μια σημαντική ιατρική έρευνα. Ένα βιβλίο που σίγουρα θα επηρεάσει τον τρόπο που βλέπετε τη ζωή σας και ίσως σας οδηγήσει να αναθεωρήσετε τις προτεραιότητές σας.

ANNA ΠΑΤΑΚΗ
εκδόσεις Πατάκης

Επιστροφή στο 1973

ΙΑΣΩΝ ΧΑΝΔΡΙΝΟΣ
Η προφορική ιστορία της Εξέγερσης του Πολυτεχνείου
εκδ. Καστανιώτη

Διαβάζω με εξαιρετικό ενδιαφέρον την «Προφορική ιστορία της Εξέγερσης του Πολυτεχνείου», σε επιμέλεια του ιστορικού Ιάσωνα Χανδρινού, μια μνημειώδη σε έκταση έκδοση (ο τίτλος μου έφερε στον νου το «People's History of the United States» του Howard Zinn). Πάντα αναρωτιόμουν πού είναι όλοι αυτοί οι άνθρωποι και τώρα, πηδώντας από τη μια καταγραφή στην άλλη, επιστρέφω κι εγώ εκεί, στις μέρες του '73. Ημουν έξι ετών, και (νομίζω πως) θυμάμαι τη μέρα της 17ης Νοεμβρίου. Είναι τα γενέθλια της Έλενας, της κατά ένα χρόνο μικρότερης αδελφής μου, και η τούρτα της δεν λέει να εμφανιστεί...

ΝΙΚΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ
εκδόσεις Ικαρος

Η έκπληξη της χρονιάς

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΚΙΝΓΚ
Ηπειρώτικο μοιρολόι
μτφρ. Αριστείδης Μαλλιάρης
εκδ. Δώμα

Το «**Ηπειρώτικο μοιρολόι**» του Κρίστοφερ Κινγκ ήταν η φετινή αναγνωστική έκπληξη της χρονιάς. Ποτέ δεν φανταζόμουν ότι κάποιος θα μπορούσε να χωρέσει σε ένα βιβλίο τόσα πράγματα τα οποία έχω αγαπήσει στη ζωή, φαινομενικά ασύνδετα μεταξύ τους: τη μουσική, τις συλλογές, τη ζωή στα χωριά της Ηπείρου, την ελληνική φύση. Τώρα μένει μόνο να το ξαναδιαβάσουμε συνοδεία κλαρίνου και λίγου καλού τσίπουρου.

ΓΙΩΤΑ ΚΡΙΤΣΕΛΗΣ
εκδόσεις Κίχλη

Πολιτισμική αυτοβιογραφία

TONY JUDT
Το πανδοχείο της μνήμης
μτφρ. Γ. Κάρμπελας, Κ. Λιβιεράτος
εκδ. Αλεξάνδρεια

Το «**Πανδοχείο της μνήμης**» του Tony Judt με γραμματολογικά κριτήρια θα μπορούσε να θεωρηθεί αποσπασματική αυτοβιογραφία που αρθρώνεται με αυτοτελή κείμενα, μικρές, θαυμάσιες φιλοτεχνημένες ψηφίδες. Είναι κάτι πολύ περισσότερο. Θα το χαρακτηρίζα «πολιτισμική αυτοβιογραφία» που ισορροπεί με μοναδικό τρόπο μεταξύ ατομικού και συλλογικού, ιδιωτικού και δημόσιου. Ο Τόνι Τζαντ, ως γνωστόν, απεχθάνεται τις περικλειστές ταυτότητες. Με αυτό το βιβλίο επιχειρεί ένα ταξίδι αναζήτησης του εαυτού με την πνευματική τόλμη και την κριτική διάθεση που χαρακτηρίζαν όλες τις πνευματικές του ενασχολήσεις.

ΤΑΚΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ
εκδόσεις Αλεξάνδρεια

Ιστορίες της επαρχίας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΒΟΣ
Το παιδί
εκδ. Νεφέλη

Θα πρότεινα τη συλλογή διηγημάτων του Γιάννη Παλαβού «Το παιδί» από τις εκδόσεις Νεφέλη. Ιστορίες από την ελληνική επαρχία γραμμένες σε γλώσσα ιδιαίτερα αλλά ανεπιτήδευτη που καταφέρνει να συν-κινεί τον αναγνώστη με μια αφήγηση χωρίς προτροπές και διδασκαλίες. Δεν θα μπορούσα όμως να μην αναφέρω και την «Παναγία των Παρισίων» του Βικτωρος Ουγκώ, όχι ως επιστροφή στον ρομαντισμό αλλά ως φόρο τιμής στο ανώνυμο μνημείο της Notre Dame μετά τη μεγάλη πυρκαγιά.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΨΥΧΟΓΙΩΣ
εκδόσεις Ψυχογιός

Απρόβλεπτος κόσμος

YUVAL NOA HARARI
21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα
μτφρ. Μιχάλης Λαλιώτης
εκδ. Αλεξάνδρεια

Από τα βιβλία που διάβασα το 2019 τη μεγαλύτερη εντύπωση μου άφησε το έργο του Harari «21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα». Στο βιβλίο αυτό, ο βαθυστόχαστος Ισραηλινός ιστορικός και μελετητής της ανθρώπινης ύπαρξης εξετάζει με τη διεισδυτική και αναλυτική σκέψη του 21 θέματα που αφορούν τον περίπλοκο και παγκοσμιοποιημένο κόσμο του 21ου αιώνα. Ερωτήματα όπως ο αντίκτυπος της βιοτεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης στο εργασιακό περιβάλλον, αλλά και στη δημοκρατία, πώς θα συγκροτηθεί η κοινότητα, πού οδεύει ο πολιτισμός, ο εθνικισμός, η θρησκεία, η μετανάστευση, η τρομοκρατία, ο πόλεμος, ο Θεός, η άγνοια, η Δικαιοσύνη, η εκπαίδευση, το νόημα της ζωής, κ.ά., αναλύονται κατά τρόπο σαφή. Συγχρόνως προβληματίζουν τον αναγνώστη πώς θα πορευθεί σε έναν κόσμο που δεν μπορεί να προβλεφθεί η πορεία του.

ΝΩΝΤΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
εκδόσεις Μεταίχμιο

Αληθινό έργο τέχνης

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μαύρο νερό
εκδ. Κίχλη

Η λογοτεχνία δεν είναι πάντα ευχάριστη, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τη ζωή. Θα πρέπει όμως πάντα να είναι αυθεντική, όπως η ζωή. Η νουβέλα του Μιχάλη Μακρόπουλου με τον τίτλο «Μαύρο νερό» είναι ένα αληθινό έργο τέχνης, σκοτεινό και βαρύ, αλλά φτιαγμένο με μαστοριά και κεντημένο στην παραμικρή του λεπτομέρεια, έτσι που το διαβάζεις με μια ανάσα. Ένας πατέρας με τον ανάππο γιο του σ' ένα ερμωμένο χωριό, μια μαυρίλα παντού, ένα τέλος που πλησιάζει, ένας αργός θάνατος που νιώθεις να σε αγγίζει. Το «Μαύρο νερό», παρά τη θολούρα του, σε ξεδιψά, αν αυτό που γυρεύεις είναι ένα βιβλίο αληθινό και ζωντανό.

Όταν οι ευχές γίνονται πράξεις

Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ΑΝΑΔΑ – ΣΩΖΩ δημιουργήθηκε το 2010 από την SPRMEDIA και την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ. Μέχρι τώρα πραγματοποιήθηκαν 11 δεντροφυτεύσεις σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, ενώ για φέτος επιλέξαμε την Άλωνα, στην επαρχία Λευκωσίας.

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Αναδα-σώζω

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

50
ΧΡΟΝΙΑ